

SOLITUDO HAGIOPHILAE:

SIVE

INSTRUCTIO

Ad annua octo vel decem dierum Exercitia ſpiritualia utiliter peragenda;

Cum Meditationibus, Conſiderationibus, Examinibus, & ſpiritualibus Lectionibus, quæ fieri eo tempore poterunt.

AUTHORE

R.P. PAULO DE BARRY SOCIETATIS JESU

Gallicè conſcripta,

INTERPRETE

R.P. MICHAELE CUVELIER, ejuſdem Societatis JESU Sacerdote.

Editio quarta, emendatior, & dierum ſingulorum Iconiſmis exornata.

COLONIÆ,

Apud Joan. Wilhelmum Frieſſem,

ANNO M.DC.LXXX.

S. Hieronymus in Procemio Epiſtolæ D. Pauli ad Epheſios.

Parum eloquens ſum : quid ad te? diſertiorem lege. Non dignè Græca (Gallica) *in Latinum transfero : aut Græcos* (Gallicos) *lege , ſi ejuſdem linguæ habes ſcientiam ; aut ſi tantùm Latinus es , noli te gratuito munere judicare , & ut vulgare proverbium eſt : Equi dentes inſpicere donati.*

GLORIOSO
S. JOSEPHO,
MAXIME AMABILI
ET MAXIME
Post IESUM & MARIAM
præ reliquis Sanctis
dilecto,

DIGNISSIMO SPONSO
Matris DEI
ET
VERBI INCARNATI
Sapientissimo moderatori.

MAGNE sancte, amator animarũ sanctitatẽ amantium, & quę in amabili solitudine ad insignem profectũ vitæ latentis, cujus tu fuisti Idea incomparabilis, anhelant. Oblatum venio Aris tuis omnes meas cogitationes, quas in hoc opere Hagiophilæ impendi, & nolo, ut prius illa

in ſolitudinem ingrediatur , fructumque ſancti hujus ſeceſſus juxta directionem illi à me propoſitam, deguſtet, quàm intelligat, quid tibi debeam, & quo jure tuus ſim, cùm credam hanc operam meam fore inutilem , niſi prodeat ſub tui nominis auſpicijs. Id verò à bonitate tua expecto, uti has omnes paginas eoſque, qui illis utentur, tuis proſequi favoribus ne dedigneris, & ut me ab aris tuis non repellas, ſi non ſatis expleo debitum perſonæ tibi penitus devinctæ, quæque cùm in uno domiciliorum tuorum ſit, maximo jure obſtringitur , ut honori tuo laboret, præſertim poſt acceptũ illud recens beneficiũ, quo me ope tuâ benigniſſimâ à contagione , quæ Lugduni graſſata domũ hanc nomini tuo dicatã periculoſiſſimè cingebat , liberum incolumemque conſervaſti. Verùm quidem eſt, niſi amor ipſe aut pennã, aut verba

ſua

ſua ſubminiſtret, exprimi non poſſe teneritudines affectuum, obligationum, deſideriorumque magnitudinẽ, quibus ij, qui JESUM amant & MARIAM, in obſequia tua, & gloriæ tuæ amplificationem rapiuntur; abſtinere tamen idcircò nõ debeo, quòd videam nihil adorandis tuis meritis à me dignum adferri poſſe. Beneficia, quæ à te accepi, quæque in dies à paterna tua benignitate mihi conferuntur, minus non exigunt, quàm hujus ſaltem debiti teſtificationem; neque erat cauſſa, cur hic deeſſem, quandoquidem pluris facio, proſequi te reverentiâ, amore, & oblatione meiipſius, quàm Univerſo imperare, & omnibus hominum omnium delitijs voluptatibuſque affluere.

Propositum Authoris.

HAGIOPHILA, *didici aliquando à veteri, sed ingenioso scriptore, ad sapientiã nihil aliud requiri, quàm ut benè quis sciat unam personã agere; eò quod multitudo negotiorũ quæ amplectimur, & curarum varietas, quibus nos intricamus, dissipat dividitque miserum cor, palamq́; facit inconstantia reum, dum jam illi, jam alteri obiecto nos non totos applicat; cùm si unius tantùm rei occupatio in manibus sit, eâdem rectè defungamur, & aliunde liberi cogitationes omnes conferamus in istud negotium, cui uni intendimus. Hæc lectio maximè est proposito meo oportuna & ad rem eorũ, quæ in usu hujus libri à te exigo. Si igitur tibi decretũ est propositis hisce* Exercitationibus *vacare, unã tantùm personam agito, neq́; alteri, quàm negotio salutis tuæ & perfectionis incumbe. Huic per octo vel decem dies impende omnes cogitationes, & repu-*

tate

ta te in semotißima Eremo degere, ubi cum solo Deo & animâ tuâ loqui liceat. Omni quidem tempore hanc agere personam deberemus: verùm quia vitæ nostræ ratio id non permittit, semel in anno saltem, optimo, quo potest, modo faciamus. In hisce Exercitationibus anima sanctitatem addiscit, & veluti in munitione securißima soli Deo placere contendit. Hic profectui suo utilißimam locat operam, & certiore, quàm aliàs victoria proclives in malum affectus domat. In hac solitudine eximatur à vana inutiliq; hominum familiaritate, & eorum vitiorũ occursu, quæ conversationem veluti contagione quâdam inficiunt: in hoc secessu maxima conscientiæ puritate, & animi pace vivitur, ita ut nihil illius quietem poßit perturbare, aut officere pulchris istis luminibus & solidis veritatibus, quas Deus extra tumultũ & impedimenta creaturæ suggerit & docet. Quodsi huic invitationi meæ

obedis, & tali secessu afficeris; en me ad obsequia tua promptū, paratumq; tibi hujus libelli officio deservire: neq; alium apparatum, quàm ductoru munus præstabo, qui porrecta veluti manu aliquot dierum spatio te per actiones deducat, quæ juxta Methodum à me in monitis generalibus notatam erunt instituendæ. Vt verò tibi etiam perspicuū sit propositum meum, ducam te hac solitudine per tres vias consuetas, Purgativam, Illuminativā & Vnitivam; iisq; Meditationes, Considerationes & spirituales Dissertationes accommodaturus sum, ut si desit aliorum libellorum spiritualium copia, hujus unius lectione poßis aliorum defectum supplere: & quia hæc Exercitia ad generalem vitæ nostræ renovationem instituuntur, non solùm dicam, quid fieri necesse sit ad vitia vitæ præteritæ per annuam Confeßionem emendanda, verùm etiam quid fieri deinceps oporteat ad augendos Dei favores, ejusq; gratias copiosius

copiosiùs consequendas, deductis Examinibus virtutum particularium, & allatis Devotionibus præcipuis, ut cùm, quæ desint, viderimus, redintegremus tandem seriò animæ nostræ parvã œconomiam, eaq; ratione omnia suaviter disponamus, ne mors imparatis obrepat; qui fructus præcipuè his Exercitationibus intenditur.

Ita habes proximè, Hagiophila, scopum meum: nam quod ad titulum attinet, huic operi præfixum, & ad promptitudinẽ meã, quâ illud typis evulgo, post tot præclaros scriptores, qui me præcessere, nõ existimo lumen aliquod à te desiderari: patet idcircò vocari Solitudinem, quia qui illa uti volet, Solitarij personam per aliquot dies agat necesse est, omni usu familiaritateque aliorũ, præterquam Dei, excluso: addere possem, quod esse in solitudine, & occupare se spiritualibus Exercitiis, idem omninò sit, si ad amorẽ loquendi ascetarũ attendimus. Quod verò nun-

cupem

cupem Solitudinē Hagiophilæ, ideò eſt, ut oſtendam hæc potiſſimum pertinere ad animas ſanctitatis amantes, & ad eos, qui impensè ſtatuunt in perfectionem incumbere, ſive ij inter Religioſos vivant, ſive inter ſæculares: cùm ſanctitas ubiq; obvia ſit, & tàm hi, quàm illi poſſint ejus fieri participes. Id ſupereſt, ut dicam, me non detrectaviſſe ſequi ſcriptores alios, qui dignius hanc materiam tractarunt; quia cùm guſtus admodum differentes ſint inter tot, qui annis ſingulis ſeponunt alia negotia, ut animæ ſuæ vacent, tanto electio erit liberior; aut cùm nihil gratius ſit varietate, poterunt nunc eſſe in uſu Exercitia præclarorū illorū virorū, nunc aliorū, aliquando horū aliquando iſtorū, quæ commodiſſima videbuntur. Idem accidit animæ guſtui, quod linguæ; Perdix bubulâ melior eſt: nihilominùs eo ſunt nonnulli appetitu, ut hanc illi præponant, aut nunc hujus, nunc illius guſtu delectentur Hagiophila, tibi eligendi libertas eſt; mihi ſufficit hæc tibi obtuliſſe: quidquid feceris, probabo: modò tandem eâ ratione animam tuam diſponas, ut morte accedente omnia ſint parata: ſeriùs enim illa dignoſcitur, quando præ foribus eſt.

MONITA GENERALIA,

Legenda pridiè, quàm Exercitiis te applices.

HAGIOPHILA, tanti momenti eſt actio, quam ſuſcipis, cùm tota tendat in Dei gloriam, & animæ tuæ commodum, ut importunus videri poſſim, ſi eam velim tibi cōmendare: ſatis ipſa ſe commendat abſque verborum lenociniis & rationum adjecto apparatu. Neceſſe tamen eſt, ut de quibuſdam moneam, quæ tibi reddant iter per hanc ſolitudinem & commodius, & utilius ad fructum illum, quem tibi propoſuiſti conſe-

quendũ : omnia facilia ſunt, ideoq; magis amplectenda.

I.

Pridie Exercitiorum ſic negotia tua diſpones, ut te ſancto illo tempore non diſtrahant, aut ea prius abſolvendo, quàm ſecedas; aut donec ſeceſſeris, differendo. Illo tempore tanquam in deſerto vivere volumus, ut majori libertate tantùm cogitemus de illo Deo amoris, qui totâ æternitate de nobis cogitavit: ideò fieri nihil minus poteſt, quàm ut omnes curæ ſeponantur, quæ mentem poſſent ab illo avertere. Eandem ob cauſam nullius admittendum eſt alloquium, quàm Directoris, caſu quo neceſſitas id exigat: quin & hoc parcè agendum & horis conſtitutis. Iſta verò officia viſitationum, ſalutationum, ave & valedictionum, commendationum in preces & ſacrificia,

crificia, illa obiter & perpaucis dicta : illæ novorum relationes, illi occursus affectati, & similia, quæ nonnunquam Junioribus (qui exiguo sunt in DEUM affectu, & nimio in personas sibi similes abripiuntur) excidunt, omnino rescindantur, veluti penitus contraria isti animi decreto, quo statuere debemus, nulli nos placere velle, quàm sponso animarum nostrarum, maximè eo tempore, quod illi integrum dedicamus, ut illum nobis, & nos ipsos illi perfectè conciliemus: si contingat nos egere aliqua post sumptum cibum recreatione, fiat; sed cum iis personis, quæ nos possint occupare religioso sermone, nos solari, & stimulos ad virtutem adjicere, omnia ex eorum consilio, qui nos moderantur: quin primis duobus aut tribus diebus melius abstinebitur, ut nihil in

mentem veniat, niſi deteſtatio vitæ anteactæ, & temporis inutiliter impenſi ex naturæ noſtræ depravatione.

II.

Procurandi ſunt libri noſtris uſibus idonei, quales ſunt vitæ Sanctorum, præſertim eorum, qui excellentius DEUM dilexerunt; Opera Rodericij de perfectione; Thomas de Kempis de Imitatione Chriſti; P. Pinellus de perfectione Religiosâ, aliique ſimiles, quorum lectione potiſſimum capimur, & qui ſtatui vocationique noſtrę maximè congruunt, ita tamen ut ij ſolùm legantur, qui feriunt cor & pios ſenſus animis noſtris imprimunt, non verò illi novi moris, qui potiùs auribus delicias faciunt, quàm cor perſtringant: ſi tamen forent admodum ſpirituales, in uſu eſſe poſſent. Quod ſi contingat

gat deesse libros tam utiles, in eorum locum venire poterunt Dissertationes illæ, quas hîc inserui, ut explerem defectum aliorum, qui omnibus ad manum non sunt, & maximo tamen emolumento legerentur. Singulis diebus binas attribuo, quarum una à prandio, altera à cæna relaxationis loco legi possit, modò suscipiatur integra exactaque solitudo, neq; isto tempore lubeat cum aliquo colloqui: si tum non leguntur, nulla erit jactura, cùm aliàs resarciri possit; tam prolixæ non sunt, ut absolvi nequeant eo tempore, quod spirituali lectioni destinatum est.

III.

Exercitiorum tempore requiritur inusitata pietas, & devotio: Primò visitando Venerabile Sacramentum, minimùm quotidie quinies, ut illud adores, ut cor tuum

cum otio illi pandas, ut ferventibus tuis precibus illud ſollicites: ſi hæc viſitandi commoditas deſit, ſuppleri poteſt corpore in aliquam Eccleſiam, in qua aſſervatur, converſo. Secundò, frequenti invocatione ejus Sancti, quem pridie tuorum exercitiorum Protectorẽ, & Patronum elegiſti. Tempus matutinum, quo Venerabile adibimus, ejus invocationi erit opportuniſſimum. Electio ſit pro affectu & propenſione, quâ in alios atque alios Sanctos feremur. Neque dubito, quin S. Joſeph, S. Alexius, & ſimiles excellenti ſanctitate Cælites, aliquem in hac electione locum habituri ſint; dedita opera S. Joſephum primò nominavi, quòd ſingulari quodam ſubſidio adſit iis, qui hanc ſolitudinem ingrediuntur; id ſaltem triginta, & ampliùs annorum ſpatiò, obſervavimus, neminem

minem eorum, qui se, in domo Societatis JESU Lugduni, quæ ab illo nomen habet, exercitiis spiritualibus excolendos tradidere, unquam illo tempore, morbo fuisse afflictum, etsi plerumque mensis integer ijs impendatur; imò fuerunt, qui valetudinem etiam labefactatã eâ exercitatione persanârunt. Novi aliquem continuo capitis dolore vexatum, simul atque eam suscepit, ita convaluisse, ut felicissimè peregerit. Si tantam Sanctus iste operam confert corpori, quid non animæ præstabit? Tertiò, per amorosas detestationes vitæ transactæ & tepiditatis, quæ nos & bonis maximis spoliavit, & in antiqua vitia egit præcipites. Commodissimè tamen id fiet quatuor primis diebus, qui viæ purgativæ annuæque Confessioni, de qua suo loco dicam, sunt assignati. Quartò,

per Communiones, die Confeſſionis generalis, aut poſtridie; die ingreſsûs, aut exitûs exercitiorum, aut aliis, quos Deus ſuggeret, & ij, quorum ductum ſequimur, approbabunt. Quintò, per quaſdam corporis afflictationes, diſciplinas, cilicia, cingula, armillas, abſtinentias, jejunia, mortificationes in quantitate vel qualitate ciborum, juxta facultatem nobis permiſſam, & ut fervor animi promptaque voluntas nos ſtimulabit. Sextò, ſancta conſtantique perſeverantia, quantum valetudo patietur, per octo, vel decem dies; maximè cùm Paulus V. Religioſis plenam Indulgentiam addixerit, qui decem totos dies impenderint. Unde materiam pro totidem diebus diviſi, in gratiam eorum, qui eò contendent: ita tamen, ut quibus octo dies ſufficiunt, in octavo conſiſtant; quan-

quandoquidem hujus diei Meditationes ad concludendum ſint æquè idoneæ, ac iſtæ aliorum duorum ſubſequentium. Suadeo nihilominùs, ut quiſquis finit octavo die, reliqua nono, decimoque die præſcripta, attentè poſteà perlegat: expendatque.

IV.

Verùm in his pietatis officiis potiſſimùm requiro, primò, ut diligenter faciamus non ſolùm Examina conſcientiæ generalia, ut vocant, & particularia: ut rectè, quales ſimus, quidque nobis deſit, diſcernamus; ſed etiam illa examina virtutum, quas in dies ſingulos propono, veluti ſpeculum, in quo videamus nos parum in virtutibus promoviſſe, & unde accendamur ad animas noſtras Sanctorum operibus exornandas, cum firmo & generoſo animi decreto uſur-

pandi eas pro examine particulari,quibus nos maximè indigere deprehenderimus. Secundò,ut quotidie assumamus tesseram aliquam spiritualem,hoc est,pulchram brevemque sententiam , axioma luculentum, quod centies in die, in cubiculo, foris, eundo, redeundo, & quâvis aliâ occasione iteretur. Simile verbulum aptum est ad nos in divino obsequio excitandos,subjiciendumque illum animo ignem, quo sanctiores calent : conabor dare semper congruam materiam meditationi,quæ si palato tuo non arridet, plura sunt ejusmodi, quæ deligere tibi possis. Tertiò,ut sensu affectuque eodem expendas additas considerationes , quo Meditationes : cùm experientia mihi probatissimum sit,illas tantundem atque has , & nonnunquam ampliùs efficere. Ut te tamen iis occupes

cupes eâ attentione, quâ orationes peraguntur, non eſt opus; imò liber eſto ſitus corporis, aut ſtes, aut ſedeas, aut etiam deambules per cubiculum, ut placidè commodeq; notata puncta perpendens & ruminans, accedentibus Spiritûs ſancti illuſtrationibus plurimos affectus & optima ad proficiendum, & ad animæ tuæ tranquillitatem & ſolatium propoſita elicias. Quartò, ut quotidie innoves propenſam tuam voluntatem erga ſalutares quaſdam praxes, in quibus per omnem vitam exercere te decernis; qualis eſt devotio erga Auguſtiſſimam Trinitatem, B. Virginem, & aliæ, quas tibi in memoriam revocabo. In eam rem ſervire poſſent: a *Paradiſus apertus*; *ſanctus apud* JESUM *favor*; *utile cum cælitibus fœdus* quæ ſunt tria opuſcula à me tibj elaborata, quæque devotiones

pıoponendas reddent expeditiores.

a *Le Paradis ouvert ; la saincte faveur aupres de IESVS ; la riche alliance avec les saincts de Paradis.*

§. V.

De intentione,quam in hoc secessu habere oportet , quæque alia esse non debet , quàm ut imperfectiones nostras corrigamus , novumque robur ad virtutes,maximè amorem Dei comparandum resumamus ; de electione personæ,quæ nos dirigat , juvet , soletur , cuique omnes difficultates nostras pandamus , uti è re nostra esse videbitur ; de communi illa instructione , ne meditationes , aliaque hic proposita ex curiositate percurrantur,sed ut legantur tum studiosè , quando iis utendum est ; utque inter meditandum illi maximè puncto inhæreamus , quo nos vehementiùs affici

affici adverterimus, deque aliis ſimilibus quorum pleni ſunt libelli, qui artem meditandi docent, nihil eſt, quod dicam: mihi cum Hagiophila rerum omnium iſtarũ peritâ ſermo eſt. Quantum ad materiam meditationum, quam accipio, ne illam quidem video hîc collocandam, uti neque diſſertationum, quòd ſuus omnibus locus deputatus ſit, aut in Tabella præmiſſa in gratiam eorum, qui anticipata noſſe deſiderant, videri poterunt.

VI.

Quod ad temporis diſtributionẽ ſpectat, difficile eſt talem præſcribere, quæ omnibus arrideat, & ſingulis uſui eſſe poſſit, quandoquidem ſint, qui tres tantùm meditationes in diem deſiderent, alij quaternas velint; nonnulli ſeptem horas ſomni requirant, alij octo;

nonnulli communitatis legibus ratione ſtatûs ſui adſtringantur, alij liberi ſint; ſpero me tamen omnibus facturum ſatis, & æquus videri poſſum, cùm cujuſque poſtulatis aſſentiar. Qui octo horas quietis exigit, habeat; tantum coarctet tempus lectionum, aut orationum vocalium, & cuncta in idem recident. Magnum à corpore obſequium exſpectamus, cedamus illi hunc ſomnum, blanditiis illud obſtringamus; ob rem tantillam ne reddamus illud languidum ineptumque, neque efficiamus, ut toto die cogatur oſcitare. Quoad Meditationes, exiſtimo ternas ſufficere, cum conſideratione, quæ ſi benè peragatur, quartæ Meditationis vicem & fructum præſtabit: ſi quaternas vis, & ſatis firmo capite es, permitto, quartam facias ex duarum præcedentium repe-

repetitione, quod tantopere in ſuis exercitiis laudat S. Ignatius,& numerum tuum habebis. Supereſt ut dicam,quid agendum tibi ſit, ſi vivis in communitate , quæ cibum capit aut ſeriùs,aut citiùs ; accommoda te aliis ; ante cibi ſumptionem expedi, quæ pòſt feciſſes ; aut poſteà fac, quæ priùs voluiſſes expediviſſe, ita tibi erit ſatisfactum ; quo etiam modo facies aliqua die jejunij, præſertim lectionem, aut examen virtutis , cui aliàs poſteà vacaſſes, & ſic de cæteris : promove, aut remove, produc aut contrahe, uti occaſio exiget : utinam hæc in tuis exercitiis maxima ſit moleſtia ! & æquè facilè te totam conſecres , atque hæc difficultas compoſita eſt ! præſagit enim animus, multa te tergiverſatione uſuram prius , ſeriò, quàm te dones. Falli nihilominus velim,& judicio errare.

VII.

VII.

Loquamur de iſta diſtributione temporis, & ordinem, qui teneri debet, videamus. Viginti quatuor horas quotidie habemus, quæ diſponendæ ſunt. Octo jam tum quieti aſſignavimus: tres meditationibus, una conſiderationi debetur, una duplici refectioni, duæ utrique recreationi à prandio & cœnâ; duæ lectioni ſpirituali, niſi, cui ſeptem horæ ſomni ſufficiunt, tertiam addere placeat. Una tum pro ſacro, tum pro duobus conſcientiæ examinibus, una pro oratione vocali partim matutinâ, partim pomeridianâ juxta cujuſque obligationem, aut peculiarem erga Roſarium, aut Officia B. Virginis, S. Joſephi, Angeli cuſtodis, & aliorum Sanctorum devotionem; una pro animi relaxatione, quando à meridie fieri licebit, aut alio negotio,

tio, quod maximè videbitur, ſive ad corporis aliquam exercitationem, laborando, aut in horto deambulando, ſive ad conferendum cum directore, ſive ad utrumque, aut aliud, quod ex uſu tuo erit. Una detur tum examini virtutis, quam hodie proponam, tum decernendæ, aut exercendæ alicui devotioni, quam notabo. Una pro ſemiquadrantibus, vel quadrantibus horæ, qui requiruntur tum ad recollectionem poſt meditationes faciendam, tum ad ejus præparationem; tum ut quis ſe veſperi ad quietem diſponat, tum ut manè ſe veſtiat. Atque hæc omnia, ſi numerandi artem rectè calleo, proximè horas viginti quatuor conficiunt, id eſt, diem integrum. Si quid ſubinde temporis vacuum eſt impendatur viſitando Venerabili, aut legendo Thomæ de Kempis,

aut

aut Pinello, libro temerè aperto; aut luminibus quæ Deus immiſerit, deſcribendis; aut orationi pro tuis benefactoribus, aut relegendis hiſce monitis, & Authoris propoſito, aut teſſeræ centies centieſque repetendæ; quæ dico, ne nihil omittam, & ut tradam tibi diem bonis operibus refertum: offerens tibi ultimi moniti loco, ut cùm privilegium ſit tui ſeceſſus, ſtatim & è veſtigio adeas ad Sanctiſſimũ Sacramentum, ibiq̃ue roges divinam bonitatem, ut in opere tanti momenti tibi adeſſe ne dedignetur, illique pandas animi tui decretum, quo aliter, atque hactenus, illum ſtatuis amare, & complecti.

TA-

TABELLA MATERIARUM HOC OPERE CONTENTARVM.

PRIMO DIE EXERCITIORVM.

De Fine, propter quem creati sumus.

SE-

SECUNDO DIE.

De Deteſtatione vitæ anteactæ.

I. Meditatio. *De horrore peccati mortalis.*

II. Meditatio. *De conditione peccatorum venialium, & quanto ea ſtudio declinanda ſint.*

III. Meditatio. *De fructibus veræ pœnitentiæ.*

I. Diſſertatio. *De Confeßione annua & extraordinaria.*

II. Diſſertatio. *De Examine ad Confeßionem annuam directo.*

Conſideratio.

Examen de Amore, & Charitate proximis impendenda.

TERTIO DIE.

De miſeriis vitæ tepidæ, & in Dei ſervitio languentis.

I. Meditatio. *De miſeriis & damnis vitæ tepidæ.*

II. Me-

II. Meditatio. *De damnis, quæ proveniunt ex actionibus tepidè & ex consuetudine factis.*
III. Meditatio. *Motiva ad fervorem & perfectionem consequendam.*
I. Dissertatio. *De Confeßione ordinaria.*
II. Dissertatio. *De spiritu fervoris erga actiones etiam heroicas.*
Consideratio.
Examen de diligentia spiritali.

QUARTO DIE.

De iis, quæ homini in extremis accidunt.

I. Meditatio. *De Morte.*
II Meditatio. *De Iudicio particulari.*
III. Meditatio. *De Purgatorio.*
I. Dissertatio. *Plurimum referre, perspectas esse Mortis qualitates.*
II. Dissertatio. *Prodesse ad benè moriendum, Tempus utiliter impendere.*

Consi-

Consideratio.
Examen circa Humilitatem.

QVINTO DIE.

De virtutibus in Infantia, & vitâ latente Servatoris nostri imitandis.

I. Meditatio. *Quòd Deus nobis dederit Filium suum, ut ejus virtutes imitemur.*

II. Meditatio. *De paupertate Filij Dei Infantis.*

III. Meditatio *De vita occulta Filij Dei, & ejus obedientia per annos octodecim.*

I. Dissertatio. *De particularibus amicitiis.*

II. Dissertatio. *De felicitate vitæ occultæ.*

Consideratio.

Examen circa Simplicitatem & candorem Animi.

SEX-

SEXTO DIE.

SEPTIMO DIE.

I. Dis-

OCTAVO DIE.

De amore, quem Deo debemus.

NONO DIE.

De Conformitate nostræ voluntatis cum Divinâ.

I. Me-

DECIMO DIE.

De Amore erga Venerabile Sacramentum.

Fecisti nos ad Te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in Te. Aug:

PRIMVS DIES EXERCITIORVM.

De fine , propter quem creati sumus.

Cum deceat ante omnia emundari animas nostras , & tolli, quidquid mali residet in nobis, dabis, Hagiophila, hunc & tres proximos dies viæ purgativæ ; inde ornabis te virtutibus ex considera-tione triduana vitæ & exemplorum , quæ nobis Servator noster proposuit , atque hi dies ad vitam illuminativam pertinebunt. Reliquum quod erit temporis , impendes, ut te unias dilectissimo sponso animarum nostrarum , idque per semitas viæ unitivæ, quibus te deducemus. Hæc agenda tibi sunt, quamdiu in ista solitudine delitesces.

Hoc die, quod neque reliquis diebus negligentes, primum ſaluta Venerabile Sacramentum, ſi domi tuæ illud aſſervatur: ab hac viſitatione præpara te ſequenti Meditationi.

PRIMA MEDITATIO PRIMÆ DIEI.

De fine & beneficio noſtræ Creationis.

ORationem præparatoriam in hac Meditatione, & reliquis omnibus comitetur profunda animi demiſſio, quâ poſtules à Deo gratiam, ut hora Meditationis benè & cum fructu impendatur, utque omnes animæ potentiæ ritè munere ſuo defungantur; Memoria, ſuggerendo quidquid facit ad propoſitam materiam: Intellectus, penetrando occurrentes veritates; voluntas reſolvendo ſe ad ea, quæ ad majorem Dei gloriam, & utilitatem tuam eſſe videbuntur.

I. Præ-

I. *Præludium.* Imaginare regem aliquem, qui è viliſſimo Pago eductum ruſticellum aulæ ſuæ non tantùm proponit, verùm etiam inter intimos adoptatum iis afficit honoribus, divitiis & favore, qui ſolis Regni primatibus donari cō-ſuevêre.

II. *Præludium.* Pete lumen à DEO, ut cognoſcere poſſis gratias, quas te creando tibi contulit; cùm eæ ſine comparatione majores ſint, quam ſi Rex aliquis te de luto & fimo ſublatam ad ſummos honores & gloriam evexiſſet.

I. *Punctum.* Creavit Deus animam meam eo fine, ut illum amem eique ſerviam; & ut eum amando eique ſerviendo fiam capax gloriæ cœleſtis, ubi eum videam, & amem æternum ſine ullo ullius mali periculo, imò in poſſeſſione omnis boni, & felicitatis. Non alium ob

finem in mundo ſum. O quantum hinc debeo ſic amanti Creatori! Angeli propter illum ſunt, & ego Maria ſanctiſſima illius Mater, & omnium creatarum rerum nobiliſſima eſt propter illum, & ego. Deus ipſe non alium ſibi propoſitum finem habet, quam ſeipſum, ipſe & meus finis eſt. O anima mea, inter creaturas omnes ingratiſſima es, ſi tanti beneficij magnitudine non tangeris. Es perfidiſſima, ſi non perſequeris finem tuum: ſi non iſtud agis, propter quod in mundo es. Ipſum cœlum, ipſe ſol, ipſa elementa & creaturæ omnes Deo obtemperant, & ad finem ſuum contendunt, præter te unam, ô anima mea! ſed non ſic impoſterum. Actum eſt, Deus meus, nolo amplius eſſe de numero rebellium tuorum: nolo alias deinceps cogitationes, nolo intentiones, quæ non

non ad ſervitium tuum dirigantur.

II. *Punctum.* Quando Deus creavit animam meam è nihilo, poterat creare infinitas alias, quas tamen in nihilo ſuo reliquit, neque unquam educturus eſt. Ah anima mea, quo tuo opere divinam bonitatem excitaras, ut hoc tibi beneficium conferret? & nunc quantùm illi debes propterea? an non conſtantem animi gratitudinem, ſervitium & amorem? ſed hæc fortaſſe cogitatio animum tuum hactenus non pupugit, pungat ſane impoſterum; & jam nunc obſtupeſce hanc amabilem bonitatem, hoc opus amoris incomparabilis, quo te Deus dilexit, dum eſſe te voluit, tot aliis in ſuo nihilo relictis.

III. *Punctum.* Quando Deus ex nihilo produxit animam meam, inter innumeras illas, quas creare poterat, & quas tamen nunquam

producturus eſt , fuere plurimæ, quæ me fidelitate, ſapientia & ſanctitate ſuperaſſent ; quæ illum amaſſent ardentiùs, quæ minus offendiſſent, quæ majora pro illius honore perpetraſſent ; & nihilominus ijs neglectis meam ſelegit, ut illam crearet , & huic corpori commodaret. An non dolendum eſt, tot tamque præclaras animas, quæ tanta vitæ ſanctitate, tanto in Deum ſuum amore floruiſſent, creatas non eſſe ? nonnullæ ſine dubio illarum æquaſſent S. Tereſiam, aliæ S. Catharinam Genuenſem , aliæ S. Benedictum , S. Urſulam, S. Ignatium ; alios aliæ virtutibus etiam anteiviſſent. O anima mea cum locum illarum occupes , an non deceret te vivere eo ritu, quo aliqua illarum vixiſſet ? quid igitur decernis impoſterum, qua ratione vivere ſtatuis ? Aperi mentem

tem tuam Creatori tuo, & tanti beneficij magnitudinem ſolidis propoſitis & reſolutionibus adæqua.

Colloquium. Primò age gratias SS. Trinitati pro beneficio creationis. Secundò roga Beatiſſimam Virginem Matrem, quæ tam ſingulariter in finem ſuum tetendit, ut tibi adſit in propoſitis tuis. Tertiò recurre ad aliquem Patronum tuum his ſimilibuſve verbis: ſic eſt, Patrone mi, vitio meo accidit, quòd tibi ſimilis non ſim! utinam parem amorem, parem humilitatem, & parem ſanctimoniam haberem! Pater, Ave.

Peracta Oratione inſtituenda Recollectio eſt, & quædam reviſio Meditationis, quomodo ſucceſſerit, quem fructum hauſeris, qui defectus ſeſe inſinuarint. Fieri poteſt deambulando per cubiculum, aut alio quovis commodo corporis ſitu: plerumque illi medius quadrans impenditur. Cōcludes illam denique, deprecando defe-

defectus, qui in Oratione admissi sunt, & pollicendo usum eorum luminum, quæ tibi DEUS largitus est, eorumque propositorum, quæ concepisti.

A Recollectione deliges tibi Tesseram aliquam spiritalem, quam in die usurpes: servire tibi hodie potest illa D. Augustini DEUM alloquentis: *Væ tempori illi, in quo non amavi te.* Illam extemplo decies itera, ac deinde quoties per diem lubebit; lubeat verò frequentissimè & ubique, ut animum tuum teneat occupatum, suggeratque tibi suaves conceptus & amantia ad illum suspiria, quem heu! serius amasti. Si hæc tessera tibi non arridet, aliam tu delige, ista hoc & sequentibus diebus arbitrio tuo commissa libertas est; sed delige pulchram, piam & brevem, & plus centies in die repete. Aliud ejusdem D. Augustini dictum: *Domine, inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te*, affectu plenum est, & huic diei opportunum. Vide an præ alterâ tibi sapiat.

Sequitur Oratio vocalis, aut officij ex obligatione recitandi, aut Precum

aliarum

aliarum ſive Roſarij, ſive Officij B. Virginis, aut S. Joſephi, aut alterius.

Hinc ad ſacrum te præpara & Communionem, ſi forte ea frui felicitate debeas.

A Sacro lege librum ſpiritualem, aut hanc ſubjéctam Diſſertationem, (niſi malis illam differre in tempus recreationis poſt ſumptum prandium) aut aliud aliquid, prout tibi poſt Diſſertationem deſignabo.

DISSERTATIO SPIRITUALIS MATVTINA.

De fructu Solitudinis cum vita communi conſiſtentis.

HAgiophila, cùm jam in ſolitudine ſis, & parvo cubiculi tui deſerto; patieris me tribus verbis excurrere in commendationem vitæ ſolitariæ, ut tantò faciliùs tui ſeceſſus felicitatem agnoſcas, utq; deinceps majore animo ſtatuas ſubinde in eremum convertere cellulam tuam, quod medium præſen-

ſentiſſimum eſt , ad illam cordis ſolitudinem & collectionem internam , in qua rerum ſpiritualium Magiſtri plurimum momenti ad profectum animarum conſtituunt, acquirendam. Nunc de priore ſeu externa ſolitudine agamus,à prandio de altera tecum diſſeram.

Jam nunc ſecurus ſum , tibi futuram cordi hanc vitam : qui enim animo perpendit ſuavem conditionem ſolitarij , & deſerti delicias,non poteſt non propenſiſſimo affectu in ſolitudinem inclinari. S.Hieronymus, ſi quis alius deguſtaverat voluptatem omnem , quæ poſſet ex hominum uſu & familiaritate provenire : ille tamen ipſe, ſimul atque auram deſerti deliſe , ſimul atque auram deſerti delibavit,ah ! nemo,inquit,mihi ingerat urbium frequentiam,converſationem hominum , fœminarum occurſum,& ſimilium creaturarum impor-

importunitatem; nullus cum solitudine conferri locus potest; hic mille molestiis exemptus sum, hic occasionibus Deum offendendi careo, hic secretò & ex animi sententia cum Deo meo conversor. Nullus interpellator avocat, nulla redhibenda sunt officia, nullis literis petor, quibus respondere sit opus, nulli attendere necesse est nisi Deo & mihi: denique hic delicias omnes reperio, hic cælicas prælibo voluptates; *Oppidum mihi carcer est, & solitudo Paradisus.* Et revera solitudinem gratam esse oportet, cum S. Joannes Baptista ab incunabulis eam adiverit, pluribusq; annis coluerit; ille, inquam, inter natos mulierum maximus. Sancta Magdalena, etsi singulari jam gratia valeret apud Christum, aliam sedem non elegit, & sic triginta annos, qui reliqui erant vitæ, vo-

luit tranligere. Carolus hujus nominis postremus Imperator, postquam regna sua in Philippum filiũ derivasset, eandem non minore gloriâ, quàm animi voluptate amplexus est, ut annalium nostrorum scriptor asserere audeat, Carolum majorem fuisse in sua eremo, quàm in Imperio. Ejus nepos Philippus Tertius reipsa quidem id non præstitit, sæpius tamen in hæc verba prorupit morti vicinus (quantumvis vitam duxisset innocentem) utinam corona caput non cinxisset! pœnitet fuisse Regem! meliùs in aliquo deserti angulo, extra mundanorum negotiorum tumultum, extra commercium hominum vixissem. Nondum lubet, Hagiophila, centies iterare? vivat desertum, vivat solitudo! id tamen à te modò non exigo, non adeuntur amplius deserta; extra usum jam

eæ ſolitudines ſunt : ad aliam te magiſque commodam invito ; nimirum ad cellulæ, ad cubiculi, ad domus tuæ ſolitudinem , in qua ſubinde à cæterorum hominum commercio ſejuncta cum Deo & Angelo tuo tutelari ſola verſeris. Neque auctor ſum , ut illic te ſemper contineas , ſed quantum poteris , & quantum id officium tuum & occupationes patientur. Si ſervitio divino mancipata es in domo religioſâ , ſingulari affectu cellulã tuam complectere. Ne ſis ex eorum vagorum, inquietorum, & libertinorum numero, qui in angulis omnibus reperiuntur, ad portam frequentiſſimi, ut obſervent intrantes exeunteſque, ut quid fiat, quid dicatur, explorent. Tu in cubiculo tuo te contine, & ama ſeceſſum & ſolitudinem, quando id temporis ratio exigit ; ne per domum vaga

discurras, sed ex cubiculo tuo parvulam eremum construe. Si verò secularis es, secede in conclave tuum, minimùm semel iterumque per diem, potius quàm ut curiositati tuæ ad portam, in fenestris, in horto facias satis. Recipe te ad orandum, ad cogitandum de divinis tuisque rebus, ad legendum libellum aliquem spiritalem: age denique Eremitam, ex animo, ut insignem aliquam sanctitatem cõsequaris, fruarisque Solitariorum felicitate, unâ saltem quotidie horâ.

A multis studiosè inquiritur: ubinam locorum aër sit saluberrimus, suavissimus, jucundissimus? alij asserunt in monte Olympo, alij in Arabia felici, alij alia loca assignant: quisque quod volet definiat, mea sententia est, aërem cellulæ esse saluberrimum, suavissimus,

mum, & maximè utilem illi, qui magnos facere in virtutibus progressus, se Deo penitus tradere contendit: & quidni? post Choros, Ædiculas & Templa, in quibus servator noster quiescit, nihil reperio augustius, nihil præstantius cellulâ & conclavi alicujus probæ animæ, modò in illud tanquam dilectissimam suam solitudinem subinde se subducat. Ut dictis fidem faciam, audi, Hagiophila, opinionem meam de cellulæ tuæ excellentiis: quid illam esse arbitraris? Eremus est parvula in medio civitatis alicujus, in qua tu anachoretam agis, quamdiu tibi libuerit illic commorari. Illic sine teste peragis tua pietatis opera, tuas devotiones, nemine obloquente; illic humiliter terram deoscularis, illic adoras servatorem tuum, ejusque vulneribus labia affigis, quod alibi,

& in hominum oculis non auderes. Illic oculos in cœlum extollis, jungis manus, pectus pulſas abſq; metu humani reſpectus, ejuſque peſſimi verbi, *quid dicetur?* deniq; agis illic omnia, quæ ſolitarius in eremo ſua perageret. Quid enim obſtat? Quid Cellula? conclave eſt divini amoris: in eo mille ſuſpiria jacularis in cœlum, in dilectum ſponſum tuum, nemine, extra illum, conſcio; in eo pandis illi minutulas moleſtias tuas, amantia vota tua, innocentes & caſtos affectus tuos; in eo cum ſanctiſſima ejus Matre miſces ſermones, cum Angelis, cum illius intimis, ad ejus gratiam & favorem promerendũ; in eo extra omnem garriendi, nugandi, murmurandi, detrahendi, mentem tuam diſſipandi, tempus & conſcientiam prodigendi occaſionem conſtituta, illum amanti gra-

gratoque animo compellare potes, & dicere: O felicem! Deus meus, cui ad te offendendum desunt irritamenta! Quid censes esse cellulam? ex mente Divi Bernardi cœlum est. *Cœli & Cellæ, inquit, habitatio cognata; Cella & Cœlum cognationem habent nominis, sic & pietatis cælum dicitur à celando, & quod celatur in cœlis, hoc & in cellis; quod quæritur in cœlis, hoc & in cellis, nempe vacare Deo, frui Deo; Angeli Dei cellas habent pro cœlis, & æquè delectantur in cellis atque in cœlis, à cella in cœlum ascenditur. Cella terra sancta est & locus sanctus, ibi anima Deo jungitur.* Quid gloriosius dici potest in commendationem solitudinis, quæ in cellæ custodia habetur? quid optatius, quàm in via esse, qua ad cœlum itur? à Cella ascenditur in Cœlum. Cætera prosequamur: Cubiculum (præsertim

animæ virtutibus deditæ) Tempellum eſt, & ſacra ædicula, cujus, qui in illa commoratur, ſacerdos eſt, & adminiſter. Oratorium vicem ſubit aræ principis, Imagines & picturæ Chriſti cruci affixi, & B. Matris, aqua luſtralis non deſunt: eadem prope peraguntur, quę in Eccleſiis, imò teſte eodem Bernardo: *In templo & in cella divina tractantur, ſed crebriùs in cella.* Cubiculum eſt hortus deliciarum, & area præſtantis animæ: hic illa recreat ſe ſuaviſſimo uſu piarum cogitationum; nunquam innocentiùs ſuis affectibus indulget quàm quando ſola eſt, & à creaturarum tumultu ſejuncta. Nimirum *Cogitationes robuſti ſemper in abundantia*, ait ſapiens, & ut alij vertunt: *Cogitationes collecti.* Qui enim collectus eſt, & ſeceſſum auramque cubiculi ſui diligit, ſanctis & piis cogi-

cogitationibus abundat. Cubiculum est Tablinum animæ, ubi illa rei suæ spirituali attendit, ubi omnia ad calculos & rationem revocat, expendit quid habeat, quid desit; ubi de componendis suis imperfectionibus, vitiis & affectibus deliberat. Solitudo similibus actionibus maximè idonea est, cùm per eam animus in se facilè reducatur. Hujus opinionis etiam fuere Ethnici, ex quibus Poëta canit: *Tecum habita, & noris quam sit tibi curta suppellex.* Conclave est illi, qui eo veluti solitudine quadam delectatur, non conclave, sed aula congressus & colloquij cum Angelis & sanctis. Quantumvis illic quis solus sit, optima tamen Societate stipatur, minimùm quatuor personarum, Patris, Filij, Spiritus Sancti, & Angeli Tutelaris. Ut meritò dici hic possit: *Numquam minus*

nus solus sum, quàm cùm solus, cùm fruar eorum consortio, quorum unus multis millibus mortalium antecellit; & verò sum cum tanta satisfactione illius, qui cor meum possidet, ut si alius interpellator se ingerat, præpediatque solitudinem meam ægrè laturus sit, & consuetos favores subtracturus. Vir sanctitatis fama celeberrimus singulariter Annuntiatis Bituricensibus commendabat, ut ab ingressu cubiculi alieni abstinerent, quòd à Religiosa didicisset: JESUM illam invisere solitum, noluisse amplius reverti, postquam nonnullas alias in suum cubiculum admisisset; factique rationem addidisse: quòd sponsus probè zelotypus sit sponsæ suæ, neque alteri, quàm sibi præberi aditum patiatur. Conclave, si illud diligis, arx est adversus hostes munita æquè atque secura.
Tribus

Tribus fortissimis & molestissimis inimicis nos impeti ajebat S. Antonius, Oculis, Auribus, & Lingua. At si cellam meam custodiam, cùm neminem videam, nihil audiam, & silentium accuratum sit, summa fruor tranquillitate & pace. Denique Cubiculum Paradisus est, & quietis locus de quo jure meritissimo idem dicere possumus, quod Hieronymus de suo deserto: *Mihi cætera carcer, & solitudo Paradisus.* Id saltem non ignoro, pientissimum Thomam de Kempis non alibi, quàm in cella securiorem quietem, majusque solatium invenisse. Verba illius sunt, quæ grandioribus descripta characteribus tibi semper ob oculos versari deberent: *In omnibus requiem quæsivi & non inveni, nisi in angello cum libello.* Hagiophila, nonne injurius tibi fuissem, si te celassem singula-

res illas prærogativas, & felices excellentias, quas ex cubiculi tui ſolitudine conſequi potes? ſatis dixiſſe me puto, ut te ejus amore inflammarem, & ut cognoſceres, magno ſibi damno eſſe eos, qui continere illic ſe nequeunt, ſeque cujuſvis obvij arbitrio indulgent. Nonne felix es, quòd per dies aliquot te ad cellæ tuæ ſolitudinem obſtrinxeris? ſi me audis, præſtabis idem annis ſingulis. Imò amplius, ſingulis menſibus integrum aut medium diem delige, quo Eremitam agas, & ſecluſis tantillo tempore negotiis omnibus, nullam aliam, quàm de Deo & conſcientia tua cogitationem admittas. Principio cujuſque menſis tempus ad hoc opportuniſſimum eſt, ubi fructus referes eximios; ſaltem perſpicies ſtatum animæ tuæ, num in propoſitis tuis fueris conſtans,

ſtans, num ad mortem, quæ magnis paſſibus accedit, ſis pręparata. Atque is affectus annuæ & menſtruæ ſeceſſionis procedet à quotidiana illa cellæ cuſtodia, quam hac diſſertatione propoſui. Quo ut efficacius te permoveam, finio verbis elegantiſſimis S. Bernardi: *O anima ſancta, ſola eſto, ut ſoli omnium ſerves teipſam, quem ex omnibus tibi elegiſti; fuge publicum, fuge & ipſos domeſticos. An neſcis te habere ſponſum verecundum, qui nequaquam ſuam tibi velit indulgere præſentiam, præſentibus cæteris?* Quî monitum hoc arridet? optimè judicio meo facies, ſi fidem adhibes verbis tanti Abbatis, & Spiritui Sancto, quoties te interno inſtinctu ad cubiculum invitaverit, obtemperas. Simul atque ea cogitatio in animum tuū incurrit, recipe te, quamcumque ſocietatem interrumpe, nullo ha-
 bito

bito hominum respectu, desere omnia, nisi muneris tui ratio aut obedientia alibi te habeat occupatam. Imitare Thomam de Kempis, qui impelli se sentiens, ut in cellam orandi vel scribendi gratia se reciperet, planè fratribus dicebat, & iis quibus cum versabatur: *Charissimi Fratres, oportet me recedere; est enim in Cella, qui me exspectat.* Cellam verò ingressus demittebat sese in genua, opusque suum his Samuelis verbis: *Loquere Domine, quia audit servus tuus*, auspicabatur.

Habes, Hagiophila, Dissertationem, quam tibi promiseram; si aliam lectionem desideras, lege priora quinq; capita primi Tractatus Rodericij in prima parte: Aut nonum, decimum & undecimum caput libri tertij de Imitatione Christi.

Absoluta hac Lectione renova proposita tua circa devotionem, quam debes Augustissimæ Trinitati: hæc de-

votio

votio devotionum eſt, quam tibi præ reliquis omnibus commendo, præſertim, ut ſæpius iteres Gloria Patri, &c. & actiones tuas bonaque opera facias numero ternario in honorem trium divinarum Perſonarum. Et ne cogar dicta repetere, vide nunc (ſi otium eſt) aut à meridie tempore recreationis, quæ de ea devotione dixi in Sancto Favore apud Jeſum Cap. 7. præcipuè prima & quarta devotione, & ſtatue majore quodam affectu, quàm hactenus, ferri in hoc ſacrum myſterium.

Deinde para te ad Meditationem ſequentem: cùm enim ad amandum & ſerviendum Deo conditi ſimus, ut eo ſic aliquando perfruamur, ſciri neceſſe eſt, quid ſit eum amare, quid illi ſervire, & circa ea etiam binæ Meditationes verſabuntur, quas adhuc hodie peragi oportet.

II. MEDITATIO.

De Amore, quem DEO *debemus.*

Oratio præparatoria ut ſuprà.

P*Ralud.* I. Imaginare bonam aliquam & prudentem Matrem, quæ

quæ filiam ad amorem ſollicitat, cuique reſpondeat Filia, ſe officio ſuo nunquam defuturam, eò adigi pluribus nominibus, in illam unam tendere omnes affectus ſuos.

Prælud. II. Roga Deum, ut cum ſimilia à te poſtulet, det tibi lumen, ut agnoſcas immenſum illud deſiderium, quo amari cupit à te.

I. *Punctum.* Deus nos condidit, ut eum amemus, & ut amemus præcipit. Conſidera Amorẽ illum titulis omnibus ei deberi: tum quia Pater noſter eſt, cujus beneficio vivimus & ſumus. At quid naturæ conformius, quam amare parentem? tum quia noſter benefactor eſt, qui de victu, veſtitu, habitatione, de omnibus denique providet nobis; at quis ita naturam exuit, ut eos non diligat, quorum beneficiis fruitur? tum quia Princeps noſter eſt, & Dominus & Rex ejus clementiæ & affectus,

affectus, ut maximè velit nos participes & hæredes efficere Regni ſui & cœleſtis, & æterni ; at quis non ferret in oculis eum Principẽ, quem ſciret amicis ſuis talia deſtinare ? Hiſce omnibus titulis & aliis Deus amandus eſt. O amabiliſſime Creator qui potes omnia, jube ut te amet cor meum, & da quod jubes, rebellem meam compellendo voluntatem! ô mihi ſint corda mille & millies mille, eaque omnia plena ijs affectibus, quibus abundavit cor maximi Sancti tui, ut deſideriis meis & meritis tuis reſpondeat amor meus.

II. *Punctum.* Deus amari vult, ſed ſine modo & menſura, id eſt ex toto corde : cùm enim cor noſtrum, etſi exiguum, ſemper poſſit amorem ſuum dilatare , non vult terminum Deus ; neque unquam dicat amans, ſufficit, & hucuſque, non ultra

ultra amare illum volo. Primò, quia aliter tractandus est Deus, quàm res ab illo creatæ: atqui in his amandis modus est: *Diliges proximum tuum, sicut teipsum:* en mensuram. Secundò, Deus infinitè amabilis est: cùm ergo reponere amorem non possis infinitum & reciprocum, quod præscribunt amantium leges, repone quàm potes maximum, continuâ novi amoris accessione, uti S. Augustinus, S. Franciscus, S. Teresia, & tot fecere alij. Confundi igitur meritò hîc potes anima mea, quæ toties mensuram præfixisti amori tuo, dum diceres, id quod patrabas non omninò esse mortale, esse ex levioribus venialibus; istud consilium, istam regulam, istam ordinationē non graviter obligare. Itane deinceps loqueris? tam parum amabis?

III. *Punctum.* Considera, quid impo-

imposterum facere possis, & velis, ut eum ames, ubi, quando, & quomodo, juxta facultates & omnes vires tuas. Percurre singula, & ubique accende ignem amoris ardentis more Sanctorum, & potissimum exemplo Sancti Sanctorum Jesu Christi, qui tanta facit pro salute nostra, quam procurare vel unico suspirio potuisset. Luculentum testimonium dederat amoris erga nos sui, quando carne nostrâ indutus jacuit in præsepi: sed an istud ei sufficit? Minimè. Et adhuc torpescit animus, neque flammæ mei Jesu patientis & morientis, possunt depellere pertinax frigus cordis mei?

Colloq. Ad Dei filium, cujus cor fornax est immensi amoris. Ora illum, ut te flammarum suarum faciat participem, faciat te in amore Seraphicum. O Deus, dignissimum

totius

totius amoris objectum! cur non ardenter ab omnibus hominibus diligeris? utinam ex illis essem, qui te unicè amant! *Tempus erat, quando non amabam te :* at *væ tempori illi, quo non amavi te.* Seriò emendandum hoc crimen est: esse volo inter amatores tuos, volo etiam cum dispendio sanguinis & vitæ meæ, & quidquid in hac vita charum possideo. Ita contestor : aut moriendum, aut amandus Deus est, & quidem sine mensura, ad morem Seraphinorum est amandus. Pater, Ave.

Recollectio Meditationis. Visita deinde Venerabile, institue Conscientiæ Examen, & prande.

Hagiophila, reverteris à sumpto prandio : an non huc rediens submissâ voce recitasti ∴ *De profundis ?* pro defunctis benefactoribus tuis, qui suâ liberalitate & munificentiâ sumptus, quibus alereris, necessarios reliquere ? Laudabilis illa consuetudo est,

eſt, eidem aſſueſce, ſeu adiens, ſeu rediens à menſa, certòque hujus officij gratiam à Deo exſpecta. Quid verò nunc, quâ ratione hanc horam perages? ejus omnino ſententiæ ſum, ut animum relaxes aut ambulatione per cubiculum, per porticum aliquam commodam, per hortum, ſi tempeſtas anni & aëris permittat, ſiſque extra aliorum occurſum, ut centies repetas teſſeram tuam, quæ fortaſſe jam nunc memoriâ excidit: aut collocutione cum tali perſona, quæ nullos, quàm de rebus ſpiritualibus ſermones miſceat; niſi tantum animi tibi ſit, ut velis te modico hoc ſolatio privare; aut lectione matutinæ diſſertationis, vel ſeptimi capitis ex *ſancto favore*, niſi ea jam lecta ſint. Saltem aliquo horum modorum te occupa, deinde nos reviſemus.

Hagiophila, jam hora recreationis peracta eſt, & tempus adeundi ad Venerabile Sacramentum, ut inter cætera eam quoque gratiam poſtules pomeridiani temporis benè impendendi.

Hinc applica te Examini particulari, inde ſcriptioni eorum, quæ idonea judicabis, ut tantiſper te occupes, aut

quæ

quæ voles propriâ manu exarata tibi imposterum deservire, aut ut somnolentiâ te expedias; cui pellendæ scriptio peropportuna est. Sed age; nunquid indulgere tibi ante vel post scriptionem debebam, ut semihoræ quadrante paullulùm oculis conniveres, quò ad Orationem reddaris aptior? nullum mihi jus in oculos tuos usurpo. Scient illi exigere necessitates suas, & tu ejus prudentiæ es, ut plus ijs non concedas. Ad me hoc solùm pertinuit, ut significarem hoc tempus esse scriptioni commodissimum.

Quod ad scriptionis materiam attinet, gravatè illam definio, cùm nesciam, cujus tu genij sis, quid tibi arrideat, quibus devotionis exercitiis sis addicta. Verùm utut es, suadeo, quotidie scribas ea lumina quæ tibi Deus largiri dignabitur; tum bona proposita, quæ feceris, deinde quod libuerit. Neque dubito, quin libellum habeas, in quo secretissimas tuas devotiones, & sanctiores affectus annotes, & quem subinde, præsertim festis solennioribus, aut semel in mense pervolvas ad renovandam tuorũ propositorum

poſitorum memoriam: libellum arcanum, quemque non facilè aliis pandas. In hoc igitur notari debebunt omnia. Similem memini me nuper vidiſſe, ſpectantem ad eximium quendam Dei ſervum; in quo hæc continebantur. Primò Litaniæ ſuorum Patronorum, ut eas quotidie recitaret. Secundò, Beneficiorum tum communium, tum privatotum Catalogus, ut de iis divinæ bonitati gratias ſæpiùs referret. Tertiò, Series præcipuorum benefactorum & amicorum, quibus preces ſuas aut pro ſacro, aut pro fine Examinum addixerat. Quartò, Res plures, quas à Deo poſtulabat quotidie, veluti ſaluti ſuæ conſequendæ neceſſarias. Quinto, Nomina amicorum defunctorum, quos ſperabat in cœlum admiſſos, ut eos invocaret, aut eſſe in Purgatorio, ut eos juvaret ſuffragiis ſuis. Sextò, Nonnullæ virtutes, circa quas particulare examen inſtituere volebat, unà cum vitiis, quę eodem exercitij genere ſtatuebat oppugnare. Septimò, Opera pietatis, quæ ad honorem Deiparæ ſingulis diebus, menſibus, & annis exercuit. Octavò, Alio, quæ ad cultum Venerabilis

rabilis Sacramenti, & Paſſionis memoriam referebat. Nonò, Variæ Orationes jaculatoriæ, quibus totâ vitâ in oblatis occaſionibus uteretur. Decimò, Diverſæ pœnitentiæ, ſingulis ſeptimanis & feſtorum pervigiliis ſubeundæ, cum brevi Teſtamento animæ, ad imitationem ejus, quod S. Borromæus fecit, concepto. Atque hæc præcipuè libellus ille complectebatur. Auctorique ſuo ſerviebat loco Diurnalis, Ducis, & Directorij, ad ſuas devotiones exequendas. Ex iis punctis delige, quæ maximè tibi commoda videbuntur, & ſequentibus diebus in ijs, cùm ſcribendum erit, te occupa; nunc in hoc, deinde in altero, ut in fine ſeceſsûs rem habeas confectam. Incipe jam, etſi temporis aliquid tibi ſuffuratus fuerim, aliàs emendabo me, neque hac de re ampliùs conveniam.

A ſcriptione transfer te ad Lectionem ſequentis Diſſertationis, aut eorum, quæ tibi poſteà notabo, ut liberior ſis; notabo autem, quæ maximè in rem tuam faciunt, & repertu ſunt facilia.

DIS-

DISSERTATIO POMERIDIANA.

De Spiritu Seceßûs & Collectionis interna, quæ est vera, & appetenda animi solitudo.

HAgiophila, si polliceor me ostensurum tibi rationem, quâ evadas felicissima, non tantùm in cœlo, ubi omnis beatitudinis & felicitatis cumulus est; verùm etiam in hac ipsa vita tot miseriis calamitatibusque subjecta, nonne dignus videbor, quem audias? & an non lubens has paginas evolves, in quibus hac de ratione dissero? ita facti dimidium à te obtinui: perficies, si ea, quæ dixero, exequaris. Sed numquid nimia sum fiducia, dum asserere audeo, solitudinem cordis, de qua nobis sermo est, reddere posse te beatam in hac sede lachrymarum, calamitatumque?

 dicant

dicant de me, quod volent: uti non ſum in extollenda cordis ſolitudine, & collectione interiori præſidentiſſimus, ita nec videri debeo præ reliquis dignus, qui nomine reprehendar. Noſtro ſæculo Martyr in Hollandia Cornelius Muſius de ea loquebatur, quando ſummo animi ſenſu affectuque erumpebat in hæc paucula verba, ſed omni auro mihi chariora: *O beata ſolitudo! ô ſola beatitudo!* planè quaſi tota vitę noſtræ felicitas in ea conſiſteret, & ita quidem, ut inter omnia infortunia, & adverſa novo quodam, & inaudito miraculo non deſinamus eſſe contenti. Quam ſi ſemel poſſederimus, nulla erit creatura tam potens, nullus caſus tam violentus, qui nos poſſit, niſi ultrò præcipites, de tranquillitate & beatitudine noſtra deturbare; nulla fortunæ, ſeu blandientis, ſeu ad-
ver-

verſantis conditio movebit, aut affliget. Meritò igitur dicere & iterare frequenter poſſumus: *O beata ſolitudo! ô ſola beatitudo!* ut verò majore animi ſenſu id dicas, nonne rationi conſentaneum tibi videtur, ut me declarem, ut confirmem propoſitionem meam, ut explicem, quid ſit cordis ſolitudo, ut neque hoc reticeam, quàm facilè ejus uſum tibi poſſis reddere familiarem? id omninò eſt, quod propoſui, nullam volens illius excellentiam præterire. Ut enim verum fatear, ſolitudo illa corporis, de qua hodie diſſerebam, bona, utilis, & aliquando optanda eſt; animâ tamen caret, ſi ei hæc cordis ſolitudo non adjungatur, cùm hæc gravioris momenti ſit, & maximè neceſſaria, ſummæque perfectionis; illa verò non, niſi quatenus ad aliam diſponit. Unde iſta eſt

Magni Gregorij maxima vox omnia complectens : *Quid potest solitudo corporis, si desit solitudo cordis?* cujus dicti veritatem tunc clarissimè perspicies, ubi dixerimus, in quo sita sit hæc cordis solitudo. Et dicere paratus sum, velim tamen prius mihi dicas: an non aliquando quâdam animi propensione & amore personam aliquam sis complexa? affirmabis omninò: itaque esse suspicabar. At nonne id temporis creatura illa semper in corde tuo versabatur, ita ut aliam nullam admitteres, aut si qua se forsan insinuasset, non illicò excluderes, ut huic uni cogitationes omnes tuas applicares? soli illi patebat aditus ad cor tuum, illa sola istud possidebat, desipiebant omnia, nisi illam versares animo, nisi de illa loquerere. Deum eâ ratione habere in corde, eoque modo complecti, est præstans

ſtans illa cordis ſolitudo, quam tibi conor perſuadere. Cùm eouſq; perveneris, ut omnes creaturæ flocci pilique ſint, & ratione dilecti tui deſipiant, illeque ſolus ſit objectum amorum tuorum, tuarum cogitationum, tuarumque voluptatum, tunc nimirum eâ ſolitudine perfrueris, de qua mihi ſermo eſt. In mundo eſſe, & vivere, quaſi nihil illic eſſet præter Deum, & te animatam, eo propoſito, ut illi uni placere velis, ſine cura alia, quàm ut illi ſatisfacias, præſertim in uſu & converſatione hominum, (quæ tamen idcircò inculta, & adverſa charitati non erit) hoc demum eſt habere eam, quam deprædico, ſolitudinem. S. Eucherius ſcribens S. Hilario tradit, curioſum quendam, adiiſſe perſonam fama virtutis celebrem, ſciſcitatum: ubi Deus habitaret. Bone vir, reſpondit alter, ſcire

ſcire hoc compendio vis? manum porrige, meque ſequere. Illum igitur apprehensâ manu duxit in deſertum: Hic, inquit, locus eſt, ubi Deus habitat. Innuens eo pacto, quòd quisquis Deum reperire deſiderat, eundem quærere debet extra turbam, & mundi tumultum, & in parvo cordis ſui, ab omni creaturarum affectu ſemoti, deſerto.

Hagiophila, nondum ſcire appetis, an in omni loco, & in quovis occupationum genere ſervari poſſit hæc cordis ſolitudo? imò verò, dicam. Audi igitur, quòd aliquando Deus dixerit Philippo Nerio in Metropoli Orbis habitanti: Philippe, in urbe Româ tanquam in deſerto vivendum eſt. Id enimverò docere erat, poſſe ubivis locorum haberi illam cordis ſolitudinem, ita ut nec impedire eam poſſint occupationes ex charitate ſuſceptæ, neque

neq; converſatio hominum, quam ſtatus cujuſque exigit, & cui ſe hic Sanctus ex inſtituto ordinis ſui impendebat. In hoc totius rei cardo vertitur, ut ſcias illam uſu ipſo exercere: & ne diſſimulem, eò pertingere ſolæ animæ regiæ poſſunt. Sic enim, teſte D. Gregorio, intelligi debent verba illa Jobi: *Nunc ſilerem cum regibus terræ, qui ædificant ſibi ſolitudines:* (*a*) quaſi diceret: Viles illæ abjectæque animæ, quæ non habent generoſa perfectionis conſequendæ propoſita, ad illam collectionis internæ felicitatem pervenire non poſſunt defectu cordis regij, & ſublimia tantùm appetentis. Cùm verò tu ex numero ſis earum animarum regalium, & deſiderare videaris, ut cor tuum vertatur in ſolitudinem, quâ id ratione fieri poſſit, explanabo.

Artem

(a) *Iob.* 3. *v.* 13. 14.

Artem omnem complectitur D. Bernardus his verbis: *Deus ſpiritus eſt, ideò ſola tibi indicitur ſolitudo mentis, non corporis. Sede ſolitarius, ſede non corpore ſed intentione, & devotione.* (*a*) Hæc quiſquis habuerit, habet materiam omnem, & apparatum tali in corde ſuo ſolitudini ædificandæ neceſſarium. Doleo ſanctum hunc Abbatem pluribus mentem ſuam non explicuiſſe: quæ mea ſit, & quomodo illum intelligam, expono. Ac imprimis arbitror, intentionem illam requiſitam ad cordis ſolitudinem, & collectionem internam in eo conſiſtere, ut in omnibus actionibus noſtris ſolum Deum nobis propoſitum habeamus, utque hæc præcipua & ſola noſtra intentio ſit, adeò, ut cor noſtrum ſit ab omnibus creaturis abſtractum, nudum & vacuum,

(a) *Serm. 40. in Cant.*

itaque omnem rerum terrenarum affectum exuerit,ut inter homines, in recreationibus, in occupationibus, & negotiis sit nihilominùs solùm illi uni attentum, nihil quærens nisi ipsum,ipsiusque gloriam, nihil aliunde satisfactionis, aut commodi mendicans. Hâc ratione constitutum cor non tantùm manè, & in principio actionum suarum de Deo cogitat, ejus opem implorat, eique offert, quidquid aggreditur, verùm etiam nullum alium suorum operum, cogitationũ, & dictorum scopum habet, quàm Deum ejusque beneplacitum; eo planè modo,quò Architectus murum erigens continuò regulam & perpendiculum singulis lapidibus, quos ædificio applicat, adhibere consuevit.

Hagiophila,si istud agis, jam nosti ex corde tuo solitudinem construere,

ſtruere, quæ tantùm Creatori tuo & tibi ſerviat. Ædificium profectò, quantumvis exiguum, ſuperbiſſimis tamen Regum palatiis præſtantius! & ne exiſtimes opus eſſe arduum moleſtumque, patieris, ut narrem præclaram illam attentionem, quâ actiones omnes ſuas peragebat (ut eas in Deum referret) is Anachoreta, de quo vitę Patrũ: quando opus aliquod aggrediebatur ſeu precum, ſeu laboris, ſeu converſationis, aut alterius rei cujuſcumque, paululùm conſiſtebat, ac veluti quid ageret, rogaretur: vide, ajebat, actiones noſtræ nullius pretij ſunt, multum ſaltem ijs decedit, ſi eo non collimamus, quò oportet. Revocat id mihi in memoriam reſponſum illud obſervatione digniſſimum, quod non ita pridem dæmon aliquis dedit. Intellexeris afflictionem Religioſa-

rum Laudunensium, quas maligni spiritus possidebant. Accidit aliquando, ut inter sacros ritus, qui pellendis dæmonibus adhibentur, proponeretur pulcherrima D. Dominici imago : vix apparuerat, cùm subitò possessæ omnes terga illi obvertunt, neque adduci possunt, ut in eam oculos defigant; tandem vi exorcismorum coactæ intuentur, unica excepta, quæ mirum in modum reluctabatur : nihilominus eâdem virtute compulsa non solùm aspexit, verùm etiam obtutum defixit in imaginis oculos, uti Sacerdos diabolo præceperat. His peractis exigitur à dæmone ratio, cur tantâ difficultate picturam hanc intueri detrectâsset? vix obtineri responsum potuit: tandem exortæ hæ voces: Ha, inquit cùm hic Sanctus inter mortales degeret, semper in Deum intueba-

tuebatur, in omnibus actionibus ſuis oculos habebat in illum obverſos; nos verò nos ipſas aſpeximus,& quia aſpeximus, perijmus, & in hanc conditionem miſerrimam delapſæ ſumus. Poſt hæc maturè conſiderata, fierine poterit, ut non flagremus deſiderio Deum ſemper habendi præ oculis, eum alloquendi, & in nobis ipſis illum præſentem continuò intuendi? longè iſtud præſtat, quàm in ſe oculos convertere,quàm opera omnia propriæ ſatisfactionis, commodi, vanitatis, & lubentiæ vitio labefactare. Utinam,Hagiophila, haberemus oculos DiviDominici! utinam nunquam nosipſos reſpiceremus! utinam tandem ſaperemus inſtructi admirandâ hac ſententiâ, quàm veriſſimam Deus à diabolo (mendaciorum aliàs patre)voluit enunciari! quin fructum aliquem

aliquem ex hac hiſtoria perceptura ſis, nullus dubito.

Sed quis modus perveniendi ad hanc collectionem tam ſublimem, tamque arduam, quæ tantâ occupationum multitudine, tantâ negotiorum varietate, tantâ licentiâ imaginationis noſtræ non perturbetur? aptiorē non invenio, quàm illum S. Bernardi præcipientis, ut nonnulla devotionis exercitia uſurpemus, quibus mirum in modum ſucceſſus ille interior redditur facilis: *Secede non corpore, ſed intentione, & devotione*, quaſi cordis ſolitudo ex duabus aliis componeretur, ſolitudine intentionis, de qua nobis hactenus ſermo fuit, & ſolitudine devotionis, de qua nunc loquendum eſt. Has devotiones ad quatuor capita refero, quæ unita, imò verò etiam ſingula ſpiritum noſtrum facili negotio collectum

 conſer-

conſervant: eaque tantò libentiùs hîc commemoro, quòd Sanctis in uſu fuerint ad finem eundem, aut conſequendum, aut conſervandum. Primum eſt, habere quædam quaſi refugij loca, ad quæ quis ſe recipiat, quibuſque animo ſemper inhæreat: ſed ita ſuaviter, ut propterea negotium, quod præ manibus eſt, nihil detrimenti patiatur. Sic Religioſiſſimus Berchmannus recurrebat ad vulnera Servatoris, & ad pallium Matris Deiparæ, ut illic protegeretur. Sic S. Catharina Senenſis ex providentia Divina ſibi ſtruxerat conclave, quo ſe recipiebat. Ita S. Paulus juxta mentem D. Gregorij ex occupationibus, quæ illum in terris detinebant, animo in cœlum evolabat. *Noſtra*, inquit, *converſatio in cælis eſt*. Alterum eſt, ut Dei præſentiam ubique, & in omnibus tibi reddas fami-

familiarem, Regij Vatis exemplo, qui eum ſemper *à dextris* imaginabatur. Tertium eſt ab Orationibus jaculatoriis, brevibus, ſed ſæpe iteratis, quæ mentem noſtram accendant. Aut à teſſera quadam ſpirituali, quam ſingulis diebus deligere oportebit. Novi virum, cui hæc frequentiſſimè in ore: *Nullum bonum, niſi æternum; nullum malum, niſi æternum.* Alteri fuit hæc communiſſima teſſera: *Pro IESV quidvis agere, & pati decet.* Sancto Xaverio illa: *Mater Dei memento mei.* His illi ſententiis manebant continuò collecti & ſui. Quartum eſt, quod ex ipſis occupationibus deſumitur. Ita S. Catharina Parentibus, aliiſque domeſticis inſerviens JESUM, Mariam & Apoſtolos ſibi proponebat. Ita pientiſſimus P. Faber (primus S. Ignatio ſocius) in itineribus Angelos locorum, &

hominum Tutelares, ſibi comites adſciſcebat, iiſque Clientes commendabat. Ad eum modum, quoties hora audiebatur, S. Ignatius animam citabat ad examen actionũ ſuarum, ut perſpiceret, rectène eſſent omnia. S. Tereſia refricabat memoriam mortis, & Venerabilis Buzo Sancti alicujus ex iis, quos peculiari cultu venerabatur. Hac ratione alij, ſi in oculos incurrat creatura formæ præſtantis: ah! inquiunt, quàm formoſior JESUS eſt, quàm Maria amabilior! ſi ſunt in hominum converſatione, aut ab ea digrediuntur, tacitè dicunt: ah! amantiſſime Servator, quantò ſuavior eſt illa, quæ tecum initur neceſſitudo, & familiaritas! ſi adeſſe coguntur perſonis deformibus, incultis, aſperis, aut aliqua corporis, vel animi moleſtia laborant; ah! ajunt, quàm hoc dulce & ju-
cundum

cundum eſt, ſi cum inferno purgatorioque conferatur, quæ loca toties peccatis meis promerui! Ita illi pro occupationum varietate alias atque alias, ſed ſemper pias & ſanctas cogitationes eliciunt, non minore fructu, quàm animi voluptate.

Habes, Hagiophila, modum, quem ad facilitandam illam internam collectionem tibi promiſerã; qualis verò foret ea tibi & mihi felicitas, ſi ejus compotes fieri poſſemus? Cave rem æſtimes difficilem, ut enim talis eſſet, minuſne animi tibi eſt, quàm fuerit tot aliis, qui id conſecuti ſunt? quique, quod vel ſemel firmo mentis propoſito dixerint: iſtud volo, ut cor meum ſemper in Deum dirigatur: eo tandem pervenêre, uſumque ſibi reddidêre perfacilem. Neque pertimeſcas, ne hæc attentio te moro-

ſam reddat & triſtiorem , quin è con rario, lætitiam pariet, & alacritatem. Nullum enim lætius cor, quàm quod amore divino ſaucium eſt, quodque liberis & crebris cogitationibus verſari poteſt circa id, quod caſtiſſimè ſanctiſſimèque amat. Nullam alibi quære voluptatem; in hac ſede mortalitatis non eſt ulla ſincerior. Iterum inculcare placet: *O beata ſolitudo! ô ſola beatitudo!* Scire exercitium hujus devotionis, eſt in hoc miſeriarum loco, beatum eſſe, & inchoare felicitatem æternam: Eſt Angelorum ritu vivere, qui noſtræ tutelæ deputati ſunt; quantumvis enim opi nobis ferendæ, & curandis noſtris negotiis intentiſſimi ſint, non omittunt tamen Deum aſpicere, de illo cogitare, illum continuo ſtabilique amore complecti. Ire licet, & hoc voto te dimitto, ut Raphaëlem

phaëlem vivendo exprimas. Hic Angelus, Tobiæ comes, & inter homines versatus, omnia peragebat more aliorum, disserebat, loquebatur, tractabat negotia, cibum sumebat, credebaturque in hæc ferri cogitationibus omnibus, velut è trivio homo. Interim versabatur ille cum Deo, eundem sibi semper propositum & præsentem habebat, *alio cibo & potu, qui ab hominibus videri non potest*, utebatur, & Angelus erat. Ejusmodi plures in domibus Religiosis, etiam in sæculo vivunt, quos si occupatos aspexeris, dices ipsis negotiis absorberi, nullamque aliam, quàm de re præsenti volvere cogitationem. Nihilominus cor alibi est, nimirum cum Deo. Dicentur, omnia facere, ut alij, & tamen plus longè faciunt, quia faciunt omninò ut Angelus Tobiæ, omninò ut tu factura es. Amen.

Si hæc Lectio displicet, aut non sufficit, lege cap. 6. 7. & 8. partis primæ Roderici tract. 1. vel cap. 1. lib. 1. de Imitatione Christi; aut cap. 22. & 34. lib. 3.

Post Lectionem applica te Examini virtutis alicujus, ut discas, qualis in schola Dei sis, quantumque proficias: ut erubescas, te tam parum in virtute promovisse; & majora ejus imposterum exercendæ desideria concipias. Examen istud instrui debet suaviter ad modum Lectionis, singulis tamen punctis pauxillum inhærendo. Deambula, si placet, aut prope Oratorium tuum intereà consiste.

EXAMEN CIRCA AMOREM ET CHARITATEM DEO DEBITAM.

EN vicenas notas sinceri amoris Divini.

Prima. *Nullum unquam mortale peccatum admittere, qualiscumque sese offerat occasio, imò mori malle, quàm se in labendi occasionem demittere.*

Se-

Secunda. *Ne venialibus quidem peccatis deditâ operâ & deliberatò consentire.*

Tertia. *Dolere & detestari omnia delicta, seu magna, seu parva, quæ adversus Deum committuntur.*

Quarta. *Publicè profiteri amorem virtutis, & odium cujuscumq; vitij.*

Quinta. *Amare Deum ex toto corde, integrum illud ei consecrando, neq; in creaturas cum præjudicio reverentiæ, honoris, & obedientiæ Creatori debitæ dispertiendo.*

Sexta. *Amare Deum purè propter ipsum, nullo intento proprio commodo, quamvis nullam neque in hac, neque in altera vita hujus Amoris mercedem essem relaturus.*

Septima. *Amare quidquid Dei est, & in illo, & propter illum creaturas omnes, & non aliter.*

Octava. *Amare quidquid Deus amat, præsertim ipsius mandata, consilia, & virtutes.*

Nona. *Majori amore ferri in eos, quos ipse plus diligit, ut est sanctißima Virgo, Sancti alij, viri probi, & qui peculiariter ipsius obsequiis dediti sunt.*

Decimò. *Dare operam, ut ametur, & gloria illius amplificetur apud omnes creaturas Amoris capaces.*

Undecima. *Amare & approbare, quid circa nos & alios operatur, amanter omnia de manu paterna suæ bonitatis acceptando.*

Duodecima. *Velle & delectari in omnibus, quæ ipse vult, sive illa factu facilia sint, sive toleratu molesta.*

Decima tertia. *Privare se creaturis, earumque solatiis, & voluptatibus propter ejus amorem.*

Decima quarta. *Sæpe illum versare animo, & libentiùs, quàm creaturas.*

Decima quinta. *Libenter de illo loqui.*

Decima sexta. *De ejus Majestate,* &

& adorandis perfectionibus gaudere.

Decima ſeptima. *Pluris facere minimum gradum gratiæ ejus, & minimum donorum & favorum illius, quàm omnes totius Orbis honores & delicias.*

Decima octava. *Optare quocumque pretio Amorem illius, etiam tolerantia quorumcunq́; incommodorum & cruciatuum, non tantùm ad tempus vitæ mortalis, ſed etiam ad millia annorum, ſi Deus ea nobis largiretur.*

Decima nona. *Ad viſionem ejus ferventer anhelare.*

Vigeſima. *Creſcere in dies in Amore, & aſpirare ad ardentiſſimam, & quotidie augeſcentem ſui Creatoris dilectionem.*

Hagiophila, ut verum fatear, credo te attonitam, dum vides, te plurimùm aberrâſſe eâ opinione, quâ rebaris te Dei amantē, dumque adeò paucas divini amoris notas in

te animadvertis. Habeas fortasse primam, præterea nihil. Aggredere nunc, & intra annum plures obtinebis; quin Deo & Virgine Matre opem ferentibus, omnes.

Succedit Examini Oratio vocalis, seu Vesperarum alicujus Officij, seu Precum aliarum ex obligatione, aut devotione recitandarum.

Hinc aggredere Considerationem hic propositam. Quid in ea agendum jam in Monitis Generalibus declaravi. Si nimium tibi videtur horam impendi integram, prudenter nunc et aliàs digere tempus tuum, et tantùm semihoram impende. Sic sum, ut voluntati tuæ me penitùs accommodem.

CONSIDERATIO.

I. QUæ tibi felicitas, Hagiophila, octo, vel decem habere dies integros, quibus nullam aliam, quàm de Deo atque anima tua cogitationem, curamque suscipias? Milleni Ethnici sunt, & totidem

tidem Christiani, qui mirabiles in virtute progressus facerent, magnamque vitæ sanctimoniam consequerentur, si tali otio, similibus cogitationibus, & luminibus fruerentur, quibus jam tu abundas, & quæ Deus in hoc secessu tecum adhuc communicabit.

II. Fatere verum, nunquid è numero earum animarum es, quæ velut in tenebris palpantes ad Deũ accedunt? nondum ruisti in ejus amplexum, neque de omni jure penitùs illi cessisti; dudum est quòd cum illo licitaris. Tantane tergiversatione opus, ut tibi bonum cudas? ah quantam tibi jacturam paris! Tandem aliquando insiste vestigiis eorum Sanctorum, qui ardentissimè ea complectuntur, quæ tu tantoperè metuis; quique tantò ferventiùs profectum suum persequuntur, quantò propius abesse

ſe vident à fine, propter quem conditi ſunt.

III. Nonne jucundius & tranquillius eſt Deo ſervire, quàm mundo, & ſibi? quid tibi nunc prodeſt, laxaſſe habenas cupiditatibus tuis? quem fructum retuliſti ab amore hujus, vel illius creaturæ? nihil melius eſt, quàm Deum diligere, illique ſervire: cætera omnia vanitas, & afflictio animi. O anima mea toties perfidiâ creaturarum decepta & afflicta, nonne tandem in ſinu conquieſces unici & fidiſſimi amantis tui? nonne pertæſa inſaniæ & vanitatum tuarum, omnem curam & amorem transferes in Deum ſincerè amicum & unicè amabilem! qui nunquam fallit, aut deſtituit ſuos, niſi quando contemptu legum ſuarum ignaviſſimè deſeritur.

IV. Ubi eram ante centum annos?

nos? æternitas præcessit. Ubi eris post annos centum? sequetur æternitas, & quidem brevi: cuncta enim incredibili celeritate prætervolant: sola tu anima mea testudineo passu graderis, & lentè repis in divino servitio, cùm plurimum itineris tibi restet peragendum.

V. Omnes illæ voluptates, quas nunc hic, nunc illic decerpit animus meus, quæque non totæ, sed divisim succedunt, relinquunt in fine quendam cordis amarorem & occultas anxietates: unde istud? nisi quòd animus ad finem suum anhelat, exspectatque visionem Dei, qui solus uti objectum infinitum, explere potest animæ & amoris mei capacitatem, nunquam saturandam ijs, quibus hactenus cum salutis meæ periculo intendi.

VI. Hoc fortasse ultimum tuum otium est; hæc postrema exercitia,

quibus incumbes. Si id tibi constaret, quid ageres? hoc age nunc, omni posito metu & respectu, age propter Deum & te: ne tibi blandiaris, ne procrastines. Negotium hoc tuum est, negotium maximi momenti, & cardo prædestinationis tuæ.

Peracta consideratione trade horam animi relaxationi; declaravi ad finem monitorum Generalium, qua ratione transigi illa possit: si integra redundat, impende semihoram: ita denique tempus dispesce, ut omnibus sufficiat. Inde ora Officium, aut alias preces vocales. Visita Venerabile, ac demum præpara te ad Meditationem.

III. MEDITATIO.

De servitute, quam DEO *debemus.*

Oratio præparatoria consueta.

I. PRæludium. Vide & admirare Apostolum Paulum, qui personam suam alio titulo noluit exornare,

ornare, quàm ſervi Jeſu Chriſti: *Paulus ſervus Ieſu Chriſti*, hoc potiſſimum elogio utitur, non dicit ſe patratorem mirabilium, non Apoſtolum Nationum, non Gentilium Magiſtrum, ſed ſervum JESU Chriſti.

II. *Prælud.* Pete à Deo gratiam, ut cognoſcere poſſis, in quo ſita ſit felicitas, excellentia & materia ſervitutis Deo debitæ, ut ex hujus cognitione tranſeamus ad uſum ejus rei, propter quam conditi ſumus.

I. *Punctum.* Immenſam eſſe Dei majeſtatem neceſſe eſt, cùm illi ſervire, regnare ſit, & maximus titulus, quem homines etiam honore & ſanctimonia præſtantiſſimi ambiunt, ſit eſſe ſervos Dei. Et verò nihil excelſius de aliquo dici poteſt, quàm, magnus eſt ſervus Dei, hæc bona Dei ancilla eſt; multoque

toque ampliùs , quàm ſi dicatur: Princeps eſt, Regina eſt, præſtans creatura eſt, homo ſapientiſſimus eſt. Malè mundo & omnibus qui illi ſerviunt! Vivat Jeſus & ſervi ejus! Anima mea, quæ tanta honorum ambitione teneris, cui vis ſervire?

II. *Punctum.* Servire Deo , eſt primò Deum Magiſtri & Domini loco habere. Dominus arbitratu ſuo de rebus ad ſe ſpectantibus diſponit. Qui agri dominus eſt, poteſt illum divendere, illum colere, illum negligere , in eo ſerere triticum, legumina, plantare arbores, illas evellere & comburere utcumque libitum illi fuerit. Eodémne pacto ad arbitrium Dei diſpoſita es anima mea? liberè de te diſponit? producis ne fructus quos requirit à te? multùm abeſt , etſi propterea ab eo condita ſis. Secundò

cundò eſt conſumere ſe omnino ad voluntatem ejus, qui Magiſter & Dominus eſt omnium Creaturarum. Ita Domino candela ſervit ſe conſumens; ita cibis ſervit ſal, dum conſumitur. Quæ ea felicitas mihi foret, ſi vita mea, quæ ad modum candelæ deficit, quæ diffluit ſalis inſtar, pro Deo conſumeretur? quandò anima mea cum Regio Pſalte exclamabis: *O Domine, quia ego ſervus tuus?* Tertiò eſt vivere cum reſpectu in ejus præſentia, eique prompte', hilariter, & ad minimum nutum voluntatis ejus obtemperare.

III. *Punctum.* Tria genera ſervitiorum ſunt: Primò Mancipij, quod pœnis & verberibus ad officium urgendum eſt. Secundò Mercenarij, qui mercedem ſpectat & lucrum. Tertiò Filij, qui ex amore ſervit Patri. Quo pacto hactenus

ctenus ego Deo meo servivi, qua ratione deinceps serviam?

Colloquium ad SS. Virginem, quæ se Ancillam Domini nominabat, & ad alios Sanctos, qui præcipuo affectu Deo serviverunt. Pater. Ave.

Recollectio Lectio obvia Thomæ de Kempis. Rosarium. Visitatio Venerabilis Sacramenti. Cœna. Recreatio. Litaniæ SS. Visitatio Venerabilis Sacramenti. Præparatio crastinæ meditationis. Examen. Quies.

SECUN-

Domine, ne memineris, iniquitatum nostrarum antiquarum. II

SECVNDVS DIES.

De Pœnitentia vitæ transactæ, qua Deum offendimus.

HAgiophila, peccata impediunt, quò minus ad finem, propter quem creati sumus, pertingere valeamus. Idcirco hunc diem transiges in consideratione peccati tum mortalis, tum venialis, ut inde horrorem, compunctionem & veræ pœnitentiæ fructus elicias.

Inchoanda dies est à Visitatione Venerabilis Sacramenti, inde te para huic Meditationi.

MEDITATIO I.

De horrore peccati mortalis.

Oratio præparatoria consueta.

I. PRælud. Statue te coram Deo veluti reum aliquem gravissimorum

ſimorum criminum, qui ſtet ante Judicem catenatus, vinctus & manibus pedibuſque arctiſſimè conſtrictus.

II. *Prælud.* Pete à Deo lumen, quo rectè miſeriam peccati mortalis agnoſcas, & ut illud tibi ignoſcat, ſi fortaſſis eo animam tuam aliquando contaminaveris.

I. *Punctum.* Peccatum mortale tam terribile eſt, & tantopere Deo fonti omnis ſanctitatis diſplicet, cùm actus rebellionis ſit, & injuriæ adverſus divinam illius majeſtatē, ut vel ob unicum, è cœlo detruſi ſint Angeli, & in Infernum præcipitati, ubi etiam divinæ Juſtitiæ carnifices effecti ſunt. Adam hominum Princeps & Parens unum admiſerat, & illico non ſolùm ipſe paradiſi deliciis excluſus eſt, verùm etiam tota ejus poſteritas ad miſerias peccati, morborum, peſtilentiæ,

lentiæ, belli, reliquorumque incommodorum & adversitatum per totam vitam damnatur. Centum millia damnatorum ardent & æternum ardebunt ob unicum solum commissum peccatum mortale, in quo mors illos occupavit. Tam horrendum est mortale peccatum. O Deus meus quas tibi gratias debeo, quòd, cùm eorum imitatus sim culpam, eodem tamen loco cum illis non sim.

II. *Punctum.* Nihil in mundo odibilius & detestabilius est peccato mortali. Satius foret affligi quacunque alia calamitate in bonis fortunæ, honoris, valetudinis & vitæ, imò dæmonibus omnibus possideri præstaret: cùm nihil execrabilius dici excogitarive possit, quàm Dei esse inimicum. Deus ipse nihil odit nisi peccatum: ubique præsens cooperatur omnibus,

bus, præterquam peccato. Nulla alia re offenditur quàm peccato, adversus aliud non indignatur quàm peccatum, idque modo tam terribili, ut non minus, quàm æterno incendio puniat, cùm est mortale. Quî fieri ergo potuit, ut insurgerem in Deum meum, in Dominum, in Patrem optimum, & in leges ipsius & æquissima præcepta? ob frustulum pomi Adamum accuso, & quid hoc, si cum meis sceleribus componatur! Confusio, deprecatio, propositum.

III. *Punctum.* Peccatum mortale incredibilium damnorum causa est: gratiâ Dei & illius amicitiâ nos privat. Plurimi, quod gratiâ alicujus Principis aut hominis excidissent, in summam animi ægritudinem, quin & mortem ipsam inciderunt: & ego qui toties Dei gratiam perdidi, minori dolore

movear ! Atque hanc jactúram plura alia detrimenta conſequuntur. Privatur peccator merito ſanguinis Jeſu Chriſti, curâ & ſingulari providentiâ, quam Deus gerit juſtorum, jure cœli & gloriæ, felici ſocietate ſanctorum, eorundem meritis & ſuffragiis, tranquillitate conſcientiæ, qua nihil præſtantius, denique Deo ipſo privatur, quod damnorum omnium damnoſiſſimum eſt. Tantis me malis, peccatũ mortale involuiſti! quàm charus Deo nunc eſſem, quàm me complecteretur, ſi non ineſcatus à te aliò cor meum amandaſſem! O amabiliſſime Deus, rogo te, mortem (minus eſt) infernum volo, potius, quàm ut te mortaliter offendam. Suaves erunt æternæ flam̃æ, modò te amem, & indulta ſint illa, quæ adverſum te commiſi.

Colloquium ad SS. Patronos orando

rando ut dignentur in re tanti momenti adesse misellæ animæ meæ, pro eo affectu, quo me prosequuntur. Oratio, suspiria & protestatio. Pater, Ave.

Recollectio. Electio Tesseræ. Accommoda videtur hæc: *Momentum quod delectat, æternum quod cruciat.* Aut illa Davidis: *Domine ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum.* Sequitur. Oratio Vocalis aut Officij aut alia: Deinde Sacrum: Tum Lectio spiritualis.

DISSERTATIO MATVTINA.

De annua aut extraordinaria Confeßione.

INcredibile quoddam solatium à Confessione generali ritè facta colligitur, quando omnia dicta sunt, singula perspicuè explicata, & totus animæ nostræ status, personæ idoneæ, spiritali & industriæ

miſſus eſt. Nequit explicari linguâ neque calamo deſcribi ea tranquillitas animi, illa interea voluptas, quâ fruitur is, qui moleſtum conſcientiæ onus depoſuit. Novi præcipuæ dignitatis virum, qui, poſteaquam ſimilem de tota vita, non optimè traducta, confeſſionem inſtituiſſet, ad quam ſe magno ſtudio diligentiaque (uti rei momentum exigit) præparaverat, dicere erat ſolitus: montem videri ſuis ab humeris ſemotum, neque quinquaginta annorũ ſpatio, quos in omni deliciarum genere tranſegerat, ſe tanta voluptate atque animi lætitia fuiſſe perfuſum, quantam illi iſta ſuorum peccatorum exoneratio attuliſſet. Hanc autem ſpiritus tranquillitatem illico conſequuntur ferventia deſideria Deũ amandi, & aliam melioremque vitæ rationem inſtituendi B. Maria

Veneta puella nobilis fuerat, ut quæ maximè tum ante, tum in matrimonio dedita vanitati. Accidit, ut marito absente & bellis detento, statuerit audiendis concionibus temperare tædium & mœrorem suum; quod ipsi plurimùm, imò summum profuit; nam ita tactus illius animus est, ut omninò decreverit vanitati suæ valedicere, seque seriâ confessione generali expiare; quod & fecit tam generosè talique proposito, ut à confessione domum regressa, conscenderit in superiorem ædium partem, ubi uniones, catenulas, annulos, specula, cæteraque vanitatis & superbiæ instrumenta ita diffregit, ut usui amplius esse non possent; cumque Mater, quæ fortuito accesserat, eum mundum muliebrem sororibus, donec adolescerent, servandum fuisse affirmaret; ah! inquit,

ſorores meæ plus nimio ijs affluent! quod egi, feci eo inſtituto, ut mihi omnem occaſionem præſcinderem repetundarum mearum vanitatum, & primum gradum ſeriæ converſionis meæ & ſanctitatis ad quam contendo, ſolidarem. Quid ad hæc, Hagiophila? credis forſitan à me tantopere genus iſtud confeſſionis commendari, ut eam tibi modò perſuadeam? minimè iſtud eſt, quod à te exigo. Suppono pridem à te generalem factam confeſſionem, imò ejus opinionis ſum, ut ne mentem quidem amplius advertas, neque implices cor temporis acti recordatione, niſi urgens adſit neceſſitas; qualis foret, ſi dedita opera peccatum aliquod in confeſſionibus particularibus conticuiſſes, ac deinde in generali non declaraſſes numerum, neque ſpecies differentes peccato-

rum

rum lethalium ; aut debitum & sufficiens conſcientiæ examen non præmiſiſſes. Abſque his rationibus ne cogita quidem de tali confeſſione iteranda. Reperiuntur nonnulli Confeſſarij, qui audita ſemel iterumque aliqua perſona, ſtatim hanc illi mentem injiciunt, aut zelo ſupervacaneo & imprudenti, aut ſpecie imbibendæ notitiæ melioris, ut commodius animas regant; aut aliis de cauſis, quas ipſi quidem ſciunt, ſed quas Deus non probat. Si tales tibi occurrunt, ne moveare, & de labore, quem impenſum tibi vellent, gratias habe maximas. Sunt verò etiam nonnullæ animæ ſic conſtitutæ, quæ quotannis, ſi earum arbitrio res permitteretur, duodecim confeſſiones generales peragerent, ſingulis menſibus unam, aut quotieſcunque novos Confeſſarios nanciſcen-

ſcerentur, ſive ex tacita quadam & occulta complacentia vitæ præteritæ, ſive ex ſcrupulis conſcientiæ ſemper anxiæ, & ne poſt centum quidem ejuſmodi confeſſiones pacandæ, cùm fidem habere nolint iis, qui prudentiſſimè monent, ne præteritorum recordentur. Cave, ſis ex earum numero, & acquieſce illi gratiæ, quam tibi Deus præſtitit, ut unam ſeriam faceres. Quod ſi ſingulari affectu capereris, aut ad animi ſolatium, aut ad majorem confuſionem & contritionem eliciendam, aut ad alia, quæ Deus tibi ſuggereret, per me licet, itera. Temporis tamen habe rationem, ut exſpectes aut ſingulare aliquod Jubilæum, aut morbum fatalem, quando pluribus id eſt in uſu, & eo quidem pacto, ut ſolùm ea repetas quæ graviora ſunt, & momenti majoris, neque venias ad iſta mi-

nuta, quæ & ægritudini incommodum adferrent, & impedirent devotionem.

Non eſt igitur confeſſio generalis quam à te poſtulo, ſed annua. Quòd verò in illius commendationem excurrerim; feci ut ſimili ratione tibi annuam & extraordinariam perſuaderem, de qua nunc diſſero, occaſione illius, quam hodie vel cras facere propoſuiſti. Dixi, ſimili ratione, quia fructus maximus & ineffabilis animi lætitia colligitur, ſi fiat ab anno, vel ultima generali, uti oportet. Simul enim atque peracta eſt, tantæ mentem invadunt voluptates, tam ſeria emendationis & novæ vitæ deſideria occupant, ut nihil magis luberet, quàm octo diebus in eo ſtatu peractis, ſtatim emori, ne conſueta levitate in antiquum torporem perfidiamque (cujus adhuc recens eſt dolor)

dolor) relabamur. Atque hoc adeo verum eſt, ut pro uſu, quem earum rerum habeo, teſtari poſſim me reperiſſe animas poſt confeſſionem annuam, ſive extraordinariam, ita contentas, & in talibus melioris vitæ decretis, ut elicerent mihi lacrymas ſolatij teſtes, & unà tacitos ſenſus ingererent: fore me feliciſſimum, ſi vel ſemel talem confeſſionem pari fructu, ſimilibuſque affectibus poſſem peragere. Hagiophila, uti præſagit animus, ab his tua non abludet. Et cùm viribus omnibus cōmodo tuo ſtudeam, habe quæ in præſentem materiam velim à te conſiderari, duobus capitibus diſtincta. Primò, Quid attendendum, ut confeſſio annua bene inſtituatur. Secundò, Qui accidere defectus poſſint, ut eos devites. Quantùm ad examen attinet, etſi huic Diſſertationi videatur

deatur annecti debuisse, sepoſui tamen in pomeridianam : duo iſta puncta hic ſufficient.

Primum facile expediam, cùm ſatis intelligas, quid requiratur, ut confeſſio, ſeu particularis, ſeu annua bona validaque ſit. Sufficiet igitur, ut de quibuſdam moneam, quæ reddere poſſunt illam perfectiorem, & numeris ſuis magis abſolutam. Primò. In ipſo confeſſionis exordio accuſa te de iis, quæ ab ultima particulari commiſiſti, tum ad confuſionem peculiarem, tum ad evitandam aliquorum aſtutiam, qui ſub terminis generalibus peccatorum aliàs confeſſorum ſuaviter inſinuant ea, quæ paucis ante diebus patravere: quo modo Confeſſariis occaſionem præſcindunt numerum & ſpeciem indagandi, quod tamen forſitan res exigeret. Secundò. Dic deinde ea, quæ

quæ potiſſimum conſcientiam tuã cruciant; quæ te in divino ſervitio maximè præpediunt,&morantur, & quæ,opinione tua eſt vitiorum tuorum origo. Ita ſufficientem accipiet tui notitiam Pater ſpiritualis, maximè ſi eo ordinariè uteris, ut nulla futura ſit neceſſitas aperiendi peccata , quæ confeſſione generali aliquando expiaſti. Tertiò, Si aliquid occurrit, quod nunquam es confeſſa,idipſum Confeſſario ſignifica,ut te circa id interroget,ſi opus eſt. Quartò, Multò magis maturè declarandum eſt, ſi fortè in confeſſione particulari peccatum aliquod ſilentio preſſiſſes ſive ex verecundia , ſive alia quacumque ratione id accidiſſet. Hoc enim caſu Confeſſarius attentior erit ad ſingula, ut te juvet, & ſatisfiat confeſſionibus , quæ potuerunt eſſe vitioſæ & inutiles.

Quintò,

Quintò. Si Confessario nondum innotuisti, conditio & status vitæ tuæ manifestandus est. Si enim in sæculo es, unde sciet te esse matrimonio copulatam aut adhuc liberam? si in ordine religioso, unde conjectabit, professane sis an non? An vis istud onus illi incumbere, ut quotiescumque aperis peccatum aliquod contra votum admissum, te continuò percunctetur, an novitia sis, an verò feceris professionem? quod fieri etiam necesse foret in quibusdam aliis peccatis, quæ specie differunt, gravioraque sunt in uno aliquo, quàm in alio, ob adjunctã obligationem. Sextò. Peccatis tuis etiam venialibus adjice numerum quantum fieri poterit, ut tanto magis erubescas, si modò numerus frequens est. Septimò. Explica te in omni materia verbis decentibus honestisque, ut

castæ aures Confessarij offendi non possint, aut suggeri imaginationes impuræ; utere tamen talibus, ut te perfectè intelligat. Octavó. Perfice denique tanta animi tui satisfactione hanc confessionem, ut post absolutioné paratissima esses mortem obire, si Deus ita statueret. Verbo, ita perage omnia, quasi postremum in vita tua confitereris. Atque hæc ad primum caput spectant; siquid hic desit, supplebit Dissertatio de confessione ordinaria, quam aliàs proponam: nunc ista sufficiunt.

Ad alterum progrediamur, de defectibus qui in confessione annua possunt accidere. Eosdem fateor committi posse in aliis quoq; confessionibus: video nihilominus aptissimè hoc loco referri, quando nobis propositum est, per illam supplere præcipuos ordinariæ confessionis

feſſionis defectus. Primus eſt, quãdo adferuntur termini generales & ambigui ex quibus Confeſſarius perfectam ſcelerum admiſſorũ cognitionem aſſequi non poteſt. Ut ſi dicas: feciſſe te actiones immodeſtas. At quas? fortaſſe inſtar famuli à pedibus, porticum aliquam, aut ad modum cuniculi hortum vel aream percurriſti? forte calceos induens, exceſſiſti decentiæ modum? an protuleris obſcura & ambigui ſenſûs verba, quæ ineptas audientibꝰ imaginationes impreſſerunt? an alium traxeris, tetigeris, percuſſeris, aùt indecoro aliquo geſtu læſeris caſtitatem? hæc aliaque ſimilia immodeſtiæ nomine veniunt. At nonne vides, ita Confeſſarium aſſequi non poſſe, quid velis? Angitur tamen intereà, & ſi diſſimulat, inde eſt, quòd arbitretur ea à te in confeſſionibus particula-

cularibus esse clariùs explicata. Pari ratione dicet alius, malas se habuisse cogitationes: quid? voluitne naso mutilare Turcarum Imperatorem? an proximo malam crucem & mortem optavit? an consensit inhonestis affectibus? omnia ista malæ cogitationes sunt. Hinc disce melius declarare te, & nominatim dicere actionem, ut ejus species, & qualis sit agnoscatur. Secundus defectus est, quando cogitur Confessarius interloqui, & interrogare, eò quòd peccata, non ut oportet, proferantur. Dices habuisse te suspiciones & judicia temeraria; non sufficit. Addendum est, an in materia gravi, an levi: an deliberatè ita judicaveris, an inadvertentem ea opinio perstrinxerit. Accusabis te distractionibus indulsisse, in officio aut sacro, ad quod obligabaris: si aliud non dicis,

çis, unde divinabit, fuerintne longæ, an breves; exiguæ an capaces peccati mortalis? Prôh Deum immortalem! quidni ita te explicas, ut statim intelligat, an gravi, an levi crimine te obstrinxeris? an deliberatè, an inadvertenter, aut modica quadam admissa negligentia? Tertius est, inter confitendum abuti verbis quibusdam, & modis loquendi, qui affectationem sapiunt & vanitatem. Iste sui amor & complacentia ubique comes est, etiam in hoc sacro Tribunali. At animo simplici accedere oportet, seque claris & significantibus terminis explicare. Et optima hîc eloquentia est, quam candor & dolor exornat. Quartus est, deligere sibi Confessarium, qui nobis aduletur, qui vitia nostra non carpat, aut cui simus ignoti; cùm tamen hic ad eum modum nos gerere de-

beremus, quo in electione medici corporum nostrorum; hunc volumus scientissimum, longo usu experientiaque probatum, & gnarissimum nostri, nostrarumque omniũ infirmitatum. Tanti profectò anima est, quanti corpus, & aliquantò præstantior. Quintus est, proprio marte sibi formare conscientiam, nimis facilè decernendo non petitâ ullius Auctoris idonei sentẽtia, actionem hanc peccatũ nõ esse, aut non esse lethale, cùm tamen ejusmodi sit; unde evenit animam aliquando esse mortali peccato infectam, nec ritè confiteri, aut sacram synaxim accedere, exponique periculo in sali statu moriendi, æternumque pereundi. Quare consultissimum est, eos audire, qui doctrinâ pollent, qui animarum saluti incumbunt, quique hoc negotium peritè tractant, non verò sibi fidere, &

re, & ſuis affectibus blandiri, qui ſæpe, quod revera peccatum eſt, & ſubinde mortale, rem eſſe licitam, aut aliàs indifferentem proponunt. Memini, quantum aliàs laboraverim, ut quibuſdam hominibus perſuaderem, res à tota Theologorum ſchola peccati damnatas, eſſe malas, & periculi plenas, neque ſatis ſcio, an fidem obtinuerim. Nonne lepidum eſt, quod creaturæ aliquæ, quæ nunquam ſtuduerunt, nullius rei, quàm garrulitatis ſunt peritæ, quæque nullum in Eccleſiâ munus obtinent, agant Doctrices, velintque reſolvere & determinare puncta, ſoli ſubjecta judicio Clavium, quas Deus Eccleſiæ ſuiſque adminiſtris concredidit. Si ſua illa loquacitate nimiaque fiducia perdiderint nonnullas animas, aut plurimorum ſcelerum fuerint authores, vide qualem ab iis, aliiſque qui

conſcientiam ſibi fingunt, rationem aliquando exacturus ſit ſupremus Judex. Hæc hactenus: à meridie reliqua ad annuam confeſſionem attinentia, proſequamur.

Si aliam cupis lectionem, lege cap. 9. & 10. & 11. tract. 4. primi voluminis, partis tertiæ Rodericij: aut 21. & 25. cap. lib. 1. Thomæ de Kempis.

A lectione renova propoſita tua erga cultum D. Virginis. Non dubito, quin habeas certa honoris & pietatis obſequia quotidie illi exhibenda. Vide hodie, an non officio tuo deſis, aut quid impoſterum exhibere velis, decerne. Si ad manum eſt Paradiſus apertus centum devotionibus erga Deiparam, ne pigeat ictum oculi commodare Libelli Epilogo, Monitoque illi, quod agit de perſeverantia in cultu Virginis; reperies in uſum tuum opportuna. Aut lege devotionem quintam, in octavo Purificationis; eaque obfirma animum tuum, ne aliam Matrem velis, quàm Mariam Deiparentem. Hinc ad ſequentem meditationem te para.

II. ME-

II. MEDITATIO.

De conditione Peccatorum venalium, & quanto ea ſtudio declinanda ſunt.

Oratio præparatoria conſueta.

I. PRæludium. Imaginare cymbã, in quam ſe quotidie inſinuant plurimæ guttæ aquæ, vel arenæ granula, à quibus tandem ſic oneratur, ut verſetur in proximo demerſionis periculo. Par ratio animæ eſt, quæ indulget peccatis venialibus.

II. *Præl*ud. Roga Deum, ut agnoſcere poſſis detrimenta animæ tuæ à peccatis venialibus illata, & periculum, cui illam expoſuerunt.

I. *Punctum.* Peccata venialia diſplicent Deo, quia ſunt immoderationes quædam voluntariæ ſive cogitationis, ſive verbi, ſive operis contra rationem, contra Dei vo-

luntatem,& præcepta. Et quamvis non adæquent malitiam peccati mortalis,ut tamen sunt, Deus illa vehementer aversatur,adeò ut præstaret omnes homines mori, annihilari Angelos,& perire mundum universum, quàm unico levi peccato veniali, verbulo aliquo otioso,offendi supremam Majestatem: cùm minima injuria Creatoris,& Dei præ malis omnibus,quæ creaturas afficere possunt, magis metuenda sit, & omni conatu impedienda. Unde consequitur,hæc peccata venialia esse totidem parvas contumelias, parvas injurias, modicas rebelliones,modicos contemptus divinæ Majestatis: qui seriò amat, nullâ in re displicere vult amico. Cur ergo toties Deum meum venialiter offendi? innumeræ sunt eæ parvæ contumeliæ, quibus te lacessivi; nolo ampliùs tibi

tibi diſplicere, nolo ne minimum quidem temnere, ô amabiliſſime Deus meus! an non ſatis eſt, quòd alij peccatores injuriam tibi inferant, niſi & ego, qui me tui amantem profiteor, contumelias adjiciam? ah nimis quàm perfidum es cor meum, cùm metuas iis diſplicere, quos in hac vita charos habes, & potueris toties diſplicere unicè amabili!

II. *Punctum.* Peccata venialia ſunt diverſi generis, alia levia ſunt, alia graviora; alia per malitiam, alia per inadvertentiam; alia ex conſuetudine, alia ex fragilitate; alia coram hominibus, alia clàm; alia cogitationis, alia operis. O infeliciſſimum me, qui omnium ſum reus! tantò deterius, quòd præ ſtupore iſta vulnera non ſentiam, quaſi Deus hiſce non offenderetur, & quaſi non aliquando meritas de iis

 pœnas

pœnas eſſem daturus, cùm tamen certiſſimum ſit, Deum iſta, non ſolùm in hac vita, per morbos, afflictiones, deſolationes, derelictiones, per lapſus in alia peccata venialia, & nonnunquam permittendo, ut in mortale ruatur, verùm etiam in purgatorio flammis ardentiſſimis caſtigare. O chariſſime Deus, aperi mihi nunc oculos, ſubveni mihi gratiis tuis, & eſto mihi miſericors.

III. *Punctum*. Ex peccatis tuis venialibus animæ tuæ conſtitutionem agnoſce. Primò, ſi ex malitia liberè, & ſæpe ea committis, indicium eſt, miſeram animam tuam in ſtatu verſari periculoſo, & in proxima diſpoſitione peccati mortalis; tandem hydria frangitur, quâ ſæpe aquatum ijſti. Secundò, quando ex inordinato animi affectu venialia graviora admittuntur;

Exem-

Exempli gratiâ, obtrectare aliçui, violare charitatem, non obtemperare, & similia, ex occulto quodam odio, ex pervicacia, item non agnoscere defectus suos, aut eos tanti non facere, ut corrigere quis velit, vel confiteri; malum signum est, & conditio metuenda. Tertiò, non cohibere peccata venialia, sed quâvis datâ occasione illa comittere, signum est, quòd quis nulla profectûs sui, & perfectionis cupiditate teneatur, cùm hæc requirat, amitti potiùs vitam, quàm vel unicum deliberatè admitti, & velit eâdem animi fortitudine, minima atque mortalia excludi.

Colloquium ad Spiritum Sanctum. O divine Consolator animarum, quid tandem fiet de animâ meâ tot læsâ vulneribus? quâ fronte inter tot imperfectiones dicere se audet sponsam tuam? quo modo

in tanta deformitate diligere illam poteris? deprecare, proteſtare, & ora. Pater, Ave.

Recollectio Meditationis. Viſitatio Venerabilis Sacramenti. Examen. Prandium. Recreatio. Viſitatio Venerabilis Sacramenti, & examen particulare.

Sequitur tempus ſcriptionis, quam hodie velim te impendere ſcribendæ confeſſioni annuæ, ad illam te diſponendo juxta inſtructionem in proximè ſubjecto examine tibi oblatam, quod erit tibi loco Lectionis, & admiſſorum peccatorum memoriam refricabit.

DISSERTATIO POMERIDIANA.

Continens Examen ad inſtituendam Confeſſionem annuam.

DIſſertatio, Hagiophila, quæ vix aliud complectitur, quàm examen ad annuam tuam confeſſionem directum, facilè æquabit lectionem ſpiritalem, ſi noveris fructum

fructum hunc colligere, ut memineris omnium tuorum vitiorum, ad confessionem ritè faciendam. Uti verò diversas personas alloquor, ita non mireris, me tangere plures chordas. Excerpe, quæ tibi propria, cætera aliis relinque. Quòd si Methodus hæc & Examen tibi non arrideat, aliunde tibi prospice, plures libri sunt, qui hac in re te juvent; sed vide, ne illam imiteris, quæ generalem totius vitæ confessionem peractura, omnia genera peccatorum, quæ talis libellus proponebat, nullo adhibito delectu annotavit, neque omisit deinde coram Confessario enunciare, quidquid chartæ mandaverat; ille qui aliunde perspectam habebat hujus Virginis virtutem, & innocentiam, cùm audiret opinioni suæ tam contraria, primùm obstupescere, demum etiam interrogare:

rogare : feciſſetne illa omnia, de quibus ſe accuſabat ? Ah non, inquit, mi Pater, avertat tantum malum Deus! Cur ergo iſta confiteris, ſubjungit Confeſſarius? quia ita in libello meo reperi, inquit, & exiſtimavi ex demiſſione animi, & virtute omnia proferri debere. Quid fieret ? proximum fuit, ut lacerato imprudenti ſchediaſmate, ipſa ſua peccata bonâ fide enuntiaret, quod fecit paucis : vitam enim vivebat Angelicam, quam etiam produxit ad annum ætatis quinquageſimum, virginitate ſemper illibatâ, & inſigni opinione ſanctitatis, cujus præmium aliquot abhinc annis in cœlo conſecuta eſt. Rem hanc tantò ſecuriùs retuli, quòd ex ipſius ore didicerim. Fortaſſis tamen melius coram te ſiluiſſem, quòd non videaris ejus genij, ut vel in Tribunali ſacro, vel alibi

alibi plura contra te dicas , quàm feceris. At ſi non tibi , aliis certè prodeſſe poterit , ſaltem ut nihil dicant, quod non rectè intelligunt. Nam negotium mihi fuit aliquando cum nonnullis, qui adferebant terminos, aut repertos in libris, aut ſuggeſtos ab aliis, quorum verum ſenſum non aſſequebantur , unde eveniebat , ut Confeſſarius hoc, aliud illi intelligerent. Nihil dicere debes, quin ſcias quid ſit, neque amplius quàm feceris. Quod ad me attinet, ſpero me uſurum iis verbis, & terminis, qui capi ab omnibus poſſint ; addenda tamen fuit hæc monitio pro iis , qui aliâ quàm noſtrâ inſtructione ſunt uſuri. Etiam hoc prædico , Examen futurum ſatis breve , neque penè alia tacturum peccata quàm venialia : non enim credo te tam eſſe infelicem , ut mortalibus te obſtrin-

ſtringas. Si tamen quædam propiùs eò accederent,tantùm dicam, ut eorum poſſis recordari. Tui muneris erit diligenter attendere, & ſingulis paululùm immorari, expendendo num in iis leviter, an graviter deliqueris,& quoties proximè,ut deinde annotes,& ſcribas peccata tua. Ordinis verò mei ratio facilis eſt, exordior à peccatis contra Deum, contra proximum, contra ſeipſum; deinde enumero cætera,prout ſeſe offerunt.Incipio:

EXAMEN PRO ANNVA CONFESSIONE.

EXamina te primò circa ea,quę proximè ad Deum pertinent, &incipe ab exercitiis ſpiritualibus, ſacro Officio, Roſario, Oratione tum vocali, tum mentali, Confeſſione,Communione,examine conſcientiæ generali, &particulari, quâ

quâ ratione omnia peracta ſint: quæ in iis diſtractiones, longæ, an breves, voluntariæ, an indeliberatæ? quæ in illis omiſſiones, an tempus contraxeris, an ex eorum uſu profeceris, an peregeris ſine ſeria applicatione animi, & ex conſuetudine? Fuitne Confeſſio cum dolore, & emendationis propoſito, ſincera & ſufficienter præparata? Communio habuitne ſuam præparationem, & deinde actionem gratiarum? & lectio ſpiritualis tempore menſæ, & alibi peracta cum fructu, & attentione? Nihilne neglectum in uſu Indulgentiarum, aquæ luſtralis, invocationis S. Patroni menſtrui, & anni, orationum pro iis, quibus promiſimus, aut quibus debemus? De gratiarũ actione poſt cibum ſumptum, de benedictione illum præcedente. De uſu pœnitentiarum publi-

publicarum, aut privatarum, aut in Sacramento Confeſſionis impoſitarum. De Religione erga Auguſtiſſimum Sacramentum, & Paſſionem Servatoris, erga Deiparam, Angelum Tutelarem, & alios electos Patronos. De Verbo Dei in concionibus, aut exhortationibus, illi non attendendo, dormiendo, fabulando, non adeundo. De modeſtia in templis ſervanda, per ſilentium, & debitam reverentiam. De colloquiis in recreatione, & congreſſionibus hominum. De exercitio divinæ præſentiæ. De matutina oblatione actionum noſtrarum ad Dei gloriam, & quoties aliquid majoris momenti aggredimur per diem. De devotione erga Salutationem Angelicam ad pulſum campanæ, & erga Roſarium quotidianum. De cura dies feſtos majori fervore, & pietate, quàm feriatos

feriatos peragendi. De gratitudine erga divina beneficia, Deo rariùs & tepidiùs gratias referendo. De gloria Deo reddenda, de bonis succeſſibus, non verò illam ſibi vanè attribuendo. De fiducia in Deum, in afflictionibus tum animi, tum corporis. De refugio ad illum in noſtris neceſſitatibus, & actionibus omnibus. De curioſitate, & dubitatione circa res fidei, non ſtatim repellendo. De exiguo zelo in impediendis Dei offenſis, dando noſtra indulgentia & diſſimulatione occaſionem aliis peccandi liberiùs. De repugnantia, & tepiditate in exequendis ſanctis inſpirationibus.

Secundò. Circa defectus adverſus proximum vide, an non peccaveris eum vilipendendo aut in animo, aut etiam ſignis externis, aut illi adulando, aut nimiùm laudando

dando, aut ſilendo, tum, cùm opportunitas benè de illo loquendi offerebatur, manifeſtando ejus imperfectiones magnas an parvas, publicas an occultas. Calumniando aut injuriosè accuſando. Multum aut modicum mali illi optando, famæ illius detrahendo, non ſalutando; faſtidiendo, aut contemptim alloquendo, gravibus, aut levibus imprecationibus illi maledicendo. Congreſſum ejus declinando, & alloquium. Volendo te leviter, aut graviter vindicare de injuriis tibi illatis, prodendo aliis antipathiam, & animi tui ab illo averſionem, carpendo omnes illius actiones, genus, patriam: verbis amarioribus, & aculeatis illum invadendo, petendo illum injuriis, minis, verberibus. Reprehendendo indiſcretè, imperiosè citra authoritatem; exprobrando

brando illi defectus ſuos, & vitia à naturâ inſita; negando illi operã, aut ſubſidium poſtulatũ; invidendo quòd plus aliquid præſtet, magiſque ametur; illum deridendo; illum exempli pravitate offendendo, & ſcandalizando; malè illi conſulendo, ejus ſecreta aliis prodendo. Referendo illi, quæ ab aliis dicta ad irritandum; ſeminando inter illum, & alios diſcordiam. Mendacij arguendo, delectando te, dum ſtomachantem vides, neque, cùm poſſes, impediendo. Gaudendo de ipſius infortunio, de felicitate dolendo; illius afflictionibus non compatiendo; curiosè indagando, quidquid ad eum ſpectat; ſuſpicando aut temerè judicando de ipſius actionibus in materia parvi, aut magni ponderis, cum firma adhæſione, imò illas ipſas ſuſpiciones, & judicia aliis ſigni-

ſignificando. Ipſius opera in pejorem partem interpretando, æſtutiæ nomine afficiendo ipſius prudentiam, religionem & pietatem vocando hypocriſim. Clamosè ægrè & pertinaciter contradicendo. Amando perſonam aliquam, potius ut propenſioni naturali facias ſatis quàm in commodum animæ; privatis amicitiis indulgendo, neque abſtinendo, etſi eâ re alij offendantur; permittendo quibuſdam (ejuſdem quidem ſexus) aliquos actus familiaritatis, quos præſente Confeſſario, aut bonæ notæ homine non permitteres. Contemnendo Parentes, aut alios, quibus reverentiam debes: Impendendo te operibus charitatis cum perſonarum acceptione.

Tertiò. In ijs, quæ te contingunt, cogita, an non defuerit tibi in tuis bonis propoſitis conſtantia,

maximè

maximè quoad servitium Dei. An non fuerint recidivæ nimis frequentes; tristitiæ quando res è voto tuo non successerunt; ineptæ & nimiæ lætitiæ nullâ vel vanâ de causa; indignationes internæ; ostentationes in verbis; laudes tuiipsius, Parentum, & aliorum ad te spectantium; pusillanimitas in virtute prosequenda; nimia cura, & studium comodorum corporis; amor nimius tui; fuga mortificationum; vana complacentia in donis, & talentis tuis naturalibus, aut supernaturalibus; excusationes in peccatis, mendacia in colloquiis; verba otiosa, & inutilia, cogitationes vanæ, impatientiæ, immoderati erga rem aliquam affectus; amor inordinatus, continuò rem amatam menti objiciens; evagatio animi in creaturas effusi; simultates, cupiditates vindictæ,

præteritorum ſcelerum complacentia; actiones vanæ gloriæ,aut ad tui æſtimationem & amorem directæ; præſumptio & nimia tui fiducia ad res benè gerendas,ſi adhibereris. Pigritia, nimius ſomni uſus, aut intempeſtivus; tempus otio perditum, aut malè impenſum; ingratitudo in Deum,& homines; ambitio, & appetitus honorum,& officiorum. Repugnantia ad benefaciendum, aut ad emendationem, etiam cùm monearis; facilior lapſus in peccatum,eò quòd aliàs id admiſeris, aut quòd cogites eâdem operâ etiam iſtud confeſſione expiandum; neglectus pœnitentiarum tùm ex obligatione ſubeundarum, tùm ex devotione aſſumendarum; propoſitum non confitendi quædam venialia, eò quòd corrigere illa nolis; deſtructio valetudinis, nimium ſenſuali-

ſualitati indulgendo : nimia rerum novarum curioſitas , ut nihil te domi foriſque lateat ; Lectio librorum inutilium, jocoſorum, periculoſorum , & ſimilium,qui animum diſſipant , & aliquando ſpecies minus honeſtas menti ſuggerunt ; credulitas ſomniis & divinationibus adhibita, hypocriſis virtutem ſimulans ; pertinacia tui ſensûs, & proprij judicij ; immodeſtia in inceſſu, riſu, clamore, ſermone , aſpectu ; delectatio in audiendis obtrectationibus ; vanitas in habitu,ornatuque ; prudentia carnis, & ſæculi ; diſſimulationes , utendo in converſatione verbis æquivocis, ambiguis ; auliciſmis,& vanis officiorum delationibus. Agendorum cura , aut nimiis negotiis te implicando,aut ſuſcipiendo ea , quæ à vocatione tua ſunt aliena , aut laboribus te eximendo

ſub prætextu ſeu ſanitatis, ſeu imbecillitatis, niſi ſint ſpecioſi, & honorifici. Contemptus virtutis, & virtuti ſtudentium; eos ſimplicitatis aut hypocriſis arguendo, qui plura præſtant officia charitatis, quique ad omnia ſunt promptiſſimi; eos etiam aſperius alloquendo, carpendoque tanquam nimis faciles, & credulos. Arrogantia: nolendo ſequi, nec petere aliorum conſilia in rebus dubiis, neque patienter audiendo monitiones tuorum Confeſſariorum, Superiorum, Concionatorum, aliis non cedendo, teque ijs meliorem reputando & digniorem. Gula: Intempeſtivè edendo, aut ut appetitui tuo ſatisfacias, aut ne minùs facias quàm cæteri; quærendo cibos peculiares, ſpecie quidem valetudinis, cùm reverà aliud non ſit, quam cura cuticulæ; effundendo te in cibos,

bos, eoſque tantâ aviditate ſumendo, ut neque lectioni, neque ſermoni attendas; conquerendo etiam, ſi quid palato tuo non arrideat. Libertas periculoſa; nihil ſenſibus negando, vivendo ad arbitrium quaſi nullæ tibi regulæ præſcriptæ forent; repetendo morem vivendi antiquum, & ſæcularem; ſeparando te à communitate ex pertinacia, vel quòd ita lubeat, aut ex affectu aliquo ſingularitatis.

Quartò. Circa caſtitatem conſidera, an non dederis aliquam occaſionem iſtis turpibus ſomniis, iſtis miſeriis, & illuſionibus nocturnis, quæ ſubinde dormienti accidunt; & an evigilans aliquam delectationem & conſenſum non adhibueris. An cuſtodieris ita oculos, ut nihil laſcivum, nihil nudum præter manus, & faciem, ſive in aliis, ſive in te videris. An ab

obſcœnis imaginibus , à vultibus formoſis,aliiſque objectis, quæ ad incontinentiam alliciunt , & impuras cogitationes,& motus periculoſos generant, averteris ? An non commiſeris , aut permiſeris actum aliquem indecorum,& huic virtuti contrarium ſive tecum,ſive cum alia perſona, & quâ intentione, cùm nulla bona ſit, niſi quæ eſt neceſſitatis. An non facilè vultum,caput,manus alterius contrectaveris,& an id ex levitate , an verò ex voluptate. An non blandiori quâdam agendi ratione,alios in tui amorem excitare volueris. An non minùs caſto, & nimis ardenti affectu dilexeris aliquam creaturam , illam paſcendo verbis mollibus & amatoriis,muneribus, litteris,nimiâ familiaritate, eaque privata, continuò de illa cogitans. An diligenter cogitationes inhoneſtas

neſtas repuleris, & tentationum occaſiones vitaveris. An verba protuleris minùs caſta, eaque libenter audieris ab aliis. An non habeas turpes libros, an eos legeris, turpia cecineris, aut cum voluptate attenderis aliis legentibus, aut cantantibus ea, quæ puritati, & decoro adverſabantur.

Quintò. Quod ad obedientiam attinet, ſi in ſtatu es Religioſo, revoca in mentem, an promptè ſine oblocutione & murmure obediveris. An non voluntatem Superioris pertraxeris in tuam. An non malè de illo ſis locuta, an debitam reverentiam ei detuleris, cùm Dei loco te regat. An non declinaveris illius occurſum, vel ad fovendam averſionem tuam ab illo, vel ne tibi aliquid mandaret. An candidè patefeceris illi omnia, quæ ſcire illum oportebat. An eum non

contriſtaveris tuâ agendi ratione, pervicaciâ, murmurationibus, dictis aculeatis, repulsâ aut obtemperandi difficultate, aut ſimilibus ſuperbiæ & inobedientiæ actionibus.

Sextò. Supereſt paupertas, ſi ejus voto teneris. Nihilne accepiſti, dediſti, commodâſti ſine facultate? nihil habes in cubiculo, aut alibi ſuperfluum? an non ſatagis, ut optima ad uſus tuos concedantur? an ea, quorum uſus tibi permiſſus eſt, benè conſervaris, an rem domeſticam prodegeris, corruperis, & malè impenderis? an non immoderato affectu adhæreſcis rei alicui, ita ut ægrè illa tibi eriperetur? nihilne habes reconditum, ne reperiat Superior? nihilne eſt, quod tibi proprium facis, ſive pecunia, ſive aliud aliquid in cubiculo, aut alibi ſine facultate & ſcitu Superioris?

Septi-

Septimò. Adde his omnibus examen circa Regulas tuas, ſi es in Religione, aut Societate, Congregatione, Confraternitate: circa officium tuum, ſtatum & conditionem; circa præcepta Dei, & Eccleſiæ, caſu quo in iis deliqueris. Hæc enim omnia ubi ſtudiosè perpenſa diſcuſſaque fuerint, maximè ſi acceſſerit etiam inſpectio eorum examinum, quæ circa virtutes, & tria vota hîc in ſingulos dies addidi, dubitari non debet, quin anima, quæ aliquo Dei timore tangitur, inveniat ſibi factum ſatis, ut bonam integramq; Confeſſionem annuam inſtituat, Amen.

Confeſſione juxta hanc diſſertationem parata, & deſcripta, ſi tempus adhuc lectioni ſuppetit, lege cap. 8. & 9. tract. 7. vol. 2. part. 1. Roderici, aut cap. 24. lib. 1. & c. 5. et 6. lib. 2. de Imitatione Chriſti.

Sequitur examen circa charitatem proximi, quod eodem modo inſtitues, quo heſternum hâc eâdem horâ.

EXAMEN DE AMORE ET CHARITATE PROXIMIS IMPENDENDA.

EN tibi nunc quindenas notas ſinceri amoris erga proximũ.

Primò. *Illum diligere ſicut ſeipſum.* Secundò. *Nihil illi facere, niſi quòd velimus nobis fieri.* Tertiò. *Gaudere de omni illius felicitate, & commodo.* Quartò. *Illius incommodis & adverſis addolere.* Quintò. *Non offendere, neq; ulla, vel minima moleſtia afficere.* Sextò. *Nullo indicio ſeu abſentem, ſeu præſentem vilipendere.* Septimò. *Nunquam illum reprehendere, niſi id muneris noſtri ratio poſtulet.* Octavò. *Nullum illi denegare ſubſidium conſentaneum rationi.* Nonò. *Vitia illius excuſare.* Decimò. *Illi non obloqui contentiosè.* Undecimò. *Cordatè, & ingenuè cum illo agere.* Duodecimò. *Tolerare ipſius defectus, & imperfectiones.* Decimò tertiò. *Honore,*

nore, & officiis humanitatis illum prævenire. Decimò quartò. *Non invidere , sed illius laudibus oblectari.* Decimò quintò. *Patienter sustinere, quidquid nobis molestiæ intulerit.*

Hagiophila, hinc arbitrare, num proximum diligas : ægrè primam, & ultimam notam in te reperies : sed ne dejecto sis animo , & has & alias sufficere potest Deus, quando promptam reperit voluntatem, qualem tuam esse non diffido. Nunc erubesce , quòd tam parum instructa sis vero proximi amore, & statue peculiari studio deinceps illi incumbere.

Examen excipit Oratio vocalis , aut Officij , aut alia , hanc sequitur considerationibus.

CONSIDERATIO.

I. OMnis Theologia consentit, nullum esse dolorem tam acerbum , nullam tam molestiam ægritu-

ægritudinem, nullum tormentum neque rotæ, neque ignis, neque plumbi liquati, aut aliud, esse tam terribile, ut majora non mereatur etiam unum peccatum veniale. Cur istud igitur non expendo, qui tam facilè in ea peccata labor, quique tam ægrè inducor ad pœnitentias, delendis & expiandis vitæ præteritæ peccatis necessarias.

II. Ah! qui animo assequeretur, quantùm Deo displiceat minimum peccatum veniale, quàm se studiosè contineret! exigua Davidis Regis vanitas, quâ subditorum numerum iniri jusserat, trium dierum pestilentia, & jacturâ septuaginta millium hominum castigata fuit. Post hæc ausim ego aliquando me permittere vanitati, aut minimo veniali peccato indulgere?

III. O Deus! quàm immeritò queri-

querimur de adverſis, quæ ſuſtinemus, quæque Deus nobis immittit, ſi advertamus animum ad ſcelera, quæ perpetravimus, & ad pœnas, quæ iſta promerentur. Etiamſi non admiſiſſemus niſi peccatum unicum, divina Majeſtas (quæ eo læditur) tanti eſt, ut omnes totius mundi cruciatus præſtandæ ſatisfactioni legitimæ non ſufficiant. Irruat igitur in me, quidquid durum, quidquid aſperum, non querar, quin ubique & ſemper profitebor me duriora, aſperioraque mereri.

IV. Fertur divina bonitas viſâ noſtrorum peccatorum, etiam venialium, multitudine, plurimum remittere de amore erga nos ſuo; & protectionis ſuæ, & auxiliorum gratiam ſubtrahere, quâ deficiente proniſſimus in ruinam & lethale peccatum eſt lapſus. Heu! & iſtud

mihi infortunium, æternæque damnationis periculum accidere posset propter insignem illam licentiam, quâ minutis istis me noxis obruo. Mortem, ô amantissime Deus, mortem ipsam flagito, aut verò gratiam, quâ à vitiis istis venialibus sim immunis.

V. O quanta harum animarum felicitas, quæ cœlum incolunt! nullo unquam scelere offendunt Deum. O quàm illas vel inde complector, quòd æternùm cœlo excludi mallent, eâque affluentiâ, & magnitudine gloriæ, quâ fruuntur, privari, quin & præcipitari in æternos inferorum cruciatus, aut annihilari, quàm minimam venialem noxam committere. Is modus est, quo vivere deinceps desidero, & eligere infernum, & in nihilum meum reverti potiùs quàm peccare.

VI. Ve

VI. Verè dictum olim à S. Catharina Genuensi, quòd si homo cognosceret, quanto dignum odio, fugaque esset peccatum vel unicum, existere mallet in ardenti fornace, ibique vivus consumi, quàm illud admittere: & si totum mare foret igneum, potiùs in illud ad fundum usque se demergeret, neque unquam enataret, si crederet sibi emersuro obvium fore peccatum, eoque se contaminandum. Nihil illo verius, cùm nihil in mundo præter peccatum, & offensionem Dei timeri debeat: si scirent istud homines, & ego, ut par est, istud apprehenderem, in alium sanè virum ab eo qui sum, evaderem, & omnes sancti essemus.

Adest hora relaxationis: Deinde Officij aut orationis vocalis, tum visitandi Venerabile, denique præparandi sequentem Meditationem.

III. MEDITATIO.

De fructibus veræ Pœnitentiæ.

Oratio præparatoria ut aliàs.

I. PRælud. Propone tibi ob oculos S. Joannem Baptiſtam alta voce clamantem: facite fructus dignos pœnitentiæ; & quidem hæc tibi denunciari cogita, cùm maximè ex uſu tuo ſint.

Prælud. II. Pete à Deo peculiare ſubſidium, quo poſſis penetrare hos fructus, & ut eoſdem in anima tua producere & conſervare dignetur.

I. *Punctum.* Inſignis pœnitentiæ fructus eſt, contritio & dolor habitualis de offenſo Deo, quem ſi tota vita continues, ſicut paſſim in actum erumpat, indicio eſt, fructum eſſe maturum. Conſidera variis id modis fieri poſſe, ejuſque exercitium eſſe utiliſſimum. Re-

cordar

cordor me Deum offendisse, & quid vetat, ne suspiriolum, ne oculos in cœlum dirigam, ne levi pugno contingam pectus? quid prohibet, ne submissa, aut etiam elata, si sine arbitris sum, voce contester: Deus meus propitius esto mihi peccatori; delicta juventutis meæ & ignorantias meas ne memineris Domine? O dulcissime, mallem mortuus esse, quàm te offendisse? Statue igitur uti simili exercitio, sine quo nulla tibi dies abeat; & jam nunc incipe juxta instinctum Spiritus Sancti. En actum perfectæ Contritionis, quo nunc & aliàs uti poteris: Dulcissime Jesu, vere Deus & Homo, diligo te ex toto corde meo, & quia infinitè bonus es, detestor & execror omnia peccata mea supra quidquid detestabile & execrabile est, & propono me nunquam amplius te offensurum,

ſuccurrente gratia tua & meritis mortis & paſſionis tuæ,in quarum unione offero tibi omnes actiones meas, Amen.

II.*Punctum.* Alter fructus pœnitentiæ ſatisfactio eſt , cui idcirco danda opera, quòd in domo Dei omnia perſolvantur ſeriùs aut ociùs. Et verò præſtat, ut nos ipſi ſolvamus Deo,dum vivimus,quàm ut in Purgatorio tradamur tortoribus infernalibus, donec de noviſſimo quadrante ſatisfiat. Statuam igitur & decernam pœnitentias , quibus tota vita conſtanter uti volo delendis tum præſentibus peccatis, tum præteritis: in hebdomade vel menſe tot diſciplinas, toties cilicium , toties jejunium, toties abſtinentiam,& alia,ad quæ me Deus ſtimulabit , & quæ non negligam niſi coactus adverſa valetudine. Confuſio ob præteritam igna-

ignaviam. O anima mea! quis sensus Dei tui & sanctorum, qui vident tam parum te ad hæc attendisse, tam nihil te motam consideratione talium flammarum Purgantium? inauditus hactenus tempor tuus est. Centum anni Purgatorij, & suppliciorum, & aspectus dæmonum, & ardentium flammarum tibi minimùm debentur, neque commoveris? ô Deus misericordiarum, quid tandem erit de me? loco castigationum, quas corpori deberem, blanditiis illud mulceo, & omnes patiendi occasiones declino. Largire mihi, Deus meus, cor aliquod Davidis contritum & humiliatum, da cor Magdalenæ, quod triginta annis egit pœnitentiam: Hic ure, hic seca, modò in æternum parcas.

III. *Punctum*. Excellens etiam est fructus pœnitentiæ, horror pec-

cati præsertim mortalis, & metus vel levissima offensione Deum provocandi. Plurima me ad hunc timorem instigant, ac imprimis inconstans naturæ nostræ conditio; tot præclari viri post tam singulares conversiones & pœnitentias, post tam seria bene vivendi proposita, post tot illustrationes animi, post exercitationes spirituales tam accuratè obitas, tandem defecere, & fortassis periere: ipse ego sæpius mores mutavi; adeò ut qui totos quinquaginta annos divino servitio impendisset, nullam sibi securitatem posset polliceri, & ego ea ætate juvenis non metuam? maximis præditi virtutibus deficere possunt, quid ego, qui nullam habeo, aut admodum exiguam? Angelus simili carne, parique naturæ genio indutus timeret: & ego conscius rebellionis & violentiæ,

qua

qua me caro laceſſit, cujus indoles mutabilis , ſuperba, & impatiens,non verebor? quid ſcio,qualis mea poſt annum , poſt decennium,ſi eo vita prorogetur, futura ſit voluntas? ſuſpectam igitur anima mea habe inconſtantiam tuam, & relapſum , & ruinam time. O Salvator animæ meæ ! moriar nunc; ſi periculum eſt,ut aliquando te deſeram,aut ab hiſce propoſitis meis diſcedam. Permittite ajebat B. Aloyſius Gonzaga morti proximus, & viginti quinque tantum annos natus, permittite, ut moriar ; ſi enim vixero diutius , quid de me futurum ſit , ignoro. Ita omnino forſitan ſatius tibi eſſet, ô anima, ut hinc diſcederes ociſſimè , quàm ut vitam longiùs trahendo, degeneres in deteriora.

Colloquium ad tres Perſonas Auguſtiſſimæ Trinitatis, quæ immuta-

mutabiles sunt, & constantes in amore & decretis suis. Utinam eas æmularer! utinam de constantia, veræ pœnitentiæ comite, forem secura! dabis mihi illam, ô adoranda Trinitas: hâc ipsâ vivo, & sic mori spero, Pater, Ave.

Recollectio Meditationis. Lectio Thomæ de Kempis, temere libro aperto. Rosarium. Visitatio Venerabilis Sacramenti, Cœna, Recreatio, Litaniæ SS. Visitatio Venerab. Sacramenti. Præparatio Meditationis in sequentem diem. Examen. Quies: sed memineris prius à B. Virgine petere benedictionem obvertendo te ad aliquam ejus sacram ædem. Fuit hæc olim Religio B. Stanislai Kostkæ Tyronis in Societate nostrâ, quam tu imitaberis, ut tantò securiùs dormitas. *Quidquid enim B. Virgo benedixerit, erit benedictum.*

TER-

Maledictus, homo, qui facit, opus Dei negligenter III

TERTIVS DIES.

De miseriis vitæ tepidæ, & in servitio divino languentis.

ORigo peccatorum nostrorum maximè provenit ex languore spirituali,& ex tepiditate negligentiaque,quâ Deo servimus. Illam igitur meritissimo jure oppugnabimus hodie , & sic indagabimus calamitates, quibus animam nostram depopulatur , ut eam reliquo vitæ tempore velimus exclusissimam.

More tuo adi Venerabile Sacramentum ; inde ad Meditationem hanc te dispone.

MEDITATIO I.

De miseriis & damnis vitæ tepidæ.

Oratio præparatoria ut aliàs.

I. PRælud. Statue te in conspectu Dei, veluti hominem, cujus membra

membra omnia inutilia ſint, ſine auribus, ſine naſo, ſine labiis, corpore toto ulceribus & plagis operto, ita tamen ut nulla lethalis ſit. Talis proximè conditio eſt animæ, plurimis defectibus, & tepiditati ſubjectæ.

II. *Prælud.* Ora Deum, ut videre poſſis, an talis conditio ſit animæ tuæ.

I. *Punctum.* Infelix eſt vita tepida in Dei ſervitio, quòd Deum provocet ad faſtidium, nauſeam, & indignationem adversùs animas torpentes, uſque eò, ut parum abſit ab illo vomitu, de quo Scriptura loquitur, plane quaſi obnoxius illi eſſet, & ad inſtar ejus, qui potâ aquâ tepidâ, vix vomitum cohiberet: *Quia tepidus es*, inquit, *ego incipiam te evomere ex ore meo.* Ut ut eſt, ſtatus hic plurimum Deo diſplicet, & maxima damna inducit.

Primò hebetat ſplendorem& pulchritudinem Communitatis Deo ſervientis. Unus tepidus ſufficit ad turbandam dedecorandamque domum integram; Par inſolenti militi, qui ordinem militarem diſſolvit; ſimilis amico perfido, filio inobedienti, ſponſæ infideli. Secundò anima tepida prorſus ingrata eſt, malum bono rependit, & amori injuriam. Tertiò à communitate benignas providentiæ divinæ diſpoſitiones avertit, & fontem donorum cœleſtium, tum ſpiritualium, tum temporalium obſtruit. Quartò ſemper divinis inſpirationibus reſiſtit. Quintò valetudine corporis, quam Deus ad ferventer ſibi ſerviendum impertit, abutitur. Sextò decipit eos, qui ſive in cœlo, ſive in terris mira à nobis ſperant & exſpectant. Quid tibi videtur anima mea, nonne examuſſim hiſ-

ſce

ſce coloribus depicta es, & uti vixiſti, expreſſa? verbo tantum opus eſt. Dic Duci tuo, Patri & ſponſo tuo, quid impoſterum? ut vel præteritas negligentias tibi indulgeat, vel omnino te deſtituat, indignam tali Principe, tali Patre, & ſponſo tali, quem nihil delectat, niſi fervor, & alacritas bonæ vitæ.

II. *Punctum.* Tepidus injuriam facit Eccleſiæ, & ijs quibuſcum vivit. Primò alter aliquis, millies melius ageret quàm ego: cur igitur locum illius occupo & abſumo panem ejus, qui eſſet fervens? Secundò, Vana ſunt omnia auxilia, quæ Deus largitur per Sacramenta Confeſſionis & Communionis, per pœnitentias, per lectiones & colloquia ſpiritualia, per adhortationes, per exercitia: fruſtra his omnibus tempus teritur. Tertiò. Comunitas, in qua vivo, magnum famæ,

famæ , & existimationis patitur detrimentum : cùm enim ex toto habitu corporis mei, ex verbis,& actionibus meis appareat tepiditàs, facilè de Sodalibus meis concipitur eadem opinio. Quartò, Tantundem alij meo abrepti exemplo faciunt, facientque, & dicent, ista olim in me fuisse dissimulata & tolerata. Quintò, Non fit ullus processus ad virtutem , sed potius regressus , cùm in domo Dei non progredi , regredi sit. Sextò, Tandem obduratur cor, neque amplius advertit ad conscientiæ morsus, quas pridem neglexerat, ut nihil jam propius sit, quàm ruina in gravem aliquam noxam.

III. *Punctum*, Vita tepida est febris hectica, qua, qui laborat, dum credit plurimum adhuc vitæ superesse, ita paulatim consumitur, ut subitò extinguatur : unde tepido

pido idem inculcari poteſt, quod Angelus cuidam in Apocalypſi objicit: Dicis quod dives ſis, & locupletatus, & nullius egeas; & neſcis quia tu es miſer, & miſerabilis, & cæcus, & nudus. Nomen habes, quòd vivas, & es mortuus. Mortuus! ô Deus meus, quid erit de me? en paratiſſimus ſum, ad omnia deinceps ferventer peragenda.

Colloquium ad ſanctos, quos meminero in vita ſua ferventes fuiſſe. Pater, Ave.

Recollectio. Electio Teſſeræ. Idonea hodie videtur hæc: *Maledictus homo, qui facit opus Dei negligenter.* Aut iſta S. Gregorij: *Dominus vigilat juſtis, dormit tepidis.*

Deinde Oratio vocalis, aut Officium. Sacrum. Spiritualis lectio.

DIS-

DISSERTATIO MATVTINA.

De Confeßione ordinaria, quæ hebdomatim, aut frequentiùs instituitur.

ABripior ſtupore, Hagiophila, quoties mecum reputo, tot perſonas, quæ ſive in religione, ſive in ſæculo, virtutis & devotionis ſtudium profitentur, cùm progredi maximè deberent, turpiſſimè retro ferri, & vitam in Dei ſervitio ducere penitus tepidam, ſegnem & ignavam, ita ut pluribus annis hoc pacto decurſis, ſint imperfectiores, minus deditæ pietatis exercitiis, quàm ipſo converſionis exordio; quin & vitiis ſcateant crebrioribus, & gravioribus, magiſque periculoſis. Sæpe cauſam hujus indagavi curioſiùs, & poſtquam verſavi animo plurima, non reperio

reperio aliam , quantùm ego quidem judico,ſolidiorem , quàm à frequenti uſu Sacramentorum,ſine debita animi diſpoſitione. Itur enim ad Confeſſionem , ad Communionem ex more quodam , ex conſuetudine,& defunctoriè , animo non præparato,ſine fervore,& ſine ſerio (quod tamen requireretur) emendationis propoſito : unde accidit , ut Sacramenta,quæ non operantur niſi juxta diſpoſitionem ſuſcipientis , careant effectu ſuo, hominemque relinquant ijſdem vitiis obnoxium , & immerſum : eadem ſemper in Confeſſione proferuntur, & in pejora prolabimur, eodem frigore , & ariditate communicamus, & è malo ruimus in deterius,ubi è contrario,ſi accederemus,uti par eſt,eas reciperemus gratias,quæ bonæ diſpoſitioni admenſurantur , & ſingulari fortitudine

dine

dine roboraremur adverſus vitia & peccata, quorum ſeriam Deo generoſamque promiſeramus emendationem.

Quamobrem diſſertationẽ hanc accom̃odo confeſſioni ordinariæ: quandoquidem ea, ſi malè inſtituitur, ſit ignaviæ noſtræ, & tepidæ vitæ, quam hodie impugnamus, origo. Alibi de Communione loquemur, decimo nimirum die, quando de religione erga diviniſſimum Sacramentum diſſerere propoſui. Obvia tamen Confeſſionis fundamenta non attingo: ſuppono enim ab iis ſatis inſtructam Hagiophilam meam, neque ignorare quid huic Sacramento eſſentiale ſit. Neque etiam dubito, quin adhuc eorum meminerit, quæ de confeſſione annua, huc referenda, diſceptavi. Verſor hic circa conditiones, quas habere neceſſe eſt confeſ-

confeſſionem illam, quæ octonis diebus, aut etiam ſæpiùs inſtituitur, prout quemque devotio ad uſum hujus Sacramenti exſtimulat. Varius enim, etiam apud Sanctos, fuit. S. Epictetus, non niſi ſemel in hebdomade fieri volebat. S. Catharina Senenſis, S. Birgitta, S. Carolus Borromæus, & S. Patriarcha noſter Ignatius quotidie uſurpabant; utcumque libuerit, ego eas qualitates proponam, quas arbitror eſſe conſideratione digniſſimas: ad decadem omnes revoco, & ex occaſione dico quidquid attendi debet, ne erretur, & quid obſervandum ſit, ut bene & cum fructu peragatur. Ordiamur à præparatione.

I. *Præparanda* eſt non ſolùm quotidianis conſcientiæ examinibus, ubi defectus annotantur, & eo, quod prius paulò, quàm Sacerdoti nos

nos ſiſtamus, inſtituitur, quando prævidemus ea, quæ nobis dicenda ſunt; verùm etiam, idque præcipua quadam ratione, per actum doloris, & boni propoſiti, peccatorum confeſſioni præmittendum: quod commendare ſatis non poſſum, cùm ſciam ſubinde graviter hic delinqui etiam à viris probis, qui iſtud Sacramentum, ſine actu contritionis, aut attritionis accedunt: fatebuntur quidem omnia, verùm defectu doloris ſufficientis, ſive omiſſo motivo contritionis, aut attritionis, & quia deeſt vitæ emendandæ propoſitum, eorum confeſſio erit nulla, quin & inſigni ſacrilegio, mortalique crimine vitiata, juxta rationem admiſſæ negligentiæ: accedit huic Communio, aliæque deinceps eodem fortaſſis pacto inſtitutæ confeſſiones, & proinde miſerrimus animæ

ſtatus;

ſtatus: è quo non emergitur, niſi tempore confeſſionis annuæ, quando accuratiùs omnia diſcutiuntur. Ut verò hic tibi aperiam, quod ſit Contritionis, quod Attritionis motivum, quin jam ſcias, nullus dubito: quiſquis contritus eſt, dolet ſe Deum offendiſſe ob ejus bonitatem & amorem; qui autem eſt attritus, etiam dolet, ſed ob peccati fœditatem, & ratione pœnarum ſibi impendentium. Dixi, alterutrum horum actuum eſſe confeſſioni præmittendum, gratia ſecuritatis; quia illum differre velle, donec aut Sacerdos te adhortetur, aut abſolvat, periculo te exponis, aut ut illius non ſis memor, aut ne otium deſit illi vacandi: cùm animus alibi diſtineri poſſit, ſive an dixeris omnia, ſive in recolenda pœnitentia tibi à Sacerdote impoſita, ſive alia quacumque re. Quando verò

actus

actus ille præcessit, jam extra sollicitudinem es, & discrimen sacrilegæ Confessionis: & in potestate tua est, eundem in fine iterandi, si opportunitas & otium sese offerat.

II. *Sit utilis & proficua.* Nunquam enim adire debemus ad Confessionem, quin peccatum aliquod deponamus; etsi enim optima sumus voluntate emendandi omnia, tamen eò potissimùm conniti debemus, ut ab uno aliquo peculiariter expediamur, cui deinde post confessionem studiosiùs intenti, omnes relabendi occasiones evitem⁹. Atque in eo nostrarum confessionum fructus existit; nam, ut corrigamus omnia, difficile est; miseri peccatores sumus, innumeris lapsibus obnoxij: ea tamen animi magnitudine, & proposit firmitate esse possumus, ut superemus il-
lud,

lud, quod nobis præfixerimus peccatum, aut penitus non admittendo, aut quàm anteà, rariùs, aut saltem minori deliberatione, malitiaque; quod maximum sanè erit emolumentum : fietque ut inter pauculos annos, quin & menses, multam de perversis nostris habitibus, & malâ naturæ propensione victoriam reportemus.

III. *Animosa.* Ipso statim exordio dicendo id, quod acriùs gravat conscientiam, & cujus nos præcipuè pudet; idque non tantùm nostro ordinario Confessori, verùm etiam illi, qui ejus locum occupaverit, si fortasse contingat alterum absentem esse, aut ægritudine impeditum: memores, quòd quicumque nos audierit, Dei vices gerat. Quo in genere nonnulli deficiunt, quibus tam ægrè est, ut alteri confiteantur, ut vel aliqua subticeant

cum periculo ſacrilegij, vel ſui reditum Confeſſarij præſtolantes, malint ſe confeſſione Communioneque privare. Qui profectò defectus non leves ſunt in iis, qui virtutem vitamque ſpiritalem videntur profiteri: multumque abeunt ab imitatione B. Mariæ Venetæ, quæ ſui Confeſſarij abſentiam æquiſſimo animo tolerabat. Conſultiſſimum quidem eſt, eodem uti Confeſſario: verùm ſi caſus aliquis accidat, quo mutare cogamur, generosè id faciendum eſt, & cogitandum, Confeſſarios omnes Divini numinis eſſe Vicarios, neque gravi culpâ vacaturos, ſi propter illorum æmulationem aut imprudentiam, libertas nobis demeretur alteri confitendi.

IV. *Brevis.* Quia non omnia peccata venialia dicenda ſunt, neque eo eſſe decreto debemus, ut ne unicum

nicum quidem omittamus : ſic enim nullum reperiremus dicendi finem, uſque adeò fragiles ſumus. Sufficit pandi nonnulla, præcipuaque, cæteris divinæ miſericordiæ comiſſis, aut in confeſſionem annuam dilatis. Neque etiam ad eum modum peccata referenda ſunt, quo narrari hiſtoriæ ſolent, pleuè omnia minutimque recenſendo; aut certis quibuſdam dicendi formulis, more eorum, qui reliquias publicè oſtendunt, à quibus ſi vel minimùm aberraſſes, credas te irritam feciſſe confeſſioné: cujus adeò genij reperiuntur homines, ut ad alium ſe Sacerdotem conferant, qui talibus hiſtoriis, & narrationibus patientes aures accommodet. Cavendum prætereà eſt, ne talia dicantur, quæ uſum alium non habent, quàm ut Confeſſarium reddant ſolicitum, ut

materiam conferendæ abſolutioni reperiat. Erunt, qui dicent: non amavi Deum, quemadmodum decuit; non oravi, uti debui; charitatem non exercui, quantùm oportuiſſet, & alia lyræ ſimilis, quæ aliò non ſpectant, quàm ut Confeſſio protrahatur, aut ut impatientiâ vexetur Confeſſarius, & illi, qui poſt te confeſſuri ſunt. Dic ſolidum aliquid, hoc eſt, aliquid factum malè, & ſpecie benè expreſſa, & mitte inutiles illas Litanias, ut confeſſio tua brevis ſit, & ſine faſtidio. Nihilominus quando exigo, ut ſit brevis, non intelligo talem eſſe debere, ut tibi non ſatisfacias, neque animus tuus plenè Confeſſario tuo perſpectus ſit: ad hoc inſtituta confeſſio eſt, & ſi quiſquam ſeſe opponeret, meo nomine ſignifica, nefas eſſe, quamvis ipſe tuus Confeſſarius foret: munus ipſius eſt,

audire te debet, modò dicas ſolida (neque eandem cantilenam perpetuò recantes, aut iſta, de quibus ſæpe monita es, ut in cogitationem amplius non admittas) faciaſque ea, quæ fieri oportet. Quòd ſi pœnitentibus aliis te ſecuturis tua Confeſſio non ſatis brevis eſſe videatur, quod volent, dicant, modò tu tibi in re tanti momenti ſatisfeceris, quid curas? dic, ut patientiam habeant; te illis non adverſari, cùm lentè placideque ſumunt cibum: velle te ſpiritale iſtud alimentum capere cum otio, properare te hîc non poſſe. Iſta mihi revocant in memoriam domos quaſdam Religioſarum diverſi Ordinis, in quibus quæcumque breviſſimè confeſſionem abſolvebat, maximè egregia habebatur; quæ diutiſſimè, pungebatur potiſſimum, vexabaturque à Reverendis ſcili-

cet matribus, & chariſſimis ſororibus. Ita uſuveniebat, ut plures non omnia, neque integrè confiterentur. Quod idcirco affirmare poſſum, quia nonnullæ me rogarunt, ut hujus rei querimoniam apud eos, ad quos ſpectabat, deponerem, emendaremque. Quod feci, & cum divina gratia faciam hoc ſcripto, ubi demonſtrabo zelum, quo volunt adeò breves eſſe confeſſiones, ut ſi paupercula Virgo ſuam protrahat ultra ſpatiũ unius *Miſerere*, oporteat eandem veſtis attractu moneri, tumultum excitari in vicinia, pulſari ſedem confeſſionalem, ut ſciat abunde ſe feciſſe, deinde etiam verbis illam caſtigare, & extorquere lacrymas: neque eſſe Deo acceptum, neque conſentaneum rationi, quæ vult animas in hac actione, quia nulla ad ſalutem gravior eſt, quiete ſuâ & ſolatio

tio

tio frui, cæteris, (quæ forsan redundarent) prudentiæ Confessarij commissis: qui sciet providere, finemque imponere, ut locus aliis concedatur. Non omnibus una conscientiæ ratio est. Huic plura dicenda erunt, illi pauciora; hic proferet omnia, ille mediam & potiorem partem subticebit. Hic magnam molestiã, ille nullam experitur: modò nihil illi producatur, quod non spectet ad confessionẽ, & ad hoc Tribunal, quis queri meritò poterit? quod lubet, obtrectent alij: ego existimo majorem exhiberi charitatem homini non posse, quàm permittendo, dandoque operam, ut illius anima veram pacem, tranquillitatemque consequatur, quantumvis confessio etiam cum nausea protraheretur. Quid prodest lætitiam ficto vultu gestuque simulare, si cor dolore
 premi-

premitur, & pacis eſt expers? valdè metuo, ne ij, qui hanc animorum tranquillitatem impediunt, inſignem aliquando Judici ſupremo rationem reddant, exſolvantque, aut in hac, aut altera vita, id quod indiſcretus, & ineptus ille zelus commeretur. Suaderem nihilominus, ut qui prævideret ſe inſolita quadam prolixitate uſurum, tempus aliud opportunum deligeret, ne exſpectantium patientiâ abutatur. Abſque hoc caſu, habeat patientiam, qui volet. Hagiophila, utere commoditate tuâ, dic accuratè omnia, & contenta recede ab hoc opere, ſepoſitis humanis reſpectibus. Recta facientem, dicta aliorum curare non decet. Neque patere, ut te genio quarundam perſonarum, minus pietati devotionique addictarum accommodes, ut Sacerdos te non dirigat,

non ſoletur, non plenam (cum ijs quæ antecedere & ſubſequi ſolent) formulam proferat abſolutionis. Bonæ enim apprecationes ſunt, & Eccleſiæ orationes pro te, quæ id etiam efficiunt, ut omnes ſecuturæ actiones tuæ & gloriam cœleſtem mereantur, & expiandis peccatis tuis ſerviant. Quo fructu privareris, ſi temporis lucrandi gratia, ſolùm ſimplicem abſolutionem verbis pauculis comprehenſam enuntiaret. Ubi otium tibi fuerit, inquire, quid velint ea verba, quæ abſolutioni præmittuntur, & poſtponuntur. Videbiſque non immeritò tibi à me commendari, ut ea dici à Confeſſario poſtules, quemadmodum communis fert uſus, niſi obſtet pœnitentium multitudo.

V. *Prudens*, tum in modo confitendi, non nominatis complicibus, aut aliis perſonis, quæ ad pec-

catum aliquid contulerunt : tum ratione Confessarij non tam prope accedendo, ut eum contingas, deinde non utendo nimiâ cum illo familiaritate : fiducia adesse debet, non familiaritas; graviter adeundus est , & cum terminis honore reverentiaque plenis; quòd etiam extra confessionem observandum, si contingat illum adiri oportere : quod ego quidem fieri velim rarissimè , & solùm occasione vel dubij alicujus resolvendi, vel obtinendæ cujusdam facultatis, vel ex singulari quodam desiderio profectûs, & divini amoris augendi, quæ sola motiva B. Mariam Venetam , ut Confessarium extra confessionem conveniret, impellebant.

VI. *Seria* : ut te geras tanquam in actione maximi ad salutem momenti, & singula ita peragas, quasi statim pòst moritura : exemplo

Reli-

Religiosi illius ex ordine D. Dominici, qui in infirmitate gravissima monitus, ut ad mortem sese disponeret, Superiori respondit: ah mi Pater! triginta jam anni sunt, quibus quotidie confessus sum, & Missam celebravi, quasi ijs peractis vitâ essem illicò excessurus. Unde concludo, omnem actionem eo tempore procul abesse debere, quæ aliquam redoleat levitatem. Reperiuntur, qui eâ nunc sunt immodestiâ, quasi recreando animo tempus concederetur: quin eousque se effundunt, ut sua apud alios peccata inquirant, aut aliorum inspicere confessionem velint, ut forment suam. Quæ agendi ratio nequitiam & animum arguit insolenter dissipatum.

VII. *Humilis*: oportet enim accusare se potiùs, quàm excusare; vituperare, quàm adulari: ad majorem

jorem deinde humilitatem, & confusionem dici debet, non solùm numerus proximus peccatorum venialium, sed etiam scelus aliquod vitæ anteactæ. Verum quidem est id ultimum pluribus esse in usu, sed non hoc instituto. Satagunt illi dare materiam absolutioni sufficientem, planè quasi deesset, si non emendicaretur à levi aliquo mendacio, aut actu vanæ gloriæ aliàs admissæ, cujus ad finem mentio fit. Magni istud non facio, si aliud non intenditur, cùm inde pœnitenti sit aliqua vanitatis occasio, sibi de innocentia sua sic blandienti, ut pro materiâ confessionis necessaria, sit opus recurrere ad manifestum aliquod crimen præteriti temporis. Quare consuetudo quidem illa retineri potest, sed alio ex motivo subeunda, nimirum ut magis te humilies, ut actiones vitæ

tuæ

tuæ magis magiſque deteſtere: quo pacto, ſi in cæteris defuerit abſolutionis materia, in hoc ultimo ſubjicietur, & occaſio ſubtrahetur vanitati.

VIII. *Fidelis* Confeſſario: ut non referas aliis, quæ ille tecum confidenter, & ad animæ tuæ ſalutem communicavit. Non quòd eodem jure obſtringaris, quo ille tua ſilere cogitur: è re tamen eſſe videtur, ut non recantes ea, quæ ille tibi dixerit: aliàs reddes confeſſionem ex parte illius odioſam, adimeſque libertatem, ne tibi aliiſque ex animi ſententia loquatur, ne rectè fungi audeat officio ſuo. Patereris tu, ut referret ea (non dico ſcelera) ſed alia quædam, quæ ex occaſione, & fiduciâ, illi hoc loco ſacro commiſiſti? quâ igitur fronte tu revelas ea, quæ ipſe arcana eſſe voluit? ſi me audis,

 nihil

nihil evulgabis eorum , quæ tibi in hoc Sacramento dicuntur , ne pœnitentias quidem tibi impositas : displicet id Confessario ; præterquam quòd illa etiam ratione animi tui statum aliis manifestas, qui probè norunt æstimare, quibus casibus eæ pœnæ debeantur.

IX. *Secreta*: Cùm æquum non sit , ut alteri quàm Confessario, peccata nostra innotescant , malè illa cum ullo alio communicantur: neque facilitatem illam nimiam, quà confessio seu particularis , seu generalis subinde familiaribus, aut aliis, quantumvis aliquo officij genere præpositis, ostenditur, possum alio quàm levitatis, aut impudentiæ, aut puerilitatis nomine compellare. Graviùs profectò apprehendi debent eæ , quæ in Deum admissæ sunt injuriæ , etsi exiguæ videantur. Neque mihi probari similes

ſimiles communicationes poſſunt, & quæcumque rationes adferantur, non aſſequor, nec ut illum agendi modum admittam, inducor. Non augetur inde contritio, imò contrà accidit: nam inſinuat ſe hîc tacita peccatorum complacentia, & quædam approbatio, quòd hoc illudque feceris, aut quòd vitam minùs perverſam duxeris: unde vanitas animum titillat. Non redditur hinc pœnitens inſtructior, ne quidem, quando Novitia illam Superiori ſuæ aut Præfectæ oſtenderet: nam illarum officia ad Confeſſiones non ordinantur, neque ſolet Deus ijs conferre ſpiritum directionis tali uſui neceſſarium: præterquam quòd aſſequi nequeant intentiones, quibus huic vel illi vitio indultum eſt; & ſæpe ne naturam quidem horum peccatorum intelligant, fortaſſe nec no-

men, cùm primâ ætate Religionem ingressæ sint: itaque discent ea, quæ nunquam sciverunt, quæque scire nunquam deberent. Quòd valde absurdum est, &, quàm credi possit, periculosius. Atque inde plurimum anguntur, ut decernant, quid ex ijs, quæ chartæ commissa sunt, confiteri, aut reticere oporteat; nisi eorum intelligentiam sibi velint arrogare, eousque ut animas exponant periculo ruinæ, bonamque confessionem impediant. Sed ponamus aliquam hinc hauriri posse instructionem, satius tamen foret eam à Confessario proficisci, quamquam constaret aliquo temporis & patientiæ dispendio, quàm ab ope alterius personæ, ad quam talium rerum notitia non spectat. Et Confessarij (cujus aliàs officium est) molestia, tanti non est momenti quanti periculum

riculum quod alteri ex lectione, & notitiâ eorum, quæ in arcano confessionis tribunali tantùm tractanda sunt, impendet. Ita ut non videam, cur modus iste, & libertas inspiciendi confessiones, debeat tolerari. Quòd si in quibusdam Religiosis domibus ea viguerit consuetudo, non sequitur eam debere propagari: non usus est, sed abusus, isque gravissimus quem imprudentia introduxit, fovitque mala curiositas earũ personarum, quæ nec confessionis dignitatem (pace illarum dixerim) intelligebant, neque institutum suum à similibus facultatibus alienum; neque incommoda inde emanantia, neque morsus conscientiæ, quibus impeti meritò possent, & à quibus aliquando, ad rem illam confessione expiandam, adigerentur.

Tantùm igitur abest, ut ille abusus

usus tolerari debeat, ut è contrario sit penitùs abolendus, diffamandusque narratione damnorum inde emergentium, quæ sanè exigua non sunt. Primum est à sacrilegiis, quæ hac occasione committi solent. Persona enim, quæ novit priùs inspiciendam suam confessionem, quam Sacerdoti eam enuntiet, neque aliàs considerat, non teneri se, ut eam sic scribat, quemadmodum Confessario dicenda est, ex horrore ignominiæ, &ne suam vivendi rationẽ ipsa publicet, certò certiùs admittet grande sacrilegium, nisi aliud Confessario dicat, quàm quod inscriptum est, cùm omnia non inscripserit, quæ confessione forent expianda, ut si aliquid mortale in confessionibus ordinariis sciens reticuisset. Neque ista cerebri mei inventa sunt, aut sine certa cogni-
tione

tione prolata. Scio talia ſacrilegia accidiſſe, & ad eum quidem modum, ut miſera qùædam creatura per plures menſes (ne dicam annos) & ante, & poſt Profeſſionem in hoc ſtatu damnationis hæſerit: & quæ hujus mali cauſa? præclara illa Superior, quæ ſcire omnia cupiebat, omnium perluſtrare confeſſiones, quæque iram vultu prodidiſſet, & pejus aliquid, ſi quæpiam fuiſſet ejus frontis, & animi, ut chartulam porrigere detrectâſſet: at audacter iſta, inquies, imò verò loquor audaciſſimè, & quidni? cùm malo medicina adhibenda ſit, & facultatem habeam hîc iſta proclamandi, ut cæteri reſipiſcant, & ut multùm dicam, non metuo, ne innoteſcat, in quem agrum hic lapis deſtinetur. Cùm enim me pluribus congregationibus diverſorum Ordinum impen-

derem, quis poterit assequi conjecturâ, unde hic ictus accidat? præsertim cùm non sit unicus tantùm Ordo, in quo istud, quod persequor fuerit usurpatum. Alterum est à curiositatibus, quibus eæ confessionum inspectrices in vitam alterius intendunt; & ijs, quæ (præcipuè in materia castitatis) cogitationes suggerunt impudicas, & tentationes (adeò ut etiam periculo exponantur, nisi magna sint præditæ virtute) plurium notitiam quæstionibus extorquendi, quod facere Confessarius non auderet, quodque graviter eas offendit, quæ suam confessionem ostendunt: unde non omittunt hæ conqueri datâ opportunitate, uti reipsâ sæpe questæ sunt, & detestatæ illam agendi rationem, dolentes quòd aliquando chartam suam inspiciendam porrexissent, aut omnia adolescen-

tiæ

tiæ ſuæ flagitia adnotaſſent. Tertium eſt à periculo manifeſtandi id, quod hoc pacto cognoſcitur, aut exprobrandi, ut alicubi factum ſcio: cùm enim ſecretum hîc tale non ſit, quale in ſacro tribunali confeſſionis, facillimè aliquid excidit, præſertim apud fœminas, quę ſecreti tenaces eſſe non poſſunt. Quartum eſt à moleſtia, quam pleræque in oſtendenda ſua confeſſione experiuntur: ægrè faciunt, quidquid vultu ſimulent, faciunt invitæ, ne diſpliceant, ne minùs cæteris præſtent, ne incurrant indignationem; nihil adfero, quòd non ſciam, quodque non multis, gravibuſque experimentis didicerim. Nec miror horrorem illum & difficultatem: ſi enim moleſtum ſit vitam ſuam & occultas actiones patefacere Confeſſario, qui tantâ ſecreti lege tenetur, & qui aliunde

 ſupro-

ſupremi Sacerdotis Chriſti locum occupat: quid tandem erit ſe manifeſtare fœminæ, ab iſtis conditionibus remotiſſimæ, & cui jus nullum eſt penetrandi abdita conſcientiarum, ſoli Deo, ejuſque Vicario reſeranda?

Hiſce ergo rationibus&incommodis impulſas eſſe arbitror Superiores Ordinis cujuſdam Religioſarum, quas magno affectu honoreque proſequor, ut ad evitandam notam, quæ à tali conſuetudine illis imminebat, ſtatuerent, vellentque promulgari in omnib⁹ ſui inſtituti domiciliis: non eſſe mentem ſuam, ut ea facultas per Ordinem proſerpat, & ſi alicubi abuſus aliquis aut imprudentia circa illam accidiſſet, illicò remedium adhibeatur, neque ulla Superiorum Directricum, aut Noviтiis Præfectarum ſit tam temeraria, ut

ut deinceps defectum tam perniciosum, qui infamare Ordinem, & multiplici culpâ Deum posset offendere, admittat. Spero illarum exemplo cæteros Ordines, consuetudini huic obnoxios, pariter prospecturos, & opportunis occursuros edictis ex sententia suorum Prælatorum, quos propensos experientur. Quod ad te attinet, Hagiophila, ne tuam alteri quàm Confessario confessionem indices, aut ostendas, veto. Si alicui testari velis sincerum, & confidentem animum tuum, per me licet, testare, sed in negotio alio: in hoc, iterum veto, & ut mihi ascultes, rogo. Vt tut sum, si etiam posteà quàm mihi confessa es, legendam mihi porriges chartam tuam, certò tibi persuasum habeas, me eâ facultate non usurum; acciperem quidem eam ad comburendum, non verò ut

ut eam inſpicerem , etſi omnium per te jam forē conſcius. Et quando eam de facultate tua legiſſem, non obſtante illa bona veniâ, iſtud vitium confiterer: tam à re, & ratione abhorrentem exiſtimo illam alienæ confeſſionis inſpectionem.

X. *Pacata, & tranquilla.* Conditio hæc non ſervit niſi animabus ſcrupuloſis; & idcircò, Hagiophila, ſi ſcrupulis non angaris, non eſt, quòd ultra intendas huic diſſertationi, quæ jam nunc modum & propoſitam menſuram excedit. Si verò ſcrupuloſa es, primi moniti loco tibi author ſum, ut ſcrupulos eamque cogitationem, quæ te reddit anxiam, in diem confeſſioni deſtinatum ſeponas. Faciebat id B. Aloyſius Gonzaga, eaque ratione animum neceſſariâ ad reliquas pietatis exercitationes quiete componebat; ubi è contrario ſi mentem

mentem advertiſſet ad ſcrupulum ſuum, continuà ſolicitudine, foretne peccatum, an plenus adhibitus conſenſus, an confeſſione exprimendum, ſimilibuſque curis caput & valetudinem labefactaſſet. Alterum, quod tibi offero, monitum eſt, ut utaris punctis ſequentibus, quæ viri æqua ſanctitatis, & doctrinæ laude florentes præſcribunt, & quæ ego dedita opera ad opem ſcrupuloſis ferendam collegi. Sed priuſquam illa pertractem, exiſtimo præmitti debere: quid ſit anima ſcrupuloſa, & quandonam cenſeatur capax eorum, quæ dicturus ſum. Animam ergo aſſero ſcrupuloſam eſſe, quæ perplexa, dubia, & in aſſidua anxietate eſt, utrum peccaverit, an non, conſenſeritne cogitationi, an non, & ſic de cæteris. Quando verò perſona aliqua ſic eſt, taliſque à Confeſſario, &

aliis idoneis viris judicatur, & aliunde gerit curam animę suæ, cum proposito, ut nolit Deum ullâ ratione mortaliter offendere, habeatque illam experientiam, quòd ab eo tempore, quo proposuit divino servitio se mancipare nullum unquam peccatum mortale, aut vix ullum sciens admiserit; quando, inquam, persona ejusmodi est, securè, & sine ullo metu, poterit uti hisce punctis. Primò: Persona scrupulosa, qualem jam descripsi, non obligatur confiteri id, de quo non ausit jurare fuisse mortale peccatum, quando illud perpetravit, aut esse mortale, quod perpetratum est. Atque hæc regula multò verior est circa peccata venialia, de quibus dubitatur, fuerintne dicta in Confessione: si enim non auderes juraméto affirmare, quod nunquam illa dixeris, nulla confitendi

tendi obligatio eſt. Secundò: Si circa præterita dubitat, conſenſeritne, an non, utrum adverterit, an non; utrum confeſſa ſit, an non; utrum contra conſcientiæ dictamen egerit, an non; utrum illud ſemoverit, an non; judicare debet, & credere, ſe in nullo horum deliquiſſe, aut peccaſſe, neque confeſſione opus eſſe, & debere ſe eſſe tranquillâ ſecurâque conſcientiâ; adeò ut etiamſi reipſa peccatum fuiſſet, Deus tamen nullam ab ipſa rationem exacturus ſit, neque quòd ita determinaverit, neque quòd illud in Confeſſione reticuerit. Tertiò: Si inter anxias dubitationes, quæ animæ ſcrupuloſæ occurrunt, accideret aliqua hujuſmodi, an nimirum peccaret, an non iſtud dicendo, vel faciendo, aut hanc vel illam rem omittendo peccatum fieret, quamdiu tam manifeſtè

nifestè illi non proponitur, ut jurare possit esse peccatum, hoc casu debet affirmare peccatum non esse, neque illud patrando se peccaturam. Tutiùs tamen tum foret, probè in rem inquirere, eamque omittere, donec perspecta sit, modò omitti commodè possit: nihilominùs si fecerit, non erit peccati rea. Quartò: Fidem habere debet, suumque judicium subjicere dictis & consilio Confessarij in iis omnibus, quæ ad conscientiæ directionem pertinent. Si lubet, præter hæc, subinde pervolvere poterit Tractatum de scrupulis, qui inter Opera Rodericij reperitur, & singulari quâdam Religione ferri in cultum S. Josephi, & S. Ignatij fundatoris nostri, eorum opem quotidie implorans, ut à scrupulorum molestia liberetur; faciet, quod erit è re sua, & commodo; quam quoque

quoque gratiam poſtulare poterit, quoties in Miſſa populo Sacratiſſima Hoſtia demonſtratur.

Atque hæc de ordinaria Confeſſione dicenda occurrerunt, prolixiorem me fuiſſe fateor, ſed cùm cœpiſſem , præterire nihil volui, aliàs ero brevior, neque tam multis te detinebo.

Si hæc Lectio non placet, lege cap. 3.4. & 5. tract. 2. part. 1. Rodericij , aut cap. 19. & 21. lib. 1. de Imitatione Chriſti.

Peractâ Lectione renova devotionem erga animas in Purgatoriis flammis exiſtentes : iſtas eò tepiditas præcipitavit. Aptiſſimè hodiè, quo damna ignaviæ ſpiritalis conſideras, earum recordaberis; ut deinceps opem, & ſolatium conferas. Vide igitur, quid hactenus illarum gratia egeris, quid agere impoſterum decernas. Conſulere potes ea , quæ ad initium Novembris in Anno Sancto à me concinnato, proponuntur, aut ipſa modos ſubſidij ferendi excogita, Divus

vus Dominicus plurimas pro illis pœnas & corporis macerationes ſubibat; S. Malachias Miſſarum illis applicabat ſacrificia, S. Xaverius merita indulgentiarum; Alexander Luſacius multas preces, & ſæpenumerò defunctorum Officium ijs liberandis recitabat.

Diſpone te jam ad ſequentem Meditationem.

II. MEDITATIO.

De damnis, quæ proveniunt ex actionibus tepidè, & ex conſuetudine factis.

Oratio præparatoria ſolita.

I. PRæludium. Contemplare Deum in Paradiſo creantem, & producentem omnia non defunctoriè, ſed perfectè. Perfecta enim ſunt opera Dei, & valde bona.

II. *Prælud.* Pete à Deo gratiam, quâ cognoſcere poſſis, in quo conſiſtat imperfectio, omnia ſua defunctoriè. & tepidè peragendi, ut ab ea conſuetudine deſciſcas.

I. *Pun-*

I. *Punctum.* Actiones ſuas perfunctoriè, & ex uſu facere, eſt primò, facere quidem ſubſtantiam operis, ſed ſine debitis circumſtantiis: oras, ſacro interes: at quo modo? ſine attentione: quantum? contrahis debitum tempus. Cur? ſine recta intentione, ut ab hominibus videaris, ne minus cæteris facias. Quod in aliis quoque actionibus uſuvenit, ut ſi idcircò compoſitè incedas, quod alij te advertant. Secundò, eſt ludere in incertum, & aërem verberare, ut Paulus loquitur; cùm nec finem, nec ſcopum debitum actionibus meis proponam; aut intendam id quod à voluntate Dei eſt alienum, etſi in ſpeciem bonum videatur. Ita Saul armentis optimis pepercit prætextu ſacrificij, quâ tamen re vehementer Deum offendit.

II. *Punctum.* Actiones ſic factæ

tria

tria nobis damna inferunt: Primò ſubinde nos ad mortale peccatum diſponunt: Diebus feriatis ſacrum audiens oro ex uſu quodam, & omnis generis diſtractiones admitto, iiſque immoror; tantundem deinde aut etiam pejùs facio in ſacro feſtæ diei, & en peccatum mortale, ſi iſta mentis evagatio voluntaria eſt, & cum morâ notabili. Idem accidit in Officio Canonico, ei qui jure ad hoc obligatur. Secundò hac agendi ratione privo me ſolatio, & tranquillitate animi, quam ij poſſident, qui actiones ſuas cum fervore exequuntur. Careo lætitiâ, & meritis Sanctorum, quæ tamen ſumma eſſe oportet, poſtquam annum integrum, imò decem, aut viginti, aut etiam triginta annos Deo ferventer, ſummâque perfectionē impenderunt. Tertiò faciunt hæ actiones, ut ad perfe-

perfectionem, ad quam tamen obligamur, attingere non possimus. Quidquid creatura producit, conforme est fini & perfectioni ab ea requisitæ. Quid aliud à malo exspectas quàm poma? prodigium foret, si produceret saxa. Vide ergo, an fructus feras tuæ perfectionis: cui sanè perspecta esset Confessio tua generalis, mira isthic monstra, & portenta deprehenderet. Admirare, anima mea, Dei potentiam, bonitatem & benignitatem: sufficiunt illæ, ut cor tuo durius emolliant, & ad fervorem animum accendant.

III. *Punctum.* Media adversus hunc languorem, aut languidam consuetudinem. Primò, Examen particulare plurimùm proderit, si per menses aliquot, & statis horis seriò in istos defectus inquiras. Secundò asperitate aliquâ opus est, ut

tibi

tibi ipſi pœnam imponas, quoties deliqueris. Ex mente Ludovici Granatenſis, cor nobis eſſe debet filiale adverſus Deum, maternum erga proximum, & Judicis erga nosipſos. Tertiò candidè, & ſincerè commiſſos defectus aperi vel Confeſſario, vel ei, qui animæ tuæ curam gerit, rogando, ut tibi pœna publica privataque imponatur. Quartò exercitium præſentiæ Dei, qui te operantem obſervat. Quintò tibi propone JESUM, Sanctiſſimam Matrem, aut alium Sanctorũ aliquem, & conſidera, quâ ratione iſtud operis peragerent.

Colloquium ad Spiritum ſanctum, qui totus ignis eſt & fervor. Et dic: volo, ita ratum eſt, volo, cum fervore mea deinceps exequi, & cum gratia Divini illius Spiritus fiet. Amen. Veni Creator. Pater. Ave.

Recol-

Recollectio. Visitatio Venerabilis Sacramenti. Examen. Prandium. Recreatio. Visitatio Venerabilis Sacramenti. Examen particulare. Tempus scripturæ, nosti, quid scribendum sit. Lectio spiritalis, aut dissertationis proximæ, aut ejus quod posteà notabo.

DISSERTATIO POMERIDIANA.

De spiritu fervoris erga actiones etiam heroicas.

HAgiophila, Nonne magni favoris loco numerares; si tibi panderem secretum aliquod summi ad salutem tuam momenti? candidè; quid scire averes in hoc gravissimo negotio? polliceor me tantam tibi daturum satisfactionem, quantam exigere vix auderes. Non petes autem, an è numero sis prædestinatorum: nam reverà id à me intelligere non potes; & Deus avertat, ut id perspectum habeas.

beas. Si enim iſtud tibi manifeſta-retur, ne tu per dies aliquot cum S. Franciſco, à mente abalienare-ris! præ gaudij vehementia conti-neri non poſſes, quin ad inſtar Mæ-nadis alicujus per domum, per porticus, per compita diſcurreres. Iſtud nuntium avertat Deus. Et quis ſcit, an non de ſalute tuâ red-dita certior, inciperes negligere ſtudium virtutis, & magnæ gloriæ in cœlo conſequendæ deſiderium? Pejus verò foret, ſi ſignificaretur, te eſſe reprobatam, tunc enim ſub-duci omnes funes deberent, ne aliquo gulam tibi frangeres deſpe-rabunda; niſi fortaſſis animus tibi foret illius Abbatis, quem malus Angelus è reproborum eſſe nume-ro aſſeveraverat. Reproborum? inquit Abbas: non obſiſto: fiat Dei voluntas. Verùm quid agen-dum mihi ſit, novi: quandoquidem

æternum damnandus ſum, & privandus felicitate Deum ſemper amandi, reliquum vitæ meæ impendam in ardentiſſimum illius amorem, & quia beatitudo cœleſtis in amando Deo conſiſtit, ſi amare illum in altera vita non poſſum, in hac amabo; & hoc exiguo tempore, quod mihi reſtat, cœlo fruar. Quam aliam curioſitatem ſcire deſiderares? (nam quoad illam credo tibi excidiſſe appetitum) velles ſcire, diem, annum. & locum mortis tuæ? at illius rei notitia, adhuc alterâ perniciosior eſt. Si enim tempus proximè inſtaret, inconſolabili animi ægritudine opprimereris; ſin verò procul abeſſet, eò fervorem tuum, & bonorum operum exercitationem differres. Quoad locum, fremeres, quoties illius meminiſſes: quid ſi adire cogereris? ſi me audis, elige rem a-

liam ſcitu utiliorem. Voles forſan intelligere, dimiſſane ſint peccata tua? At hæc æquè inepta curioſitas eſt. Si enim negetur, jam deſperationi proxima es; ſi aſſeratur, frueris aliquot dierum ſolatio, ſed poſteà ſollicitudo eadem te affliget: novis enim ſceleribus admiſſis, neſcies, an hæc tibi indulta ſint. Optimè igitur renuntiabis omnibus ijs curioſitatibus, & arcani ſecretiſſimi loco require à me viam, quæ recta deducit ad cœlum. Sic, ſic loquendum eſt, iſta placet curioſitas, cujus avidos eſſe mortales omnes oporteret: lubens illi ſatisfaciam, & reſpondere paratiſſimus ſum. Sine dubio reperiuntur rectæ ad cœlum viæ, alioquin non diceret Sapiens cap. 10. Quod *juſtum deduxit Dominus per vias rectas, & oſtendit illi regnum Dei.* Neque debet à me diſceptari, quænam viæ

ſint

ſint rectæ, ſi verum eſt eas eſſe rectiſſimas, quæ ſunt breviſſimæ. At breviorem non invenio, neque proinde rectiorem, quàm ſit illa fervoris ſpiritalis, modò ea, quâ dicturus ſum, ratione accipiatur, intelligaturque. Duo ſolùm genera ſunt eorum, qui fervent in divino ſervitio: ſed utrique in via ad cœlum progrediuntur, incredibili velocitate: unde in eam opinionem venio, fervorem animi plurimùm valere apud Deum, & mirum in modum accelerare iter ad egregiam ſanctitatem. De primis loquamur: Præſtantiſſimus fervor eſt eorum, qui dant operam actionibus heroicis, generoſis, & ita ſublimibus, ut radiorum ſuorùm ſplendore conſuetudinem obfuſcent vulgarium actionum. Fertur natura in ſinu ſuo geſtare reconditas quaſdam productiones ex-

traordinarias, & effectus gloriosos qui vulgi judicio prodigia miraculaque existimantur. In India arbores sunt pomiferæ, quæ identidem non nisi unicum fructum producunt, sed ejus magnitudinis atque ponderis, ut robustissimi hominis vires, non dico, ferendo, sed vix levando oneri sint pares. Tale pomum, naturæ nisus est, qui spectatores in admirationem rapit & stuporem. In terra Promissionis tam grandes, & graves botri colligebantur, ut unicus duorum fortissimorum virorum humeros fatigarit. Botrus istiusmodi erat naturæ miraculum, quod Israëlitas ad illius terræ desiderium inflammabat. In Parquaya, Occidentalis Indiæ Provincia, reperitur gemma, quæ una reliquarũ omnium gemmarum elegantias complectitur. In ea Adamantes, Amethysti, Rubini, Carbun-

Carbunculi, Smaragdi alijque ſimiles, ita inſiti, ut in Granato pomo grana: Tam elegans gemma, ut ob formæ præſtantiam gemma admirabilis, & unio ſexaginta elegantiarum nominetur. Habet id quoque commodi, quod è terræ viſceribus, tanto impetu tumultuque gignitur, ut crederes nubem aliquo tonitru diſſilire, idque incolis indicium eſt, ut hanc tot pretioſiſſimarum gemmarum congeriem colligant. Atque iſta magnũ profectò naturæ prodigium eſt, quod in pluribus quoque aliis oſtendi poſſet. Ad eum modum gratia ſe habet; habet ipſa productiones & niſus ſuos, actiones nimirum heroicas, ſed quæ duntaxat ad eos ſpectant, qui fervent magno animi ſpirituſque ardore, & calent alio ſanguine, quàm vulgus commune mortalium. Ut clarius men-

tem meam assequaris, dico Actiones hasce potiùs angelicas esse, quàm humanas, & esse adeò excellentes, ut si Deus inter homines versaretur, non aliter eas exerceret; actiones omninò altas, sublimes, generosas, ferventes, Angelicas & divinas, quibus quicumque incubuerit, fructum refert incredibilem, & tam singulares in sapientia progressus facit, ut homines, Angelos, & Deum abripiat in sui admirationem & amorem. Ejus generis fuit sancti Alexij fuga, quâ se è domo paterna proripuit, primâ nocte nuptiarum, sponsam intactam relinquens, paupertatis propter Jesum experiendæ studio, & amore castitatis. Erat isthæc actio heroica, fervens & generosa, effectusque insignis ejus, quo æstuabat, fervoris. Talis fuit etiam despicientia dignitatum munda-
narum

narum in ſancto Ludovico Gallici ſanguinis Principe, qui deſeruit omnia, ut S. Franciſci vilem pauperemque habitum indueret. Similis prætereà fuit in ſancto Caſimiro Polonici Regis filio, amor integritatis. Vitæ periculum adibat is, niſi matrimonium iniret. Caſtitate valetudinem labefactante: at maluit vitam amittere, quàm virginitatem. Hæc ſanè actio, & ſexcentæ aliæ huic pares, quas, ubi occaſio ſeſe obtulit, magni nominis ſancti exercuere, omninò actiones ſunt heroicæ, gratiæ prodigia, & germina ſpiritalis illius fervoris. Verùm enimverò, quia nihil egiſſe videbor, niſi hoc iter ad cœlum eſſe rectiſſimum, breviſſimumque demonſtrem: ajo id adeò certum eſſe; ut unicus ſubinde actus heroicus ſufficiat, non ſolùm ad aucupandam divinam gratiam,

ſed etiam ad illum ipſum fervorem deinceps obtinendum conſervandumque. Sic accipio illud Cantici Canticorum, ubi ſponſus affirmat ſe abreptum eſſe, unicâ cogitationum illius: *Vulneraſti cor meum ſoror mea ſponſa in uno crine Colli tui.* Prima B. Virginis cogitatio, quâ ſe ſub ipſam Immaculatam Conceptionem ſuam, integrè Deo dedicabat, ſic divinum cor, & affectum rapuit, ut illicò favores omnes, & gratias in illam congeſſerit. Maria eximia eſt, ſine pari eſt, nimiùm ſupra mortalitatis noſtræ conditionem eminet: Mariam aliam adeamus, videlicet Magdalenam; ab unica heroica, & ferventi actione, inſolitum illum Chriſti favorem benevolentiamque eſt conſecuta. Videte puellam nobilem (qua nulla Ieroſolymis naturæ dotibus inſtructior, quæ pompa luxuque cæ-

teras omnes anteibat) humi proſtratam ad pedes viri, inter epulas, præſentibus convivis , ut illum, quem Deum ſupremumque Dominum ſuum credebat , ſibi conciliaret, nonne eſt hoc , habere præ oculis ipſam fervoris idæam & actionum heroicarum archetypum? *Piâ impudentiâ*, inquit Auguſtinus, *quæſivit ſanitatem, irruens importuna convivio, opportuna beneficio.* Vocat ille piam impudentiam , ego fervorem indigitare malo, & aſſero hoc unicum opus heroicum fuiſſe fontem, ex quo admirandi illi divini amoris rivi , quibus deinde affluxit emanarunt. Deus à creaturis ſuis, vinci humanitatis officio non vult : amat illas, blanditur, & longè alia ratione , quàm ſoleant terrarum Domini ſuorum ſubditorum agnoſcere obſequia, remunerat. Diſcimus ex hiſtoriis Ottomanno-

mannorum, quendam Mahometem, qui intimus & charissimus Solymanno fuit, non aliter pervenisse ad tantos honorum & favorum gradus, quos sub Solymanno, & aliis duobus Turcarum Imperatoribus occupavit, quam actionis unius fervore animosoque plenæ officio. Epistolam legebat Solymannus innixus fenestræ, qua in Viridarium erat aspectus, hæc legentis manibus excidit, viridario illapsa est: illicò tota nobilitas aulæ ad gradus currere; volare ad chartam: ut quisque prior referendarum litterarum honorem occuparet. Quid fecit Mahomet, ut anteverteret cæteros? præcipitem se de fenestra dedit, sublatamque Epistolam primus principi suo retulit. Actus ille tam acceptus fuit Solymanno, ut statim Mahometem authoritate, dignitateque præ

cæteris

cæteris auxerit, atque per omnem vitam habuerit in delitiis. Tantum potuit hæc affectûs & fervoris in Principem devotissimi testificatjo. Ament sanè Solymanni , & orbis moderatores, tam illustrem, & amore plenam actionem ; faciliùs tamen & admirabiliùs capitur divina bonitas : opus unicum plenum affectu & fervore , & aliqua nota insigne, obitum in ipsius servitio, eam devincit, ut tales amantes non solùm in hac vita, singularibus favoribus , verùm etiam in altera magno gloriæ incremento prosequatur. Pertexamus telam, quam orsi sumus : unus actus heroicus, & extra ordinem fervens, divinam majestatem (si ita loqui liceat) rapit in admirationem, & incredibilia elicit reciproci amoris argumenta. Ob hanc rationem surrexit è throno JESUS, stansque

S. Ste-

S. Stephanum pro inimicis tanto animi ardore ſupplicantem ſpectavit, veluti hujus ſtupore prodigij attonitus. Fecerat aliquando S. Tereſia illuſtre,& fervens; neſcio quod,opus : crederes Deum ſibi imperare non potuiſſe, quin diceret: Tereſia, ſi mundum non condidiſſem, illum jam tui gratia, & ex propenſiſſimo erga te affectu crearem. Vides,Hagiophila,quid ſit ferri in actiones inſignis alicujus fervoris. Et nonne gratum eſt, quod de ijs tecum diſſeram ? addam igitur: equidem mihi perſuades, te fieri ſanctam velle, & ad ſublimem perfectionem aſpirare: Imò verò dicam, unico ſolo actu heroico,& illuſtri opus eſſe, ut ad ſanctitatem pertingas : & huc animum mecum adverte, Sanctorum vitas percurrendo? plerumque reperies, principium ſanctimoniæ ipſo-

ipſorum ab aliquâ generoſa, & illuſtri actione promanare. Unde cœperit S. Alexius, jam ſupra retuli, & peculiari animadverſione dignum eſt, quòd in Eccleſia Dei nullus colatur Sanctus aut Sancta, Generoſi vel Generoſæ nomine, niſi ipſo die S. Alexij, qui in decimum ſeptimum Julij incidit: Quaſi Deus, permittendo, ut iſthoc ſolum die S. Generoſus, & S. Generoſa mortem oppeterent, indicare vellet, eos viros, qui piè Generoſi eſſe deſiderarent, & mulieres, quæ etiam Generoſæ eſſe cuperent, incipere debere ab actionibus heroicis S. Alexij exemplo. Adeò verum eſt ab una generoſa ferventique actione dependere ſanctitatẽ. Eximius ille vir Cæſar Buzius evaſit in ſanctum, taliſque eſſe perrexit, ſimul atque (uti alio loco narravi) hoc à ſe obtinuit, ut Auguſtiſſimum

Sacramentum nudato capite, & facem manu prælucens, contempto nobilium familiarium occurſu, à quibus ſe ridendum, vilipendumque prævidebat, ad ædes ægroti deduceret. Notum eſt omnibus, quid Imperatorem Theodoſium, ad tantam vitæ ſanctimoniam perfectionemque evexerit. Adulabatur ſibi Eremita nonnemo, quòd in aliquem perfectionis gradum evaſiſſet, cùm ab Angelo monetur, longè ab eo abeſſe; & Theodoſium quantumvis ſæculi curis, & Cæſarea dignitate implicitum, majora habere ſanctitatis, & perfectionis argumenta. Quare ſtatuit is adire ad Imperatorem, & in ejus mores vitamque inquirere, quid tandem illum in numero perfectorum collocaret. Obtento aditu: ſacratiſſima, inquit, Majeſtas tua dignetur mihi ſuum vivendi modum,

modum, ſuas devotiones, & reliqua ſua pietatis exercitia patefacere. Pater mi, reponit Theodoſius, facio quod alij, ſtatutis temporribus Deum oro, mane, veſperi, & in Miſſa. Timeo divinam Majeſtatem, quam, ne propoſitis quidem totius Orbis coronis, offenderem. Studeo Caſtitati, & conjugali continentiæ. Hæ devotiones meæ ſunt, hæc tota vivendi ratio. Non acquievit iſtis Eremita, ſecum reputans, quòd non illa tantùm, ſed etiam majora præſtaret, utpote matrimonij expers; adeò, ut ſtatuerit urgere Imperatorem, ne quid clam haberet. Videns igitur Theodoſius rursùm ſe peti ab hoc homine, aſſeruit ſe nulla diſſimulatione uti, duntaxat habere ſe illam prætereà conſuetudinem, in ludis theatralibus, frænandi oculorum licentiam, & curioſitatem:

quotiescumque enim occurreret aliquid aspectu jucundum gratumque, & populus magnis lætitiæ vociferationibus spectaculo acclamaret, tum se demittere, aut omninò claudere oculos solere, ne quid eorum cupiditati indulgeret. Quod cum audiisset Pater, istud, inquit, erat quod volebam, abunde mihi satisfactum est. Abijt, & tam excellenti virtute attonitus, majori quam hactenus studio decrevit applicare animum actionibus heroicis, ferventibus & generosis, cùm ab iis homines tantopere attollerentur. Nonne ergo rectè dixi, Hagiophila, unica solùm actione tali opus esse, ut sanctitatem consequaris? unica sufficit, ut in rebus difficillimis, quæque sensui toto maximè adversantur, non dico, nullam molestiam, verùm etiam facilitatem experiaris. Simul atque

atque S. Xaverius os ulceri illius afflicti hominis admovit, ut pus exſugeret, nullum deinceps naturæ horrorem ſenſit in aſpiciendis contrectandiſque ægris, qualicumque demum morbo laborarent. Una actio ſatis eſt, ut ſpectatores omnes permoveas, rapiaſque animos etiam eorum, ad quos hujus notitia permanabit. Socius S. Xaverij, cùm in publico foro apud Indos concionaretur, in vultu contumelioſè deſpuitur à prætereunte Idololatra. Quid egit? an inſolens facinus juſta iracundia, & indignatione proſecutus eſt? ſiluit, & immoto animo vultuque, faciem ſudariolo deterſit, & inchoatam Catecheſin peregit. Actus ille heroicus patientiæ, incredibiles peperit animorum motus, & converſiones. Adeò verum eſt, unam ſolam illuſtrem actionem om-

nibus ingentia adferre emolumenta, & illis præſertim, qui eam exercent. Unde non immeritò dixit Sapiens, egregios & ferventes viros ſuis operibus opes præſtantiſſimas colligere : *Manus fortium divitias parat*. Ah quàm promptum eſt, brevi diteſcere ! quàm eſt facile conſequi ſanctitatem ! nullo enim apparatu opus eſt alio, quàm generoſitate fervoreque horum divinorum Amantium, & hujus viæ ingreſſu, quæ rectà ſecuriſſimeque ad cœlum deducit.

Addamus aliquid de ſecundi generis ferventibus, qui quoque rectà ad cœlum gradiuntur : fortaſſe priores animum tibi evertunt, & difficulter induci potes, ut talem de te reportes victoriam : inſiſte igitur veſtigiis aliorum, nec me prius deſere, quàm acconſam te ſentias horum vel illorum fervore. De hiſce

hiſce loquitur Sapiens cum ait: *Vidiſti virum velocem in opere ſuo? coram Regibus ſtabit, nec erit inter ignobiles.* Quaſi diceret: obſervaſtine aliquando egregios illos Principis aſſeclas, qui tanta animi promptitudine omnibus illius mandatis obſequuntur? ſive res imperata ſit difficilis, aut facilis; magna aut exigua; glorioſa vel abjecta, prompti æquè paratique ſunt, eamque exequuntur incredibili celeritate atque alacritate: eoque pacto ſibi devinciunt Principis animum, ut eos abeſſe nolit à latere ſuo, quin ad nobiliſſima officia evehat, præcipuaſque dignitates. Advertiſne etiam perſonas in Dei obſequiis promptas, & ad omnia quæ illis ſignificantur, & præcipiuntur, ita paratas, ut neque excipiant, neque obloquantur, neque differant, neq; cogitent: cur iſtud mihi, & non

alteri ? non attendant conditionem personæ imperantis, sive ea par, sive inferior, sive superior sit? hîc audacter pronuntia, tales esse eos, quos imitari te oporteat, & nisi in ijs sit fervor spiritus, nescire te ubinam locorum ille resideat. S. Patriarcha noster Ignatius aliquando obvium habuit aliquem è suis, qui tepidè segniterque commissum sibi negotium peragebat, cujus, inquit, gratia, mi Frater laboras? cumque is respondisset: Dei; itane verò, ait S. Pater, Dei opus tam negligenter? næ longè alio fervore & alacritate, tanto Domino exhibendum obsequium est! quoties in memoriam mihi revoco, quanta promptitudine B. Magdalena surrexerit, simul atque intellexit à sorore, sese à Jesu citari (*Magister adest, & vocat te. Illa ut audivit surgit citò, & venit ad eũ*) toties

toties mihi persuadeo, eum esse ferventium morem: arbitrantur à Jesu se vocari, ad hoc illudve peragendum; & qualecumque sit, eò tendunt, feruntur que eâ lætitia, & fervore, quem meretur is, cujus gratia, suas actiones suscipiunt, & prosequuntur. Hagiophila, nonne fas esset æmulari studium illorum, aut saltem proximè facere, quòd mundi amatores, & Aulici in suorum Principum servitiis ardentissimè exhibent? an minus obsequij promeretur Jesus à te, quæ te illius sponsam profiteris? quando diligis creaturam aliquam (quæ ut plurima habeat amoris incitamenta, non aliud est, quàm terræ vermiculus) tanto affectu ardoreque raperis, curris, volas, ut illi adsis, illique servias, aut ut aliquam tui in illam amoris testificationem demonstres; quid igitur te facere

non oportet, imò quantò ardentiori amore fervoreque, debes sequi omnes nutus tui amabilissimi servatoris, ejus, inquam, qui tibi millies teneriùs afficitur, quàm affici possent omnes totius orbis creaturæ, quamvis omni amoris lenocinio abundares? ad fervorem, ad fervorem, Hagiophila, ego te invito; istic egregius amor est, istic decus, & perfectio divini amoris consistit: & si ejus amoris habes socias, pia quadam æmulatione satagant singulæ, ut altera alteri generosè, heroiceque operando, lauream præripiat. Tu cæteras fervore supera, & præsta te dignam Alexio filiam, qui totos triginta sex annos continuis actionibus heroicis ferventibusque impendit. Jam hinc à temporibus Deboræ certamen fuit, quisnam fervoris & magnanimitatis laudem reportaret:

ret: *Cum Debora facta est contentio magnanimorum.* Revocare ista tempora non possemus, & sancta quadam ambitione cæteros in stadio fervoris prævertere? facies id, chara Hagiophila, quandoquidem non frustra studiosè inquisieris rectam & brevem viam, quâ feliciter ad cœlum pervenires.

Si lectio ista non sufficit, lege cap. 6. 7. et 8. Tract. 2. primæ partis Rodericij. Aut cap. 20. et 21. l. 3. Thomæ de Kempis.

Adest jam tempus Examinis circa diligentiam spiritualem, quam habere nos oporteret; et ecce materiam, ex quâ facilè agnoscemus, an spiritualis fervor in nobis hactenus fuerit.

EXAMEN.

De diligentia spiritali.

Quindecim notas tibi præfigo è quibus advertes, num habeas illam diligentiam, quam Dei amantes tantoperè ambiunt.

Prima. *Magno ferri desiderio, ut in vita spiritali proficias, teque penitùs Deo consecres.*

Secunda. *Generosè superare ea, quæ proprius amor maximè formidat; Contemptus, confusiones, humiliationes, & omne genus mortificationis, & abnegationis voluntatis propriæ.*

Tertia. *Sæpe facere bona, firmaq; & constantia proposita.*

Quarta. *Operibus præteritis & propter Deum peractis non attendere, sed peragendis studere, & ad anteriora, ut Apostolus ait, se extendere.*

Quinta. *Labores suos, etsi aßidui sint, & notæ alicujus, tamen modicos existimare, parvique facere.*

Sexta. *Declinare usum earum personarum, sive sæculares sive Religiosæ sint, quæ nos distrahunt, & negotiis, aut cogitationibus, ab recollectione interna alienis, implicant.*

Septima. *Nullam ab ordinariis exercitiis*

ercitiis exemptionem aut immunitatem quærere, aut admittere, ut liberius arbitrio nostro vivamus.

Octava. *Amare sanctam illam captivitatem, quâ multarum rerum minutarum observationi adstringimur.*

Nona. *Affici studio Orationis, eamque cum gustu, & animi attentione peragere.*

Decima. *Facilè revocare animum ad interiora, sibique attendere.*

Undecima. *Sedulò examinare conscientiam, cum animadversione defectuum suorum, & emendationis proposito.*

Duodecima. *Molestè se rebus exterioribus impendere, nisi sit ad opem proximo ferendam, aut boni alicujus operis exercitationem.*

Decima tertia. *Amare disciplinam Religiosam, aut antiquas nostras devotiones, eodem affectu, quo illas initio conversionis nostræ prosequebamur.*

Decima quarta. *Libenter ſeſe occupare, & otium fugere.*

Decima quinta. *Impensè in ſalutem animarum incumbere.*

Peracto hoc Examine ſequitur Oratio vocalis, Officij, vel alia. Deinde hæc Conſideratio.

CONSIDERATIO.

I. SIc eſt profectus noſter, ut nullum illi comparando negligi tempus queat; continuò proſequendus eſt, magnaque aſſiduitate, neque in itinere benè cœpto fatigari, aut lenteſcere nos oportet. In cæteris omnibus ſua ſint intervalla, & tempora quietis, hîc nulla conceduntur.

II. In arbitrio meo eſt, magnam conſequi ſanctitatem: ſolius defectu fervoris glorioſam illam coronam, quam Deus offert, amitto, Multum perdo per ignaviam meam, utinam non omnia!

III. Quid

III. Quid ſervus meretur, qui loco laboris, quem impendere Domino ſuo deberet, totos dies conſumit riſu, nugis, otio, deſidiaque? quid ille dicet Dominus, operæ ſuæ mercedem exigenti? ah, ego ſervus ille ſum!

IV. Præcepit Dei Filius, ut arbor, quæ non facit fructum bonum, exſcindatur, & in ignem mittatur. Utinam anima mea ſit arbor bona, quæ firmas agat radices, ut quâcumque occaſione extendere, & impendere virtutum exercitio me poſſim; ut undequaque creſcam per intentionem, & fervorem actionum mearum; ut non producam fructus vanâ gloriâ, aut amore proprio, humanoque quæſtu corruptos!

V. Omnia nos ſtimulant, ut tandem pigritiæ noſtræ pertæſi, magnum in virtutibus progreſſum facere

facere ſatagamus. Primò: Creſcit corpus, & juſtam ſuam perfectionem aſſequitur, quidni & anima mea quoque ſuam? Secundò: Laude dignus mercator eſt, qui maximum quæſtum facit, & labore ſuo amplificat rem familiarem: opes ego majores comparare mihi poſſum. Tertiò: Suſpicitur Princeps, qui armorum virtute juſtoque bello novas ditioni ſuæ Provincias, novaque regna adjungit: & impedire nihil me poteſt, quin exiguo labore regna occupem excellentiora. Ignavus ſit, qui volet, ego eſſe deinceps nolo.

VI. Potior eſt dies unicus in fervore, & actionibus ex Dei amore peractis decurſus quàm mille alij, qui ſenſuum cupiditatibus, & propriæ voluntatis ſatisfactioni impenduntur: quia ex mente Divi Auguſtini, quodcumque tempus aman-

amando Deo non impenditur, perditur.

Adeſt jam hora Relaxationis, deinde Officij, aut vocalis Orationis. Tum viſitationis Venerabilis Sacramenti. Denique Meditationis prævidendæ.

III. MEDITATIO.

Motiva ad fervorem, & perfectionem proſequendam.

Oratio præparatoria conſueta.

I. PRæludium. Ob oculos tibi propone Iſraëlitas, qui exploratum iverant terram promiſſionis, *Num. c.* 13. & 14. eamque adverterant omni frugum, & fructuum genere affluentem, manantem lacte & melle, denique ſtudiis omnibus expetendam: at in ipſo aditu, plurimis animi concidêre, horrore difficultatum, quas imaginabantur: *Terra illa*, inquiebant, *devorat habitatores.* Ut pulchra, ut fertilis

fertilis ſit, nimio tamen conſtabit, nimia ſunt ſubeunda pericula, ut eam adipiſcamur.

II. *Prælud.* Pete gratiam à Deo, ut ejus generis metus, & tanta animi puſillanimitas, te in via ſalutis non impediant.

I. *Punctum.* Mundus, Diabolus, Caro, Amor proprius, & Senſualitas perpetuò nos inſectantur, & ſuggerunt: nimiis difficultatibus, & incommodis ſeptam eſſe viam perfectionis, illam vel iſtam virtutem obtineri omninò non poſſe. Quid faciam? aurem præbere ijs debeo? ita videlicet iis adnumerarer, qui ex ignavia ſemitam ſalutis deſerentes, iêre in æternam perniciem. Si eſſemus ad portas inferni, innumeros audiremus, qui non aliud horribili vociferatione clamitarent, quàm: *Ignavia nos, nos puſillanimitas, huc dedit præcipites.*

tes. Ex Purgatorio idem occinitur; & inter sæculares quot sunt, qui ob eandem pusillanimitatem non adierunt claustra religiosa, quò tamen Deus eos vocabat, ut tantò securiùs animarum suarum saluti navarent operam; atque utinam isti non perirent? Quin igitur monitus exemplis aliorum audeo, & rem ago maximi momenti, quæque tam peculiariter ad me attinet?

II. *Punctum.* Non est negotium usque adeò arduum, servire Deo perfecte: sola initia dum quis assuescat, difficilia videntur, cætera usu, & internis deliciis faciliora fiunt. Christi vox est: venite ad me; jugum enim meum suave est, & onus meum leve. Quis ad hanc amorosam invitationem animos non assumat? S. Andreas crucem suam appellitabat *bonam*, *& diu desi-*

desideratam. S. Paulus in infirmitatibus, in adversis, in cruce potissimum gloriatur. Tot Sancti ab ætate ineunte (quamvis conditione præstantes, habitu tamen corporis tenero, & delicato) difficultates omnes ludibrio habuerunt, feceruntque ea omnia, quæ facere ego possum, & debeo, & quæ cum divina gratia facturus sum. Revoca in memoriam eos, quorum nosti virtutes, eorumque stimulis te anima.

III. *Punctum.* Propone tibi difficultates omnes, quæ in prosequenda perfectione subeuntur: continuam corporis mortificationem, oppugnationem passionum; indolis rebellionem, respectus humanos, & ejus generis plura: sed quid hæc, si cum præmio, eoque æterno conferantur? si cum pœnis infernalibus, quas hac tui victoriâ evadis?

evadis? ſi cum incommodis, quæ mundi aſſeclæ ſubeunt, ut ad aliquem honoris, aut divitiarum cumulum pertingant? quid hæc denique, ſi compares cum ijs, quæ JESUS tuus pro te? tanti dolores, tantum ſanguinis effuſum pro te, facilè promeretur, ut ei rependas aliquid laboris, ſi non ſanguinem, & vitam. Reſolutio, Magnanimitas.

Colloquium tecum. Nil magnum, anima mea, ſine labore obtinetur. Hoc pretio ſcientia, Principum favores, & divitiæ conſtant: nihil mundani omittunt, quo ad honores, & propoſitas ſibi dignitates graſſentur. JESUS manum tibi porriget, non deerit divinum ſubſidium, ipſi Sancti tibi aderunt & exemplo, & patrocinio. Pater, Ave.

Recol-

Recollectio Meditationis, Lectio Thomæ de Kempis fortuita, Rosarium, Visitatio Venerabilis Sacramenti, Cœna. Recreatio. Litaniæ Sanctorum. Visitatio Venerabilis Sacramenti. Præparatio crastinæ Meditationis. Examen. Quies. Sed priùs statue te cras fore in surgendo diligentem, neque cum cervicali tuo, ut mos est, disputaturum. Inde totius diei fervor inchoandus est, et exiguum sanè fructum hodie retulisti, si matutinam illam diligentiam non proposueris. Molestiæ quidem nonnihil senties, sed quid refert? Angelum tuum tutelarem ora, ut te excitet, aut Patronum, cui religiosiùs afficeris, ne actionum tuarum primitiæ sint tepidæ, languentesque. Quam in rem occurrit: aliquando in festo S. Joannis Evangelistæ, à S. Mechtilde visum JESVM formâ pueri decennis, sorores è somno singulari quâdam gaudij testificatione excitantem, & S. Joannem uni alicui assistentem, quæ peculiariter illi erat devota. Hisce vale, & feliciter quiesce.

QVAR-

Moriendum, est, &, post, hæc, Iudicium

QVARTVS DIES.

De ijs, quæ homini in extremis accidunt.

NIhil, Hagiophila, potentius consideratione Mortis, & Judicij, & Purgatorij, quæ illam consequuntur, ut benè animam tuam disponas, emundes, & optimis propositis munias. Qui enim horum cogitatione non evincitur, nescio, quid commovere illum possit. Occupabimur ergo in his hodie, & quàm poterimus moderatissimè; nullam enim inferni mentionem facio, à quo te scio satis, & meritò alienam. Satis ista, quæ dicturus sum, ferient.

Visita Venerabile Sacramentum, & si absque arbitris es, ter terram deosculare, ut te eâ die humilies, quo agnitura es te nihil aliud esse, quàm terram,

ram, & lutum. Faciebat id quotidie è lectulo consurgens B. Franciscus Borgia. Inde ad meditandum te dispone.

MEDITATIO I.

De Morte.

Oratio præparatoria solita.

I. PRælud. Imaginare te in extremis constitutum, offerri Christi cruci affixi imaginem, accendi cereum sacrum, atque intonari tibi à Sacerdote: *Proficiscere anima Christiana*, plurimis interim circùm orantibus, & animæ excessum præstolantibus.

II. *Prælud.* Roga Deum, ut mortis horrore te percellat, quo meliùs ad eam te pares.

I. *Punctum.* Decretum infallibile; *Moriendum esse*: hac iter est omnibus, & juvenibus sæpè, & minimè arbitrantibus, & ijs qui ro-

bore corporis, & valetudine plurimùm pollere videntur; nemini mors parcit, omnes aggreditur, & pleno cursu: singulis enim momentis fit propinquior. Quare eò sæpe advertamus animum, ne incurios adoriatur; & jam nunc faciamus, quod tum fecisse vellemus. Sibi benè non attendit, qui non semper attendit.

II. *Punctum.* Ut morte nihil certius est, ita eâdem nihil est incertius. Et annus, & dies, & momentum, & locus, & modus, aliâque omnia morti adjuncta, incerta sunt. Percurre singula, & scito ab hac incertitudine seriam nobis sollicitudinem, & vigilem curam indici. Vigilate, monet Dei Filius, quia nescitis diem, neque horam.

III. *Punctum.* Mors corpori animæque terribilis. Corpus doloribus, & debilitate obruitur: quis tum

tum modus orandi , peccata ritè expiandi, & attendendi ſibi? ſi adeſt ſuprema lucta, pejus eſt : viſus deficit, & auditus, frigent extrema corporis, ipſumque olere jam terram incipit & fœtere. Horrent, qui nobis ſerviunt, & quibus delicatiores ſunt nares, nos deſerunt ; cæteri cum moleſtiâ faſtidiôque circumſtant. Miſerum corpus inutile eſt , neque aliud movetur quàm manus , quæ dum cortinas, & linteamina contrahunt, teſtantur, ægrum jam ſarcinas colligere, & ad abitum ſe parare. Iſtud tibi ſubeundum eſt, ô corpus, quid ergo juvat me , tot blanditiis mulcere te? tum temporis, ſimul atque anima mea te deſeruerit , fies vitæ expers & motus, vermibus corruptionique obnoxius. Lecto & domo te efferent, ut non minùs memoriâ tui, quàm te humo obruant.

Neque Mors minùs eſt terribilis animæ. Quis dolor, deſerere corpus tantoperè dilectum, tam molliter & blandè habitum, cujus majorem curam quàm ſui geſſerit? quæ moleſtia, perpetuum vale amicis dicere, ſeparari ab ijs omnibus, quæ habebat in deliciis? relinquere opes & honores, quibus affectu tuo incumbebas? quantæ anguſtiæ ex patratorum ſcelerum recordatione, ex aſpectu dæmonum extremam pugnam indicentium, & vitæ rationes exprobrantium, ex incertitudine mox ferendæ ſententiæ, & loci, cui deputanda ſit? meritò hæc terrorem, & quidem graviſſimum incutiunt. O felicem eo momento, qui Deo ſerviverit, mortificârit carnem ſuam, & hujus voluptates, & delicias contempſerit!

Colloquium ad Sanctos, qui ma-

gnâ animi alacritate & ſolatio mortem obierunt ; utinam morte ſimili defungar! utinam nihil me terreat in hoc vitę exceſſu! utinam in hac lucta mihi adſit præſidium SS. Matris, quæ toties aliis opportunè adfuit! utinam tum tutelaris meus Angelus converteret in fugam hoſtes meos! utinam frui liceret beneficio Sacramentorum! utinam moriar amando Deum meum, & extremis ſuſpirijs ingeminando JESUS, MARIA, JOSEPH! Amen. Pater, Ave.

Reviſio Meditationis. Electio Tesseræ hodiernæ : fortaſſe arridebit hæc : *Moriendum eſt, & poſt hoc judicium.* Vel illa Thomæ Kempenſis ; *Quid prodeſt diu vivere? quando tam parum emendamur?* Quin proderit etiam ſæpe inſpectis manibus ſuis dicere : hæ aliquando manus à vermibus rodentur.

Sequitur Oratio vocalis, aut Officij, aut alia. Deinde Sacrum. Tum Le-

ctio ſpiritalis, aut ejus diſſertationis, quæ ſequitur, aut aliorum, quæ poſteà notabo.

DISSERTATIO MATVTINA.

Plurimùm referre, perſpectas eſſe Mortis qualitates.

OLeum & operam perderem, Hagiophila, ſi tibi demonſtrarem, moriendum eſſe: Tribus facibus ea veritas perpetuò nobis ob oculos ponitur: primâ ſacrarum litterarum, quæ id in omnibus propè paginis decernunt; altera rationis naturalis, quæ luculentiſſimè evincit, cùm è terra, & quatuor elementis ſimus compaginati, nos interitui eſſe obnoxios; & tertiâ experientiæ; nam ab Adamo hucuſque, hac omnes ivêre, & nos ibimus, & quotquot nos ſequentur, ibunt. Solennis mortis eſt profeſſio, ad hanc omnes homines ſpectant,

ctant, seriùs, aut citiùs. *Eâ conditione intravi, ut exirem*, ait Senecâ, nullus, quantuscumque sit, ab hac lege eximitur. Et Deus post adventum Filij sui, in capite Ecclesiæ mirum hujus rei argumentum nobis proposuit. Summum enim illud Orbis caput peculiariter debet huic experientiæ suffragari, ne existimemus eós, qui dignitate cæteris præstant, extra mortis ictum quoque consistere. Elegans hæc animadversio, est Petri Damiani Cardinalis. Rogaverat illum Alexander II. qui fieret, quòd ad Sedem Pontificiam evecti tam citò vivere desinerent, ut nec S. Petri annos assequerentur: respondit ille: Deum toti Mundo velle imprimere Mortis memoriam, illiusque omnes admonere: cùm enim Papa unicus eam conditionem obtineat, sitque veluti Orbis Monarcha, ut Bar-

tholus, & Accursius loquuntur, simul atque mortem obit, certior redditur tota Christianitas: per totum Orbem, cùm ubique Christiani sint, fama divulgatur; itaque omnes mortis meminerunt, facileque sibi persuadent, hac omnibus eundum esse, quâ tantus præcessit. Par ratio Summi Pontificis est in terris, quæ Solis in cœlo. Quando hic Ecclipsin patitur, omnes advertimus; diffusæ per Orbem tenebræ produnt: si stella aliqua lumine suo privetur, nemo id percipit, nisi fortè aliquis immersus Astrorum studio Mathematicus: Ita si moriatur aliquis eorum, qui minoribus istis sideribus similes sunt, quis sciet præter unius Urbis, Provinciæ, aut Regni incolas? cesserit verò fatis Pontifex, jam Sol oculis nostris ereptus est, nemo id ignorat. Quòd si accidat, constitutos in

eo honoris faſtigio non diu vitam prorogare, ſervit hoc ad renovandam mortis recordationem, quæ ita frequentiùs fit, quàm ſi ea dignitate ad annos quinquaginta, vel octoginta fruerentur. Satis igitur notum eſt, moriendum eſſe; ſed nocet plurimùm, non eſſe ſatis naturam mortis, & qualitates perſpectas: hujus enim cognitionis defectu plurimi inveniunt ſe deprehenſos in hora mortis, hoc eſt, ſeriùs, & eo tempore, quo provideri nihil ampliùs poteſt. Nolim ego te hoc incommodo laborare, Hagiophila, & ut te eximam, quidquid mali animus meus de Morte mihi ſuggeret, dicere aggredior: vivis eam coloribus à planta ad verticem depingam. Ordior à pedibus.

Mors curſor eſt, ſemper eſt in via & itinere, ut vos aſſequatur; noctu

noctu diuque properat incredibi velocitate. Tria dicuntur eſſe ſign velocitatis: Primum, ſi matur curſus inchoetur; at tam matur incipit Mors, ut ſimul ac viver incipimus, incipiamus etiam mori. Unde, amabo te, dicebat Job *De utero translatus ſum ad tumulum* Id veri ſimilitudinem non habet Princeps magne, dum hæc dicis jam per multos annos vixiſti, regnaſti, affluxiſti delicijs, etiam adverſantis fortunæ impetum excepiſti in fimo: nullus adhuc feretrum tibi compoſuit, & aliquot centenos annos reliquæ tibi vitæ ominamur. Fare, quod lubet; ab ipſo vitæ meæ exordio, ad mortem, ad tumulum abripior: dum te alloquor, eodem propero: ipſa verba, ipſæ actiones omnes, ſunt continui ad mortem greſſus. Secundum, ſi curſus non interrum-

patur

patur morâ, aut quiete; ita prorſus advenit Mors. Ubique quietis aliquid conceditur, præterquàm in Mortis itinere: Bella ſuas habent inducias, pauſas Muſica, Viatores ſua intervalla, & hoſpitia, Rabulæ ſuas ferias, ſuas vacationes ſtudioſi, quietem opifices: ſed nihil horum Mors habet: ſive comedam, ſive vigilem, ſive quieſcam, ſemper illa pergit, acceditque. Quotidie morimur, quotidie pars aliqua vitæ noſtræ demetitur, *& dum creſcimus, vita noſtra decreſcit*, ait Seneca. Tertium, ſi ſumma diligentia conatuſque adhibeatur. Neque hoc Morti deeſt. Olim ſegniùs ire videbatur, & pede quaſi plumbeo. Centum, ducentis, quingentis annis, aliquando etiam diutiùs, vita ducebatur, nunc omnia intra ſexaginta & octoginta annos peraguntur. Quid mirum? nunc equo Mors utitur.

utitur. Ita illam equitantem vidit S. Joannes cap. 6. suæ Apocalypseos Scire vis, quàm feratur celeriter? planè instar cursoris: *Dies mei velociores fuerunt cursore.* (a) Instar navis vento impulsæ: *Pertransierunt quasi naves poma portantes.* Instar aquilæ volantis: *Sicut aquila volans ad escam.* Solis instar, qui minutis singulis novies mille, & quingentas leucas, & unicâ horâ quingenta & septuaginta leucarum millia decurrit: *Dies mei sicut umbra prætereunt.* (b) Vixerat Mathusalem annis quingentis, sed eam ætatem, quòd tam citò defluxisset, nihili pendebat; historia ejusmodi est, fidei Authoris commissa: Postquàm tot annos vixisset, ferunt ab Angelo monitum, ut ex Dei voluntate domicilium sibi construeret, totidem omninò annis

(a) *Iob. c. 9.* (b) *Psal. 143.*

nis adhuc victurus; quid, inquit, domicilium ad vitam annorum quingentorum? ad ætatem tantillam? si plus non restat, quàm vixi, operæ manũ non admoveo. Quidquid hactenus vitæ fuit, tantâ celeritate præterijt, ut nonnisi diem vixisse mihi videar. Non inducor, ut opus illud suscipiam, quin enixè rogo, ut excusatum me apud divinam Majestatem velis. (a) Egregia vox magni Epaminondæ, affirmantis tam esse celerem vitę humanæ cursum, eumque tam brevem, ut præter tria verba vix dici quidquam viventi possit. A Nativitate ad annum tricesimum, quid aliud dices, quam *Ave*, ab anno tricesimo ad quinquagesimum *Ades*: post quinquagesimum verò dic illi *Vale*, ad occasum enim spectat, neque aliam, quàm de discessu suo ad-

(a) *In fasciculo temporum.*

admittere debet cogitationem. Optimè Thomas de Kempis: *Modicum est, quod cum tempore transit.* Utinam, Hagiophila, quâ par est attentione, hunc inevitabilem & celerrimum mortis accessum expenderemus! Cogita, obtestor te, neque ampliùs anhela, ut menses anniq; transeant; transeunt enimverò, etiam voto citiùs. Istud velim satagas, ut tam promptè ad Deum festines, quàm promptè Mors ad te accedit. Certatim agite, tu an Mors celeriùs properetis, illa ad te, tu ad Deum. Imitare illam, maturè incipe, procede sine interruptione, & summâ adhibitâ diligentiâ, & ita timere illam desine, nocere enim non potest, nisi ijs, qui gradum sistunt, aut vitam ducunt inertem.

Ab hoc incessu ad illius dolos transeamus. Fraudulenta Mors est, fallit,

fallit, circumvenitque mortales & ruri, & domi, & ubique. Frustrà de hospitio homines solliciti sunt, velint, nolint, omnes ad mortem dolosam hospitantur; signum hoc domibus omnibus præfigi oporteret, seriùs enim aut ocyùs Mors fallet omnes inquilinos. Errare Veritas non potuit, dum dixit illam furis instar, cùm minimè putabimus, irrupturam. *Veniat Mors super illos, & descendant in infernum viventes:* & juxta aliam versionem: *Decipiat illos Mors*, inquit regius Propheta. Et verò tam dolosa Mors est, ut nemo illius dolos evitare possit. Decipit Juvenes, quia licet plurima coævorum suorum funera præ oculis habeant, sortem tamen illam ad se nondum spectare arbitrantur. Fallit senes, nemo enim usque adeò decrepitus est, quin speret vitam suam adhuc anno prorogan-

dam,& ubi id assecutus fuerit, etiam sequentis anni spe se lectabit. Circumvenit infirmos, quia adulantur ijs Medici, recuperandæque valetudinis opinione imbuunt. Ipse humani generis hostis potiùs Medici personam induet, quàm ut fallendi artificio Mors destituatur. In Franciscanorum monumentis proditum est, missum aliquando Massiliam à Divo Francisco Fratrem Christophorum, virum sanctitate illustrem: accidit hîc, ut ægrum adiens duos Medicos offenderet (erant pace tuâ, sic personati, Cacodæmones) qui ægro persuadebant levem esse ægritudinem, minimeque periculosam, brevi evasurum: Agnovit vir sanctus veteratores illos, eorumque versutiam, quin & ægrum in statu esse peccati mortalis: quare signo Crucis manu formato, languentem commo-
nefa-

nefacit, & ſcelerum ſuorum Confeſſionem extorquet. Intereà ementiti illi Medici evanuêre, & otium moribundo fuit, ut feliciter obiret; vide igitur, fideſne habenda ſit talibus Medicis, aut aliis, qui mortis periculum diſſimulant? ſed qui maximè decipiunt infirmos, propinqui ſunt, qui diſcrimen celant, ne fortè illius gnari Teſtamentum, aut Codicillos conficiant, vel aliquid immutent, legentque aliis. Infortunati amici, qui Proditorum officio funguntur, quique has miſeras animas decipiunt, quaſi abſque ijs Mors ſatis fraudulenta non foret! verùm, vos ægri, multò infortunatiores, quibus tam barbari, & ab omni humanitate alieni propinqui ſunt, ut pluris faciant centum aureos, quàm animam, quæ una omni auro, cunctiſque terræ opibus præſtantior eſt!

In ipſo etiam ſupremo articulo, Mors miſero patienti imponit, perſuadetque ſatis virium ſupereſſe, ut evadat, aut ſaltem vivat in craſtinum. Adeò ut ſi de Confeſſione loquaris: Ah, inquiat, quietem mihi modò cedite, cras iſta. At cras illud ei non conceditur, niſi cras æternum, quod illum in ſupplicia ſuis ſceleribus debita præcipitat. Et poſteà, opportunè ſcilicet, dicetur: præreptus eſt herus, abrepta eſt Domina, confitendi facultatem non habuit: multùm eæ lamentationes illorum malis medebuntur. Ah quàm præſtat, ſemper paratum eſſe, & vivere in amore Dei ne mors imparatos circumveniat! Felicem te, Hagiophila, quæ talibus occaſionibus exceſſiſti; Deo fida es, illum amore conſtanti proſequeris, inter eas verſaris perſonas, quæ tibi adulari neſcient,

ſcient, ſed candidè ſuggerent, adeſſe horam optatam, quâ abeas in amplexus ſponſi tui, te ſiſtas incomparabili Mariæ, & reliquæ Beatorum ſocietati adjungas.

Addo præter ea, quæ dixi, Mortem eſſe contentioſam, rixiſque deditam. Eò tempore miſer infirmus plurimis in anima jurgiis, & exprobrationibus impetitur: *Ab eo qui portat coronam, uſque ad eum qui operitur lino crudo, tumultus, fluctuatio uſque in diem ſepulturæ, & timor mortis, & contentio immutat ſcientiam.* (a) Deus nos objurgat, exprobratque gratias & inſpirationes, quas nobis per omnem vitam largiſſimè conceſſit: tot bona verba, quæ nobis ſuggeſſit, ut in aliorum utilitatem loqueremur, erunt totidem teſtimonia, quæ nobis opponet. *Tot convincar teſtibus,*

(a) *Eccli.* 40.

quot me proficuis sermonibus adjuvisti
Sed molestissima est tum propria conscientia; prior illa in nos insurgit, & jurgiorum acerbitate potissimùm exagitat. Juvenem novi genere, quàm moribus, nobiliorem, quem mors, intereà dum ocreas inducit amicum aditurus, sic adorta est, ut intra semihoram confecerit: nullum illi otium aliud fuit, quàm ut Conscientiæ exprobrationes exciperet. Non adfuit tempori Confessarius. Eæ solùm voces, testes mortis, & conscientiæ reprehendentium, auditæ: *Misella anima, quo ibis?* Impetit etiam nos dæmon, & stolidissimis imaginibus mentem nostram divexat, asserit nos in Confessionibus nostris multa reticuisse, & cùm viventibus magnam pacem indulserit, morituros conatur perturbare, & amplificare peccata, quæ
priùs

priùs levia esse, & exigua persuaserat. Ne dubites, Hagiophila, tumultus & objurgationes tum esse gravissimas, paucosque earum expertes esse: invaduntur sæculares; Heu miserum me! exclamabat sub mortem Secretarius nonnemo, viginti quinque papyri volumina impendi litteris scribendis & obsequiis Domini mei; & medium folium bonæ Confessioni scribendæ non impendi. Ah quàm forem beatus (ajebat moriens Philippus III. Hispaniarum Rex) si vitam omnem in angulo deserti alicujus traduxissem! impetuntur Religiosi: testis est ille, qui cùm adversus Regulæ præscriptum in mensa micarum collectionem neglexisset, vidit Morti vicinus diabolum horribili specie, qui saccum micis refertum objiciebat oculis, ut eum terreret, turbaretque, & si fieri posset,
 etiam

etiam redigeret in desperationem, à qua parùm aberat, nisi cæterorum Religiosorum vota, precesque subvenissent. Testis præterea ille in Societate nostra adolescens, qui ab hinc aliquot annis in Gallia Narbonensi fato proximus cum gemitu dicebat: Quid profuit Pindarum tanto studio pervolvisse? quò nunc tot curiosæ Lectiones? itane prius evocor, quàm legerim eâdem contentione, & assiduitate libros ad animæ salutem facientes, quique amore Dei inflammare potuissent? Denique Sancti ipsi divexantur; S. Elzearius hac ijt; hac S. Hilarion, qui ut se tutaretur, ajebat: *Egredere anima mea, quid times? septuaginta annis servisti Deo, & adhuc mori times?* Breviter: *Omnibus Mors obmurmurat.* Quò tendunt ea morientium suspiria, hi in cœlum projecti aspectus, illæ vultûs distorsiones,

ſiones,hæc dubia reſponſa, hæ voces interciſæ ? quid ſignificant ea manuum ſigna , is tremor membrorum ? impetus ſunt hujus contentioſæ mortis , diſputat,provocat,conteſtatur.O moleſta jurgia! ô graves exprobrationes! ô intolerandam provocationem! ah! in ſupremo mortis agone mihi jam eſſe videor,& cum conſcientia mea colluctari , videor hoſte me invadente obmuteſcere ; deficere verba,quibus me tuear, neque aliud ſupereſſe, quàm ut cum Jobo Judicem meum compellem : *O cuſtos hominum,quid faciam tibi ?* quâ ratione pacabo ? ô benigniſſime & manſuetiſſime Servator , meliùs non poſſum,quàm ut me abjiciam ad pedes tuæ tremendæ , ſed unâ etiam miſericordiſſimę Majeſtatis, totoque cordis affectu exclamem : *Domine vim patior,reſponde pro me.*

Hagiophila, hæc omnia attentâ consideratione expendenda sunt, idque maturè. Et, si nos sapimus, tu & ego, ne exspectemus tempus illud, ut ad benè moriendum nos disponamus; non erit tunc otium eâ de re cogitandi. *Frustrà parantur remedia, cùm mortis imminent pericula*; scilicet, tempus sit tunc arma poliendi, cùm ad tympani sonitũ hostis invadendus est? tempus sit excavandi tum terram, puteumque perfossa rupe quærendi, quandò haustus siti pellendæ petitur? tum scilicet Medicus vocetur, quando æger animam exspirat? sera illa sunt, alio tempore disponenda: *Frustra parantur remedia, cum mortis imminent pericula. Miser homo:* exclamat Bernardus, *quare omni morâ te non disponis? cogita te jam mortuum, quem scis necessitate moriturum.* Hæc nobis agenda

genda ſunt, & ſæpe revocandum in memoriam, quòd Mors ſit Curſor, ſit deceptrix, ſit contentioſa: nihilque ſatiùs eſſe, quàm ſecurum reddere negotium ſuæ ſalutis, & perfectionis, quandoquidem de æternitate agatur? *Nulla ſatis magna ſecuritas, ubi periclitatur æternitas.*

Placet alia aliqua Lectio? lege cap. 19. 20. tract. 8, volum. 2. part. 1. Rodericij, vel cap. 23. primi libri Thomæ de Kempis.

A Lectione renova devotionem erga eos Cœlites, qui ſub mortem ſuis Clientibus adeſſe conſueverunt. Quò ſpectat caput undecimum Fœderis à me conſcripti. Maximi momenti eſt ea devotio, vide ne negligas.

Sequitur præparatio ſequentis Meditationis.

II. MEDITATIO.

De Iudicio particulari.

Oratio præparatoria conſueta.

I. PRæludium. Imaginare Dominũ aliquem, qui à ſervo rationem

 exigat

exigat decem millium aureorum censûs annui, qùorum administratio penes illum fuerit ab annis omninò triginta: rationem verò tam accuratam petit, ut ſcire etiam cupiat, quem uſum minimus teruncius expenſus ſit. Eodem pacto cum hominibus aget Deus.

I. *Prælud.* Pete à Deo gratiam, ut ita nunc rationes tuas ineas, ut reprehendi nihil in ijs poſſit.

I. *Punctum.* In Judicio particulari, quod tum ſubitur, quando anima excedit è corpore, exiget Deus rationem totius vitæ noſtræ, etſi illa ad centum uſque annos producta fuiſſet, omnium, inquam, actionum noſtrarum; ah omnium! omnium verborum etiam otioſorum, ah innumera ſunt! omnium cogitationum; ah infinitæ ſunt! eæque tam fatuæ, ridiculæ, & ineptæ! atqui vel idcircò ſubeundum

dum eſt judicium. Idcircò ad diuturniorem in Purgatorio pœnam damnabimur; denique ratio reddenda eſt omnium, quæ nobis acciderunt ab eo tempore, quo uti ratione cœpimus, quæ interdiu, quæ noctu; quæ coram aliis, quæ clam; quæ bona, quæ mala, ſecundùm intentiones, quibus ad operandum inducti fuimus; quorum etſi apud nos nulla extet memoria, nihilominùs omnia in arcanis Dei tabulis notata reperientur. Huic rationi, ſi ſubinde mortales animum adverterent, tantane viverent libertate procaciaque? ipſi viderint, ad me quod attinet, deinceps advertam, & ita ſupputabo ſingula tum meis examinibus ſeu generalibus, ſeu particularibus: tum confeſſionibus accuratis, ut & rationes diſpungantur, & errores perfidiave lacrymis & contritione diluantur.

II. *Pun-*

II. *Punctum.* Judex erit Chriſtus Jesus, tantæ ſapientiæ, ut falli non poſſit, qui excuſationes de admiſſis ſceleribus non recipit, qui occultiſſima cordium arcana perſcrutatur, qui nullius veniam delicti ampliùs indulget, qui gratiam nulli, ne dilectis quidem ſponſis ſuis, præſtat, qui à ſententia ſemel prolata non dimovetur; tantundem tunc tenax juſtitiæ, quantùm priùs in miſericordiam inclinabat. Judex magne, quidni jam promerendis favoribus tuis adlaboro? quidni te prenſo, ut adſis cauſæ meæ, & cauſæ tanti momenti? quidni adeò te ſæpius in Venerabili Euchariſtia, in Oratorio? quidni continuo te ſequor, ut miſerum animæ meæ ſtatum commendem? & dicam: Domine, non intres in judicium, cum ſervo tuo, quia non juſtificabitur in conſpectu tuo

tuo omnis vivens?

III. *Punctum.* Præſentes judicio adſunt, JESUS, ut me judicet, vel ejus loco S. Michaël: inde diabolus, ut me accuſet; tum Angelus tutelaris, ut proferat opera mea bona, & animam meam, vel in cœlum, vel in Purgatorium deducat, ſi ea ſententia feratur; quemadmodum diabolus condemnatas animas abripit in Infernum. Aderit etiam B. Virgo, & cæteri ſancti Patroni mei, modò peculiaribus obſequiis, & ſingulari veneratione merear hanc gratiam. O horribile judicium, etſi particulare! ab hoc enim particulari pendet ſententia, quæ in univerſali judicio proferetur; quóque vel ad dextram, vel ad ſiniſtram collocabimur.

Colloquium ad JESUM, & SS. Matrem, in his enim ſumma præſidij ſpes eſt; ne tamen prætereas

eos

eos ſanctos, qui morientibus aſſiſtunt. Ave maris ſtella.

Recollectio Meditationis. Viſitatio Venerabilis Sacramenti. Examen Conſcientiæ. Prandium. Recreatio. Viſitatio Venerabilis Sacramenti. Examen peculiare. Tempus ſcriptionis. Lectio ſpiritualis, quæ ſequitur,

DISSERTATIO POMERIDIANA.

Prodeſſe ad bene moriendum, Tempus utiliter impendere.

Auderemne, Hagiophila, primo ſtatim aditu tibi proponere Paradoxum aliquod? id quidem à comuni ſenſu videbitur alienum, quia tamen exiſtimo veriſſimum, & plurimùm conferre ad ea, quæ ſum dicturus, volens lubenſque tibi patefaciam. Juvenes opulentiſſimi ſunt, & inter mortales omnes feliciſſimi. Iſtud eſt, quod in ipſo hujus diſſertationis exordio proferre

proferre volui, neque fidem mihi deroga: nam tempus possident, quæ res totius mundi pretiosissima est, idque usu & emolumento majori, quàm reliqua pars mortalium. Non puto te ignorare pretiū Temporis. Familiare dictum erat S. Bernardi: *Nihil pretiosius tempore invenitur.* Et rectè quidam Poëta asseruit, minimam ejus portionem etiam cuicumque pretio anteſtare; *Non poterit pretio, vel breve tempus, emi.* Ludovicus XI. Galliarum Rex, singulis diebus ultimæ suæ ægritudinis, quingentos aureos Medico suo numerabat, ut ope medicamentorum tempus sibi prorogaret. Optimus ille Princeps auro argentoque tempus licitabatur, sed *non poterat pretio vel breve tempus emi.* Præsens aliquando adfui morienti Jesuitæ (cui molestissimū erat, quod in ætatis primo flore decedere

cedere cogeretur) cùm propiùs à morte abeſſet, dixit illi ſuperior: Alexander (id juveni nomen erat) quid à me petis? cedo, mi frater, quid deſideras, quid poſtulas? Vitam, inquit, Pater mi. Vitam poſtulans, nihil ſanè aliud volebat, quàm tempus, quo vita longiùs traduceretur. Sed neque ſuperior, neque alius aliquis, id dare poterat: cariùs eſt, quàm ut emi poſſit: *Non poterit pretio vel breve tempus emi.* Chryſaorius ille, de quo Magnus Gregorius, cùm à dæmonibus citaretur, ad reddendam flagitioſiſſimæ ſuæ vitæ rationem, magnis vociferationibus obteſtari cœpit, ut modicum aliquid temporis indulgerent. *Inducias uſque mane: Inducias uſque mane!* Quid non obtuliſſet ad exigui temporis uſurã? non peperciſſet opibus, & facultatibus omnibus ſuis, ſi tam vili, tan-

ta res

ta res venialis fuisset: sed *non potest pretio vel breve tempus emi.* Quod cùm ita sit, quis non videt Juvenes, qui juxta naturæ cursum, habent in potestate sua plus temporis, esse, in affluentia rei tam pretiosæ, cæteris opulentiores, felicioresque? ego quidem nullus dubito; astringo tamen opinionem hanc; dicoque eos omnium esse opulentissimos, felicissimosque, qui bene tempore utuntur: abundent enim Juniores copia temporis, habeantque annos centum, si placet, transigendos; si tamen tempus male collocant, patianturque interire rectè faciendi opportunitates, miserrimi sunt, atque egentissimi, quantumcunque vivant, neque finem sortiri possunt, nisi deplorandum. Vt dicto fidem faciam, in medium adduco duas duntaxat propositiones, quarum hæc prior.

Quem

Quem æſtimas diem anni ſereniſſimum, optimumque? Non eſt Paſchæ dies, neque is, quo Sol oriens illuſtrioribus radiis emergit, nec ille, quo cœlum omni nube deterſa veſtem cæruleam terris oſtendit: Dies anni pulcherrimus, & optimus eſt ille, qui optimè impenditur, & quo tempus congruentiſſimè collocatur. Dies omnes, quos decurrimus, nihil aliud ſunt, quàm portio quædam, & ſpecimen illius unicè pulchri bonique diei, fortunatiſſimæ æternitatis. Omnes dies quos ducimus, aut potiùs, qui continuâ ſerie nos ducunt, non ſunt, niſi vigiliæ quædam & Vriſperæ illius æterni diei: quatenus igitur illi referuntur ad ſerenum illum diem æternitatis (qui ſemper erit in uſu glorioſo, & amabilibus æquè ac admirandis occupationibus) eatenus dies ſereni ſunt, & boni.

At,

At,quem diem vocas benè impensum, quod tempus rectè collocatum? an quando ab aurora in Vesperum, magna contentione studioque, operi cuicumque incumbitur? minimè verò. Sed quando, quidquid agitur, propter Deum agitur, ejusque ex amore. Etsi mancipij instar laborares, difflueresque sudore etiam sanguineo, nisi ad Deum referas, quidquid id est, vanum est, merissimaque insania. Si verò Dei causâ agis, tunc demum, ipsius Dei opulentiâ te ditas. Audi, quid aliquando dixerit JESUS homini comparandis opibus intento, quique tempus omne rei suæ familiari amplificandæ impendebat: *Stulte, hac nocte repetent animam tuam à te, quæ autem parasti, cujus erunt?* Stulti nomine compellatur is, qui multum desudaverat, tempusque suum anxijs laboribus in-

sum-

ſumpſerat. Quis vero conferri, cum hoc ſtulto meretur? illum deſignat JESUS, dum ſubjungit: *Hic eſt, qui theſaurizat ſibi, & non eſt in Deo dives.* Stultus igitur eſt, quiſquis ſibi, non Deo laborat; ſed eo labore ſe ditat, ſed honoribus augetur, ſed authoritatem acquirit, ſed evadit in virum egregium, prudentem, admirandum, idque ſua induſtria, adhibitoque conatu proprio; non refert, quanquam ſe redderet inter homines eminentiſſimum, mundi oraculum, omnium theſaurorum, opumque poſſeſſorem, niſi inter opes ſuas Deum numeret, ejuſque gratia laboret, delirus eſt, & amens; *Hic eſt, qui theſaurizat ſibi, & non eſt in Deo dives.* Fruſtra laborat, prodigit tempus, ſatiuſque illi foret otio indulgere, quàm tam inani operâ ſe fatigare. Et hac ratione, accipiendum eſt illud dictum

ctum S. Augustini, quo asserit omne tempus perdi, quod amando Deo non impenditur. Quasi dicere vellet; Deum amare, non in eo consistere, ut tantùm quis actus divini amoris exerceat: aliàs ad tempus bene collocandum opus esset, continuò prosequi hoc exercitiũ, quod in hac mortalitate fieri non potest; sed ut quis omnes actiones suas ad eum referat, ejusque amori honorique studeat: quisquis id non facit, nullam temporis sui habet rationem, sed illud stolidissimè perdit. Videre cupis, tempus illud amitti, quod Dei amori ejusque obsequiis non impenditur? animam adverte ad Sacros Regum libros, ubi Saul nonnisi duobus annis regnasse dicitur, cùm tamen manifestum sit, eum diademate coronatum publiceque regem habitum, per annos omnino quadraginta.

Utrumque istud sacer textus asserit, quod tamen conciliari non potest, nisi D. Gregorio assentiamur, quòd cùm Saul duobus tantùm annis amaverit Deum, eique fideliter serviverit, reliqui regiminis nulla in Dei volumine ratio habeatur; ita ut anni triginta octo evanuerint, nobisque insigne relictum sit documentum, plures nos vitæ annos numerare non posse, quàm quot benè utiliterque impendimus. Ex quo in eam opinionem inducor, sæpe nonnullos existimare, quòd diu in Religioso statu vixerint, qui fortè nonnisi horam, aut diem unicum vixere, cùm propter Deum pauca, plurima verò propter usus suos, propter amorem proprium, tepidè ignaviterque peregerint. Reperies permultos, qui de decem, viginti, triginta annis, in Religione traductis, gloriabuntur,

buntur, & erunt Tyrones ſex menſium, qui illos virtute antevertent: unde accidit, ut Deus hos, triginta, aut multorum annorum æſtimet, illos verò, paucorum, deſpectâ ea ætate, qua illi ad vanam gloriam, & oſtentationem plerumque abutuntur. Quæ res à Thoma Kempenſi has voces extorſit: *Multi computant annos converſionis: ſed ſæpe eſt parvus fructus emendationis.* Per Deum immortalem! cur non iſta nunc perpendimus, dum adhuc otium, & tempus ſupereſt? nuper dæmonum aliquis ex obſeſsâ affirmavit, ſi Deus poſt extrèmum Judicij diem, illi ſpei aliquid & temporis ad cœlum promerendũ commodaret, ſolum ſe pro Deo plura, quam univerſos homines peracturum. Ante hunc, majora dixerat alius; cùm enim rogaretur, quid maximè illum in Inferno affligeret?

ret? heu, reſpondit, quod tempus illud, quod amando Deo, & beatitudini merendæ conceſſum fuerat, tam malè collocarim! plus tamen, quàm horæ ſemiſſem, Angelos rebelles non habuiſſe, communis fert Theologorum opinio. Nos, Hagiophila, qui tantùm temporis habemus, tot horas, tot dies, tot ſeptimanas, quid agere nos non oporteret, ut ea benè collocaremus? non movebunt nos exempla eorum, qui multum, ſed fruſtra laborant, ijs ſimiles quos D. Auguſtinus ait: *Bene currere, ſed extra viam?* & pares illi, in quem vetus dicterium: *Saltavit benè, ſed non in ſtadio?* plurimi hujus ſortis ſunt, tum inter ſæculares, tum inter Religioſos, qui plurium labores uni ſuſtinent, ſed nullo operæ fructu; quandoquidem ſibi, ſuis cupiditatibus, ſuæ gloriæ, non Deo, laborant.

Hæc exempla nullum ſtimulum nobis imprimenr, ut rem pretioſiſſimam utiliter, & cum fructu diſpenſemus? præſertim cum occaſio ſemel neglecta revocari ampliùs non poſſit? Olim obtulerat ſe miles Alexandro Magno, promittebatque artem obtinendi ſpatio ſex dierum ea nuntia, quæ aliàs viginti quinque diebus vix deferebantur. Ludibrio excepit Rex hominem, & à ſe repulit. Duabus horis pòſt, re maturiùs expenſa, hominem inquiri juſſit, ſed fruſtrà, nuſquam enim ampliùs comparuit. Ah longè alia temporis jactura eſt, reperiri hic homo potuiſſet adhibita diligenti inquiſitione: at tempus quod præterijt, nulla poteſt ratione recuperari, recipi cætera poſſunt, non illud:

Damna fleo rerum, ſed plus fleo damna dierum,

Rex poterit rebus succurrere, nemo diebus.

ingeniosè quidam cecinit. Et profecto ita se res habet: amittam enim decem aureorum millia, fortunas omnes, honorem, aliaque ejus generis: deflere quidem lachrymis possum jacturam; verum Rex sua munificentia restaurare omnia potest; at ubi dies meos, & tempus perdidi, nemo est, qui damnum resarciat, perditaque revocet. Unde sequitur utendum esse tempore, dum in nostra est potestate, & quidem ad animæ salutem utendum; quo nos invitat Apostolus dicens: *Dum tempus habemus, operemur bonum.* Et hic modus erit comparandi omnia, ad bonam mortem obeundam, necessaria. Vulgaris parœmia est, *qualis vita, talis mors*; si ergo vitá bona fuerit, ex optima dierum & temporis

poris uſura, non poterit non eſſe mors bona, glorioſa, taliſque, qualem exercitatione earum actionum, quæ vitam noſtram illuſtrarunt, intendimus.

Verùm enim vero non ſolis actionibus tempus rectè impenditur, ſed etiam cogitationes multùm eò conferunt, & pariter atque illæ ad mortem bonam diſponunt. Ut animi ſententiam planiùs explicem; venio ad alteram propoſitionem, quam tibi promiſeram. Eccum illam digniſſimam conſideratione.

Bonitas & ſanctitas noſtræ mortis à cogitationum noſtrarum bonitate, ſanctitateque dependet, ita ut, ſi viventes bonis ſanctiſque cogitationibus animum occupaverimus, certiſſima ſpes eſſe poſſit mortis bonæ. Ratio eſt, quòd mors ſit quædam Echo vitæ. Clames ali-

cubi,ubi talis Echo resonat: *Euge*: remittet illa vocem eandem *Euge*, & quidquid illi acclamaveris. Idem mors facit; & cogitationes, quas per vitam tantoperè volutavimus, hoc casu recurrunt; & omnes affectus amoris, vindictæ, avaritiæ, aut ambitionis, quæ mentem nostram, dum viximus, occupatam tenuere, etiam dum moriemur, occupabunt. Unde usuvenit, ut blasphemus, Deique ejurator, moriatur blasphemando, ejurandoque? unde accidit, ut amens aliquis amator, moriens, non nisi de suis loquatur amoribus? & ita de cæteris deliris, & nimio rerum mundanarum affectu implicitis. Non aliunde ista contingunt quàm quòd Mors sit Echo vitæ. Unde est quòd Anglus ille, de quo Venerabilis Beda (cui vox erat familiaris: *Diabolus me auferat*) in voce eadem exspi-

exſpirarit ? Unde aurifaber quidam, qui tota vita nullam aliam, quam de auro argentoque cogitationem admiſerat, petiit moriturus ab eo,qui auream Chriſti cruci affixi effigiem,ad pios animi motus excitandos ,offerebat, quanti uncia veniret? Vnde ille fænerator (cujus mortem paucis ab hinc annis accepimus) cùm in extremis de peccatorum confeſſione admoneretur, poſtulavit,viline frumentum venderetur , & an bona ſpes foret vindemiæ ? Unde Prælatus ille,quem ſcio majorem argenteæ ſuppellectilis, quàm conſcientiæ curam habuiſſe, animam exhalavit,contrectans manibus ſua ſalina,pelues, lanceſque, quas in ſupremo agone coram adferri juſſerat ? Unde nobilis ille Sabaudus , qui omnem ſuum amorem Mulieri cuidam impenderat, obijt
dicen-

dicendo, iterandoque millies; Corculum meum, deliciæ meæ, itane avellor à te? nimirum Echo vitæ est Mors. Et, ut alterius quoque generis exempla proferamus, unde est quod quædam S. Ursulæ Religiosa, quæ in longa sex mensium ægritudine, sæpius solenne B. Victoriæ carmen iteraverat;

O IESV, mi dulcis Amor, nil diligo præ te,
Tu sponsus meus es, Mens mea sponsa tua est,

proximis annis Camberij obierit, hæc verba repetens? unde est quod tot egregiæ animæ, quæ millies habent in ore: Vivat JESUS, MARIA, JOSEPH, idem in morte etiam suavissimè eloquantur? totum id inde accidit, quòd Mors sit Echo vitæ; adeò verum est, cogitationes, & affectus, qui nobis familiares, & in usu fuerunt, sub id tempus

pus recursuros. Cui igitur bono eæ vanæ, inutiles, & forsan perniciosæ cogitationes, sive Amoris, sive Vindictæ, quæ tantoperè insident animis nonnullorum? Quorsum hæc Castella in aëre, hæ fictæ machinæ, illæ votorum Chimæræ, illæ vagæ imaginationes, quæ multis plurimas bonas horas suffurantur? nulli rei ista serviunt, nisi (præter Dei offensam ratione perditi temporis) ut mortem quoque producant infelicem, & obitum in quo minima sit de Deo cogitatio; quia enim mors vitæ est echo, & finis tragœdiæ, quidquid in theatro comparuerit, iterum se sistet, & eæ cogitationes cupiditatesque postremùm recurrent. Nonne præstaret mentem optimis cogitationibus imbuisse, & hâc etiam parte utiliter tempus collocasse, ut omni modo mortem meliorem acceptio-

ptioremque conſequeremur?

Hæc omnia ſtimulant me, Hagiophila, ut alia, quam fecerim antehac, ratione tempus meum impendam; nec minùs te facturam exiſtimo, quin etiam ampliùs. Quòd ad me attinet, totus horrore concutior, quoties mecum reputo tanti jacturam temporis, tot actiones, quas ad Deum non retuli, tot vanas inutileſq; cogitationes. Heu! omnium iſtorum rationem exiget à me Deus. Quotidie mihi ferè ſeptem horæ ſunt, aut ut loquar, aut ut de divinis rebus loquentes audiam, aut ut Deum orem, deque illo cogitem: elapſo anno, aut elapſis annis decem, quantus horarũ numerus eſt, de quibus exquiret Deus, an, uti par erat, eas expenderim? Heu me! Quid dicam, cùm interrogabor de decem, aut quindecim millibus horarum Orationis,

nis, de viginti, vel viginti quinque millibus quadrantium Examinis, & ita de tempore aliorum meorũ ſpiritualium Exercitiorum, ſecundùm ætatem, quâ ſum in obſequio divino! ſcio quanto tepore, quantâ negligentiâ, quantis diſtractionibus, tam bonas horas conſumpſerim, ut taceam reliquum temporis mihi conceſſi. Subit hîc cogitatio, quod Deus quartam horæ partem dæmonibus exprobravit, quâ benè uſi non ſunt, ideoque cruciatibus æternis ſunt addicti. Et ego, qui centuriatim centurias prodegi, quò deveniam, ſi Deus tam inſolentem exaggerare jacturam incipiat? revoco hîc in mentem, plurimos eſſe inter damnatos, qui idcircò perierint, quòd aliquo ſemiquadrante, & momentis aliquot temporis abuſi ſint: & ego abuti pergo ſeptimanis integris,

 menſi-

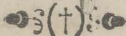
mensibus, annis, imò vitam omnem inutiliter consumo, nihil propter Deum facio, ad me refero omnia; ubique & in omnibus me specto, etiam ipsis cogitationibus, quas noctu diuque cohibere vix possum. Millenæ & millenæ evolant, & pleræque vanæ omnes, omnes ridiculæ, omnes ineptæ: interim Deo, ut par foret, non servitur, neque tempus mihi indultum uti oporteret, benè collocatur. Quandocumque hisce considerationibus animum adverto, fateor contremiscere me, & pænè apprehensionibus divinorum judiciorũ absorberi. Erigor tamen, & solatio perfundor, quoties intelligo, posse me præteritam jacturam, resarcire bono usu ejus temporis, quod mihi superest, quantumvis exiguum & breve sit: tam utiliter collocare istud possum, ut opes in-

gentes ipſaque ſanctitas, inde mihi proveniat. Medius horæ quadrans, momentum unicum temporis benè uſurpatum, magnos producere affectus poteſt. Teſtis eſt ille, de quo ſacræ paginæ affirmant: *Conſummatus in brevi explevit tempora multa.* B. Stanislao Koſtkæ Tyroni, novem menſes ſuffecerunt, ut ſanctitatem aſſequeretur; Aloyſius Gonzaga, quatuor, aut quinque annorum ſpatio Beati titulum conditionemque promeruit. Hæ fortunatiſſimæ animæ modico tempore laborârunt, ſed adeò impenſè atque utiliter, ut magnos apud Deum favores, & ſublimem inter Cœlites locum ſint adepti. Quæ profectò animadverſa me plurimùm ſolantur, unaque animas addunt, ut rem omnium precioſiſſimam bene diſpenſem, neque in aliud crebriori cogitatione, majori

& affectu incumbam, quam in utilem quæstuosumque usum temporis, mihi à Deo adhuc concedendi; credens mihi inculcari illud à D. Bernardo, quod cuidam amicorum suorum aliquando scripsit: *Esto, tibi multa annorum curricula restent, quid necesse habes amittere tanta tempora, tanta lucra? nihil pretiosius tempore. Transeunt dies salutis, & nemo recogitat.*

Si hæc non sufficiant, lege cap. 22. & 23. tract. 8. vol. 2. part primæ Rodericij, vel cap. 16. 17. & 18. lib. 3. de Imitatione Christi.

Sequitur Examen circa virtutem: ea, circa quam hodie te examinabis, erit Humilitas, prorsus è re: quandoquidem, Mortis consideratio, multum ad hanc virtutem accendat. Hinc agnosce, num humilis sis.

EXA-

EXAMEN CIRCA HUMILITATEM NOBIS NECESSARIAM.

Primò. *Existimare se vilem, & abjectum, & ab aliis talem haberi velle, eligendo ex negotiis, & occupationibus ea, quæ viliora, atque molestiora sunt.*

Secundò. *Cæteros omnes sibi præferre, attendendo in iis, dona Dei & gratias, & obstupescendo, quòd aliquis reperiatur, qui nostri dignetur meminisse, aut etiam aliquo nos amore prosequi.*

Tertiò. *Credere se ineptum, & inutilem ad boni aliquid faciendum; plurima nihilominus præstare, sed inde nullo modo gloriari.*

Quartò. *Sæpe animum advertere ad suas miserias relapsus & imperfectiones, inde sumendo occasionem se demittendi, parvique pendendi; peccatorum suorum gravitatem, uti merentur, agnoscendo.*

Quintò. *In omnibus actionibus nostris, quantumvis bonæ videantur, reperire quod carpamus, ut quæ referta sint imperfectionibus, quæ oculos nostros fugiant.*

Sextò. *Eligere semper incommodißima in corporis commoditatibus, quasi melioribus essemus indigni, & communia onera libenter exacteque subire, nullam immunitatem, aut exemptionem admittentes.*

Septimò. *Nunquam se aut sua jactare, neque de ulla re loqui tanquam authoritatem habentes, ne de rebus quidem spiritualibus.*

Octavò. *Fugere omnem curiositatem, quæ ad animæ nostræ bonum, & salutem non spectat.*

Nonò. *Nihil unquam in alios sibi arrogare, neque fastuosè, aut affectata quâdam gravitate incedere.*

Decimò. *Sese aliis propter Deum subjicere, præsertim superioribus.*

Unde-

Undecimò. *Omnem honorem, & bona, quæ nobis conferuntur, ad Deum referre, indignos nos reputando, & aversando, si fortè hinc ab aliis laudemur, aut æstimemur.*

Duodecimò. *Non existimare sibi aliquam prærogativam, aut honorem deberi, sed in congreßibus postremum locum occupare.*

Decimo tertiò. *Non turbari aut affligi, quòd aliquid in nobis sit, unde reddamur contemptibiles, aut quod simus inter eos qui sunt abjectæ conditionis.*

Decimò quartò. *Non excusare admissam culpam, sed eam candidè agnoscere.*

Decimò quintò. *Omnia aliorum dicta factaque approbare.*

Decimò sextò. *Declinare omnem loquendi, aut agendi modum, quo videamur honesto loco nati, aut aliquando in sæculari dignitate fuisse.*

Decimò ſeptimò. *Sibi ob proprias imperfectiones iraſci, ſeque seriò reprehendere, & gaudere, quòd aliis noſtra miſeria ſint perſpecta.*

Peracto hoc Examine recita Officium, aut alias Orationes vocales. Inde aggredieris hanc Conſiderationem.

CONSIDERATIO.

I. MIrabiliora verba non repe- rio, quàm hæc tria: Semper, Ævum, Æternitas; quò plus ea meditor, eò magis me angunt. Futurus ſum ſemper, & in Ævum futurus ſum corpore, & animâ, vel in æternitate tormentorum, vel æternitate deliciarum, idque pendet ab arbitrio & electione meâ. O mira verba! ô ſemper! ô ævum! ô æternitas! nunquam animo meo excidite!

II. Inſignis amentia eſt, laborare pro rebus caducis, & quæ pereunt unà cum tempore. Optimus

is

is labor eſt,qui Æternitati impenditur. Quis jam meminit fortium illorum, qui vitam & ſanguinem in bellis, in Regum obſequiis prodegerunt? quis recordatur eorum Divitum,qui tot ſudores periculaque congerendis opibus exantlârunt? quis jam loquitur de formoſis illis,quæ omne ſtudium ſuum colendæ pulchritudini, vanitatique ſectandæ impenderunt? hæc omnia ſepelivit oblivio: nonne igitur ſatiùs eſt, ijs actionibus incumbere, quæ vitam promerentur carentem fine, quæque à Deo approbabuntur, & notabuntur in annalibus feliciſſimæ æternitatis?

III. O quantus ille eſt, cui ſervio,& quàm tremendus, quandoquidem etiam cogitationum mearum ſibi dari velit rationem? Verùm id ita eſſe, vehementer gaudeo. Millies millenas concipiam,

quæ illi erunt acceptæ, quæque illius amorem benevolentiamque mihi conciliabunt: nullam unquam cogitationem admittam, quæ illum à me avertat. Nimium, heu! antehac tempus perdidi, nolo, nolo perdere æternitatem.

V. O Deus, aliquane ſtoliditas eſt, quæ cum noſtra debeat comparari? Mortem timemus, quæ nobis aditum ad pulchram æternitatem patefacit; horremus illam, quæ nos carceris noſtri calamitatibus liberat; & illam fugimus, etſi nos eximat occaſionibus offendendi Deum noſtrâ perverſitate. Adeſdum amœna, amanda, & deſiderabilis Mors. Nunquam mihi præmaturè aderis. Nunc quando te perſpectam habeo, de te potiſſimùm cogitabo, te amabo. Vituperet quiſquis volet, volo mortem amare, ut amem Deum.

V. Vix

V. Vix adducor, ut credam mihi non fuisse locum jam in inferno designatum, meque alicujus sanctæ animæ patrocinio esse revocatum in spem cœli consequendi. Digitis duobus abfui ab inferno, & proximus ut perpetuò privarer aspectu Jesu, & Mariæ. Ah quid me facere non oporteret, ut gratus forem tanto beneficio! serò nimis morior, nimis diu ignoro, cui debeam hanc inæstimabilem charitatem. Scio quid loquar, sum filius lacrymarum, & suspiriorum: sed cujus? istud est, quod adhuc nescio.

VI. Multùm esset, si evitare possem Purgatorium, & flammas illas incredibiliter excruciantes; sed quis modus? quandoquidem me tantoperè reddam obnoxium peccando, & tam parum satisfaciam patiendo? saltem illic parùm

detinerer! ſed audio divinitùs manifeſtatum, quòd è noſtra Societate quidam quatuor annos illic detentus fuerit , etſi in magna virtutis opinione vitam traduxiſſet; & nobilem quandam puellam totis quingentis annis, ob aliquam vanitatem, quâ juvenum animos offenderat. Quod ſi ita eſt, jam ad triginta, vel quadraginta annos, quin forſitan ad finem uſque Mundi, flammis illis terribilibus deputatus ſum, niſi mortificatione, aliiſque pœnis vitam meam expiem.

Adeſt hora quietis, & deinde Orationis vocalis, vel Officij. Viſitationis Venerabilis Sacramenti , & demum diſpoſitionis ad ſequentem Meditationem.

(a) *Ex Annal. SS.*
(b) *Ex Alano Ord. S. Dominici.*

III. MEDITATIO.

De Purgatorio.

Oratio præparatoria conſueta.

I. PRæludium. Imaginare ingentem lacum plumbi, vel æris fuſi, & prorſus igniti, qualis ſolet eſſe materia fundendis campanis præparata, & in hac ardentiſſima lebete, vide plurimas animas miſerum in modum cruciari. O triſte ſpectaculum!

II. *Prælud.* Pete lumen, ut agnoſcas, quis ſit hic ignis, & quinam in eo torqueantur.

I. *Punctum.* Pœnæ Purgatorij & eorum, qui hoc lacu continentur, ſunt eædem, quæ Inferni, præterquam quòd æternę non ſint, quodque is, qui illas patitur, non ſit Dei hoſtis, neque privatus donis & gratiis, quas vivens conſecutus eſt: idcircò neque deſperat, neque ma-

ledictis in Deum & alios insurgit, imò ne minimum quidem impatientis animi signum prębet, sed cum incredibili resignatione cuncta de manu Dei accipit in satisfactionem suorum peccatorum. Ah quidni corrigo mores meos! quidni desero parvam illam & vanam agendi libertatem, quâ divina bonitas sic irritatur, ut me huic incendio sit adjudicatura, & quis scit ad quantum temporis intervallum!

II. *Punctum.* Pœnæ sensus erunt horribiles. Quantùm erit, præ oculis continuò habere inùsitatas dæmonum species, adeoque horrenda spectra, ut ea nunc sine animi deliquio spectare non possemus? quid, auribus haurire blasphemias & vociferationes eorundem diabolorum? quid alia sensuum aliorum tormenta? uri & peruri eo igne, cum quo si noster focus comparetur,

paretur, non alius quàm coloribus expressus ignis esse videatur? magnam sibi profectò injuriam faciunt mortales, dum corpus non affligunt, neque conantur pœnitentiis redimere tormenta usque adeò terribilia! unius horæ doloribus integrum annum Purgatorij commutare possent. At mecum ista: pergamne ego tam esse profundo stupori immersus, ut mihi parcam, neque obediam tot instinctibus, qui clamant, tandem tempus esse, ut macerationibus corporis aliisque bonis operibus res meas disponam?

III. *Punctum.* Tormentum prætereà erit maximum, non videre faciem Dei, neque illam B. Matris, & tot dilectissimorum Sanctorum, qui nos exspectant. Quod si verò id diu, & ad plures annos differatur, ô quàm intolerabilis est hæc mora!

mora! esse præ foribus cœli, & tamdiu ingredi non posse! mortem optasse idcircò, ut in conspectum Dei admittereris, & excludi nihilominùs tanto temporis intervallo! quis non summo commiserationis affectu moveretur, qui videret prolem aliquam, quæ solo Parentis videndi desiderio à centum milliaribus advolasset, statim ab adventu damnari ad panem & aquam, ad humicubationem, totoque anno excludi Parentis alloquio, & conspectu? magnò mihi stabitis peccata mea: scilicet, licebit olim inter flammas gemere, & ingeminare: *Miseremini mei, miseremini mei saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me!*

Colloquium ad Angelum Custodem ut isto tempore me soletur, utque viventes præsertim amicos excitet ad orandum pro me, & impetran-

petrandum à Deo, ut B. Virgo temperet dolores meos; tum ut exaudiantur ſacrificia & preces, quæ pro miſera mea anima offerentur.

Recollectio. Lectio fortuita Thomæ de Kempis. Roſarium. Viſitatio Venerabilis Sacramenti. Cœna. Recreatio. Litaniæ Sanctorum. Viſitatio Venerabilis Euchariſtiæ. Præparatio Meditationis craſtinæ. Examen. Somnus, ſed priùs Mortis recordare, & quam ſis ſedem totâ æternitate habitura.

QVIN-

Inſpice, &. fac. ſecũndũm. Exemplar. V.

QVINTVS DIES.

De virtutibus in infantiâ, & vitâ latente Servatoris nostri imitandis.

EXcessimus, Hagiophila, viam Purgativam, & Illuminativam ingredimur, ut trium sequentium dierum spatio insistamus considerandis ijs virtutibus, quę plurimùm in vita & Passione JESU Christi, optimi Magistri nostri, eluxerunt. Hodie ejus Infantiam & vitam latentem inspiciemus.

Saluta Venerabile Sacramentum, & ad Meditationem te dispone.

MEDITATIO I.

Quòd Deus nobis dederit Filium suum, ut ejus virtutes imitemur.

Oratio præparatoria consueta.

I. PRæludium. Imaginare Regem aliquem, qui de Moderatore excel-

excellenti proſpicit Filio ſuo, ut illum in moribus, & totâ vivendi ratione inſtruat. Docet illum igitur moderari greſſus, ſermonem ornare elegantiis, veſtes aptè compònere, & reliqua, quæ ſcire Regulum oportet.

II. *Prælud.* Cùm Deus ſit iſte Rex, qui nobis Filium ſuum propoſuit in exemplar actionum noſtrarum, pete gratiam, ut eum proximè imitando aſſequaris.

I. *Punctum.* Ex pluribus rationibus, propter quas Deus nobis dedit Filium ſuum, præcipua eſt, ut illius verbis, & exemplo diſceremus, quid credere, quidque agere ad conſequendam noſtram ſalutẽ nos oporteret; fieremuſque hac ratione illi quàm ſimillimi. Non vult nos uti alio Magiſtro, quàm Filio ſuo, unde in monte Thabor hanc vocem detonuit: *Hic eſt Filius*

meus

meus dilectus, in quo mihi benè complacui, ipsum audite. (Matth. 17.) Et ipse Filius de se: *Magister*, inquit, *vester unus est Christus.* (Matth. 23.) Et alibi (Joan. 13.) *Vos vocatis me Magister, & Domine, & benè dicitis, sum etenim.* Nam propterea *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.* Dederat olim Deus hominibus plurimos eximios Sanctos, Enoch, Moysen, Josue, Davidem, & alios in exemplum: sed cùm nemo illorum numeris omnibus esset absolutus, tandem placuit eum proponere, videlicet Filium suum, in quo nihil carpi posset, nihil desiderari: Ita ut hoc solùm nunc desit, ut quemadmodum ipse fecit, ita & nos faciamus. Desiderium, gratiarum actio.

II. *Punctum.* Æquissimum est, ut JESUM Christum imitemur. Nam primò hæc est amoris certissima tessera.

tessera. *Qui dicit se in ipso manere,* hoc est, diligere, *debet, sicut ille ambulavit, & ipse ambulare.* Ita Filius Parentem imitatur, Discipulus Magistrum, Ducem Miles. Secundò in eo sita est perfectio nostra: cùm enim Deus perfectissimus sit, imò ipsa perfectio, fieri non potest, ut ei fiamus similes, quin una eademque opera reddamur perfecti, expressione videlicet virtutum ejus, quantùm eas exprimere fragilitas humana potest. Tertiò desiderat istud à Filiis suis Mater Ecclesia, desiderat Communitas, in quâ vivimus, desiderant Superiores nostri, ut omnes fiamus Christuli, juxta illud, quod Galatensibus vovebat Apostolus: *Donec formetur in vobis Christus.*

III. *Punctum.* Lucifer hinc allicit homines, ut illum sequantur, promittit voluptates, honores, & divi-

divitias ; omnem agendi libertatem permittit ; interim tegit ea, quæ post hanc vitam illis eventura sunt, intolerabilia per totam æternitatem tormenta. Nihilominùs innumeri , qui præsentia tantùm habent præ oculis, illum sequuntur, & pereunt. Inde JESUS etiam homines invitat, ut per contemptum rerum caducarum , per suiipsius abnegationem, per semitam virtutum, quam ipse tenuit, illum consequantur, & cœlum æternamque omnium bonorum possessioñe, mercedis loco promittit. Anima mea, quid sequi lubet, an voluptatem temporaneam, & pœnam æternam ? contemptum an honorẽ ? paupertatem an divitias ? vitium an virtutem ? Luciferum an Jesum?

Colloquium ad Servatorem, quem tibi Magistrum elegisti, & ad SS. Matrem, ut te Filio suo commendare dignetur. Pater. Ave.

Recol-

Recollectio. Electio Tesseræ. nescio an hæc tibi arridebit; *Vivat IESVS, vivant quotquot illum diligunt.* An forsan ista; *Gloria magna sequi Dominum.* Num severius illud dictum D. Pauli? *Qui non amat Dominum IESVM, anathema sit.*

Sequitur Oratio vocalis, aut Officij, aut alia. Sacrum. Lectio spiritalis de Amicitiis particularibus, quæ magno detrimento sunt illi amori, quem Christo debemus.

DISSERTATIO MATVTINA.

De particularibus Amicitiis.

SI istud dicerem, Hagiophila, nō ineundas esse particulares Amicitias, fortasse in vultum mihi involares, & ægrè arcere possem violentiam tuam, adeò suaviter illi vitæ humanæ commercio addicta es. Ne indignare, loquemur ex voto tuo; & quia ratione duceris, polliceor me nihil in medium allatu-

laturum, quòd non sit maximè consentaneum rationi; & scio istud à te desiderari. Enimverò contrahendæ amicitiæ sunt: quis enim dubitat? naturâ ad amandum ferimur, negari non potest, ad hoc habemus cor: Amicitia elementum est, in quo vivimus; Amor est Sol, qui lucem, qui vitam impertit: soli barbari, & ab omni humanitate alieni, in illum intueri non possunt. Ipsæ sensus expertes creaturæ hoc sidus adorant, & amare satagunt:

Ipsa suas etiam patiuntur sidera flammas,
Ipsum etiam, credo, novit amare mare.

Plurimum me cepit ingenium illius, qui ut hanc veritatem illustriùs ob oculos poneret, subtili admirandoque Emblemate duos amores, Geniorum habitu, ludentes

pila expressit: pila hæc Mundi formam figuramque præferebat; ut hoc præclaro invento doceret, Mundum, & quidquid eo continetur, solius Amoris tactu impulsuque promoveri, resque omnes, quantùm cujusque vires patiuntur, huic esse affectui subjectas. Profectò si id creaturis omnibus accidit, quomodò eximemur nos, quibus cor est, ubi Amor residet, & quod unum ineundis, admittendis, conservandisque Amicitiis est aptum? quidquid erit, miseri erimus, si absque Amore, si Amicitiis destituti. *Væ soli*, ait Sapiens, *quia cùm ceciderit, non habet sublevantem se. Quis est ille solus*, exclamat D. Augustinus in hunc locum, *quis est ille miser? ille*, inquit, *solus est, qui sine Amico est.* Tanti est, fidelem habere Amicum, ut vel solus illius aspectus temperandis propulsandisque animi

animi ægritudinibus & molestiis sufficiat, quòd olim Euripides quoque cecinit :

Adferre amico maximum solatium
Præsens amicus, rebus afflictis solet.

Bonus amicus incomparabilis thesaurus est ; unde Alexander Magnus cùm interrogaretur, ubi thesauros haberet reconditos, demonstrans eos qui peculiari amicitiæ vinculo illi erant obstricti, hi, inquit, thesauri mei sunt. Verus amicus, est summa hujus vitæ felicitas, ejusque jactura satis defleri non potest. Hinc Prometheus, qui olim Ægyptiis leges tulit, docebat nihil æquè deplorari debere, atque Amici jacturam : cætera omnia esse instabilia, & arcæ, aut domûs angustiis contineri, Amicũ verò animum atque cor occupare. Sed quid pluribus est opus ? omnia verbo astruit Sapiens : *Amico fideli*

nulla est comparatio, & non est ponderatio digna auri, & argenti contra bonitatem fidei illius. Amicus fidelis, medicamentum vitæ, & immortalitatis. Quare non miror, plurimos etiam Sanctorum fidis Amicitiis adhæsisse: S. Cyprianus Episcopus Carthaginensis complexus est Cæcilium suum. Basilium Gregorius Nazianzenus, & (ne diutiùs immorer rei manifestæ) Petrus Paulum, de quibus prope quotidie canit Ecclesia: *Gloriosi Principes terræ, quomodo in vita sua dilexerunt se, ita & in morte non sunt separati.*

Hisce positis, quâ fronte particularibus Amicitiis bellum indicerem, quo judicio eas condemnarem? non facio. Omninò amandum est, fidelis amicus habendus est. Abnuere nemo potest, nisi fortè Timon ille Atheniensis, ille Misanthropus, hominum osor, ille de

de qúo merita vox: *Nec amat, nec amatur ab ullo.* Fidus & ſincerus Amicus quærendus eſt, & in hoc particularis amicus conſiſtit. Itaq; factum tibi ſatis, Hagiophila, uterque noſtrum opinione & ſententiâ conſpirat. Sed audi reliqua, quæ dicturus ſum, fortaſſe minùs conſentire videbimur.

Verum eſt, conceſſas eſſe Amicitias etiam particulares, cùm fidelem amicum habere permiſſum ſit: ſed in eo vertitur cardo difficultatis, ut talem aliquem nanciſcamur, cum quo iniri contrahique ſincera poſſit Amicitia,

Melopepones Amici
Nunc temporis videntur,
Sunt plurimi probandi,
Vt unus approbetur.

Malum Amicum reperire, proclive eſt, at bonus, ne in Centuria quidem, invenitur; & inde electio

difficillima eſt, quòd intentiones & propoſita eorum, qui ſe nobis amicos ſimulant, ignoremus. Nonnulli amicitias ineunt ex quadam naturæ inclinatione, quòd exterior tua ſpecies, tua forma, tua indoles & comitas, tuus convictus & ſermo illis arrident; læto jucundoque ingenio es, facetiis, jocis, epulis, temporeque hilariter ducendo delectaris, hinc te complectuntur. At iſta veri amici nota non eſt, Amor iſte eſt concupiſcentiæ, non bona ſinceraque amicitia; ſimul atque forma defluxerit, perierit decor, copia, & valetudo; diffluet peribitque Amicus. Illi verò Amici non ſunt, qui tam facilè amicitiis renuntiant, imò ſecundùm Ariſtotelem: *Non eſt Amicus, quiſquis amare deſiit.*

Alij amant ideò, quia amantur. Maledicta lex, ajebat S. Tereſia, ideo

ideo redamare velle, quòd amer! & reipſa, ſatis non eſt, ut eum deligam Amicum, qui me amat: quid enim ſcio, an habeat conditiones veræ amicitiæ ſtabiliendæ requiſitas? an non perverſo aliquo ad me amandum affectu compellatur? an non Amorem externâ ſpecie tantùm ſimulet? priùs ſalis modium cum illo comede, ut illum explores, & tunc demùm, citra periculum, aliquid de amicitia decerne.

Alij alios diligunt, quos reperiunt pronos in omnem vivendi libertatem, qui ſceleratus Amor eſt hominum libertinorum, qui Deum non timent, qui unà nequitiis ſe dedunt, quorum uſus eſt aliis obtrectare, murmurare, coire in conventicula, à communibus officiis, & Regularum obſervatione ſecedere, quandam morum inſolentiam & immoderationem induere,

 verbo:

verbo: qui ſunt inferni pabulum: *Stupa collecta, ſynagoga peccantium.* Pernicioſiſſima iſthæc Amicitia eſt, qualem Latrones ineunt, nullo alio nixam fundamento, quàm malitiæ, & flagitiorum, in quæ conſpirant. Nunquam ſubeat iſta animum tuum cogitatio, inter eas perſonas veram eſſe amicitiam, quæ Dei timore non tanguntur. *Non poteſt*, inquit D. Ambroſius, *homo homini eſſe Amicus, qui Deo fuerit inimicus.* Aliqui amant, ut amicorum copiâ & authoritate ſtabiliant res ſuas, itaque ſe, & emolumentum ſuum ſibi propoſitum habent, vel ut ſatisfaciant genio, & pruritui ſuo: non tam amare ipſi, quàm amari ab aliis volunt, ſimiles cani villoſo, qui obviis omnibus blanditur, adulaturque; vel denique ob alia motiva à tramite bonæ ſinceræque amicitiæ aberrantia,

tia. Quis nunc modus è tanta per-
miſtione variarum intentionum,
quibus duci homines poſſunt, inter
tot fraudes & inconſtantias, verum
ſincerumque diſcernere & delige-
re amicum? vis modum illum ti-
bi patefaciam? ut bene deligas,
nullus deligendus eſt. O, Hagio-
phila, ſcires, quantis damnis & pe-
riculis ſeptæ ſint amicitiæ particu-
lares, nunquam crederes te illis,
ſed veneni inſtar, & peſtis devita-
res. Tribue hoc mihi, ne te ijs
committas, niſi velis libertatis tuæ
jacturam facere, & cor tuum redi-
gere in ſervitutem. An non eſt eſſe
mancipium vinctumque, ſemper
mentem habere uni creaturæ ob-
noxiam? ad illam noctu diuque
anhelare? ijs deſiderijs indormire?
ſæpe noctem inſomnem ducere? ſi
præſens adſit, jam deſeri non po-
teſt, defigi in illam obtutus debent,
tangere

tangere opus eſt, manum apprehendere, teſtificari, quòd illam amemus, exprobrare illi frigus affectûs ſui, permittere, ut vivat arbitrio ſuo liberè, neque carpere audemus vitia illius, ne offenſa aliquid de ſuo erga nos amore remittat. Si evigilamus, prima animo occurrit, ſi dormimus, ejus imago ſomniantibus objicitur. An non iſta inſolens quædam ſervitus eſt? Ex hiſce malis ruitur in pejora, ex ſervitute in ingens tormentum delaberis. Quod tormentum gravius eſſe poteſt, quàm quando divelli oportet? quando accedit æmulatio? quando credis te non amari? quando langues expectatione ejus, quem diligis? quando longiùs abeſt id, quod amas, & metus eſt, ne non redeat, aut nonniſi poſt diuturnum temporis intervallum? quando cogeris ad conferenda mu-

nera, & nova affectûs tui argumenta? quando diutinam absentiam ferre non potes, & nimiâ sollicitudine nuntium de illo expetis, vix rei alterius memor? nonne hoc insigne tormentum est? sed ista tanti non forent, nisi conscientia quoque læderetur: quando unà sunt liberè animus effunditur; maledicitur, obtrectatur, murmuratur, judicia & suspiciones de hisce aut illis referuntur, conspiratur, violatur silentij lex, regulæ & ordinationes communitatis; tempus teritur, de rebus suis multus sermo, mutua adulatio, excusatio reciproca suorum vitiorum, de rebus divinis altum silentium, aut si ab his factum initium est, tandem deflectitur ad colloquia inepta, nugatoria, vana, testantia mutuum affectum, & cujus satis amplam significationem dare non possunt. Ipsa

etiam

etiam ſæpe Caſtitas periculo expo-
nitur, præſertim inter juniores: iſti blandi aſpectus & diu defixi, hæc ſuſpiria, hæ voces truncatæ , quæ primo aditu omnem perſonarum affectum prodere non audent, illi geſtus alij, qui etiam ſine voce loquuntur , vim inferunt, flammas excitant, & inordinatis cogitationibus animum , & corpus pravis motionibus affligunt. Quòd ſi hæc amicitia vigeat inter perſonas diverſi ſexûs, væ! longè certius diſcrimen eſt. Et qui non eſſet, quandoquidem inter eos , qui ejuſdem ſunt ſexus, nimis quàm ſit manifeſtum ? conſtat aliquos eouſque exorbitaſſe, ut actiones admiſerint igne publico expiandas.

Et ut iſta non eſſent, profectus animæ, propria perfectio, & virtutum exercitium negligitur. Raró videbis eas perſonas, quæ hiſcè affectibus

fectibus adhærescunt, ad aliquem virtutis gradum promoveri. Et fieri non potest, quandoquidem Dei amor apud illos exiguo loco pretioque sit. Hæ animæ non amant Deum ex toto corde, quantumvis id externâ specie præseferant, verboque multùm protestentur, non inducent me, ut credam. Divisum cor illarum est, partem Deus, partem Amicus, vel Amica occupant: quod creaturæ superest, Deus obtinet, nam diuturniores, & impensiores cogitationes illam spectant, reliquum Dei est; cùm certissimum sit, tantundem amoris demi Creatori, quantum impendimus creaturæ. Optimè S. Augustinus amorem manui comparat: *Putate, inquit, amorem hominis, quasi manum animæ; si quid tenet, tenere aliud non potest: ideò qui amat aliud, Deum amare non potest, occupatam*

habet animam. Manu teneas aureos quinquaginta, si eâdem apprehendere manum meam velis, illamq; stringere, necessariò aurei illi dimittendi sunt; ita prorsus se habet, quamdiu manus amoris aliqua creatura, quam diligis, occupatur, fieri non potest, ut amabilissimus Deus debitum ibidem locum obtineat. Quare iterum te obtestor, Hagiophila, ut hisce particularibus amicitiis te expedias. Insana es (præsertim si adhuc ætate flores) nisi missas facis ineptas hasce animi tui occupationes. Id ajo, quòd sciam hoc proprium esse juventuti, ut similibus studiis affectibusque dent operam. Exime, exime te his omnibus, assere libertatem tuam; ne ultrò te tormentis, & horum indiscretorum perturbationi subjice, gere curam conscientiæ, & perfectionis tuæ, neque puritatem

tuam diſcrimini exponas : fac ut amor Dei in te dominetur, & in corde tuo veluti throno ſuo reſideat; ſi aliqua præterea amanda perſona eſt, ametur moderatè, non efflictim, non anxiè, ſed eo pacto, ut Communitas, in qua degis, carpere nil meritò poſſit, neque offendi; cum illo Dei timore, ut nullum, ne veniale quidem, peccatum admittatur, nunquam ulla Regula violetur; eâ compoſitione morumque modeſtiâ, quæ Angelis ſit admirationi; eâ cautione, ut nihil propales eorum, quæ ad conſcientiam tuam attinent, quæque ſoli Confeſſario, aut illi, qui animam tuam regit, debent eſſe perſpecta. Hæc enim ſi amico, vel amicæ revelares, tentari forſitan poſſet, atq; ea diſcere, quæ hactenus benè ignoravit. Diverſa Arcanorum ratio eſt, Arcana animi & cordis intima,

nulli patefacienda sunt, quàm Deo, ejusque Vicariis, qui nos illius nomine gubernant. Volesne post illa omnia talibus imposterum amicitiis, de quibus nobis hactenus sermo fuit, indulgere? At fortè objicies, me nunc longè alium à me videri: priùs me dedisse bona verba, eaque visum approbare, quę nunc tantopere rejicio, & damno; te magno quidem, sed brevi gaudio perfusam, cùm plurimùm absis ab eo, quod putâras. Nihil aliud est, quod opponas? iterum dico, & repeto: Nihil meliùs, nihil feliciùs est, quàm fidelem habere amicum. JESUS suum habuit Joannem, suum Paulum Petrus: in eo momentum est, ut benè deligatur. Benè delige, & adstipulatorem me habebis. Nonne oportet, ut tibi singula suis nominibus indigitem, & quod bonum est bonum vocem,

& ma-

& malum, quod malum est? ne terreant te dicta mea, si cor reperis postulatis conditionibus instructũ, illud ama: sed secura sis, quòd Deũ præ omnibus timeat, quòd in amore constabit, quòd te non amet sui commodi gratia, sed purè propter Deum & in Deo; quodque tu etiam non aliis stimulis ad amorem impellaris, non subjiciendo te ijs servitutibus, tormentis & periculis, quæ malas amicitias consequuntur. Si occurrit sic dispositus animus, & tu etiam eodem pacto præparata sis. audacter & sine scrupulo contrahe amicitiam, non repugno. Si reperire posses, qui te non aliò quam ad Deum stimularet, maximè id foret è re tua. Talis fuit Teresia quædam Bernardina, quæ hoc fœdere amicam suam obstrinxerat, ut quoties una alterius meminisset, toties animas suas di-

vinæ providentiæ regendas penitùs committerent. Talis ille, qui monuerat amicũ, ut quandocumque, & ubicumque obvius fieret, continuò ſuggereret iſtud: *Illicne es?* ut divinæ præſentiæ ſemper recordaretur. Tales magno tibi forent emolumento. Plura jam dicenda non occurrunt. Velleſne, ut tibi deſignarem perſonas, quas eligere deberes? facerem id non invitus, ſi cognitam haberem communitatem tuam, & dicerem; ne huic perſonæ te credas; tota in jocos & garrulitatem effuſa eſt, eſt inconſtans, deceptrix, dicax, cui ſumma & unica virtus ſit, aliqua urbanitas; tenere ſecretum nequit, invida eſt, ſuperba, ſui amans, tibi iſta non ſervit. Atque hæc tibi ſuggererem: ſi autem aptam aliquam reperirem, quod quidem mihi prodigij inſtar eſſet (cùm rectè

olim

olim nonnemo dixerit, centum annos minimum requiri, ut duo, perfectâ numeriſque omnibus abſolutâ amicitiâ, colligentur) liberè, pro eo, quo in commodum tuum feror, affectu, & ut me tuæ ad amandum pronitati accommodarem, eſſem tibi author, ut illi animum, & cor tuum affigeres. Sed cùm perſonas illas, cum quibus verſaris, non norim, hac in re ſatisfacere tibi non poſſum. Nihilominus quia urgere pergis, ut nominem tibi perſonam aliquam, quam deligas, & quacum ſanctam amicitiam ineas, non moror, cedo voluntati tuæ: Delige & in charum amicum aſſume JESUM, Mariæ filium, huic uni animum & amorem tuum dedica; ſummè amabilis eſt, & unicum verę ſinceræque amicitiæ objectum. Quid amare hic potes, quod à proditionibus, fraudibus, inconſtantiis, faſtidiis,

 invi-

diis & ſpinis ſit immune? nihil horum habet Jesus: Nulla voluptas eſt amare creaturam, vix uniuntur cùm dividi oportet: non pro voto ſatis frequens congreſſus eſt, ne mutui quidem aſpectus omninò liberi ſunt, arbitros habent alios, & tandem mors ipſa perpetuum divortium indicit, & ut aliqua eſſet voluptas, mille moleſtiis & doloribus animus labefactatur. Amicitia cum Jesu, & amabili Maria, voluptatem adfert puram & defæcatam: ſi lubet ſemper illi adſumus: adimus & alloquimur quando & quantùm lubet. Ipſa mors amoribus noſtris patrocinatur: velum enim ſubdùcens, ut perpetuo ejus aſpectu fruamur, efficit. Tam ergo delirabis, Hagiophila, ut alteri, quàm Jesu, cor tuum largiaris? nonne anima mea ſponſa illius eſt? cui igitur potiùs conſecrabis. Amorem

rem tuum, quàm sponso tuo? I, & JESUM MARIÆ filium amicum habe, illum præ omnibus ama, & omnia in illo, & propter illum. Et tali læta sponso jam nunc concine, & deinceps quoad vives, millies & millies cum B. Victoria:

O IESV, mi dulcis Amor, nil diligo quàm te:
Tu sponsus meus es, mens mea sponsa tua est!

Hagiophila, si lectio hæc non sufficit, lege, ut magis exciteris ad eligendum JESVM in Amicum, cap. 7. et 8. lib. 2. de Imitatione Christi, cap. 8. lib. 1. aut Rodericij cap. 18. 19. et 20. Tract. 4 part. 1.

Peracta Lectione renova devotiones tuas erga filium Dei, ad quod servire poterit Caput 3 et 5. mei sancti favoris, si fortè ad manum est.

Sequitur præparatio sequentis Meditationis.

II. MEDITATIO.

De Paupertate Filij Dei Infantis.

Oratio præparatoria ſolita.

I. PRæludium. Propone tibi ob oculos Jeſum recens natum, jacentem in præſepio non in cunis; in ſtabulo, non in domo; inter inopem Matrem & S. Joſephum, qui ne quidem impetrare potuerint, ut illi domicilium in Bethleem concederetur.

II. *Prælud.* Pete gratiam bene intelligendi illam filij Dei paupertatem, ut eam imiteris ſaltem cor non affigendo divitijs, aut commodis hujus vitæ.

I. *Punctum.* Extrema fuit paupertas filij Dei, in ejus nativitate: nam, etſi foret rerum omnium, & univerſi Dominus, tamen in mundum ingrediens, ad deſerti ſtabuli vilem angulum rejicitur; Matrem habet

habet pauperem; paupertinis panniculis involvitur; Lectus est fœni pauxillum & straminis qualis animalibus substerni solet. Omne subsidium illi est ab inope fabro, quem præsens omnium rerum penuria graviter afficiebat; deinde à sancta Virgine Matre, cui neque famulus, neque ancilla parturienti assistebant. Admiratio super his, ac deinde investigatio, quorsum hæc tanta Filij Dei paupertas. Primò, ut admiratione complerentur Angeli, dum vident eum, cui cœlũ thronus est, quique decore suo induit omnes creaturas, jacere in præsepi jumentorum, & malè sartis panniculis involvi. Secundò, ut damnarentur immoderatæ cupiditates filiorum Adam, & divitiarum vanitas detegeretur. Tertiò, ut ejus virtutis pretium innotesceret hominibus, eaque illius

exemplo persuaderetur, maximè Religiosis, qui meritò patienter ferent modica corporis incommoda, atque aliquam in victu, vestitu, & habitatione egestatem, si viderint Servatorem suum maximis incommodis, rerumque omnium inopia laborasse.

II. *Punctum.* Non fuit hæc paupertas Filij Dei fortuita, aut à S. Josepho, vel B. Matre procurata, sed designata à Deo ab æterno, & tandem in tempore mandata executioni. Utque hæc meliùs ex decreto divini consilij, succederet; fuere Parentes, etsi familiâ nobilissimi, re tamen familiari egentes: eundum ijs fuit in Bethleem, ubi nec diversorio reciperentur. Neque ignorabant Angeli, hæc omnia sic esse divinitus destinata: nam cùm Nativitatem hujus Infantis Pastoribus añuntiarunt, memine-

minerunt pannorum, quibus involvebatur, & præſepij, in quo jacebat. Gaudete ô voluntate affectuque pauperes, Ducem habetis JESUM! conſolamini preſſæ afflictæque animæ, nihil fortuitò, aut caſu vota veſtra, & deſideria intercipit: omnia nutu, & decreto Dei accidunt.

III. *Punctum.* Hæc voluntaria Christi paupertas fuit prima virtutum, quas in exordio vitæ ſuæ manifeſtavit, eandemque tota vita ſua conſtanter exercuit. Fuit egens in Nativitate, fuit & paulò pòſt: nam tres Reges veluti pauperi in ſumma egeſtate conſtituto, ſtipem erogarunt. Egens fuit in Præſentatione: nam cùm Matri facultates deeſſent emendo Agno, offerri turtures debuere. Ægyptum petens, ibique ſeptem annis commoratus, magna inopia laboravit.

Duodennis, ex penuria ſtipem trium dierum ſpatio vicatim collegit Jeroſolymis, eo nimirum tempore, quo Mater perditum credebat. In officina fabri lignarij, per octodecim integros annos, inſtar tyronis & opificis, operam ſuam adhibuit. Nulla illi domus, nulli redditus, nullæ penſiones, nil æris, aut argenti: ſolis S. Magdalenæ, S. Marthæ, aut aliarum piarũ mulierum eleemoſynis inter prædicandum ſuſtentabatur. Victus fuit vulgaris, nullo modo delicatus. In veſtitu nihil ſuperfluum, nihil vanum, aut curioſum. Tandem nudus in Cruce moritur: adjicine ad iſtam paupertatem aliquid poteſt? Conſidera cur in hac virtute cœperit, & finierit; an quòd hæc ſit chariſſima, quòd difficillima, quòd maximè neceſſaria, & cęterarũ fundamentũ? Imitatio, Reſolutio, Amor.

Col-

Colloquium ad ſanctos Paupertatis amatores, S. Franciſcum, S. Alexium & ſimiles : quidni vos imitor, ô ſancti electi ? quidni tibi ſimilis ſum, ô JESU Magiſter mi! Pater. Ave.

Recollectio Viſitatio Venerabilis Sacramenti. Examen Cõſcientiæ. Prandium: ſed memineris priuſquam cubiculo pedem efferas, oſculari plagas tui Crucifixi, ſaltem pedum, rogando per Agoniam ſuam , ut tibi in hora mortis tuæ benignus , & miſericors eſſe dignetur. Vel deoſculare aliquam B Virginis imaginem, poſtulata illius benedictione. Vel etiam utrumque præſta. Quid enim ? exire audes hoc officio JESV & MARIÆ non exhibito? vide ne negligas, & jam nunc, hanc ini conſuetudinem , & à Deo magnis aliquando ſolatiis ideò perfunderis. Recreatio. Viſitatio Venerabilis Sacramenti. Examen particulare. Tempus ſcribendi propoſita tua, præcipuè iſtud : nunquam te egreſſuram cubiculo, aut regreſſuram,

ſuram , quin flexis genibus adores JESVM & MARIAM, eorumque opem & favorem implores, aut alia, quæ tibi occurrent, annotanda. Sequitur Lectio ſpiritualis.

DISSERTATIO POMERIDIANA.

De commodis, & emolumentis vitæ occultæ.

NE exiſtimes, Hagiophila, dum te ad vitam occultam invito, me tibi perſuaſum velle, ut aliquò te conferas, ubi ſis incognita, exemplumque Alexij, Rochi, Joannis Calybitæ, Euphroſinæ, Euſebiæ, & ſimilium imiteris; vel ut alicubi te ſic abdas, lateaſque occulta, ut à nemine, quàm à Deo, & Angelis videare, ad imitationem Pauli Eremitæ, Mariæ Ægyptiacæ, Roſaliæ, pluriumque aliorum. Non eſt illa vita occulta, quam hodie tibi deprædico: ſic latendi jam uſus exolevit.

exolevit. Nihilò magis arbitrere, quòd hoc loco tibi ſuadeam , ut ita tuis oculis ſubducas optimas ſanctiſſimaſque tuas actiones , ut illas Deus , & alij obſervent, tu verò minimè , non attendendo ad bona , quæ agis , ſed ad mala, quæ à te committuntur. Job tam eximia & illuſtria ſanctitatis opera peragebat, ut ſuo ſplendore Solem provocarent,& Lunam ; nihilominus ijs ipſe non advertebat animum : (a) *Si vidi Solem cum fulgeret , & Lunam incedentem clarè.* Ita probi faciunt , teſte D Gregorio; (b) *Soli electi bona ſua non vident, quæ in ſe videnda omnibus ad exemplum præbent.* Nimirum hac in re Pavonem imitantur , ut ait Petrus Damianus ; *videt in pedibus ruſticum aliquid, quod deſpiciat ; ignorat in cauda, quid eum mirabilem reddat;*

te

(a) *Iob.* 3. (b) *l.* 21 *Mor. l.* 2. *Epiſt.*

te quoq; quod in te virtutis est, lateat, sed quid vero vitiosum, ab aspectus tui judicio, non recedat. Sed neque ista est vita occulta, quam tibi propono; actus potius humilitatis est. Latiùs patet vita occulta, neque unius virtutis finibus coarctatur. Id prætereà ab opinione tua remove, quòd velim te ita incumbere bonis actionibus, ut nemo earum conscius sit; repugnaret istud Evangelio, & obligationi, quâ ad proximum ædificandum adstringimur, quod sine publico virtutum splendore fieri nequit: *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cœlis est.* Esset ea quidem vita occulta, sed nimiū latens, & digna vituperio.

Vita occulta, de qua mihi sermo est, in eo consistit, ut non solùm probas actiones juxta instituti nostri

noſtri rationem, in aliorum oculis producamus, verùm etiam exerceamus quaſdam ſecretas, nulliq; cognitas, niſi Deo, & ijs quibus intima noſtrarum animarum arcana debent eſſe perſpecta: ita ut ſi boni æſtimemur, ſimus tamen adhuc, quàm eorum ferat opinio, meliores: qui modus admirabilis eſt mundum ſanctè fallendi. JESUS hanc occultæ vitæ rationem tenuit totis annis octodecim: publicè bonus, devotus, obediens, & omni genere virtutum præditus videbatur; at privatim & clam, in cubiculi ſui ſecreto, noctu diuque dabat operam actionibus ſanctitatis, orationis, oblationis ſui Deo Patri, Reſignationis, Patientiæ, & plurimarum aliarũ virtutum, quæ ſi cognitæ fuiſſent, eam vocem extorſiſſent ab omnibus: longè illum eſſe ſanctiorem, quàm crederetur.

retur. Quoties noctes orando consumpsit? quoties peccatis hominũ illacrymatus est? quoties erupit in suspiria, humi prostratus oravit, humi decubuit, mille sustinere cruciatus, eosque intolerandos pro unoquoque mortalium voluit? & ita de cæteris actionibus, quæ nunquam innotuerunt. In illis sita erat vita illius occulta, qualem deinde suis ipse verbis commendavit (a) *Tu autem cùm oraveris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio ora Patrem tuum in abscondito, & Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.* Hoc instituto vixere vivuntque plerique Sanctorum, Magistri sui vestigiis insistunt, vitam degunt latentem; quàm vulgus opinetur, sunt meliores, eaque operantur, sive in pœnitentiis, sive in virtutum internarum exercitatione,

(a) *Matth. 6.*

ne, quæ si cognoscerentur, mortales omnes insigni admiratione stuporeque defigerent. S. Clara adhuc inter mundi delicias constituta, secreto carnem suam cilicio affligebat, dum inter æquales, & inter illecebras amantium versaretur: nonne, Hagiophila, istud insolens est? B. Franciscus Borgia, adolescens, quoties nobilium fœminarum consortio interesse cogebatur, simili veste corpus suum obarmabat: quid videtur? S. Hedvigis, Poloniæ Princeps, lectum insignem, & superbo apparatu instructum habebat in cubiculo, eumque ad se adeuntibus monstrabat, dicens thorum esse Principis Poloniæ; nihilominùs in eo cubabat nunquam, sed in altero vili, duroque, quem Hedvigis lèctum indigitabat. Idem in usu fuit Cardinali Baronio, lectum suum, lectum

Cæsaris

Cæſaris appellanti, & alterum, qui in ſpeciem erat expoſitus, lectum Cardinalis Baronij, erat iſte pauperrimus, & abditus, hic opere & pretio magnificentiſſimus, in illo noctu quieſcebat, in hoc nunquã. O prodigiũ! Gabriella Gadagnia in Gallia Comitiſſa, cùm filium unicum, ſpem familiæ, & unice dilectum amiſiſſet, ſæpe in ſecretiſſimis orationibus ſuis Deo gratias referebat de filij morte, tam erat in Dei voluntatem reſignata. Soror Angela de Trinitate, Carmelitana filia Mareſchalli de Briſſac, cùm ob formam aliaque naturæ dona, à magnis Proceribus in Matrimonium expeteretur, faciem aqua imbutam ſoli expoſuit, ut decus formæ deperiret, & procorum oculis minùs arrideret, in convictu etiam nobilium fatuam ſe bardamque ſimulavit, propoſito ſuo nulli

nulli, quam ſibi, perſpecto. Soror Maria Bovilloudia, Viſitationis ſanctæ Mariæ Religioſa, ut illuderet vanitati, quæ cæteræ armillas induunt, clàm alijs, brachia urticis, rubis & ſimilibus circumcinxit. P. Elzearius quidam Societatis noſtræ, qui paucis ante annis, Aquis in Provincia, gloriosè mortem in ſervitio peſte infectorum obijt, ſemper veſtitus indormiebat, neq; unquam ſe dabat quieti, quin acri flagello ſe diverberaſſet, neque ullus hujus rei erat conſcius, præter ſuperiores, neque putabatur eò virtutis & auſteritatis proceſſiſſe, maximè cùm eſſet amplæ conditionis, & magnus natu, ſuiſque capiendis commodis aſſuetus, ad nos acceſſiſſet. Plurimi alij talem vitam degunt, diſſimulantque pœnitentias ſuas, & recondita animi ſui, & virtutum internarum ornamenta.

mentà. Sunt qui non omittent ſtatis diebus geſtare cilicium, aut zonam aſperam, corpus flagello cædere, quotidie per horam aut ſemiſſem vacare Orationi mentali, Virgini Deiparæ cultus peculiares genuflexionum, & adorationum exhibere, quorum Deus & Angeli tutelares ſoli ſunt arbitri. Reperiuntur, qui ex virtutis affectu, & perfectionis propoſito, nunquam de ullo malè loquentur, nunquam ulli obgannient; ſeſe ex vero ſenſu humilitatis creaturarum omniũ viliſſimas abjectiſſimaſque exiſtimabunt; ex amore pudicitiæ in nullius faciem obtutum defigent, ſilebunt de rebus ſuis, ijſque omnibus, unde aliquam aucupari exiſtimationem, & gloriam poſſent; nulli vel minimã moleſtiam facient, nulli poſtulatum officium, & charitatem negabunt; mente ſemper

ſemper adhæreſcent Deo, in cujus præſentia continuò ambulant; nullo in rem ullam affectu ferentur; incredibili reſignatione ſeſe divinę diſpoſitioni committent, etiam parati Infernum ſubire, modò poſſent Deum ſemper amore proſequi. Et nullus tantas tamque illuſtres virtutum exercitationes advertit. Hagiophila, ſi omnia iſta opera, ſi præſtantes illæ actiones, quæ conferunt ad vitam ſanctè reconditam, de quibus nunc memini, non rapiant cor Dei & Angelorũ, quin & hominum, ubi illis innotuerint; neſcio; quibus poſſint aliis actionibus permoveri. Saltem ex his clarè perſpexeris, quid ſit vita occulta, de qua tecum diſſero; quanti verò illam faciam, adhuc mihi dicendum eſt; aliàs tibi tantoperè actiones heroicas commendavi, dixique non niſi unica opus eſſe, ut

ſalutem conſequamur, evadamuſque in eximiam ſanctitatem; etiamnum in ea opinione perſiſto; audeo tamen pronuntiare ſecretas haſce actiones, nullo modo eſſe aliis inferiores: illæ pronæ ſunt, ut in aliquam vanitatem, & animi elationem nos attollant, cùm ſint oculis omnium expoſitæ, indeque laudemur; hæ verò carent periculo, cùm ab omnibus ignorentur. *Utile eſt abſcondere magis, quàm oſtentare, ſi quid habemus boni*, ait B. Bernardus. (*a*) Publicis bonis Latrones & Vanitas inſidiantur. Sponſa quamdiu latuit, nullo laboravit incommodo, niſi quod amore languerit, ſed ſimul ac prodiit in publicum, & plateas, & vicos oberrando, quæſivit ſponſum, verbera & plagas retulit; *Quæſivi, & non inveni illum: invenerunt me custo-*

(a) *Serm. 4. de Adv.*

custodes, qui circumeunt civitatem, percusserunt me, & vulneraverunt me, tulerunt pallium meum mihi custodes murorum. (a) Et hæc ratio est, cur Sancti, qui versari inter homines coguntur, & publica illustriaq; munera obire, priùs se in actionibus vitæ occultæ exerceant, exemplo Christi Servatoris, qui antequam tribus annis concionaretur, & patraret miracula, abdidit se per annos omninò octodecim. Insignis ad rem propositam est animadversio S. Hieronymi in facto Ninivitarum, qui cum saccis & jejunio pœnitentiam agere statuissent, initium fecere à jejunio, quod privatum occultumque opus erat: *Ante, jejunium, & sic Saccus; ante, quod occultum, & postea, quod palam; & si è duobus necessariis unum detrahendum est, magis jejunium absque sacco*

(a) *Cant.* 5.

ſacco, quàm ſaccum eligam abſque jejunio. Præclarius in commendationem actionum occultarum proferri nihil poteſt, quàm ſi dicamus, cum eo Eccleſiæ Doctore: eas ſemper aliis eſſe anteponendas. Sed ſi aliâ quoque ratione eaſdem conſideremus, adhuc magis amandæ, ambiendæque videbuntur, nimirum quia ab illis totus decor, & vigor animarum noſtrarum promanat. (*a*) *Omnis gloria filiæ Regis ab intus*, ab eo quod intus latet, & hominum oculis ſemotus eſt. (*b*) *Pulchra es amica mea*, inquit Sponſus, *abſque eo quod intrinſecus latet*, quaſi diceret: Pulchra es ab elegantia actionum tuarum externarum, verùm aliæ, quæ latent, quæque nulli, quàm mihi perſpectæ ſunt, te efficiunt ſine comparatione pulchriorem. Vigor & robur, adver-

(a) *Cant.* 4. (b) *Proverb.* 31.

adversus tentationes ab illis quoq; procedit: *fortitudo & decor indumentum ejus.* Hæc vita occulta nobis est loco indumenti, quo tegere corpus solemus, tempestatum arcemus injurias, illudque roboramus nativo calore conservato, quin & robur illud etiam in morte se prodit. *Et ridebit in die novissimo.* Reipsa fuêre, qui in hoc terribilissimo agone, morti insultarunt, eamque exceperunt tantâ animi constantiâ & fortitudine, ut nec dæmon, neque extrema lucta, neq; quidquam eorum, quæ tantoperè alios percellunt, fuerit ijs terrori. At hæc magnanimitas, felicissimusque successus alteri causæ adscribi non potest, quàm vitæ tam secretò traductæ, aut extraordinario alicui actui & habitui virtutum occultarum, à quibus illorum animæ coram Deo triumphabant.

Accipe ex his unum. Narrat Anastasius Abbas Montis Sinai, quendam è suis Monachis, qui vitam quoad jejunia, disciplinas, cæterasque carnis macerationes, satis tepidam duxisse videbatur, cùm propius à morte abesset, lætari, ridere, maximaque animi voluptate perfundi cœpisse: Id advertens Abbas, monuit, ut lætitiæ modum poneret, vitam tepidè actam hac gaudij significatione malè concludi: sed respondit Religiosus: pacem illam animi atque alacritatem ex eo provenire, quòd toto vitæ tempore à temerario de alijs formando judicio semper abstinuisset; toleravi, inquit, afflictiones omnes & molestias mihi ab alijs illatas, ijsque ex animo condonavi, nôn judicando, minùs, illos damnando; imò quantùm fieri potuit, excusavi, atque hæc mea cura singu-

ſingularis fuit, & interna ſecretaque occupatio, propter quam Deus mihi nunc iſtos favores exhibet; & per Angelum me de ſalute mea reddidit certiorem, cùm ſtare velit promiſſo ſuo: *Nolite judicare & non judicabimini.*

Ab hac æſtimatione vitæ occultæ non obluctaberis, Hagiophila, ſi te, priuſquam finem facio, invitem, ut illi te applices, conneriſque melior eſſe, quàm videri. Delige quaſdam actiones, quas Deus tibi ſuggeret, & illis incumbe conſtanter tota vita tua, tibique ſufficiat, harum teſtem & arbitrum habere ſolum Deum. Et quandoquidem in eo conſiſtat myſterium devotionis perfectioniſque, ita inſiſte, ut dici aliquando de te poſſit, quod de defuncto fratre ſuo Cæſario dixit Gregorius Nazianzenus: (*a*)

(a) *Orat.* 7.

Vivebat Cæsarius soli Deo cognitus, quod majoris est pietatis. Negari non potest, quin restent nobis debita aliqua divinæ Majestati, quam quotidie offendimus, persolvenda: at hic optimus pacandi modus est: (*a*) *Munus absconditum extinguit iras.* Si alicujus cervicali subjicio centum aureos, eo ignorante, ut illius necessitatibus occurram ubi resciverit, magno me affectu complectetur, etsi prius alieno à me animo fuisset. Si ita se gerit homo terræ vermiculus, quid non faciet Deus summæ bonitatis, qui sciet millenas actiones secretas, quas ad illius honorem, in testimonium affectꝰ erga illum mei, & in scelerum meorum expiationem peregi? *Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Munus absconditum extinguit iras.* (*b*) Dubitari

(a) *Proverb.* 21. (*b*) *Prov.* 21.

tari prætereà non debet, quin magno desiderio afficiaris, chara Hagiophila, multùm promerendi, ut sublimem in cœlesti beatitudine gloriam obtineas. Ad medium huic rei opportunissimum est illud, quod tibi offero. Ah! quàm ordo in cœlis erit alius ab eo, quem homines in terris occupant! is qui hic omnibus anteit, illic erit in postremis; ille nunc vilissimus & despectus, ineffabili tunc honore perfruetur; & qui nunc honoratissimus est, vix ultimi subsellij locum obtinebit. Illustre est ad rem propositam, quod legitur in Annalibus Collegij Neapolitani nostræ Societatis Coadjutorum aliquis obijt, &, non multis post diebus, visendum se præbuit Medico, qui nostris ægris suam commodabat operam, & defuncti, nostrique Ordinis erat amantissimus. Attonitus

hoc favore Medicus rogat illum salvusne sit ? Religioso annuente liceat mihi, subjungit iterum Medicus, unum alterumve ex te quærere : an Philippus secundus Rex noster inter Cœlites est , & uter vestrum gloriam majorem possidet ? respondit Coadjutor, Philippum quidem cælo ascriptum, quòd verò ad gloriam attineret , tanto illum intervallo à suâ gloriâ abesse, quantò ipse vivens abfuerat ab ejus summa Majestate , quantùm scilicet pauper & abjectus Religiosus distat à præcipuo Orbis Monarcha. At quæso te, quid tantopere evexit hunc Coadjutorem, & supra tantum Principem, qui aliàs optimo fine, & morte benè præparatâ vitam clauserat , collocavit? nihil aliud, meo judicio, quàm vita occulta , & bonæ actiones secretò factæ. O quot tales erunt in

cœlo,

cœlo, qui alij tunc apparebunt, quàm nunc esse videantur! Hic Janitor, hic Coquus, hic nullius nominis administer, exceder gloriæ magnitudine suum Superioré, suum Rectorem, & suum Provincialem: Abjecta illa soror, illa sacristana, illa novitia, Reverendam Matrem gloria superabit, quia magnum inter actiones discrimen intercessit; quicumque vitam occultam sanctiùs traduxerit præmium excellentius & majorem beatitudinem reportabit. Quòd si nolis tam procul ad vitam alteram remitti, audi sublimem hunc favorem cuidam personæ concessum, quæ vitam degebat occultam, & hinc disce, quàm hæc agendi ratio Divinæ Majestati sit accepta. Sed maturè illum expende. Decima septima Novembris, Græci duarum illustrium personarum memo-

riam recolunt, Joannis & Zachariæ. Joannes ex opulentissimo pauperem se fecerat, distributis in egenos omnibus facultatibus suis, ita ut stipem, aliorum more, emendicare cogeretur. (a) Solebat is Constantinopoli, ubi sedem fixerat, vigiliis & orationibus vacare ad ædem S. Sophiæ. Quodam Vespere, dum hujus Ecclesiæ foribus assidet, intentus precibus, prospicit venientem eminùs quendam venerandâ canitie spectabilem, mirâ luce circumfusum, qui simul atque ad fores accessit, demisit se in genua, breviculam orationem fudit, & demum signo crucis expresso fores aperuit. Ingressus in templum prolixè precibus indulsit, quibus peractis dum egreditur, obseratur porta, & iterum lux adfuit virum sanctum domum dedu-

(a) *Ex Radero in Virid.*

deductura. Joannes, qui hæc omnia prodigia clàm obſervarat, proſequitur ſenem, advertitque illum ingredi in vilem caſulam, pulſato leniter oſtio, & conjuge, ut aperiret, modeſtè monitâ. Placuit præterea admotis auribus explorare, quomodo reliquum noctis domi traduceret, & intellexit illum inſomnem ſuendis calceis dare operam (erat opificio ſutor) neque his contentus, pulſat fores, ſibique aperire rogat, denique provolutus ad viri ſancti genua, nomen inquirit, & genus vitæ, & virtutum. Senex ipſe quoque ſe in genua demiſit, aſſeruit ſe Zachariam vocari, de reliquo ſutorem ſe eſſe miſerumque peccatorem. Planiùs amabo te, inquit Joannes, tam enim miranda vidi hoc veſpere, quando ad S. Sophiæ te contuliſti, ut obſtupeſcam, decernamque pedem hinc

non efferre prius, petitioni meæ quàm ſatisfeceris. Ah, repoſuit Zacharias, fuerit phantaſma aliquod, in mei gratiam Deus miracula non patrabit. De iſtis aliàs, ait Joannes, nunc cedo mihi vitæ tuæ modum. Pauca à me diſces, reſpondet Zacharias; quod propter Deum ago, eſt: ſervo cum uxore, quam vides, virginitatem illibatam, & ut ea occultior ſit, dico cæteris, uxorem ſterilem videri. Reliquum laboris mei, quod à victu neceſſario ſupereſt, divido in pauperes, & cum metu diem Judicij exſpecto. Hæc tota vita mea eſt, non magni ſanè facienda. His auditis Joannes, cùm voto ſuo factum fuiſſet ſatis, abit, & domum notat. Redire eòdem voluit poſt pauculos dies, ſed jam hoſpites illi aliò ſe receperant, declinantes omnem vanitatis occaſionem, cùm dubi-

dubitare non poſſent, quin ille, cui ſe patefecerant, eòdem eſſet reverſurus. Reſtaret illud, Hagiophila, ut tibi gloriæ magnitudinẽ, quam in cœlo conſecuti ſunt Joannes & Zacharias hujus vitæ occultæ merito, enarrarem, ſed cùm id facere non poſſim, tibi perpendendum committo.

Adde his, ſi otium eſt, Lectionem cap. 13. part. 1. tract. 2. Rodericij, agit de bono exemplo, nihil enim vita occulta derogare debet ædificationi, quæ proximo impendenda eſt. Lege præterea cap. 5. et 6. lib. 3. de Imitatione Chriſti. Sequitur Examen.

EXAMEN CIRCA SIMPLICITATEM ET CANDOREM ANIMI.

SImplicitas, alio nomine ſinceritas & candor, eſt virtus parum hominibus cognita, & paucioribus in uſu, admirabilis tamen, & Deo acceptiſſima, cujus eſt pro-

prium inclinare,& efficaciter permovere hominem,ut ſuis verbis & operibus nullam duplicitatem, ſimulationem,dolum, aut malitiam admiſceat, verùm ſit purus, ſincerus, verus, & exteriora omnia interioribus conſentiant. Unde patet multùm virtutem hanc diſcrepare ab ea ſimplicitate,quæ vulgò eſt ignorantia quædam, & ſtoliditas nonnullis à natura inſita. Hæc, de qua nunc agimus, virtus ex præcipuis non poſtrema eſt. Si ſcire deſideras, Hagiophila, hujuſne virtutis aliquid,an nihil habeas, notas haſce inſpice.

Prima. *Nihil aliud ſibi in actionibus ſuis habere propoſitum,quàm ut Deo placeamus ; alia enim motiva quæ poſſent concurrere, facerent, ut actio non ſimplex ſed duplex foret.*

Secunda. *Rectà in Deum tendere, non reflectendo ad reſpectus humanos, & quid*

& quid aliĳ dicturi, aut cogitaturi sint.

Tertia. *Non uti restrictione mentali, ut aliter dicas, aliter cogites.*

Quarta. *Abominari quidquid mendacium redolet.*

Quinta. *Exteriora interioribus conformare, præterquam in commotionibus paßionum, cùm non sit contra simplicitatem, eas ita premere, ut non emicent.*

Sexta. *Sibi & Deo attendere, nõ immiscendo nos ĳs, quæ ad alios spectant.*

Septima. *Non malè suspicari, aut judicare de aliis, nisi indicia sint manifesta; benè de omnibus opinando.*

Octava. *In conversatione, directè loqui & respondere, non uti verbis ambigui sensûs, aut alium ab aliorum consortio abstrahere, aut sermonem mutare ad accessum alterius.*

Post Examen lege Officium, aut alias preces vocales. Deinde vaca huic Considerationi.

CONSIDERATIO.

I. **A**Vt JESUM falli necesse est, aut Mundum. Quærit hic honores, divitias, voluptates, & obsequi propriæ voluntati: JESUS complectitur, & suadet contraria, contemptum, paupertatem, sensuum mortificationem, & abnegationem suiipsius, decerne anima mea; uter sapientior sit, & in ejus sententiam concede. Et memineris non esse aurum, quidquid splendet.

II. Insignis dementiæ est inire vias devias, regium & tritum iter tenendum est, quale est iter virtutis. Dei Filius & Sancti omnes hac iêre. Desipiat, qui volet, volo ego tenere istud iter, quod sapientissimi triverunt.

III. Amare JESUM, ars est certissima benè beateque vivendi, nihil in hoc Amore perditur. Hîc Divi-

Divinus Amans minima etiam & occultissima suspiria compensat. O insanas creaturas, quæ ad alium quàm ad JESUM suspiratis! quæ & unde merces tot suspiriorum!

IV. Nihil beare te potest, in hac mortalitate, nisi Amor Verbi Incarnati. Tempus quod abripit omnia, quodque tam celeri cursu præterlabitur, non permittit, ut occurrat aliquod objectum amabile, cui affectus nostros applicemus. Vix applicuissemus, & jam de recessu cogitare oporteret. Solus Amor JESU solidam habet atque integram felicitatem, nam ab hac vita pergit ad alteram, ut ibi æternùm continuetur.

V. Bona hujus vitæ non delectant nos, nisi dum ea prosequimur; imaginabamur incredibilem fore nobis voluptatem, si eorum compotes fieremus, at consecuti, ijsdem

quibus anteà cupiditatibus perturbamur, & alia ſequi objecta incipimus; quòd ſi ijs ſtudiis lædatur quoque conſcientia, jam magis decepti ſumus, qui ſpinas repererimus, ubi roſæ quærebantur. Solus Amor JESU & in proſecutione, & conſecutione amabilis eſt. Solus ille ſine ſpinis eſt, totus ille coronatus eſt roſis.

VI. Quo tandem devenerunt omnes illi Amatores creaturarum, virorum, mulierum, amicorum, parentum, honorum, opum, ædificiorum? quid profuit omnem ijs amorem affixiſſe? jacturam temporis fecerunt, accumularunt tædia & tormenta, quæ illicito amori deeſſe non poſſunt, & ex his gradum fecerunt ad alterius vitæ tormenta, quæ modum & finem non habent. O qui ſciret JESUM ſerio complecti amore! abſque hoc amore,

more, triſtis & horribilis infernus eſt: cum illo dulcis & deſiderabilis Paradiſus!

Hora quietis & relaxationis animi. Deinde Officij, vel Orationis vocalis. Viſitationis Venerabilis Sacramenti. Demum præparationis ad ſequentem Meditationem.

III. MEDITATIO.

De vita occulta Filij Dei, & ejus obedientia per annos duodecim.

Oratio præparatoria conſueta.

I. PRæludium. Imaginare exiguã domunculam, & officinam S. Joſephi, fabri lignarij; vilem lectulum, & cellulam Jesu, totam denique familiam tribus Jesu, Maria, Josepho, comprehenſam intuere.

II. *Prælud.* Pete à Jesu optimo Duce tuo, & Servatore, ut virtutes illas, quas domi per octodecim

continuos annos exercuit, maximeque illius obedientiam, imitatione aſſequaris.

I. *Punctum.* Jesus ab anno ætatis duodecimo uſque ad triceſimum vitam duxit occultam, nullique niſi Deo Patri, ſanctæ Matri, & B. Joſepho cognitam. Et profectò dolendum eſt, ignorari à nobis, quid toto eo tempore fecerit, dixerit, aut cogitaverit. Quidquid enim fecit, fuere miracula; quidquid dixit, oracula; quidquid cogitavit, ſanctiſſima conſilia; & eminentes actus perfectionis. Inveſtiga proximè, quid feciſſe, quid dixiſſe, quid cogitâſſe potuerit, & ad eam formam te reforma. Attende nihilominùs, cur vixerit vitam hanc occultam. Primò, ut ſuggereret materiam inſignem meditandi de ipſius occupationibus; de colloquiis cum Matre, & S. Joſepho;

de Orationibus pro genere humano, & nominatim pro me fusis; de admirabili silentio, de flexanima conversatione, quando Parentes invisebantur; & de fervore, quo actiones omnes suas exequebatur. Secundò, ut nos doceret optimam vitæ partem Dei oculis subjicere, & subtrahere oculis hominum, qui sæpe eò nos abripiunt, ut opera nostra ex vanitate, & ob respectus humanos faciamus. Tertiò, ut disceremus nos subducere ex usu hominum, & privatis exercitationibus vacare, priusquam arduum aliquod opus aggrediamur: tribus tantùm annis concionandum illi erat, & totos octodecim voluit, ut eò se disponeret. Quartò ut intelligeremus eum sub obedientia, & alterius arbitrio viventem, plus egisse, nihil agendo (teste S. Bonaventura) quàm si quidquid fieri pote-

poterat, feciſſet. Deus bone, quot documenta pro me in hac vita occulta!

II. *Punctum.* Conſidera, cur inter reliqua opificia potiſſimùm Artem fabrilem elegerit. Imprimis, certum eſt, illum alijs quoque domeſticis obſequiis fuiſſe occupatum; ipſe menſam inſtruebat, ipſe janitorem agebat, ipſe ollas & ſcutellas eluebat, coquebat, alijſque ſimilibus ſe impendebat, nihil enim declinabat; imò cùm eſſet admirabili fervore præditus, cuncta ad ſe trahebat munia, ut dilectiſſimam Matrem, & Joſephum ſublevaret: plurimus tamen erat in officina, ut fabri officio fungeretur. Hoc enim erat illi gratiſſimũ. Primò, quòd eſſet laborioſum & moleſtum. Secundò, quòd ita cogeretur exercere actiones abjectas, humiles, & plenas mortificatione;

uti

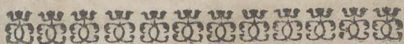
uti erant : deferre ad forum ſcabellum, aut ſedile, venalia; & exſtruendis reparandiſve domibus operam commodare. Tertiò, quòd inter laborandum frequens occurreret memoria Crucis pro nobis aliquando tolerandæ, cùm quodvis lignum illi trabem Crucis præſignaret. Ah cur ita mihi parco! cur detrecto pluribus officijs, quibus par eſſem, me impendere?

III. *Punctum.* Obedientia JESU iſtis octodecim annis fuit admirabilis. Fuit prompta, & alacris, quis enim non illicò obtemperaret MARIÆ, & Joſepho, opem, & ſubſidium poſtulantibus? fuit cæca, non inquirendo, cur hoc, vel illud imperatur? cur impendor ſedili fabricando, qui nutu poſſem mundos fabricare? fuit perſeverans, ad octodecim planè annos, etſi ſub finē virili eſſet ætate & annorum tri-

ginta. O quantum intereſt inter meam & obedientiam JESU! Petitio veniæ, Emendatio, Imitatio.

Colloquium ad Filium Dei: Gratias agendo, quòd tale tibi exemplum dederit; quòd animos etiam tibi ſubjiciat ad imitandas ejus virtutes, & obedientiam; denique, quòd iſto tempore, tam clementer tui meminiſſe dignatus ſit in ſacroſanctis ſuis precibus. Pater. Ave.

Recollectio. Fortuita Lectio Thomæ de Kempis. Roſarium. Viſitatio Venerabilis Sacramenti. Tandem ſemel pro me ora, quòd fortaſsè hactenus à te factum non eſt, cùm tamen ſimili ſubſidio egeam, ut qui maximè. Tanti tibi non erit unicum AVE MARIA; ſerviet tamen, ut memineris, ſubinde eos habere in precibus tuis commendatos, qui bono tuo, præſertim tuæ animæ, ſtudent. Cœna. Recreatio, quam ſi cum aliquo peragis, omne colloquium tuum ſit de amore JESV, quam-

SEXTVS DIES.

De virtutibus imitandis in vita Apostolica Christi JESU.

NOn fuit otium, Hagiophila, considerandi virtutes omnes, quæ in Christi infantia, pueritiaq; emicuere. Duas solùm proposui, & tamen Humilitas, Modestia, Mansuetudo, & quæ non aliæ, fuerunt admirabiles. Iisdem angustiis constringor hodie, & ex plurimis virtutibus, quæ vitam illius Apostolicam commendant, tres dumtaxat deligam, quæ cùm animæ tuæ perquàm necessariæ sint, sunt etiã ad imitandum faciliores. Jam decretum tibi est amare Paupertatem, & Obedientiam; tantundem de Humilitate, Mansuetudine & animarum Zelo decerno.

Salutatio Venerabilis Sacramenti, et præparatio ad Meditationem

I. ME-

I. MEDITATIO.

De Humilitate Filij Dei.

Oratio præparatoria consueta.

I. PRæludium. Propone tibi JESUM dicentem Apostolis suis, & tibi: *Discite à me, quia sum humilis corde.*

II. *Prælud.* Pete à Deo Patre, ut tibi manifestet excellentiam humilitatis filij sui, ac deinde ejus virtutis gratiam faciat.

I. *Punctum.* JESUS fuit humilis in verbis. Primò, optimus erat, & tamen bonus dici non vult. Quid me vocas bonum, reponit illi, qui hisce illum interpellaverat: *Magister bone, quid faciam, ut habeam vitam æternam?* Secundò, dignissimus erat, cui omne obsequium præstaretur, & tamen dicit non *se venisse ministrari, sed ministrare.* Tertiò, erat sapientissimus, ait nihilo-

hilominùs : *Doctrina mea non est mea, sed ejus, qui misit me.* Vide ut ubique captet omnem se humiliandi occasionem. Quartò, erat Dei Filius, & tamen plerumque se Filium hominis indigitat. Quintò, post Transfigurationem, an non meritò ab omnibus coli adorariq; debebat? at prohibet Apostolis, ne ullam apud alios hujus visionis faciant mentionem. Sic amabat supra vulgus non eminere. O quantum hæc verba dissentiunt à meis! totus sum, ut me laudem, jactitem, commendem, ut de me factisque meis loquar. At iste modus non est honorem Deo deferendi, Deus *ab humilibus honoratur.* (Eccl. 37.) neque gratias obtinendi : *Humilitas sola meretur gratiam*, teste Bernardo.

III. *Punctum.* Nullius pretij sunt verba, si facta desunt : fuit Jesus humi-

humilis in actionibus ſuis. Primò, volunt illum Regem creare, fugit. Secundò, ſolennem ingreſſum habet in Hieruſalem; at Aſino inſidet. Tertiò, Deus Pater, ex Ruperti ſententia, optionem filio fecit, ut mundum redimeret, aut ſubſidio honorum, & Majeſtatis, aut per opprobria, & humiliationes; at quid ipſe elegit? an non *propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem confuſione contempta?* id egit per omnem vitam, multoque amplius tum, cùm ſe abjecit ad pedes Judæ proditoris ſui, & mori voluit inter duos latrones nudus in cruce. O gravem & intolerabilem meam ſuperbiam! Ecce Deus totius Majeſtatis ſe humiliat, & quodam̃odò annihilat in omnibus, & abjectiſſimus terræ vermiculus, hoc eſt, ego, audeo de me præſumere, me extollere? neque quidquam gra-

viùs timere, quàm humiliari, & ab alijs contemni? certiſſimum indicium eſt, nullam me habere virtutem, quandoquidem *tantum quiſq; habet Virtutis quantum Humilitatis*, ut ait Caſſianus.

III. *Punctum.* Exteriores actiones fallere poſſunt, ſi cor à manu diſſentiat. JESUS etiam animo & corde fuit humillimus. Primò, *ego vir videns paupertatem meam*, videns me nihil eſſe, ſed quidquid poſſideo, eſſe à benignitate Dei. Secundò, benè illi erat, ſi contemneretur; ſi pro Filio Joſephi haberetur; ſi diceretur fabri Filius; ſi crederetur ſimplex, imperitus & vilis, juxta convitium in Nazareth familiare: Hic puer idiota eſt; uti Joſephi Filius, qui duo verba profari non poteſt, neq; ad quidquam eſt idoneus. (S. Bonaventura.) Tertiò, pacato lætoque animo excipiebat

piebat omnes in ſe contortas injurias, ut haberet occaſionem ſe demittendi. Tanta Servatoris tui humilitas, ô anima mea, non id poterit, ut eum, & illam ames? *Quo vilior, eo mihi charior*, ajebat Tertullianus.

Colloquium ad filium Dei, quod ſeriò imitaberis ejus humilitatem in verbis, factis, & cogitationibus, eoque indicio teſtari velis amorem tuum: Parvus Dominus, & amabilis valdè, ob tantam nimirum humilitatem noſtri cauſa ſuſceptã. Pater. Ave.

Recollectio. Teſſeræ diurnæ electio. Servire poterit hæc ſancti Petri vox: *Domine ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.* Aut iſte verſus omni auro pretioſior: *Sola ſalus ſervire Deo, ſunt cætera fraudes.*

Sequitur Oratio vocalis Officij, aut alia. Sacrum. Lectio ſpiritualis.

DIS-

DISSERTATIO MATVTINA.

De Mansuetudine.

FAtendum est sine suavitate cõsiderari non posse suavissimam illam mãnsuetudinem, quæ emicabat in conversatione dilecti nostri Servatoris, quando hic in terris inter homines versabatur; O quàm jucundum erat oculis spectaculum, videre illum loquentem, incedentem, conversantem, incumbentem operi, docentem, respondentem, interrogantem in templo, in hospitiis amicorum, in domo Matris, in itineribus, in campis, in plateis urbis Hierosolymitanæ, ubique! hæc omnia erant aspectu gratissima, quia decore admirabili temperata, uti prædixisse videbatur David Rex, & Propheta: *Dominus decorem indutus est.* Sed, quod decorem

corem hunc reddebat admirabiliorem erat incredibilis quædam ſuavitas, & manſuetudo, quâ non ſolùm audientium, ſed etiam ſpectantium animos rapiebat. Et tanta fuit tamque flexanima, ut Hebræi illum, teſte Galatino, Suavitatem appellârint; & JESUM adituri dixerint, adeamus ad Suavitatem. Fertur D. Petrus propè continuò lacrymis maduiſſe, & putatur ex dolore, quòd optimum Magiſtrum abnegaſſet; S. Antoninus fatetur quidem illam ex rationibus unam fuiſſe, addit nihilominus, præcipuam tantarum lacrymarum cauſam proveniſſe à recordatione dulcedinis, & manſuetudinis Filij Dei converſantis, quâ ſe privatum videbat. Nonne diceres Bernardum Chriſto convixiſſe, dũ illum audis ita loquentem: *Dulcis eſt Ieſus in voce, dulcis in facie, dulcis*

in

in nomine, & dulcis in opere. Sed quo tendit suavis hæc, de dulci conversatione Jesu, consideratio? nimirùm, ut aliquid sublime de affectu mansuetudinis, de quo nunc dissere statui, concipiamus. Vivat suavitas, & mansuetudo, Regina enim animorum est & præcipua earum virtutum, quæ cordibus Dei, Angelorum, & hominum potenti cum imperio dominantur. Non statuo tibi ob oculos ponere omnem ejus pulchritudinem, & perfectionem, quæ amplissimè se extendit, nimis parum temporis habeo, ut hanc telam adoriar; Sufficit ut dicam, quod ad animæ tuæ salutem, & spiritalem profectum est utilissimum, & ut tibi magnam imprimam hujus mansuetudinis existimationem, præsertim in sermone, quæ est præcipua portio dulcis gratæque conversa-

 tionis.

tionis. Quod ad me attinet, tanti illam facio, ut arbitrer, ab hoc ordiri debere illum, qui conversationi suæ debitum modum ponere vult, seque ad virtutum & sanctitatis acquisitioně præparare. Totũ Salomonis templum erat ligno Cedrino, & laminis auri purissimi vestitum, exornatumque: portæ tamen, per quas aditus erat *ad Sancta Sanctorum* non alio, quàm olivarum, ligno constabant. Voluit Deus hoc facto nos docere, quandoquidem oliva dulcedinis & mansuetudinis sit symbolum, quòd qui ingredi ad sanctitatem cupit, & virtutum possessionem adire, transire debeat per mansuetudinem, & ab illa virtute præcipuè acquirenda, inchoare. Ob hanc eandem rationem Dei Filius vult à se primũ disci mansuetudinem, deinde humilitatem; *Discite à me, quia mitis*

sum,

sum, & humilis corde. At maximè necessaria humilitas est, nil refert, porta illius est mansuetudo, & per hanc illa aditur. Atque hinc adverto, primam tincturam virtutum omnium, illi qui ritè proficere desiderat, esse mansuetudinem; ut opus aliquod architectonicum benè inauretur, pluribus tincturis est opus: ut animæ nostræ inaurentur perfectissimè, una sufficit, quam nunc commendavi, mansuetudo. Sed ne te diutius suspensam teneã, dico suavitatem sermonis esse omnium aptissimam, ut formet numerisque omnibus animam perficiat, aut eam saltem disponat ad magnas opes spiritales faciliùs cõparandas. Vivat Apicularum Regulus, qui nulla arma, ne spiculum quidem, gerit, sed benè mel in ore. Dicamus aliquid ampliùs: Regnet Dei servus, qui nullis aliis armis,

nullo alio regiarum virtutum apparatu utitur, quàm melle in ore, & verborum ſuavitate. Hac dulcedine integram illæſamque conſervat charitatem, componit animi ſui motiones, corda aliorum ſibi ſubjicit, votorum denique ſuorum fit compos. *Linguæ placabilis, lignũ vitæ,* (a) inquit Sapiens, reipsâ virtutibus animam addit, & tum audienti, tum proferenti ſolatium, & alacritatem. Magnus ille Dei ſervus Moyſes, qui Spiritus ſancti teſtimonio, *Dilectus Deo, & hominibus, cujus memoria in benedictione eſt;* (b) quibus potiſſimũ gradibus ad tantam vitæ ſanctimoniam aſcendit? à qua virtute initium fecit? profectò non alia, quàm manſuetudine: *In fide & bonitate ipſius ſanctũ fecit illum;* & ut ſciremus id à ſermonis ſuavitate potiſſimùm proceſſiſſe,

(a) Prov. 15. (b) Eccl. 45.

cessisse, addit Sapiens: *& in verbis suis monstra placavit*, verbis melle & mansuetudine manantibus passiones omnes suas, quæ vera monstra sunt animarum, superavit; quin & flexit duras cervices, & illa portenta crudelitatis & barbariei, quę inerant duobus millionibus personarum, quibus imperabat: sermonis sui dulcedine totam illam gentem sibi subjecit, ut ab omnibus mirum in modum amaretur. Quàm suavitas in verbis est efficax! fluctuem aliquo iræ, vindictæ, invidiæ, tristitiæ affectu: si loquor, si respondeo suaviter, jam componi tota ista tempestas potest: *& in verbis meis monstra placabo.* Insurgat in me offensus aliquis, diraque comminetur, si mansuetè alloquor, leniam, ejusque aversionem & iracundiam in mei amorem commutabo: *& in verbis meis monstra placabo.*

cabo. Mulier quædam videns egregium illum in Scotia Martyrem, P. Joannem Ogilbæum, cœpit in illum maledictis & contumeliis invehi, exploso etiam oculorum errore, qui obliquum intuebantur: cui Dei servus blando & amœno vultu; Domina, inquit, Deus elegantem tuã formã tueatur, diuque conservet incolumem. Adeò emollivit ea vox ferocientem mulieris animum, ut publicè fateretur, injuriâ se in virum illum insurrexisse, & facti pœnitere; contestando præterea se imposterùm de illo, non nisi honorificè, & debita cum reverentia locuturam. Adeò verum est, sufficere blandius verbum ad inflectenda corda maximè exacerbata. Quare, Hagiophila, author tibi sum, ut abstineas ab omni genere verborum, quæ mansuetudini adversantur, ideoq; nunquam

utaris verbis mordacibus, contumelioſis, faſtuoſis, & auſteris; nunquam reſponſionibus acribus, impatientibus & ſiccis; nunquam dictis, quæ audaciam, inſolentiam, impudentiam, & animi rancorem redoleant; cave tonos illos imperioſos, illos accentus authoritatis, eos ſermones, qui geſtibus, propriâ tui fiduciâ, aliorum contemptu deſpicientiâque corrumpantur. Hæc omnia digna vituperio ſunt, & à ſpiritu dulcedinis manſuetudiniſq; aliena; cùm ſociabiles ſimus, vitæque communione delectemur, converſationem noſtram perpetua quadam ſuavitate & gratia condire debemus, ut nulli moleſtiam, nulli tædium adferamus, ne minimùm quidem charitas violetur, nõ contriſtetur proximus, ſed ea loquendi reſpondendique forma utamur, quam ab aliјs exigimus.

Imò etiam tum adhibenda ſuavitas eſt verborum, quando de vitiis, & defectibus alienis ſermo inſtituitur, etſi vitia forent manifeſta. Nunquam de alio dici debet, ſuperbus eſt, ineptus, fatuus. At talem eſſe, nemo ignorat; Nil refert; ejuſmodi verba tolerari poſſint in ore aliorum, non tuo, quæ virtutem profiteris, quæque Chriſti manſuetudinem deſideras imitari. Verùm ſi me læſit, ſi in me invaſit injuriis, deſpectu, contumeliâ, non erit mihi licitum de illo queri, & facti inſolentiam exprobrare, aut meritis coloribus apud alios depingere? ergò mel illi propinare debebo, qui tam copioſo felle me proluit? urges me profectò. At audi: ne tum quidem alijs, quàm ſuavibus verbis, utendum eſt. Dic: te minùs blandè ab illo acceptam, adhiberi modum alium, & gratio-

rem ab illo potuisse, sed cave ne de illo malè loquaris, ne vocem acerbam & aculeatam usurpes. Læsus erat Jacob, & perfidè à socero suo deceptus, nullam tamen in illum injuriam intorquet. Compellare poterat impostorem, fraudulentum, callidum; abstinuit; pauculis verbis dolorem suum testatus est: *quid est quod facere voluisti, quare imposuisti mihi?* S. Michaël Archangelorum Princeps, cum Satana contendens de Moysi corpore poterat illum maledictis obruere, vocare damnatum, Inferni titionem, reum læsæ divinæ Majestatis, infamem, & sexcentis ejusmodi nominibus, quæ is commerebatur. (a) At noluit, & *non est ausus judicium inferre blasphemiæ, sed dixit: imperet tibi Dominus*, nullo asperiore verbo usus est, & rationem

(a) *Ep. Judæ.*

tionem adfert S. Hieronymus: *Merebatur Diabolus maledictum, sed per Angeli os blasphemia exire non debuit.* (a) Idem tibi inculco: etsi optimo jure videreris posse alium linguæ flagello proscindere, siste tamẽ impetũ. Ista linguæ licentia, & sermonis libertas te non decet, Angelos tibi in exemplum vitæ tuæ proposuisti, eorum igitur verba imitare; & quamvis aliqua persona tanto digna odio, quantũ Diabolus aliquis incarnatus commereretur, te injuriis affecisset, dissimula, neque aliter de illa loquere (si modò loquendum est) quàm blandè, atque mansuetè.

Adjicere hic monitum oportet, quandoquidem te tantoperè ad sermonis suavitatem invito; estque illud, ut attendas ne hæc suavitas (sive in conversatione, sive in colloquiis)

(a) *Ep. ad Tit. cap. 3.*

loquiis) abeat in quandam affecta-
tionem, nimiumque verborum de-
lectum, aut adulationem, & ſtu-
dium aliis placendi: Ille enim mo-
dus aulam redoleret, non Religio-
nem. Converſatio noſtra, & ſermo
degenerare non debet in illum pla-
cendi affectum, ut ſpecie affabili-
tatis, & urbanitatis fiamus Reli-
gioſis Regulam, conſuetudinem,
aut cōmunem ordinationem ever-
tentes. Ad ſilentium violandum
invitor, ad ingreſſum cubiculi a-
lieni, ad hoc vel illud faciendum,
quod voto, quod regulæ repugnat;
&, prætextu urbanitatis affectatæ,
inducor ad voti, ad regulæ tranſ-
greſſionem. Non eſt iſta urbani-
tas, non in eo ſpiritus manſuetudi-
nis, & ſanctæ benevolentiæ conſi-
ſtit, præſtat Deo placere, quàm ho-
mini, & conſcientiæ ſuæ ſatisfa-
cere, quàm acquieſcere hujus cre-
aturæ

aturæ voluntati. S. Magdalena rogata ab Angelis lacrymarum causam; *Mulier quid ploras?* respondit: *Quia tulerunt Dominum meum. Et hæc cũ dixisset, conversa est retrorsum,* dorsum illis obvertit. Quæ ista morum civilitas est, à puella hujus conditionis, beneque institutâ? saltem erga Angelos urbaniorem exhibere se debebat, quid verebatur? ejus loco respondet Origenes: *Nolo Angelos videre, nolo cum Angelis manere, si cœperint mihi multa narrare, & voluero illis ad omnia respondere, timeo ne amorem meum magis impediant, quàm expediant.* Si hæc Dei amatrix ita Angelos deserit, quid non facere nos oportet, ut expediamus nos ab eo placendi studio, quo regulæ violantur, & amor Deo debitus imminuitur, talibus personis occurrentibus, quæ nec Angeli sunt, nec propiùs ad illorum

lorum

lorum mores accedunt ? omninò generoſis Magdalenæ veſtigijs inſiſtere debemus, & poſito metu lædendæ manſuetudinis, aut ita nos contineamus, aut etiam recedam⁹, ut intelligant, nos malle integrum Divini Numinis amorem conſervare, illæſis regulis, quàm illorum gratiam, cum aliquo noſtræ perfectionis detrimento, aucupari. Ut autem Religioni nomen non dederis, æquè tamen obligaris ad devitandos hos placendi affectus, qui in oculis ſęcularium videri quidem poſſent actiones urbanitatis, & manſuetudinis, cum tamen reverà aſſentationes ſint, quæ culpa non vacent. Nunquam eò comitas tua progrediatur, ut ſapiat adulationem, ut falſum proferat. Prudenter exprimenda veritas eſt, verbis honore, ſuavitate & reverentia pleniſſimis. Proponi illa aliquo ſer-

monis lenocinio poteſt,nihil interest,modò ab illo,quem alloqueris, capiatur. Et quamvis foret aliquis ex primis terræ moderatoribus, ſi ex officio tuo monere illum debes, aut opinionem tuam illi declarare, cùm conſcientiæ tuæ leges tranſgredi non poſſis, fac iſtud generosè cum debito reſpectu,neque putes te aliquid à ſpiritu ſuavitatis alienum admittere. Propone tibi Danielis exemplum, incumbebat illi, ut ingratam aliquā veritatem Regi Nabuchodonoſor aperiret, fecit profectò cum honore, reverentia & dulcedine, nihil tamen eorum quæ dicenda erant prætermiſit. *Hæc eſt interpretatio altiſſimi, quæ pervenit ſuper Dominum meum Regem.* Quid ſuavius? ſuum illum Regem & Dominum compellat. Sed ſubjicit: *Eÿcient te ab hominibus, cum beſtiis*

ferisq

ferisque erit habitatio tua, & fœnum ut bos comedes.

Propoſueram quidem adferre regulas nonnullas, quæ ad hanc manſuetudinem in occaſionibus maximè periculoſis conſervandam videbantur, opportunæ; ſed quis modũs illas explanandi, cùm ad diſſertationis metam pervenerim? hæc una tamen erit inſtar omniũ, quæ erat B. Franciſco Saleſio familiaris: *Nihil contra Deum.* Tantum comitatis, tantum hilaritatis, tantum urbanitatis dulcediniſque, quantum voles, modò ſit *Nihil contra Deum*, nihil, quo lædi offendiq; poſſit.

Poſt hæc nihil ſupereſt, Hagiophila, niſi ut te orem, cujuſcumque ſtatus, aut conditionis exiſtas, ut in ſpiritu manſuetudinis des operam ſaluti, & perfectioni tuæ, quod ut facilius, & efficacius à te obtineã,

utar verbis S. Pauli: (*a*) *Obſecro vos, ut digne ambuletis vocatione, qua vocati eſtis, cum omni manſuetudine.* Ita Apoſtolus loquitur, quòd virtus hæc, poſtquàm cæteris virtutibus patefecerit aditum, eaſque in animam noſtram introduxerit, eaſdem illic conſervet ac tueatur, earumque veluti jure hæreditario acquiſitarum poſſeſſionem afferat: (*b*) *Beati mites, quoniam ipſi poßidebunt terram.* Virtutes apud manſuetos tanquam in ſolo patrio cōmorantur; Melancholicis, invidis, ſuperbis & quibus ſimiles affectiones dominantur, ſuæ ſubinde virtutes ſunt; minimum tamen eſt, quod illos de earum poſſeſſione dejicit, facillimè ipſæ elabuntur; ſoli mites & ſpiritu manſuetudinis præditi, perſtant, ipſa animæ pax & tranquillitas illos in perpetuo victo-

(a) *Eph.* 4. (b) *Matth.* 5.

victoriarum & felicitatis uſu conſtituit. (*a*) *Manſueti autem hæreditabunt terram , & delectabuntur in multitudine pacis.* Qui hunc ſuavitatis affectum non habent , occupant virtutes (ſi modò aliquas occupant) non quaſi proprias , ſed velut aliunde ſibi elocatas ; quid mirum ſi facili negotio eripiuntur? ſi verbum aſperius , ſi contemptus aliquis, ſi modica vanitas illas auferat? alia penitus manſuetorum ratio eſt, mortificati ſunt, victoriis æque ac virtutibus abundantes, hæreditaria illis virtutum exercitatio eſt. Et ad hoc potiſſimùm ſervit ſuavitas verborum, effectus gignit mirabiles, tum in ijs , qui ea utuntur, tum in aliis, ad quos dirigitur : & ſicuti ſufficit verbum unicum acre & aculeatum ad exaſperandum & imbuendum perenni

(a) *Pſal. 39.*

rancore alicujus animum : ita unica vox blanda & ſuavis ſatis eſt, ad animos exaſperatos, & maximè à nobis averſorum conciliandos. Quidam Orientalium Rex fertur hoſtiles civitates in poteſtatem ſuam redegiſſe, non alio ſtratagemate, quàm affuſo ad portas oleo; ſed affirmare ego poſſum majorem adhuc vim ineſſe verborum ſuavitati, illa actionibus noſtris dominatur, & Cœlitum juxta ac mortalium corda ſuæ ſubjicit ditioni.

Si lubet præterea alteri lectioni vacare, lege cap. 18. 19. 20. & 22. Tract. 3. Vol. 1. 2. Part. Rodericij, ubi de humilitate loquitur : aut Imit. Chriſti cap. 2. 7. & 22. lib. 1.

Peracta lectione renova devotionem erga Patronos tuos SS. Joſephum, Alexium, Ignatium, Benedictum, Franciſcum, Urſulam, Tereſiam, aut alios qui tibi erunt peculiares. Si nullum hactenus delegiſti, hodie incipe, minimum ſaltem renova devotionis

tionis affectum erga Angelum tuum Tutelarem. Super hac re videri possunt ea, quæ in Anno sancto dixi ad festum S. Michaelis. Denique para te ad sequentem Meditationem.

II. MEDITATIO.

De Comitate & mansuetudine filij Dei.

Oratio præparatoria consueta.

I. PRæludium. Propone animo S. Joannem Baptistam, qui dum loquitur de Filio Dei, eumque digito commonstrat, ei nomen Agni attribuit: *Ecce Agnus Dei, qui tollit peccata mundi.* Non temerè sed dedita opera, sic compellans ob suavissimam comitatem, & innocentem mansuetudiné, qualis in Agno esse consuevit.

II. *Prælud.* Pete gratiam à Deo Patre, ut benè addiscas hanc Lectionem, quam Jesus te docet.

I. *Punctum.* In verbis habebat

JESUS admirabilem ſuavitatem. Primò. Unico alloquio animum audientis ſibi devinciebat, tam erat influens ſermo, melle dulcior, & gratior cœleſti nectare. *Ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.* Secundò. Cæcus aliquis importunis magniſque vociferationibus efflagitat ab illo oculorum curam: quivis indignaretur alius, extra Jeſum, qui ſuaviſſimè interrogat: *Quid vis, ut faciam tibi?* Tertiò. Simon, qui Jeſum convivio exceperat, & alij, adverſabantur Magdalenæ; at tam bonus eſt Jeſus, ut eam adversùs omnes tueatur, eam ſoletur, & repleat melle, & ſuavitate verborum ſuorum. *Vade in pace, fides tua te ſalvum fecit.* O probrum, quod in verbis adeo ſim aſper & moroſus! Rubo ſimilis, attingi non poſſum, quin pungam aliquem, & aliquo indicio prodam

prodam paſſionem meam. O Rex manſuetiſſime, rege & moderare ſic verba mea, ut à tua loquendi manſuetudine non diſcedam!

II. *Punctum.* Manſuetudo Jeſu eminebat ex vultu, & toto habitu corporis. Primò, Refertur, afflictos & Melancholicos ejus temporis, ut aliquod ſolatium ex facie benigniſſimi Servatoris colligerent, ita invitare ſe ſolitos: Viſum eamus filium Mariæ. Secundò, Ingens illa multitudo, quæ eum in deſertum, in montem, & ubique ſequebatur, ſatis aſpicere, amare, & admirari tantam ejus ſuavitatē non poterat; & cùm non continuò concionaretur, ſolo illius aſpectu ſic paſcebatur, ut ne cibi quidem, aut victus neceſſarij meminiſſet: *Ecce jam triduo ſuſtinent me, nec habent, quòd manducent.* Tertiò, Comitas denique ac benignitas Ser-

vatoris maximè tum in vultu emicuit, quando in morte Lazari fudit lacrymas. Benè dixeras, ô benignissime Jesu, adeundum te esse, ut discatur vera mansuetudo & benignitas.

III. *Punctum.* Mansuetudinem etiam factis ipsis Jesus demonstravit. Primò, ab hac processit insignis illa erga afflictos commiseratio. Hinc panes miraculo multiplicati: *Misereor super turbam*; hinc, in nuptiis Canæ Galileæ, aquam in vinum commutare non recusavit; hinc tandem voto mulieris Cananeæ factum est satis. Secundò, Cogit illum benignitas, ut magnis promissis compenset exigua officia; vitrum aquæ postulat, & in vicem totum cælum, & vitam æternam promittit. Tertiò, Quin & ad peccatores se extendit: Mulier in adulterio deprehensa, in ejus

clemen-

clementia aſylum invenit: *Mulier ubi ſunt, qui te accuſabant, nemo te condemnavit?* reſpondente illa: Non Domine; neque ego, inquit, te condemnabo. O clementiam ineffabilem! ô ſuavitatem! quis mihi det de melle, & oleo humanitatis tuæ, ut omnes actiones meæ ſimili ſuavitate condiantur!

Colloquium ad JESUM, Magiſtrum manſuetudinis. Reum te age apud illum de aſperitatibus & moroſitatibus tuis, alijſque adversùs hanc virtutem vitijs. Propoſitum emendationis. Deſiderium hujus amabilis admirabiliſque virtutis. Pater. Ave.

Recollectio. Viſitatio Venerabilis Sacramenti. Examen Conſcientiæ Prandium. Recreatio. Viſitatio Venerabilis Sacramenti. Tempus ſcriptionis. Lectio.

DISSERTATIO POMERIDIANA.

De respectibus humanis.

NIhil nobilius, nihil excellentius potest excogitari, quàm placere Deo; oblectare supremam illam majestatem, quæ nullo alio, quàm seipsa perfectè oblectatur, nonne actio est, omnium imaginabilium actionum præstantissima? hanc veritatem, Hagiophila, sic apprehendo, ut pluris facerem unicum opus, quo constaret me Deo placuisse, quàm mille milliones eorum operum, quibus toti humano generi, omnibusque simul Angelicis spiritibus placuissem, etsi etiam defixissem eos mei admiratione, & meruissem ab ijs per plura sæcula commendari. Tam mihi cordi est pondus, & felicitas, vel unius actionis, quæ grata Deo dici merea-

mereatur, ut, si scirem me posse talem aliquam exercere, quæ illi arrideret, illa peractâ mori illicò non detrectarem; & verò mori ne possem gloriosius, quàm placendo, quàm oblectando Dei viventis adorandam Majestatem? ex hac opinione mea videor meritò posse dicere; plurimùm aberrare eos, qui humanis ducti respectibus, malunt placere creaturis, quam Creatori. Videas nonnullos, qui non audebunt virtutum actiones exercere, frequentare Sacramenta, hospitalia invisere, serere sermones de rebus divinis, & spiritualibus, silentij legem, aliasque Regulas, si Religiosi sunt, observare; ne vellicentur, ne dicantur hypocritæ, aut qui devotulorum, aut Reformatorum Ordini accenseri velint. Maledictum illud, *quid dicetur*? obstaculo ijs est, boni quid agant, & ne

alicui irreligioſo, aut garrulo diſpliceant, parvipendunt Deo diſplicere. Alios reperias, qui è contrario incumbent ſedulò bonis operibus, obedientiæ, humilitati, charitati, candori & regularum obſervationi, ſed quam ob cauſam, & quamdiu? donec nimirum ille Reverendus Pater, eorum erit Director, & Superior, quamdiu præerit ea Venerabilis Mater. Accidat enim mutatio aliqua, & alter, qui non ſit ad guſtum, aut adtemperatus illorum genio & affectui, præficiatur; ſi aliò optimus ille Superior amandetur, valé obedientia, valete virtutes, actum eſt, fuiſtis. An non hæc nota eſt infallibilis, nihil factitatum eſſe purè propter Creatorem, ſed propter creaturam, propter hanc Reverendam Matrem, propter hunc egregium Patrem ſpiritualem, qui ma-

jore quàm Deus apud illos pollebat authoritate? Iſtiuſmodi homines pleni ſunt reſpectibus humanis: non ſymbolum aliud, neq; aliam cogitationẽ habent ſibi propoſitam quàm peſſimũ illud: *quid dicetur?* & verbo, omnes illi ex Ordine ſunt (liceat mihi in re abſurdiſſima, uti inepto vocabulo) Placentinorum. Quare decrevi placentinis illis, in aurem tria verba admurmurare, quæ probè intelligent; nullam injuriam faciam, ſolùm veritatem ingenuè, & ſine fuco eloquar; quod dicam, graviſſimum erit, eos eſſe ſocordes, & animalia, inter bipedes, ignaviſſima; nulla ratione mereri nomen ſervorum Dei, quantumvis id eſſe ſe ſimulent; & pro concluſione, eſſe temerarios, & penitus ineptos.

Quod ad illorum ſocordiam, & igna-

ignaviam attinet, prorſus incredibilis ea eſt; nihil talibus amicis fingi debilius poteſt. Conceperint admiranda propoſita poſt Cõfeſſionem annuam, poſt bonam Communionem, poſt Meditationem ardenter peractam, in Exercitijs ſpiritualibus, in alijs occaſionibus ejuſdem generis; ſi illos audias, aut legas eorum decreta, jurares fore rupes immobiles, conſtantiæ prodigia, nullius creaturæ impetu unquam percellenda: & mox verbum unicum, unicum ſcomma, unicum, *quid dicetur*? ſubitò efficit, ut tonum mutent, tentationi ſuccumbant, & omnium propoſitorum ſuorum obliviſcantur. Tales mihi non videntur abludere à Pica Tonſoris cujuſdam, qui illam humanas voces imitari perfectè docuerat; pronuntiabat hæc articulatè ſymbolum Apoſtolorum:

lorum : *Credo in Deum*; mille jocos viciniæ & transeuntibus faciebat cantando Litanias Virginis Lauretanas, aliaque lepidæ garrulitatis argumenta proferendo; Dixisses, illi in omnem vitam abundè de scientia provisum esse. At quid accidit? die quodam, non procul ab ædibus Tonsoris, excitatur tumultus, & solennis quædam proclamatio ad tubæ sonitum, qui cùm insolitus esset, sic miseram picam perturbavit, confuditque, ut omnis latinitas totaque garriendi peritia illi excideret, ipsaque nativæ stupiditati restitueretur, jam cæteris sylvestribus par. Pica hæc plurimas habet socias. Omnes illi loquaculi, de quibus mihi tecum sermocinatio est, similibus casibus obnoxij sunt. Exprimunt optimè linguam Sanctorum, & Apostolorum idioma, dum fervore spiritus calent.

calent. Nunquam, inquient, verbo lædam famam ullius, nunquam ſuperioribus obmurmurabo, nunquam de victûs ratione conquerar, nunquam talem Regulam violabo, nunquam me iſtorum hominum conſortio, & familiaritati immittam. O ſermonem elegantem! ô verba non alio quàm Sanctorum ore proferenda! ſed quid? occurrat perſona, cui diſplicere hic non auſit, quia illa murmurat, obtrectat, regulam violat, tantundem ille faciet. Dicatur verbulum adverſus devotionẽ, adverſus eos, qui majori quâdam obſervatione res ſuas peragunt, ſubitò itur in antiquam ſylvam, in priſtinum & laxum vivendi morem, ne à cæteris diſſentiat: unicus ſonus, non tubæ, ſed joci, efficit, ut obliviſcantur omnia axiomata ejus ſapientiæ, ad quam aſpirare videbantur. Miſe-
ri

ti mortales, qui (omnibus benè perpensis) nihil habent, quàm verba, quæ ventus discutit! Funestæ picæ, quæ ad tempus garrire didicerunt, neque opere explent, quod conscientia, quod ratio, quod Deus docuerat! An non æquissimo jure tales, debiles in supremo gradu, atq; ignavissimos pronuntio? quid enim? debiliusne aliquid esse potest, quàm semper trepidare, ibique timere, ubi nulla timendi materia est? hoc eos indicio notavit Propheta Regius (a) dicens: *Illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor.* Animos illorum sine causa timor occupat, sed timor abominandus, quandoquidem tum timeant huic vel illi displicere, quando virtus exercenda, & divinis inspirationibus obtemperandum est. Cogor aliquid addere de damnis,

(a) 4. Reg. 5.

damnis, quæ illos ſequuntur, & tibi ob oculos proponere Ducem horum vecordium, & ignavorum, quibus ad benè faciendum, idcircò animus deeſt, quòd vermis humanorum reſpectuum omne illis robur arrodat. Fortaſſe perſpecta hujus hominis miſeria, & infirmitate, deteſtaberis hanc Placentinorum progeniem, neque eorum ritu vivere voles. Dux igitur illorum & Princeps, & qui, ut placens viveret, lepræ perpetuæ periculo ſe expoſuit, eſt Naaman Syriæ Regi charus & ſupremus militiæ præſes, laborabat ille lepra tam atroci, ut caro propè difflueret : ut curaretur, mandaverat illi Eliſæus, ad quem opis gratia acceſſerat, ut ſepties in Jordane ſe lavaret. Verùm Princeps, qui alium valetudini recuperandę apparatum exſpectaverat, hoc præſcripto ſic attonitus fuit,

fuit, ut obedire detrectaret: humani respectus tantâ vi animum illius invaserant, ut propè mallet, per omnem vitam, lepra cooperiri, quàm in hoc fluvio se diluere. Quid? ajebat, aquæ nostræ, & Syriæ flumina, salubritate inferiora sint, & cedant aquis Israël, & fluvio Jordanis? quid dicet Rex meus, ubi audierit me tantum iter confecisse, ut septies me lavem in hac aqua; quæ nulla virtute nostram antecedit? quid dicet Domina Conjunx, quæ profectionem illam impedire conabatur, maluissetque me uti domestico balneo, quàm hîc, in terrâ peregrina, omnium oculis exponi? quid dicent Duces mei, quid Milites? ridebunt me profectò, cùm intelligent, supremum suum Præfectum, tantum viarum dispendium fecisse, ut septies se lavet. Hisce cogitationibus

bus fluctuabat Naaman, adeò infirmus in propoſito curandæ valetudinis, (quàm quovis pretio modiſque omnibus quærere debuiſſet) ut parum abfuerit, quin ob funeſtum illud (*quid dicetur?*) leproſus, idemque qui abierat, in patriam reverteretur; & niſi Miniſter aliquis eum ad experiundas aquas animaſſet, actum erat, perierat, omni ſpe ſalutis depoſita. Adeoque Naaman ad vivum mihi exprimit placentinos illos, eorumque debilitatem & ignaviam ad executionem boni etiam non difficilis neq; ardui, quantùmcumque ſolida, atque ſancta propoſita præceſſerint.

Ne igitur mireris, ſi poſt tantam ignaviam auſim affirmare, eoſdem nullâ ratione ſervos eſſe Dei. Non abeo à ſententia Apoſtoli aſſeverantis: *Si hominibus placerem, Chriſti ſervus non eſſem.* At in domo Religioſa

ligiosa divinis obsequijs me mancipavi, eadem ego, quæ alij, præterquam, quòd ex isto placendi affectu, qui mihi quasi à natura insitus est, omnia faciam ad oculum; & ut placeam alijs præcipuè familiaribus, & amicis meis, ideone minùs existimer servus Dei? dic, quidquid voles, Dei servus non es: pronuntiavit Apostolus, oraculum est. At optimis voluntatibus, & desiderijs plenus sum, si perspectũ me haberes, non tam facilè expungeres me ex numero servorum Dei; si me intuereris, nihil reperires dignum vituperatione; in serie meliorum me collocares, nullo alio vitio laboro, quàm ista placendi omnibusq; satisfaciendi cupiditate, quâ subinde delinquo: hæc una noxa mea est, neque de alia à multo tempore me in Confessionibus meis accuso. Nihil refert,

fert, ſancti Pauli decretoria ſententia eſt: ſervus Dei non es. Aliquid forſan tibi præ D. Paulo arrogas? ſubire hoc debes, velis, nolis. Et tu quoque Hagiophila patiere, ut tibi denunciem, ſi fortè hâc imperfectione laboras, te Dei non eſſe ancillam. Verum boni ſervi argumentum eſt, quando omni contentione ſatagit placere Domino ſuo, ejuſque obſequium, & beneplacitum obſequio anteponit aliorum, quos omnes præ illo parvipendit. Ad rem facit, quod notant Phyſicarum rerũ inveſtigatores, quando de Aquilarum natura diſſerunt. Ajunt Aquilas, ut experimentum faciant, explorentque, quinam pulli ſui ſint legitimi, & à patria virtute minimè degeneres, ſolere illos adhuc implumes unguibus attollere in altum, & ſoli opponere, quem ſi fixa, immotaque oculorum

lorum acie intuentur, habentur pro legitimis, & in nidum revecti, velut ſincera ſoboles, educantur. Hoc eodem experimento filij & ſervi Dei agnoſcuntur; ſi rectà in Deum oculos defigunt, non verò detorqueant in terram, & creaturas, illa optima ſervorum Dei nota eſt; ſi contrà accidat, falsò tanti dignitatem nominis arrogabunt. Si obtemperetur Domino, ſi Superiori, non ob præclaras illas dotes, neque ex naturali erga illos propenſione, aut affectu, ſed quia in ijs Deus, cujus perſonam gerunt, agnoſcitur, non attenta illorum gratia, vel ut nobis propterea blandiantur, nos laudent, colantque; ſignum perſpicuum eſt, divinum numen ſpectari, neque aliud intendi, quàm ut illi ſoli placeatur. Talem ſe exhibuit Religioſus ille, qui per annos duodecim obſequium

ſuum ſeni moroſiſſimo, à quo præter dura & aſpera verba, (fortè & verbera) nihil referebat, conſtanter impendit. (*a*) Ea ſanè conſtantia ſatis prodebat, illum nihil aliud ſpectaſſe, quàm ut placeret ſupremo Domino, cujus perſonam in hoc ſene intuebatur: & verò quando felicem animam efflavit, coactus fuit moleſtus hic Superior præſentibus profiteri, & dicere: Fratres mei, non homo hic, ſed Angelus eſt, quandoquidem totis annis duodecim, quibus mihi ſervivit, & ægrotanti adfuit, etſi aſperrimè tractaretur à me, nihilominùs omne obſequium, & obedientiam mihi præſtitit, cum ſingulari diligentia, incredibilique alacritate. Ille erat verus Dei ſervus, non autem placentini illi, qui malè ob humanos reſpectus agunt, aut

(a) *In prat. ſpirit.*

aut qui bonum non purè ob Dei amorem, ſed propter creaturas operantur.

Finiamus: Non hoc ſolùm damnum & detrimentum eſt: inepti ſunt, & reverà temerarij, cùm ſupra vires & facultatẽ aliquid moliantur, & quod fieri non poteſt, facere tamen ipſi velint. Modum accipe: nunquid certiſſimum eſt, nullum adhuc hominum in rerum natura extitiſſe, qui omnibus omninò ſatisfacere potuerit? fac optimo, quo potes, modo, ſemper aliquis reperietur, qui factum carpet, cui aliquid diſplicebit. Agas benè, fatui vituperabunt; malè damnabunt ſapientes; ceſſes ab opere, ut nec malum agas, nec bonum, jam hi & illi tibi illudent. Imò nonnulla ingenia ſic à natura corrupta ſunt, ut reprehendant omnia ſeu bona, ſeu mala, his vide ut placeas,

ceas, ut facias ſatis. Actiones etiam ſanctiſſimæ vellicationibus obnoxiæ ſunt. Abbas Poponius magnâ & munificâ charitate pauperes peregrinos excipiebat. Plurimus hac de re inter Monachos ſermo, multi ajebant prodigum eſſe, bonaque monaſterij dilapidare, alij contra affirmabant bene illum facere, & ejus charitatis intuitu Deū fortunare rem familiarem. Quid eſſe melius potuit, quàm quod clamabat cæcus Evangelicus: JESU *fili David, miſerere mei*. Acceptus erat hic Chriſti clamor, non item aliis, qui hinc indignabantur, & *qui præibant, increpabant eum, ut taceret*. Ipſi Angelici ſpiritus ſatisfacere omnibus hominibus non poſſunt: Quando Angelus, ſolaris cœli motor, ſolem ſtitit, ut voci Joſue obediret, ipſi Joſue placuit, ejuſmodi exercitui, at alij, qui cla-
dem

dem patiebantur, ægrè ferebant hanc ſtationem, & ſolem motoremque diris devovebant. Chriſtus Jesus ut Filius Dei foret, id conſecutus non eſt: tota illius vita quaſi ſcopus fuit contradictionis: verba ad homines facit, dicunt aliqui, nunquam ſic locutum eſſe hominem, alij obtrectant, eſſe ſeditioſum, aptumque ad plebem in Dominos animandam. Sed quo pacto Angeli, vel Sancti, vel Jesus omnibus placuiſſent, cùm ne Deus quidem eâ poteſtate, quâ eſt, id faciat? teſtatur Alphonſus decimus, Rex Hiſpaniarum, dictus Aſtrologus, cui cenſura hæc aliquando excidit: ſi Deus Mundum conditurus ſe in conſilium adhibuiſſet, ſe multa oſtenſurum fuiſſe, quæ ordine meliori diſponi potuiſſent. Teſtatur prætereà alius ille, qui hominem, ajebat, præclarum eſſe Dei artifi-

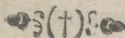
cium, deesse tamen in pectore fenestellam, quâ cordis arcana penitiùs inspicere possemus. Res certa est, fieri nihil potest, quod ad gustum sit omnium, & tamen eò connituntur nostri placentini, Deo placere volunt, & creaturæ, quod possibile non est. Ne eos imitere, Hagiophila, temerarij sunt; Deum specta, huic fac satis, & conscientiæ tuæ, & cætera omnia floccipende. Illi qui respectibus ducuntur humanis nullos à Deo favores consequuntur, imò Deus *dissipavit ossa eorum, qui hominibus placent*; Cùm è contrario in eos munificentissimus sit, quibus animus est, ut illi placeant, parum curantes, quid dicturi aut cogitaturi sint mortales. Præclarum hujus rei testimonium est in B. Margareta Iprensi Religiosa sancti Dominici: adhuc puella obvium habuit adolescen-

tem

tem satis à naturæ dotibus instructum, ejusque amore per oculos admisso capta est; & aliquamdiu Amicitiam illam fovit intra terminos omnis decentiæ & honestatis, non quòd ullo conjugij cum illo contrahendi desiderio teneretur, sed ut affectui suo, naturaliter in illum propenso, satisfaceret. At Deus, qui solus amari ab illa cupiebat, tàm validè perculit illius animum, ut decreverit se penitùs amore illo exuere, & adolescentis consuetudinem devitare. Peracto hoc proposito, accidit post pauculos dies, ut eidem illa in plateis occurreret, jamque in eo erat, ut consueto more alloqueretur; verùm propositi memor, & semoto omni respectu humano, tergum illi, satis inurbanè, obvertit, incurritque in proximam Ecclesiam, ut ad pedes Christi cruci affixi pro-

voluta meritas de hac victoria gratias referret. Tantoperè id Deo Filio placuit, ut visendum se præbens, illam insigni coronâ condecoraret. Sufficeret forsan una talis actio, & similis humanorum respectuum contemptus, ad conciliandos nobis divinos favores, & sanctitatem comparandam. Cur solliciti erimus, ut placeamus creaturis, quæ nos non judicabunt, neque debitã nostris actionibus mercedem redhibebunt? nonne præstat placere Creatori, eoque uti symbolo: Dum licita faciã; quod lubet, alij dicant.

Nisi hæc Lectio sufficit, prosequere ea apud Rodericium, quæ manè de humilitate incœpimus, aut cap. 2. 3. & 5. lib. 2. de Imitatione Christi. Deinde sequitur Examen.

EXAMEN CIRCA MANSVETVDINEM.

PRimò, *Submissè loqui, & humiliter, & sine strepitu.* Secundò, *Non uti verbis austeris, pervicacibus, imperiosis, aut quæ contemptum aliorum redoleant.* Tertiò, *Non contradicere aliis, neque cum ullo contestari.* Quartò, *Nullum contristare sive verbo sive gestu, sive ope recusatâ, quantumvis vilis & abjectus videatur.* Quintò, *De nullo queri, etsi injuria nos affecisset; quæ si est, fiat id verbis blandioribus, quæ excusent, & elevent refutando illam.* Sextò, *Si quispiam nos læsit, non exspectemus, donec ille culpam agnoscat, ejusque veniam à nobis postulet, sed ipsi illum præveniamus, & deprecemur, quòd indignandi occasionem dederimus.* Septimò, *Non reprehendere aut increpare alios sine gravi causa.* Octavò, *Aliorum defectus, & infirmitates benignè*

nigne tolerare, neque admodum curare, quòd nostri defectus aliis sint noti. Nonò, *Nullo indicio demonstrare antipathias quasdam, seu aversiones in nonnullis, sive illa à natura indita sint; sive usu comparata.* Decimò, *Nunquam exhibere se fastidiosum, seu vultu, seu gestu, seu aliâ quâdam ratione.* Undecimò, *Facilè concedere in sententiam, & opinionem aliorum, rejecto proprio judicio.* Duodecimò, *Nunquam in pejorem partem verba aliorū interpretari.* Decimò tertiò, *Quodam commiserationis affectu ferri in afflictos eorumque miserias & calamitates sentire.* Decimò quartò, *In copia negotiorum & occupationū, tranquillitatem & hilaritatem animi præseferre, vultu sereno, & composito.*

Hagiophila, hæ præcipuæ mansuetudinis notæ sunt, da operam, ut illas obtineas, & fructum reportabis incredibilem.

Tempus eſt jam Officij, aut precum aliarum vocalium, deinde hujus Conſiderationis.

CONSIDERATIO.

I. CUi bono cætera, niſi per exercitium, & acquiſitionem virtutum fiamus veri Dei miniſtri? præcipuum hoc eſt, cui attendi debet, reliqua tantùm acceſſoria ſunt. Doſitheus in ſuo Monaſterio patrabat admiranda, in converſatione ſua erat amabilis, in ægrorum obſequio obſtupeſcendus: at hinc aliqua gloriæ & vanitatis titillatio illum invaſit, quam advertens S. Dorotheus, hoc dicto, quod pluribus convenire poteſt, illum perſtrinxit: Doſithee, inſignem aliorum famulum te præſtas, & egregium complacentem, ſed nondum Dei ſervus effectus es.

II. In tua ſitum eſt poteſtate, ut maximas præſtantiſſimaſque virtutes

tutes consequaris, gratia Divina nobis non deest, sed nos desumus gratiæ. Vult Deus nos ad sublimem perfectionis gradum evehere, nos non aliam, quam mediocrem, virtutem volumus. Quis Aulicus dignitates & favores sibi à Rege oblatos recusat? at molestia in virtutis acquisitione reperitur: quis ignorat? sed neque hoc ignoratur: rosam esse spinis septam, & in concha, unionem. Hac molestiâ cœlum emitur, an pretio nimio, & pœnitendo?

III. Non advertunt homines, & nihilominùs verum est, acquisitionem unius virtutis, at exercitium unius actus virtuosi, majoris pretij esse, plurisque æstimandum, quàm si celebrem aliquem de hostibus victoriam reportasses, aut acquisivisses centum millia aureorum annui censûs, aut regni ali-

cujus sceptrum, & diadema obtinuisses. Virtus Christiana bonum Dei est, cujus intuitu, quantumvis exigua sit, omnibus tamen totius naturæ donis antestat, ut omittamus mercedem, quæ erit sempiterna.

IV. Quàm me olim pœnitebit, quando videbo me propterea esse non assecutũ eum gradum virtutũ & meritorum, quem Deus mihi destinaverat: quòd nimium rei alicui creatæ adhæserim, aut quòd repudiaverim Divinam gratiam, eique non omni modo fuerim obsecutus. Ah! quàm charo mihi stabunt eæ commoditates & deliciæ, quibus nunc, cùm gravissimæ virtutum negotiationi studere oporteret, indulgeo! utinam solo purgatorij pretio & gloriæ imminutione luam!

V. O virtus! quisquis perspe-

ctum haberet valorem & meritum tuum, illi res omnes terrenæ viles, & suo affectu indignæ viderentur: & ut nullo alio , ad illam amandam, stimulo compelleret, quàm quòd JESUS & MARIA eandem tanto amore prosecuti, complexique sint, volo amare, & credere, nihil esse amabilius eo objecto , quod ambo illi sapientissimi rebus omnibus prætulerunt. Tantis ducibus aberrare non possum.

VI. Vah rerum terrenarum amores! dum gustantur, desipiunt. Vivat virtus, illa, illa est aqua Samaritanæ proposita, *quam qui biberit, sitiet iterum*, quæ ipso sui usu appetitionem accendit. *Aqua est saliens in vitam æternam. O Domine, da mihi hanc aquam.*

Sequitur hora quietis, deinde Officij & aliarum Orationum, tum Visitationis Venerabilis Sacramenti, & præparationis ad sequentem Meditationem.

III. ME-

III. MEDITATIO.

De Zelo Filij DEI erga salutem animarum.

Oratio præparatoria consueta.

I. PRæludium. Imaginare pastorem, qui quærat aliquam à grege avulsam & aberrantem oviculam; pervagatur omnia, sursum, deorsum, per valles, per montes, per planitiem, nullum denique locum non studiosè perlustrat. JESUS talis pastor est, qui venit idcircò in mundum, ut hominem ad verum ovile reducat.

II. *Prælud.* Pete gratiam, ut ex hac divini Pastoris charitate proficias, eandem sic agnoscas, ut in amorem illius vehementiùs accendaris, & pro ratione statûs tui, te pereuntibus animabus impendas.

I. *Punctum.* Filius DEI zelo incredi-

credibili fertur in ſalutem animarum. Primò, ille eſt Pater filij prodigi: quidquid enim Parens perdito ſuo filio exhibuit, cùm recepit in gratiam, id omne JESUS præſtitit hominibus. Secundò, JESUS eſt magnus ille Medicus, qui deſcendit de cœlo, ut curaretur magnus ægrotus, qui jacebat in terra, ut ait Auguſtinus, qui ideò corporibus medicinam faciebat, ut animæ ſanarentur: propter illas, erant inſignes illæ curationes; & morbi corporis, quibus medebatur, animæ morbos, febrem, ſurditatem, cæcitatem, paralyſim, ſimileſque affectiones repræſentabant. Attentiùs perpende ſingula, & ſollicitum ſtudium hujus amantiſſimi Medici; *Non egent, qui ſani ſunt, Medico.* Tertiò, ille eſt, qui ſe meritò comparat Gallinæ pullis ſuis addictiſſimæ: *Quoties volui congre-*

gare filios tuos, sicut Gallina congregat pullos suos sub alis, & noluisti? O Pater amantissime, ego sum Filius ille prodigus! O Medice diligentissime, ex afflictissimis illis ægrotis unus sum! ô Pater, qui materno homines affectu complecteris, pullus sum aberrans, qui de sinu tuo me abstraxi, ut cæterorum more ruerem in perniciem! per zelum illum, quo totam Galilæam, & finitimas regiones peragrabas, miserere operis tui, & objecti primorum, & veterum amorum tuorum. Gratiarum actio pro te, & toto genere humano: Propositum.

II. *Punctum.* Filius Dei subibat labores ineffabiles, ut Evangelium, & amoris legem prædicaret. Oppidatim ibat pedes, eleemosynis piorum hominum se sustentans, contemptu, injurijs & contumelijs appetitus, continuando molestias,

& fatigationes illas, tribus integris annis posteaquam quadraginta dierum jejunio ad hoc se præparasset. Expende anima mea hujus divini Pastoris solicitudinem erga populum illum, quin & erga nos illius successores: die pascit illos verbo, & exemplo, nocte vigilat, ut eosdem precibus suis tueatur.

III. *Punctum.* Semper patuit zelus illius, sed præcipuè in conversione mulieris Samaritanæ: fatiscebat ex itinere, & inedia: loco tamen cedere priùs non vult, quàm prædam cæperit, *fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem.* De cibis injicitur sermo: *Alium*, inquit, *cibum habeo manducare, quem vos nescitis:* Hic cibus meus est, hæc quies, convertere istam animam. Tot conversiones aliæ; tot ardentissimæ prædicationes; ut de ijs diceretur; *Nunquam sic locutus est homo:*

SEPTIMVS DIES.

De virtutibus in Paßione & Morte Christi imitandis.

ADest, Hagiophila, dies molestissimus Servatoris nostri: Viginti quatuor postremæ horæ continent Epitomen eorum omnium, quæ per annos triginta tres gessit. Sæculis opus foret, ut perpenderentur singula, quæ paucis hisce horis acciderunt. Inprimis, virtutes omnes, quàm aliàs illustriores apparuere. Verùm duas potissimùm attendo: Resignationem illius, & patientiam; si aliæ etiam se insinuant, tuum erit illas æquè atque alias, quas tibi propono, imitari.

Visitatio Venerabilis Sacramenti, & preparatio ad meditandum.

I. MEDITATIO.

De Resignatione Filij Dei tempore Passionis.

Oratio præparatoria consueta.

I. PRaludium. Propone animo Servatorem in horto orantem, humi prostratum, & dicentem: *Pater, si possibile, transeat à me calix iste; veruntamen non mea voluntas, sed tua fiat.*

II. *Prælud.* Pete gratiam à Deo ut benè intelligas, quanti momenti sit hæc Resignatio Servatoris nostri, ut eam oblatis occasionibus imitêre.

I. *Punctum.* Maxima fuit hæc filij Dei in Patrem resignatio: velle quidquid ille quoad passionem volebat. Primò quod patiendum illi erat, fuit tam atrox & insolens, ut S. Hieronymus asserat, nemini hactenus innotuisse omnia,

quæ

quæ ille tolerarit ; dolores illius fuisse ineffabiles, neque magnitudinem illorum, ab ullo homine in hac vita, concipi posse. Omnia prævidebat, & capiebat Servator, & nihilominùs se resignat. Secundò, obtulerat se Deo Patri, ut pro nobis etiam summo justitiæ rigore faceret satis ; ah! si ob unicum peccatum mortale, tanta tormenta homo sustinet in inferno, & ob veniale in purgatorio : quid apprehendisse JESUM censes, qui extremum jus luere debebat tot millenorum & millenorum millium peccatorum? juxta naturæ appetitum eximi quidem voluisset, accommodat se tamen Patris voluntati: *Pater, si possibile est, transeat à me calix iste, veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu.* Tertiò, ulterius processit; plus passurus erat, quàm mererentur scelera morta-
 lium;

lium; & paſſurus dolores adeò intolerabiles, ut niſi vita miraculo prorogata fuiſſet, moriendum illi fuerit ſolo malorum imminentium metu. Unde meritò ajebat: *Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem.* Et reipſa, niſi divina vis animam retinuiſſet, in iſto ſudore ſanguineo, obrutus triſtitia, & tormentorum apprehenſione, in iſta flagellatione, & in iſta ſpinea coronatione, vivere deſiiſſet. Enimverò formidabat tot, tamque enormia ſupplicia; ſed animi reſignatio in Dei Patris voluntatem, facit, ut ad omnia promptum ſe exhibeat. Vnico ſuſpirio, unica ſanguinis guttulâ ſatisfeciſſet omnibus, at paratiſſimus eſt ad extrema, ſi Patri placuerit. Quartò, videbat omnem hominum perfidiam, omnia illorum ſcelera; inutiliter ſanguinem ſuum profundi, tot dolores tantâque

tormenta ſubiri, ſine ullo fructu; hæc incredibili mœrore animum percellebant: nihilominus vult, ſi Pater velit. O amabiliſſime Redemptor! ecquando tandem me divinis tuis voluntatibus accommodabo? quantumvis magnæ occurrant difficultates, & plurimùm appetitus meus naturaque reluctetur?

II. *Punctum.* Reſignatio filij Dei fuit admirabilis in ijs omnibus, quæ carnifices voluêre, ad torquendum ſacroſanctum illius corpus. Hujus dicti veritatem collige ex eo, quòd *Pilatus tradidit eum voluntati eorum*; hinc, permiſit caput ſibi ſeptuaginta crudeliſſimarum ſpinarum aculeis configi, hinc ſuis humeris aſſumpſit pondus crucis intolerabilis; vellent plura pejoraque carnifices, vellet etiam Jeſus. O amabilis Redemptor! modò

modò agnoſcant homines ſe diligi à te, & maximè tibi cordi eſſe, ſalutem illorum æternam! paratus es ad omnia, quæ volent hoſtes tui, ah! cur non ſimili affectu excipio contradictiones hominum, eaſque, propter amorem tuum, gratas habeo?

III. *Punctum.* Reſignatio Filij Dei eò uſque proceſſit, ut paratus fuerit etiam omnia, quæ à dæmonibus inferrentur, ſuſtinere. Ab his, teſte Chryſoſtomo, poſſeſſi fuere barbari illi milites, qui eum flagellârunt. Perpende hanc lanienam; iſta ſex, & amplius millia ictuum; illam flagellorum mutationem; iterationem Carnificum cùm pulſando fatigarentur; nihil aliud iſta ſunt, quàm furia militum obſeſſorum, & dæmonum, qui hos ſatellites ad tantam crudelitatem ſtimulabant. Et optimus Jeſus ad

hæc

hæc erat promptiſſimus, quin & ad pejora, ſi inferre voluiſſent. Quid accidere mihi, poſt hoc exemplum, poteſt, ad quod non debeam eſſe reſignatus?

Colloquium ad Salvatorem, cũ proteſtatione: nihil aliud impoſterùm volendi, quàm quod ipſe vult & permittit, undecumque id eveniat; cum plena deteſtatione & abnegatione noſtrę proprię voluntatis, cùm illa laxet habenas cupiditatibus omnibus, & præcipua miſeriarum noſtrarum ſit origo. Pater. Ave.

Recollectio: Elige diurnam teſſeram. Placebit hæc, cùm ſit magni illius Epiſcopi Genevenſis: *Vivat Ieſus qui per mortem, monſtrat amorem nobis fortem.* Vel ea S. Tereſiæ: *aut pati, aut mori.*

Sequitur Officium, aut alia Precatio vocalis, Tum Sacrum. Deinde Lectio.

DIS-

DISSERTATIO MATVTINA.

De Mortificatione.

DUrum vocabulum eſt, Hagiophila, quod veſtibulo hujus diſſertationis præfigo. Aut nullo, aut admodùm in exiguo amore eſt Mortificatio. Plures eam nolunt experiri, & magni beneficij loco acciperent, ſi nullus unquam de ea ſermo apud illos inſtitueretur. Ægri ſunt, qui cuperent ſanitatem, ſed remedia ſine quibus ea recuperari non poteſt, oderunt. Laudetur Deus, quòd non ſis ex eorum numero. Tuum illud ſanctimoniæ, & perfectionis deſiderium ſatis teſtatur, te mortificationem diligere, tibique placere, ut quid de hac ſentiam, liberè profitear. Operam verò luderem, ſi tibi eam proponerem, veluti omnibus mortalibus,

bus,cujuſcunque ſint conditionis, neceſſariam; jam pridem eſt,quòd ſcias hominem peccato eſſe depravatum,debilitatumque, cui cupiditates & caro continuum bellum moveant, rebellentque adverſus ſpiritum, ac proinde neceſſarium illi eſſe, ut ſe mortificet, & mortificationis fræno ſubigat rebelles illos appetitus, rationiſque imperio ſubſternat, ut idcircò dixerit Job, vitam hominis ſuper terram eſſe militiam,quâ ſeponi arma non poſſunt,ſed ſemper ad manum eſſe debent. Nihilò magis ignoras, quòd ij, qui peculiare perfectionis ſtudium profitentur, uti tu, debeant ſe huic exercitio impendere, cùm ad inſignem aliquem virtutis gradum pervenire non poſſint,niſi ſingulari curâ, eâque aſſidua oppugnent appetitus naturales, ſeq; abnegent; vim perpetuam infe-

rentes

rentes naturæ ſuæ, & continuò in ſenſuum cuſtodiam excubantes; unde meritò ſancti Patres ſtatum Religioſum, verum Martyrium appellitârunt. Scis omnia, & plura, quàm ego ſuggerere tibi poſſem, de Mortificationis neceſſitate comprehendis, ſi intelligis dictum iſtud Servatoris: *Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Plus hic uno verbo inſinuatur, quàm contineant libri omnes, qui de mortificatione loquuntur. Et cùm jam dudum iſta didiceris, puto majorem me gratiam apud te initurum, & unà lucrum temporis facturum, ſi potiùs tibi declarem conditiones, veræ & utilis mortificationis, quàm ſi ijs immorer, quæ jam antè cognita perſpectaque ſunt.

Incipiamus ab ea, quæ, meo judicio, eſt omnium pulcherrima; pulcher-

pulcherrimam autem censeo, quæ universalis est, & ubiq; reperitur; S. Ignatius eam continuam vocat: *Continuam in rebus omnibus mortificationem*. Oportet igitur, ut sit in corpore, resecando amorem illum quo in id, ejusque commoditates ferimur, & cujus defectu, Hosius Cordubensis Episcopus, ex mente S. Hilarij, se perdidit: *Quod sepulchri sui nimium amans fuerit*, id est, nimis corpus suum coluerit: totque, cum illo, alij æternum periêre, quòd carnem suam luxu eduliorum & vestium, alijsque sensuum delitiis & voluptatibus nimiùm indulgenter habuerint, cùm obsequi D. Paulo debuissent, dicenti: (a) *Semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes, ut & vita Iesu manifestetur in corporibus nostris.* Quod ideo non adfero, ut ingentes quasdam

(a) 2. Cor. 4.

quaſdam auſteritates & inſolitas pœnitentias ſuſcipias, ut imiteris B. Eleonoram de Vanegas Religioſam Tertij Ordinis S. Dominici, cujus victus ordinarius, pane & aqua conſtabat, & lauticiarum loco, coctis herbis; quæ nudis, hyeme, pedibus ambulabat, quæ humi cubabat, aut in aſſere, ſaxo cervicalis vicem ſubeunte; cui cilicium diu noctuq; humeris affixum (ſcalprum illud erat ex ferro, quod ita carnem penetrabat, ut à morte avelli non potuerit, quin ſimul corporis partes abſtraherentur) quæ modico ſomno utebatur, ut largiùs orationi vacaret; cui frequens per ſeptimanam flagellatio, & plerumque cruenta, ut omittam eas, quas in honorem Patronorum, & aliorum Sanctorum celebrium, adhibebat. Non ago, ut tali ratione tractes corpus tuum,

avertat Deus: ne quidem ut facias, quod B. Maria de S. Spiritu ejuſdē Ordinis, quæ corpus ſuum triginta quatuor diverſis locis candelula adurebat, ut Chriſtum patientem imitaretur, & ſolatium aliquod purgantibus animabus adferret; neque ut uſurpes cilicium inſolitæ aſperitatis, aut ſupponas crinibus inſignem ſpinarum numerum, uti fecit B. Maria de Purificatione, itidem ejus Ordinis, invento ad maximos cruciatus idoneo. Non conor talia tibi tormenta perſuadere, quando te ad corporis mortificationem invito. Ad Spiritum Sanctum ſpectat ea ſuggerere: ſufficit mihi, ut dicam, macerandum & mortificandum eſſe corpus, cum prudentia & moderatione; non concedendo illi, quidquid poſtulat, & tantum pœnæ, & doloris illi infligendo, quantum ratio nobis dicta-

dictabit, & ij, qui nos regunt, permittent: Frustra enim existimamus obtineri cælum posse, nihil patiendo, & carni indulgendo quidquid appetit: (a) *Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram.* Ut credamus nos delicijs deditos, nolentesque ut vel minimum corpori desit, quo ejus cupiditatibus satisfiat, perventuros ad culmen virtutis & perfectionis, nimia & insana fiducia est, fieri hoc nequit: *Sapientia non invenitur in terra suaviter viventium.*

Mortificatio hæc, non tantùm corpus, sed etiam spiritum afficere debet, ut rationi subjiciatur: frænanda igitur voluntas est, deponendum judicium proprium, frangenda pertinacia, non standum suis sententiis, & opinionibus: omnes affectus iræ, odij, vindictæ, dolo-

(a) *Coloss. 2. 5.*

doloris, amoris, gaudij, invidiæ, avaritiæ, ambitionis compescendi. Ubique esse, & dominari debet mortificatio, ubique sibi vim adhibere oportet, ne hostis humani generis aliquod de nobis lucrum referat, & ut generosis nostris certaminibus eam recuperemus innocentiam, quam vitio primi Parentis amisimus: Tali usu mortificationem præstabimus universalem, & maximè gloriosam. Sed ut clarius me explicem, vide quo fieri modo possit universalis. A summo mane, à prima cogitatione, quæ evigilanti occurrit, usque ad ultimam, cùm somnus initur, mortificatio sit continua. Neque ulla prætereat actio aut opus, ubi affirmare non possim, me mortificationem quæsivisse, saltem in aliqua circumstantia. Excitaris mane ut surgas, nullo consilio cum cervicali inito,

inito, proripe te ſtatim & te mortifica. Prima diei mortificatio eſt, has Deo primitias offer. At non edormivi, non ſatis quievi, adhuc pauxillum,& ſufficiet. Heus! ſurge, & admitte hanc mortificationem, quid? omniane corpori indulgebis? ſed non ſuccedet oratio, novi me, & frequenti experientia didici, toties me fructum nullum ex Meditationibus retuliſſe, quoties plenè non edormiverã. Heus! proripe te, & magno animo te mortifica, plus meriti hæc mortificatio adfert, quàm unius horæ Oratio. Surgam equidem, ſed commodè, ſeu ut frigus declinem, ſeu ut convenientiùs me lavem, ſeu ut inter veſtiendum aliquas precationes perſolvam. Heus! promptè fac & diligenter, etiam in hoc te mortifica, & feſtina ad ſalutandum Venerabile Sacramentum, ſi in

tuis ædibus eſt, ut cæteros eo ſalutationis officio antevertas. Quid dicet alias Angelus tuus tutelaris, qui ſtudiosè attendit an Deus diei primitias à te ſit obtenturus? quid dicet, ubi viderit corpus tuum prævalere, & hoſtem de tua deſidia, & immortificatione lætari? Ain' fortaſſe, tantilla ab Angelo non curari? imò verò, majore eum ſolatio afficere non poſſes : ab hac prima mortificatione de totius diei eventu bene ominatur. Nimis quàm certum eſt, hanc vim & ſanctam ſurgendi promptitudinem, illi eſſe acceptiſſimam. Plenæ ſunt ſanctorum hiſtoriæ, & fidem faciunt, ipſos etiam Angelos Tutelares, non rarò Excitatorum officio functos, idque tamdiu geſſiſſe, donec ſancti illi minùs ſe in ſurgendo promptos exhibuerunt, tunc verò, quaſi talem deſidiam deteſtarentur, po-

ſtridie non excitaſſe, aut quamdiu culpam illám clientes non expiaſſent: quod evidens argumentum eſt, illos non parùm ſimili negligentia offendi. Inſtar omnium erit quod noſtro ævo accidit: Devota Anna Santonica è Sodalitate Urſulinarum, eam gratiam à DEO obtinuerat, ut ab Angelo ſuo ſemper his verbis: *Anna, ſurge* excitaretur. Vix Angeli vocem audiebat, quin ſtatim, & admirabili diligentia ſe proriperet è lectulo. Verùm evenit aliquando, ut paululùm tergiverſaretur, & ſenſim iterum indormiret, cùm redijt quidem Angelus, ſed voce ſolito acerbiore, *Domina*, inquit, *non placet ſurgere*? ſuffecit ea monitio, ut illicò obtemperaret, culpamque agnoſcens & pœnitens ſtatueret, in poſterum non tergiverſari.

Hagiophila, hanc mortificatio-

nem

nem tibi potissimùm ad exemplum produxi, quòd ignorem, quas alias hujus exercendæ occasiones habeas, & certus sim, hanc tibi non defuturam. De cætero per diem continuò mortificationi intenta sis, neque tibi parcas. Dum egrederis in publicum, oculorum cohibe curiositatem, ne aspice, quod desiderare non licet, visum depressum & modestum gere; Magdalena Redonia tertij Ordinis Dominici Professa, quę paucis ab hinc annis sanctimonia Tolosæ claruit, per urbem incedens nihil præter silices & lutum intuebatur, & qua molestius iter erat, gradiebatur. Dum versaris inter homines, in eorum faciem ne obtutum defigas, seū reverentiæ, seu modestiæ gratiâ. Vidit aliquando S. Mechtildis, dum festo S. Joannis Evangelistæ sacris interest, B. Virginem, & hunc

S. Apoſtolum, illuſtrem radio ſplendoris admirabili, qui ex oculis emicans in faciem Deiparæ dirigebatur, dumque hæret iſto prodigio attonita, audit à Joanne: illum, dum inter mortales viveret, ea fuiſſe erga Virginem Matrem reverentia, ut defigere in illam oculos nunquam fuerit auſus. Saltem eorum vultum, qui ſexu differunt, ne aſpice & ea ſit aliquando tuæ mortificationis materia. B. Aloyſius Gonzaga in vultum fæminarum nunquam intuebatur, ne Imperatricis quidem, etſi aulicis officijs ei deſerviret. S. Clara de Montefalco, hac etiam in re ſtudebat mortificationi, & oculos à viri facie abſtinebat. Offert ſe aliqua curioſitatis occaſio? adhibe mortificationem. S. Carolus Borromæus nunquam per ullam feneſtram proſpiciebat. Pia. Magdalena Redonia

cujus

cujus etiam antè memini, quando ad illam filij litteræ deferebantur, ad tres quatuorve dies tenebat obsignatas, tum ut curiositatem suam frænaret, tum ut teneritudinem affectus materni compesceret. Id subinde imitari, cùm à charis epistolas accipimus, foret mortificatio Deo acceptissima. Tempestas frigida est? ampla mortificationi seges offertur, si toties ad ignem non accedimus, quoties cupiditas eò nos rapit. B. Joanna de S. Catharina, Religiosa Ordinis S. Dominici penè igni per hyemem irascebatur, quòd carnis suæ delitijs, tam esset accommodus: unde in asperrimis frigoribus, tot præceptis adigi ad focum debebat, quot adhibenda sunt, ut delicatulus quisquam, & otiosus inde avellatur. Aliquis te verbo, repulsa, contemptu, aut alia ratione offendit: Optimè, jam præclara

adest te mortificandi occasio si taces, si non quereris, si pro eo deprecaris, qui injuriâ te affecit. Soror Maria de Ascensione, Religiosa Hispali, in Monasterio B. Virginis de Gratia, si molesto, aut aculeato aliquo dicto perstringeretur, illicò se proripiebat ad SS. Eucharistiam, gratias actura, & tum candidè, simplicitateque admiranda dicebat: En, Domine mi, munus, quod ad te defero, ut acceptum sit precor, & ignosce sorori meæ, cui non cogitanti talia exciderunt. Versaris in periculo violandi silentij, aut Regulæ alicujus, aut præstandæ inutilis & otiosæ urbanitatis? generoso recessu, & mortificatione declina. Memoriæ proditum est, de Joanna Celersia Atrebati Religiosa, quòd rarò ad locum congressûs, & colloquij adiret, neq; unquam, nisi de rebus omninò necessarijs,

loqueretur. Unde ab alijs quibuſdam ſororibus , majori licentiæ deditis, ſoror ſylveſtris appellata eſt, ſed illa tali convitio immobilis à ſua conſuetudine non receſſit, ſemper ſeria & accurata in omnibus, quæ illi mortificatio ſuggerebat. Cibum ſumis? etiam hic, in quo frangas appetitum tuum, reperies , ſive à qualitate ciborum, ſive à quantitate. Nunquam ſine aliqua victoria recedendum eſt. Nolim tamen ut ſolicitudinem Magdalenę Redoniæ imiteris, quæ eo tempore, ſic in omnes mortificationis occaſiones intendebat, ut rogata aliquando à Confeſſario, quot victorias in unius ovi comeſtione, de ſe reportaſſet; minimum octo recenſuerit. Omitto cætera in quibus exerceri hæc virtus poteſt, ex his quæ attuli, facilè de reliquis judicabis. Gradum faciamus

ab universali mortificatione ad particularem, quæ est omnium maximè necessaria, intelligo illam, quæ est vitiorum nostrorum & affectionum. Quisque ab una præcipuè passione divexatur: *Nemo sine defectu, nemo sine onere*, inquit Thomas de Kempis. Et in ea mortificanda, & debellanda potissimũ studium collocari debet, isque dies periisse existimandus est, quo nihil adversus hunc gestum, nulla victoria relata est. Unde utilissimum est, non solùm manè, statuere quoties oppugnare illam velis, verùm etiam prævidere hujus pugnæ occasiones, ut animus majori generositate præparetur. Nimis prolixus forem, si vellem pluribus mortificationis hujus momentum tibi commendare, sufficiet, si universè de hac, & quavis alia affirmem, tantum te habituram virtu-

tis, quantum mortificationis, nec hilo amplius: & deinde in cœlo tantum te gloriæ adepturam, quã-tùm retuleris de appetitibus, de affectibus tuis victoriarum.

Si non sufficiant hæc, lege prima quinque capita Tract. 7. quæ de Passione Christi sunt, in secunda parte Rodericij. Aut cap. 22. l. 2. de Imitatione. Post lectionem renova devotiones tuas, erga passionem servatoris. Plures in *sancto favore*, à me conscripto, reperientur. Lectio 45. Devotionis servire poterit, pro præparatione Meditationis sequentis.

II. MEDITATIO.

De Amore Filij Dei erga proximum tempore Paßionis.

Oratio præparatoria solita.

I. PRæludium. Propone tibi Servatorem discipulis suis dicentem: *Baptismo habeo baptizari, & quomodo coarctor, donec perficiam!*

Baptis-

Baptiſmus hic ſanguinis eſt, quem in Paſſione ſua pro nobis effundere deſiderabat.

II. *Prælud.* Pete gratiam pernoſcendi iſtum Amoris exceſſum, quem Dei Filius , poſtremis vitæ ſuæ horis , erga homines teſtatus eſt , quaſi per triginta tres annos non ſatis eum declaraſſet.

I. *Punctum.* Nullo certiùs indicio proditur Amor, quàm ſi Amans pati deſideret, pro Amato. Votum hoc fuit maximum ſervatoris noſtri , unde nulla loca declinabat, quibus prævidebat ſe aliquid paſſurum. Ita adijt hortum olivarum, ubi capiendus erat, ita rogare noluit Patrem , ut ad tutelam ſuam mitteret Legiones Angelorum ; ita facultatem ſe invadendi dedit militibus, quos verbo in terram proſtraverat ; ita nullum apud Herodem miraculum patravit, ne liberaretur.

raretur. Denique ex vi hujus desiderij, Cruci affixus se sitire dixit: *Sitio.* Verè quidem istud de Siti corporali, multò tamen magis significabat sitim spiritualem animarum nostrarum, & salutis hominum. Et verosimile est, post singula tormenta dixisse illum; Sitio pati hæc & ampliùs, tum ex amore, quo erga Patrem feror, tum ex vehementi desiderio salvandi genus humanum. O quis mihi det tale desiderium, tantam sitim patiendi pro JESU in signum affectus mei, & satisfactionem meorum delictorum! ah quid est quod desidero, si non desidero pro JESU, quod JESVS tantopere desideravit pro me!

II. *Punctum.* Eò illum abripit Amor, erga homines ardentissimus, ut desideraverit pati omne genus tolerandorum, omni loco,

& omni tempore; etiam uſque ad mundi finem, ſi ita DEO Patri viſum fuiſſet. Atque huc referri poſſunt verba illa: DEVS, DEVS *meus, quare me dereliquiſti?* Tibi placet, ut Clemens Ancyranus longum plurium annorum Martyrium ſubeat, ut in craticula torreatur Laurentius, ut Bartholomæo cutis detrahatur; lapidibus obruatur Stephanus; totque alij crudeliſſimis diuturniſque cruciatibus torqueantur, imò uſque ad finem mundi, erit continuus ordo patientium; cur mihi iſtam gratiam non facis, ô Pater, ut eorum loco ſolus omnia ſingulorum tormenta ſuſtineã, ad diem illum extremum? abnuis hoc, Pater, & ſic me derelinquis: me unicum & dilectum Filium tuum? Mundi rerumque terrenarum amatores, cedite mihi amorem tam inſatiabilem, ut nunquam ſaturari

turari possit patiendo pro eo, qui tanta pro me pati voluit, & vobis cedam delicias omnes, omnes quas vel voto, offerre mihi possetis:

III. *Punctum.* Tantus fuit illius in proximum Amor, ut affixus Cruci oraverit pro inimicis suis: *Pater ignosce illis, non enim sciunt, quid faciunt.* Quò progredi ulteriùs Amor potest, quàm ut oretur pro ijs, qui maleficio nos impetunt, qui nobis injuria summa, ignominiaque, crudelitatibus inauditis, & diabolicis vitam eripiunt, & deinde, optima qua fieri potest ratione, excusentur? fecit id Dei filius. Expende quàm foret actus ille generosus, si condonaremus culpam, non uni, aut alteri, qui in nos deliquisset, sed pluribus, maximè, si foret in potestate nostra, eos punire, aut vindicare; si conditione

dignitateque excelleremus? Servator eximius fuit in his omnibus, & in testificatione amoris sui incomparabilis, Quando tam benevolè excepit Judam proditorem suum; appellando Amicum: *Amice ad quid venisti?* quando ignovit Latroni peccata & injurias, quibus illum petierat, Paradisum promittendo, & alijs quibusdam occasionibus satis declaravit benignam animi sui in hostes propensionem. O Deus bonitatis infinitæ! concede mihi gratiam, ut ignoscam hostibus meis, eos benevolo animo excipiam; illos amem. Quod si à me hactenus neglectum est, ignosce ô Deus misericordiarum, neque enim scivi, quid facerem.

Colloquium ad Patrem æternum, ut me habeat in numero eorum, pro quibus Filius ipsius oravit, deinde ad Filium gratias agendo,

gendo, quod pro me Patrem orare dignatus sit. Pater, & Ave.

Recollectio. Visitatio Venerabilis Sacramenti, Examen conscientiæ. Prandium Recreatio. Tempus scriptionis, quod, si alia desit materia, impendes notandis eorum nominibus, qui singulari aliqua injuria te nonnunquam affecerunt, aut quos à te scis aversos & alienos, ut subinde, maximè diebus Veneris, pro eis ores nominatim, eaque ratione ostendas te ijs ignoscere propter illum, qui Crucifixoribus suis ignovit.

Sequitur hora lectionis.

DISSERTATIO POMERIDIANA.

De Lingua.

ADmirabilis Prudentij Poëtę genius est, dum verba faciens de generosa Machabæorum Matre, metuente ne timor cruciatuum ignavam aliquam è filijs vocem exprimeret, simul atque priori lin-

gua eſt exſecta, introducit eam præclarè exclamantem: *ſatis: jam parta nobis gloria eſt.* Poſt amiſſam linguam optimum ſucceſſum, & gloriam licet ominari.

Linguam Tyrannus amputari juſſerat
Vni ex Ephebis; Mater ajebat: ſatis,
Iam parta nobis gloria eſt.

Videbat illum exemptum periculo fidei abnegandæ, neque poſſe quidquam linguâ profiteri, quod illi adverſaretur; unde magnis incedebat lætitijs, & malebat elinguem filium habere, quàm ejus periculoſi membri damnis vitijsq; expoſitum. Unicum verbum impertinens, unicus linguæ lapſus corrumpere poteſt omnia. Lingua gladius eſt, ſed furioſiſſimus, ſed periculoſiſſimus, ſed quovis enſe acutior. *Multi ceciderunt in ore gladij,*

dij, sed non sic, quasi, qui interierunt per linguam suam. Plures una occidit, quam omnes totius orbis acinaces. Quid à me exspectas, Hagiophila, post hanc amputatæ linguæ felicitatem? fortè ut dicam ad evitanda innumera mala, & ad gloriosè vivendum moriendumque, carere linguâ oportere; Deus avertat illam à me mentem & intentionem. An potiùs ut te moneam, si vivere sanctè, religiosè, & in securâ perfectionis semitâ cupias, necessarium omninò esse, ut sæpe te geras quasi elinguem, & cui lingua exsecta sit? qui id profectò faceret, evidens haberet suæ salutis argumentum, & cum illustri illa Matre dicere posset: *Satis, jam parta nobis gloria est.* Facilè adverteris, me illa hactenus attulisse in dissertationibus meis, quæ ad spiritalem tuum profectum, maxime

videbantur opportuna, verùm tibi persuadeas, velim, tanti esse momenti illud, quod modò de lingua dicturus sum, ut de commodo, & utilitate nulli alteri materiæ concedat.

Plurima de lingua proferri in medium possent, sed quis modus tantillo otio, quod mihi tecum conceditur, cuncta pertexendi? quare sufficiet, si tibi commendem, ut malè de nullo loquaris, neque per modum querelæ, aut murmurationis, neque per calumniam, aut injuriam. Atque hac in re potissima cura adhibenda est, ut sine lingua esse videamur. Ut verò mentem meam meliùs assequaris, duo notanda præmitto, quæ circa hujus rei defectum in Communitatibus animadverti. Multorum annorum usus & experientia, magnus & sciens Magister est, qui

sæpe

ſæpe plura nos docet, quàm ſcire deſideraremus. Animadverti igitur noñullos ad fucorum, & Apum naturam proximè accedere, dum mordent, & linguæ ſpiculo eos configunt, qui volunt auferre mel, illumque dulcem liquorem ſugere virtutis, tantopere Deo, & Angelis acceptæ. Ita nimirum aliqui tam malè à natura compoſiti ſunt, ut nihil illis ſit familiarius, quàm pungere, vexare, & convitijs proſequi eos, qui virtutum exercitio, & regularum obſervationi ſtudiosè ſe dedunt, quique nihil aliud quærunt, quàm mel devotionis, & ſanctitatis. Illi homines tantis aculeis bonos illos Patres & Fratres, bonas illas Matres & Sorores impetunt, ut res ſit commiſeratione digniſſima. Si quis in rebus ſuis peragendis exactus accuratuſque ſit, dicent eſſe ſcrupuloſum; ſi pauper-

tatis ſit amans, de animi abjectione & tenacitate criminabuntur; ſi promptum & obedientem ſe præſtet, ajent eſſe ſimplicem atque ſervilem; ſibi ingenium eſſe liberalius, non ad ſervitutem natum: & quiſquis Ovem ſe fecerit, eundem facilè à Lupo devorari. Adeo quidquid agant ij, qui virtutum ſtudio incumbunt (quia tacitè per bonam vitæ ſuæ rationem, mores aliorum tepidos, & liberiores reprehendunt) alij continuò obtrectant, improbant & in pejorem partem interpretantur, donec veluti in rabiem acti peſſima quæque, ſeu clam, ſeu palam, indicto bello, moliuntur, & involvant veſparum inſtar venatarum, aut tanquam ſpinæ igni injectæ perſtrepunt, inſolentibus & detractorijs verbis; quemadmodum olim à nonnullis adverſus probum Davidem factitatum

tatum est: *Circumdederunt me sicut Apes, & exarserunt sicut ignis in spinis.*

Alterum quod notavi est, plures reperiri Absolonis imitatores, qui malè volunt Davidi & ijs omnibus, qui cum illo consentiunt, illique adhærent; aut qui saltem continuò ijs obtrectant. Funesti & ingrati Absolones! qui amare nequeunt, neque benè loqui de suis superioribus; quique molestè ferunt, aliorum cum illis consensionem; unde in Patrem & filios, sexcenta pessimæ linguæ spicula intorquent; invidia & æmulatione rumpuntur, & consumuntur, ità ut nullum levamen, nisi à maledictis, in insontes vibratis haurire posse videantur. Reperies inter rebelles illos & occultos parricidas, qui planè dicere audebunt: Ne tali fidas, benè illi cum superiore

convenit; ô si æque tibi atque mihi perspectus foret! non est, quod esse videtur, probè cavero, ne me illi adjungam. Infortunati Absolones quousque alieno sanguine, & dispendio famæ alienæ pascetis maledicam sitim vestram? ecquando tandem vestro sanguini, in persona Patris & fratrum vestrorum parcetis? aliquidne optari in domo religiosa melius & sanctius potest, quàm amor & unio membrorum cum capite, & filiorum cum Parente?

Ab his notis transitum faciam ad injurias, quas tales sibiipsis inferunt, & ad commendationem, quam facere tibi institui, ne unquam de ullo, ne minimũ quidem, malè loquaris. Injuria, quam sibi faciunt, in eo consistit, quòd ista linguæ lubricitate se præcipitent in gravissimas animi angustias;

incre-

incredibiles pœnæ & cruciatus intolerandi ab illa maledicendi licentia promanant, maximè cùm transit in consuetudinem, aut in gravia verba erumpit, quemadmodum proclive est in usu familiari, & quotidiano. Unde Sapientis præclara sententia est: (*a*) *Qui custodit linguam suam, custodit ab angustiis animam suam*; à pressura, à torturis, alij legunt. Prætereamus eas anxietates & angustias, quas subeunt hac occasione sæculares, sive in vita, sive in hora mortis; uti misero illi accidit, qui maledicendi vitio deditus, cùm parum à morte abesset, linguam protrusit palàm intumescentem, sæpe iterans voce lamentabili: (*b*) *Ista pessima lingua me damnavit*, quæ ultima fuerunt verba exspirantis. Tantùm loquamur de angustiis, quæ

(a) *Prov.* 2. (b) *Ex Histor. Angl.*

quæ accidere possunt hominibus Religiosis, si fortassis hac in re delinquunt. Et inprimis, video angustiam esse maximam, versari in periculo Deum lethaliter offendendi, & sollicitum esse, num id, quod diximus, lethale sit peccatum. Id maledicis usuvenit; poteſtne animæ, quæ Deum amare debet, & cupit, aliqua crux fingi acerbior, aut horribilior? posse autem facilius in hac materia committi peccatum mortale, quàm existimetur, certissimum est, neque puto id à te ignorari. Si verò dubitas, lege, quæ proponit Rodericius secundâ parte, capite nono Tractatûs secundi; vix enim ea legeris, quin illicò erumpes in Sapientis verba, paulo ante tibi commendata: *Qui custodit linguam suam, custodit ab angustiis animam suam:* Quòd si post serium examen ejus, quod

quod de altero dixisti, judices aut saltem putes esse mortale peccatum, ô quantę tum animi angustię, quanti cruciatus; præsertim si aliquo perfectionis studio teneris? nam consultum tunc est, ut non priùs lecto te credas, quàm confessione culpam expiaveris, petierisque veniam ab offenso, si fortè læsa graviter charitas est, uti in industriis suis monet P. Claudius Aquaviva. At istis omnibus obnoxium se reddere, fieri putas sine tormento? quin ajo, tormentum esse gravissimum, maximè quibusdam ingeniis gloriosis, quæ naturæ quâdam propensione à talibus humiliationibus eximi percuperent. Putas ergo non esse aureum Sapientis pronuntiatum: *Qui custodit linguam suam, custodit ab angustiis animam suam?* quando verò instituenda erit confessio extraor-

dinaria, quando exercitijs, renovationi, & reddendæ conſcientiæ rationi vacandum (quo tempore lumina ſunt majora, & velum, quod affectiones noſtrę oculis prætexebant- deponitur) arbitrare an pœnæ futuræ ſint leves, præſertim ſi notabiliter & ſæpe peccatum eſt? agetur de reparando honore læſorum, fortaſſe plures exiſtent, reparatio erit difficilis, ignominioſa; in ipſa etiam confeſſione difficillimum erit ſe ritè explicare, diſtinguere, & benè manifeſtare; & utinam in hora mortis ob negligentiam hac in parte admiſſam, nobis conſcientia noſtra & dæmon non exprobret eam loquendi libertatem, quodque tam facilè noſtras de aliis opiniones protulerimus, & eo modo, quo loqui de nobis alios nollemus: reverà quò diutiùs animum adverto, eò magis conſpiro

cum

cum Sapiente: *Qui custodit linguam suam, custodit ab angustiis animam suam*; ita ut firmum ratumque mihi sit, (erit verò etiam omni sapere volenti) nunquam male loqui de ullo, nunquam, neque ullâ ratione. Nec mihi dicas, Hagiophila, subinde tibi excidere parva quædam maledicentiæ verba, sed de quibus loqui operæ pretium non sit. Itane verò? audi Sapientem de similibus pronuntiantem: (a) *Verba susurronis quasi simplicia, & ipsa perveniunt ad intima ventris*, legit Cajetanus, *& ipsa vulnera, & percussiones*. Modica illa verba, ut simplicia videantur, vulnera sunt. Si læsus inaudierit, abalienabitur, ij quibuscum communicas, minoris te facient, & tu, nisi cor habeas obduratum, rancorem animi senties, perdesque tranquillitatem, & gaudiũ inter-

(a) *Prov.* 26.

internum ob violatam proximi charitatem. *Verba quasi simplicia, & ipsa vulnera, & ipsa perveniunt ad intima ventris.* Et ut illa deessent, exiget à te pœnam Deus, aut per desolationes, aut communium gratiarum subtractionem, aut permittendo, ut in aliorum quoque ore verseris, & de te vera falsaque disseminentur, aut alia aliqua ratione. Animæ etiam sanctissimæ, & cum Deo conjunctissimæ, si hoc vitio linguæ delinquant, pœnam non effugiunt, juxta peccati qualitatem. Narrant Annales Cistercensium, quendam Religiosum eo favore fuisse cælitus affectum, ob præclara virtutum & sanctimoniæ merita, ut quoties sacra synaxi reficiebatur, toties illo, & tribus proximis diebus ingentem quasi mellis dulcedinem in lingua experiretur: Accidit porrò, ut verbum paulò

paulò aculeatiùs in aliquem intorqueret, & ecce subitò cessavit ille solitus favor, tantumque abfuit, ut in prima sumptione sentiret pristinam dulcedinem, ut etiam expertus sit magnã amariciem in lingua, & in conscientia perturbationem, luctam rebellionemque, quam dicti illius memoria excitabat. Adeò consultum est, nunquam malè de altero loqui, & existimare, quòd levissima detractionis verba, grave nobis adferant detrimentum, disponantque, ut à divina manu vapulemus. *Verba simplicia, & ipsa vulnera & percussiones.* Nunquam aliàs melius assecutus sum aculeos D. Bernardi in rem præsentem: (*a*) *Levis sermo, quia leviter volat, sed graviter vulnerat; leviter penetrat animam, sed non leviter exit; facilè volat,*

(a) *Serm. de tripl. custodiâ manus, cordis & linguæ.*

volat, atque ideò facilè violat charitatem; vilis res est musca moriens, sed exterminat oleum suavitatis. Aliquidne verius & ad persuadendum efficacius dici potest? discamus igitur continere linguam nostram, & de alijs non loqui, nisi optimè. Imò neque illa dicamus, quorũ certam habemus notitiam, si alterius honori derogare possit. *Audisti verbum adversùs proximum tuum, commoriatur in te, fidens, quoniam non te disrumpet*, ait Sapiens. Sed vulgata jam res est, & nota omnibus: nihil refert, loquantur alij, non tu, ut etiam in rebus periculosis silere consuescas. S. Ignatius Patriarcha noster, multa similia sciebat; non propagabat tamen ad alios, neque ullam de ijs mentionem faciebat, tam erat illi cordi nullius famam lædere, & de omnibus honorificè loqui, ita ut quisque

que crederet ſe optimâ eſſe apud illum opinione. At illa, quæ de proximo diſſero, jam antiqua ſunt, & pridem acta, quid accidere inde incommodi poteſt, ſi illa in ſermonibus ingeram? jam præteriêre omnia longâque oblivione ſepulta ſunt: idcircò & tu ſepulta non effodias, neque iterum proferas in lucem, & ſermonem. Nobiſcum ſatis negotij habebimus, ſi recolamus propria peccata, ut illa defleamus, & non aliorum, quæ ad nos non ſpectant, uti olim optimè dixit ſanctus Hugo Gratianopolitanus. Et S. Joannes Alexandrinus Patriarcha affirmavit: *Iniquum eſſe ab homine petulanter exprobrare, quòd à Domino clementer condonatum eſt.* Breviter, nullo unquam modo alterius fama vellicari debet, ne illorum quidem, qui nobis ignoti ſunt, etſi vulgato rumore

tradu-

traducantur. Neapolitanus Nobilis, honorificè de P. Rudolpho Aquaviva, cùm Christi causa mortem oppetiisset, loqui non poterat, neque patiebatur, ut glorioso Martyris nomine compellaretur, Barbarorum crudelitas ajebat, illi vitam eripuit eodem perfidiæ affectu, quo plures alios obtruncat, non in odium fidei nostræ: hic honos illi debitus non est, habeant illum Martyrem, qui volent, non ego. Advertendum autem est, huic homini nunquam cognitum fuisse illum insignem Dei famulum; unde accidit, ut proximâ nocte, postquam sacros Martyrij honores summâ pertinaciâ illi denegaverat, sese in somnis Pater visendum præberet, rogaretque, utrum se de facie & reliquo corporis habitu nosset? eo negante: Cur ergo, inquit, de me loqueris? ego sum Rudolphus

dolphus ille, cui, judicio tuo, Martyri esse non licet , quid commisi adversùm te , ut potissimum gloriæ meæ ornamentum mihi detrahas? postridie, summo manè, Nobilis ad Patres nostros accurrit, proditisque omnibus , quæ noctu acciderant, veniam honoris tanto Christi Athletæ denegati , postulavit.

Scire cupis, quandonam licitum sit de malis proximi cognitis loqui? tum scilicet cùm remedij gratia, & ex charitate eadem illis manifestamus , ad quos eorum cura pertinet , quique corrigere delictum possunt. Extra hunc casum, si me audis , geres te velut elinguem erga qualescumque proximi tui imperfectiones , & ea sollicitè observabis , quæ modò tibi commendavi , ut sis expers illarum, quas maledici sibi accersunt , angustia-

guſtiarum. Et quod generatim à me prolatum eſt, intelligi maximè debet de Superioribus, illiſque perſonis, quæ nos gubernant, ut adverſus eas nullæ querelæ, nullæ obmurmurationes inſtituantur, carpendo gubernationem, aut agendi modum, *Cuſtodite vos à murmuratione, & à detractione parcite linguæ.* Simul ac Judæi contra Moyſem, Ducem & Gubernatorem ſuum, murmurabant, illicò Deus ab ijs pœnam ſumebat, alia ſcelera negligere videbatur, ſed hoc ſine præſenti caſtigatione non prætaeribat, neque id leviter, ſed ad plurima millia, ſine ullo perſonarum reſpectu, ne earum quidem, quæ ſanguine erant cum dilecto ſuo Moyſe conjunctiſſimæ. Teſtis eſt Maria illius ſoror, quam mox leprâ percuſſit, cùm fratris actionibus obtrectaſſet; & adhuc clemen-

ter cum illa actum est, quandoquidem plures alij idem vitium morte luerint. Nunquam Deus ijs parcit, qui in Superiores & Præpositos insurgunt, adeò ut contumeliam illam velut sibi, non ijs, illatam vindicet. Argumento est historia, quam S. Bernardus de maledica muliere posteris reliquit. Pessima hæc assueta quibusvis obtrectare, ausa est aliquando in publicâ plurium coronâ calumniari S. Malachiam, & præsentem injurijs petere, calvum, hypocritam, alijsque probrosis nominibus compellans. *At ille nihil respondit*, inquit S. Bernardus, *quia mitis erat, & verecundus, sed Dominus respondit pro eo*, servique sui causam ita complexus est, ut statim impudens mulier in amentiam inciderit, pauloque post infami morte sit defuncta. *Dominus autem respondit pro eo.*

Ausit

Ausit subditus aliquis linguæ spiculo Superiorem suum configere: *Dominus respondebit pro eo*, seriùs, aut ociùs pœnam exposcet; eam libertatem vindicabit; culpa est, quam non relinquet impunitam. Et hinc disce, Hagiophila, quid iis, qui tibi præsunt, debeas: sed sive Superior sit, sive alius, memineris nunquam malè de illo loqui, nunquam, etsi perpetuò esses victura. Atque istud Sapientis consilium est, quod bellarij loco tibi relinquo. *Vnusquisq; proximum suum non angustiabit in æternum.*

Si hæc Lectio non sufficit, aut displicet, perge ea legere in Rodericio, quæ manè incepisti, aut lege cap. 19. & 51. lib. 3. de Imitatione Christi.

Sequitur Examen virtutis Patientiæ, omninò hodie ad rem, quando de maxima Christi Patientia agitur.

EXA-

EXAMEN CIRCA PATIENTIAM.

EN signa veræ & sublimis Patientiæ. Primò, *Silentio præterire, neque respondere, aut par pari referre, quando injuriis afficimur, aut accusamur.* Secundò, *Omne indicium iracundiæ, & indignationis compescere, ne erumpat.* Tertiò, *Molestias illas secum dirigere, neque queri, nisi amanter apud Deum, orationis tempore; neque ullo signo externo læsionem prodere.* Quartò, *Eadem animi vultusque constantia irrisiones, despectus, calumnias, dolores, ægritudines, omniaque malorum genera, quin & mortem ipsam tolerare.* Quintò, *Existimare se dignum & promeritum quævis mala, ob scelera vitæ anteactæ, ideoque omni solatio & quiete indignum, imò graviora acerbioraque mereri, quàm patiamur.* Sextò, *Pacem & lætitiam internam non dimittere,*

quidquid adversi accidat. Septimò, *In afflictionibus Deum laudare verbis S. Iob :* Sit nomen Domini benedictum. Octavò, *Vires ad tolerandum à Deo postulare, cum ea fiducia, quod omnia possimus in eo, qui nos confortat :* Domine, vim patior, responde pro me. Nonò, *Majores à Deo afflictiones petere, si sit ad illius gloriam, & salutem nostram, sed unà, ut robur & patientiam necessariam subministret, exemplo Pij V.* Domine, auge dolorem, sed auge patientiam. Decimò, *Suaviter & sereno vultu ijs respondere, qui te lædunt, si modo necessaria, aut utilis sit responsio.* Undecimò, *Amare & officia charitatis exhibere offendentibus, reddendo bonum pro malo.* Duodecimò, *Orare peculiariter pro illis, qui nos affligunt, aut animo sunt à nobis alieniore.*

Adest tempus Officij, aut alicujus Precationis vocalis. Deinde hujus Considerationis.

CONSIDERATIO.

I. QUale ijs probrum, qui Christo Crucem portanti ferre opem recusant. Hoc crucis extremum non admodùm gravat, solæ occasiones sunt, quas tibi offert, ut pro illo patiaris. Si id exigeret à te, ut manibus pedibusque affigereris, ut sexies mille ictus flagellorum exciperes aliquid foret argumenti, quo te difficilem præberes; tantoperè verò tergiversari, ob extremum Crucis, & propter tantilla, quæ nobis in comparationem eorum, quæ ille sustinuit, toleranda occurrunt, nescio sanè quid excusationis prætexere aliquando poterimus, ubi eam ille ignaviam meritò nobis exprobraverit.

II. Ex mente D. Bernardi, multa bona agere, & multa mala pati, Christianum est. Unde igitur ego,

qui peculiari quâdam ratione virtutem, & nomen istud profiteor, mihi magnopere blandiar? ubi bona, quæ egi? ubi mala, quæ passus sum? ingens abusus est, credere multum præstari, cùm nihil, aut quasi nihil, præstatur.

III. Miles ad patiendum se resolvit, id enim militiæ ratio postulat; Civis, ut loci more vivat, oportet enim aptare se consuetudinibus patriæ, in qua degitur. Militia hujus vitæ, sine tolerantia non est, & consuetudo civium Mundi est bona malaque sustinere. In cœlo nil nisi bonum est; in inferno nil nisi malum: Tertia, quæ his interjacet, utriusque extremi particeps est. Injuriane ergo à te exigitur, ut statuas vivere more aliorum? præsertim cùm id lubenti animo faciens, & pro expiatione peccatorum tuorum, cœlum quoque promerearis?

IV.

IV. Nihil absque Dei voluntate contingit, quod modo displicet, placebit aliquando. Militiæ, quò plus molestiarum & vulnerum subitur, eò plus gloriæ accedit; manus Chirurgi dum secat, ingrata est, at ubi vulnus curavit, eandem deosculamur; sartor corrumpere materiam videtur, dum in partes illam discindit, dum serico infligit vulnera & tot incisiones, diceres rem perdi; sed paulisper exspecta, & videbis vestem inde pulcherrimam prodire. Præstolare tu quoque tempus à Deo destinatum, & magnam ab omnibus afflictionibus tuis gloriam reportabis.

V. Quâ fronte quærimus hujus vitæ voluptates, & delicias, postquam scimus, & seriò comprehendimus Jesum mortuum esse, & nostri causa mortuum? S. Elisabetha Hungarica, auditâ mariti mor-

te, quâ nihil funestiùs illi accidere potuisset, manus in cælum sustulit, erupitque in has voces ; quandoquidem mihi frater, & dilectissim⁹ amicus defunctus est , jam mihi mundus esse desiit, nullæ voluptates miseræ Elisabethæ reliquæ sunt! dicamus & nos : si Jesus mihi omnia est, & Pater, & Amicus, & Sponsus , & unicæ deliciæ cordis mei, & si ille pro me mortuus est, quid aliud possum, quàm seriò constanterque mundo, & omnibus illius voluptatibus valedicere ? vale igitur Munde , valete voluptates, valete creaturæ omnes quandoquidem Jesus meus mortuus est, & quidem amore mei mortuus est!

VI. Quisque cor suum ubi voluerit, defigat, ego meum ad pedes Crucifixi affigere volo , neque patiar inde avelli animum , & cogitationes meas. Et an non jure meritis-

ritiſſimo? cùm antequam eſſem & quam mereri poſſem, Jeſus in monte Calvariæ mei meminiſſe voluerit, tantaque attentione & amore diviniſſimam ſuam mentem mihi applicuit, quaſi præter me nullus in rerum natura extitiſſet, pro quo pati, & ſanguinis ſui meritum accommodare debuiſſet.

Hora quietis, tum Officij ſeu Orationis vocalis, Viſitationis Venerab. Sacramenti, & præparationis ad ſeq. Meditationem.

III. MEDITATIO.

De Patientia Filij Dei, tempore Paſsionis.

Oratio præparatoria ſolita.

I. PRælud. Propone animo Jobũ in fimeto ſuo ſedentem, miraculum iſtud Patientiæ in ferendis contumeliis, injuriis, & doloribus atrociſſimis.

II. *Prælud.* Pete à Deo, ut tibi clarè manifestet Patientiam Filij sui, cujus solùm figura Jobus fuit.

I. *Punctum.* Considera Patientiam Jesu in sufferendis contumeliis. Prima, abnegari à Petro. 2. à Juda prodi. 3. Vendi triginta argenteis. 4. à cæteris Apostolis deseri. 5. Cædi alapâ. 6. Postponi homicidæ & latroni Barrabæ. 7. Sine causa damnari ad mortem, & mortem Crucis, nudum, & inter duos latrones medium. O Pater æterne, respice in faciem patientis filij tui; & quandoquidem hasce contumelias tolerat propter peccatores, & me, qui illorum præcipuus sum, ignosce illis, & mihi in gratiam eorum, quæ pro nobis Filius tuus sustinuit.

II. *Punctum.* Considera patientiam Filij Dei in tolerandis injuriis, & calumniis, quibus impetebatur,

batur. 1. Caiphas Pontifex illum publicè blaſphemũ nominat, quòd ſe eſſe Filium Dei dixiſſet. 2. Milites totâ eâ nocte, quâ apud Caipham fuit, non omiſerunt antiquas illi injurias recantare, vocando Samaritanum, Dæmoniacum, Voracem, Potatorem, Publicanorum amicum, Seditioſum, Magum, & his ſimilia. 3. Quando fuit Cruci affixus, tota illa innumera & præſentium hominum turba irridebat illum, & mille injuriis proſcindebat. Tibi gratias, ô dulciſſime Jeſu, quòd patientiâ admirabili toleraveris abominandas haſce injurias, & per eandem rogo te ſupplex, ut ſimilem mihi, dum occaſio exiget, largiri digneris, quin etiam ignoſcas ſceleribus meis, quæ cauſa fuerunt omnium iſtarum injuriarum.

III. *Punctum.* Conſidera Patientiam

entiam Filij Dei in ſuis doloribus, & tormentis. Primò, quando ſpuebatur in faciem illius. 2. Quando atrociter velabātur oculi. 3. Quando genæ alapis cædebantur. 4. Quando barba & capilli evellebantur. 5. Quando pugnis calcibuſque impetebatur. 6. Quando flagellabatur ſexies mille verberibus. 7. Quando coronabatur ſpinis. 8. Quando Crucem ſuam geſtabat. 9. Quando Cruci affixus fuit. 10. Quando illic tribus horis vivus pependit. Admiratio. Deteſtatio impatientiæ noſtræ, & Confuſio, quòd in ferendis exiguis doloribus tam ſim delicatus, & tener.

Colloquium ad Angelos hujus tantæ Patientiæ ſpectatores, ut aliquem doloris ſui & commiſerationis ſenſum nobiſcum communicent. Deinde ad animam noſtram, ut ſe reſolvat ad tria illa

malo-

malorum genera generoſo animo cum JESU toleranda.

Recollectio, Lectio Thomæ de Kempis. Roſarium. Viſitatio Venerab. Sacramenti. Cœna. Recreatio. Litaniæ Sanctorum. Viſitatio Venerab. Sacramenti. Præparatio craſtinæ Meditationis. Examen conſcientiæ. Quies, ad quam te componens digito exprime in fronte nomen Jeſu. Juvat ſubinde facere, quod Dei ſervis eſt in uſu.

Cœlum & Terra, clamat, Domine, ut amem Te, VIII
Aug

OCTAVUS DIES.

De Amore, quem Deo debemus.

QVandoquidem, Hagiophila, jam anima tua, uti oportuit, à morbis suis spiritualibus purgata sit, ac deinde divinis luminibus, quæ ex vita virtutibusque Salvatoris emicant, illustrata, id unicum deest, ut te Deo unias, quòd hoc duobusque sequentibus diebus, modò in dies decem solitudinem tuam protrahas, cum ejusdem gratia factura es. Ut verò facias felicissimè, nihil, meo judicio, aptiùs est Amore divino. Conformatione suæ voluntatis cum Dei beneplacito, & devotione erga Augustissimum Sacramentum. Per ista te deducam ad vitam unitivam, initio ab Amore facto.

Visitatio Venerabilis Sacramenti; & præparatio ad meditandum.

I. MEDITATIO.

De Motivis ad amandum Deum.

Oratio præparatoria consueta.

I. PRæludium. Imaginare Parentem aliquem, qui omnia media adhibet, ut affectum Filij sui sibi devinciat; rogat illum, blanditur, beneficijs obligat, hæreditatem adpromittit, nihil denique negligit, ut ametur. An non naturam omnem exuisset Filius, si tam benignum Patrem non amaret?

II. *Prælud.* Pete à Deo gratiam, ut benè agnoscas excessum Amoris illius, quo erga te usus est, ut iste erga filium suum Parens.

I. *Punctum.* Deus excepto, quòd violentiam nullam adhibuerit libero arbitrio, fecit, quidquid potuit, ut ab homine amaretur; omnia, ut hoc assequeretur, tentavit. Primò, creatum è nihilo conservat,

vat, & momentis omnibus prorogat illi vitam, quod perinde est, atque si nova continuò creatione illum restauraret, sine quâ in nihilum suum resorberetur. Et quo hæc, nisi ut otium sit illum amandi: neque tantùm conservat, sed conservat cum sollicitudine & amore, veluti pupillam oculi sui, velut oculos suos: Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei: imò huic officio impendit Angelos, Aulæ suæ Principes, nostrûm vilissimus habet aliquem ex ijs Principibus continuò sibi assistentem, & advigilantem noctu diuque, per triginta, per sexaginta annos, quamdiu vita prorogatur. Secundò, homini præcipit, ut amet, præceptumque illud minis mortis, & mortis æternæ stabilit; adeò ut omnis generis mala indícat, si non amet. Tertiò, illum rogat, & cor

illius postulat, nimirum ad amorem: *Fili, prabe mihi cor tuum*; & asseverat isthic esse delitias suas: *Delitia mea esse cum filiis hominum.* Quartò, innumeris illum beneficiis sollicitat ad Amorem suum; istis tot recreationibus, tot pulcherrimis objectis, istâ corporis valetudine, istâ Amicorum turbâ, & post hæc, præparatione gloriæ interminabilis; modò tantùm ametur. Anima mea, non ista satis potentia sunt incitamenta, ut te donet tam amanti Deo, utque deseras omnem amorem earum creaturarum, quæ te abstrahere possent ab hoc unicè amabili? si non sum rupes durissima, quin te deinceps amem, ô omnium amabilium amabilissime! Protestatio. Fervor. Confusio quòd tam serò.

II. *Punctum.* Magna mihi Deus peculiariter contulit, ut me ad amorem

morem suum pelliceret. *Fecit mihi magna, qui potens est.* Primò, voluit me esse familiæ honestæ, & piæ. Ah, quid si ortum duxissem in Turcia, aut ex parentibus impijs, qui nullam educationis bonæ curam habuissent! Secundò, dedit mihi corpus integerrimum, in quo anima se idoneam experitur ad illum cognoscendum, & amandum; cùm tot alij naturæ infortunio priventur eâ felicitate. Tertiò, non sum extinctus in utero, aut priùs, ratione quàm uterer. Vitam mihi & tempus quo illum amare possem, impertijt; ubi tot alij prius interierunt, quàm fungi possent istis officiis. O Deus omni amore dignissime, vellem te amare mille millibus cordium, si tot haberem! quæ igitur foret impudentia, si istud unicum & miserum, quod habeo, non totum integrumque im-

penderem, & consecrurem amori tuo?

III. *Punctum.* Deus mihi demonstravit singularia quædam Amoris, & Benevolentiæ argumenta, quæ non aliis; aut in modo, aut in circumstantijs, aut intuitu meorum meritorum. Quisque novit, in quo peculiariter sit Deo obstrictus. Tu tua nunc expende, anima mea; ingentem numerum habes particularium beneficiorum, vocationis, discriminum superatorum, misericordiarum post tam gravia & toties repetita delicta, & aliorum innumerorum. O Deus amoris! non fallo me, si me fateor inter omnes creaturas esse obligatissimū ad amandum te. Dignus sum tot infernis, quot stellæ in cœlo micant, si non permitto, ut totum cor meum tibi dedicatum sit, & ut nullius alterius rei amore tangatur,

tur, quàm tui, aut propter te.

Colloquium ad tres Personas Augustissimæ Trinitatis, agendo singulatim gratias de beneficiis & favoribus, quibus animam meam affecerunt, ut eam ad amandum invitarent. Pater. Ave.

Recollectio. Diurnæ tesseræ electio, fortassis hæc prolixior videbitur:

Felix divinus est Amor, felix Amoris vulnus est.
Sed multum est felicior, qui semper illo læsus est.

Illa brevior ex Augustino desumpta: *Serò te amavi, pulchritudo tam antiqua, tam nova, serò te amavi.* Aut alia ejusdem: *Cælum & terra clamat, Domine, ut amem te.*

Sequitur aliqua pars Officij, aut Oratio vocalis. Deinde Sacrum. Tum Lectio vel hæc, vel alia.

DISSERTATIO MATVTINA.

De cura rerum minimarum.

AMor divinus, Hagiophila, quē exercere tantoperè desideras, non tantùm magna molitur, sed

etiam ad res minimas sese demittit. Quare in harum commendationem hodie mihi tecum disserendum est. Et imprimis affirmo, eas majori æstimatione dignas esse, quâ passim putetur, sive illas intuearis, ut à Deo, à natura, & ab arte industriaque hominum procedunt; sive ut in se sunt, consideres. Quid minus est capillo? & tamen nullus omnino est, quem Deus innumerato non habeat, & cujus non gerat curam peculiarem. Quid vilius Corvipullo, qui ovo exclusus deseritur à parentibus, & ingratâ crocitatione victûs subsidiū implorat? & nihilominùs se Deus illi impendit, cibumque præparat: *qui dat escam pullis corvorum, invocantibus eum.* Nunquam Deus dedignatus est manum rebus etiam minimis applicare, imo in templo Salomonico, usque ad ipsa emunctoria

ctoria providere voluit. Natura sui auctoris æmula, minùs non facit; & ut magnis præclariſque operibus producendis ſtudiosè incumbat, minima tamen in manibus noſtris lineamenta ductuſque non negligit. Ipſe Plinius aſſerit illam magis in minutis iſtis reculis, & in muſcis, cæteriſque parvis animantibus formandis, quàm majoribus occupari: *Rerum natura nunquam magis, quàm in minimis tota eſt.* Homines verò, qui naturã induſtriâ ſuâ æmulantur, ſemper videmus majorem operam minoribus, quàm magnis opificiis applicare. Horologiopœus impenſiore ſtudio conabitur horologium gemmæ annulari includere, quam vaſto aliquo adornare domum Civicam; & Pictor tanti facit modicum umbræ ductum, quanti reliquam perſpicuorum colorum in-

ductionem. Mos iste omnium usu sæculorum confirmatus est, ut apud peritos arbitros res parvæ magnarum pretia & æstimationem aut vicerint, aut æquarint. Exigua res est bombyx, apis modica, & tamen meritò magni fiunt, cùm ille ad aularum magnificentiam plurimùm conferat, & hæc convivijs præbeat suavitatem, ceráque Dei viventis aras illustret. Altiùs hæc perpendamus, & dicamus, res minutas, quæ in divino obsequio & studio perfectionis occurrunt, parvipendendas non esse, sed rerum maximarum, gravissimarumque loco habendas exactam diligentiam, curamque singularem ijs adhibendo, quasi ab illis tota nostra felicitas dependeret. Via regia, & moris divini, & naturæ, & humanæ industriæ in suis operibus, satis nos docent, quâ ratione,

ad eorum exemplum, in virtutum exercitio, & profectu animarum nostrarum, procedere nos oporteat, & in magno pretio habere res minimas, quandoquidem, quæ magnæ sunt, ab his potissimũ magnitudinem suam, & præstantiam sortiantur. Nescio utrùm satis me explicem, & an rectè assequaris, quid velim nomine rerum minutarum, quas hoc loco tibi comendare proposui, quarum aliquæ generosè fugiendæ, aliæ ardenter complectendæ sunt? Ad prius genus referuntur Primò, Parvæ & veluti nascentes tentationes, quæ procedunt ab aliquo vanitatis objecto, ab aspectu formæ alicujus, à curiositate lectionis minùs pudicæ, & alijs similibus, quæ paulatim appetitum ad ulteriora proritant. Secundò, Levia pericula & occasiones Deum offendendi, cujusmodi

di ſunt : alloqui ſine neceſſitate perſonam ſexûs differentis ; ingredi, ſi in Religioſo ſtatu es, in cubiculum alterius ſine facultate, unde verba inutilia & ſilentij violatio conſequuntur; Otio indulgere, ex quo periculum cogitationum immundarum,& ſic de cæteris. Tertiò, Modicæ affectiones aut amoris (ſtatim amando, quidquid gratum videtur,& ſenſibus noſtris arridet) aut iracundiæ adversùs aëris annique tempeſtates, adversùs homines; aut impatientiæ, contra calamum malè aptatum, contra ſcalpellum hebetius; aut invidiæ, aut affectus alterius. Quartò, Exigua peccata venialia, in parvis mendaciis, in verbis otioſis, in vanis cogitationibus, atque aliis ſimilibus defectibus. Quintò, Parvi contemptus & leves tranſgreſſiones regularum, quibus nos ſubjeci-

jecimus. Sextò, Minimæ imperfectiones, cujuſcumque conditionis eæ ſint, uti, altiùs vocem attollere inter loquendum, propiùs admovere faciem, & os illi, quem alloquimur; ægrè obvios ſalutare, decentem veſtium nitorem negligere, dentibus inter comedendum ſtridere, inter bibendum circumferre oculos, ſalivâ audientes conſpergere, & ſexcenta ejus generis vitia, quæ omnia amolienda ſunt, quantumvis exigua videantur.

Alterum genus rerum minutularum, quas negligere non oportet, imò, quæ magno animo proſequendæ ſunt, eſt primò, parvæ ſenſuum mortificationes, quas S. Valerianus modicas victorias, & parvos triumphos appellat. Secundò, modicæ abnegationes noſtræ voluntatis & proprij judicij. Tertiò, parvæ excogitatæ induſtriæ ad

frænandos appetitus noſtros, beneque operandum. Quartò, faciles & leves pœnitentiæ quæ exordia quædam ſunt, ad ſatisfaciendum peccatis noſtris, & debita purgatorij diſſolvenda. Quintò, obſervatio regularum etiam minimarum. Sextò, Exercitatio & praxis actuum cujuſcumque virtutis, quantumvis exigui ſint. Atque hoc eſt, quod intelligo per res minutas, quibus toto conatu incumbendum ſit, ſive ad illas declinandas, ſive proſequendas, prout earũ feret conditio, ſi quis plenè ſe Deo tradere cupiat, & magnos in virtute facere progreſſus. Et, ut mentem meam tibi declarem, exiſtimo majorem conſiſtere ſapientiam in cura rerum minimarum (quales mox propoſui) quàm vulgò putetur. (a) *Quatuor ſunt minima terræ,*

& ipſa

(a) *Proverb.* 30.

& ipsa sunt sapientiora sapientibus, inquit Sapiens. Nimirum formica, lepusculus, locusta & stellio, etsi mole minima, sapientiâ tamen maximis antestant. An non licebit mihi tantundem affirmare de præclaris illis animabus, quæ in oculis suis exiguæ, dum parvarum rerum adminiculo ad perfectionē & profectum spiritalem nituntur, esse reipsa sapientiores ijs mundi sapientibus, qui parva dedignantur, neque manum admovent, nisi rebus magnis & speciosis? Quæ potest esse major, aut sublimior sapientia, quàm divinam sibi benevolentiam conciliare? (a) *In minimo fidelem esse magnum est*, ait Augustinus. Et dubitari non debet, quin Deus parvis illis victoriis magna in cœlo præmia largiatur: *Quia in modico fuisti fidelis, supra multa*

(a) *l.4. de doctr. Christ. cap.* 18.

multa te constituam. Imò, nec omittit etiam in hac vita aliquam eorum prælibationem concedere, impertiendo suos ijs favores, qui magno animo & curâ rebus modicis intendunt. Testis est S. Odo Abbas, qui loco micarum, quas studiosè juxta Ordinis sui institutum collegerat, reperit manum unionibus gemmisque pretiosis refertam. Id quod accidit Abbati Hellen (memorante Palladio) æquè admirandum est: (a) aliquo mellis comedendi appetitu tenebatur, aderatque opportunitas oblato mellis alveolo: sed potiùs, quàm ut illud gustaret, frænum mortificationis arripuit, jussitque facessere improbam cupiditatem, & ne contactu quidem mel libavit. Aliàs, posteaquàm tres septimanas cibo penè omni abstinuisset,

(a) *Hist. Laus. cap. 59.*

ſet, reperit fructus à vento decuſſos, & ut ſine lauticia duo triave poma comedere potuiſſet, reliquit tamen intacta; tanti faciebat aliquam, in rebus etiam minimis mortificationem. Verùm iſtud ita Deo placuit, ut paulò pòſt, quàm has de appetitu ſuo victorias reportârat, Angelum illi ſubmiſerit, qui fontem indicavit, ubi tali cibo, potuque refectus eſt, ut fateretur ſe lautiores delitias nunquam deguſtaſſe. Favores illi, quos Deus, ſimilibus occaſionibus, famulis ſuis elargitur, in mentem mihi revocant id, quod de ſorore Joanna de Lino, Bononiæ Religiosâ in Monaſterio S. Mathiæ, memoriæ proditum eſt: Hæc adhuc ætate junior ſtatuit ſæculum deſerere, inque iſtud Monaſterium ingredi, quod in ſomnis videre ſibi viſa fuiſſet B. Virginem (cujus imago immi-

imminebat gradibus, per quos ad Cubile ſororum aſcendebatur) tot roſas ſinu ſuo excipere, quot reverentiæ & inclinationes corporis, à ſororibus aſcendentibus, aut deſcendentibus exhibebantur. Divinum illud ſomnium effecit, ut & propoſito ſuo quamprimùm ſatisfaceret, & magnis ſuis actionibus multas minutas admiſceret, quas videbat à Deo tam benignè liberaliterque compenſari. Quando animum adverto ad divinam bonitatem, quæ tantoperè minutulis illis actionibus, mortificationibuſque ſuorum fidelium amantium delectatur, videre mihi videor Parentem benigniſſimum, qui lubenter à manu filioli ſui pomum pyrumve accipit, ac deinde veluti magno aliquo munere devinctus, illius manui inſerit aureum nummũ, aut clavem arcæ, ut pro libitu

ſuo

ſuo ſaccharum, reliquaque ejus generis condimenta, excipiat. Tam benevolus Deus eſt, ut pari ratione nobiſcum agat, & ut parùm illi offeramus, centuplo compenſat, aut per gratias actuales, aut per ſenſibilia ſolatia, aut per novas vires, aut aliter. Gaudium, quo afficitur, dum videt nos ſibi intendere, & minimis iſtis actionibus præbere ſpem majorum, pro ſua gloria & amore, ſubeundorum (*qui fidelis eſt in minimo, & in majori fidelis eſt*) efficit, ut minimas illas habeat gratiſſimas acceptiſſimaſque.

Hanc exactam diligentiam magnum opus eſſe ſapientiæ, mediumque excellens, ad inſinuandum ſe penitiùs in Dei amicitiam, neceſſe eſt; quandoquidem animadverto hoſtem humani generis quadam affici voluptate, & diligenter

genter annotare, si ea negligatur. S. Gertrudis inter nendum, quodam die, lanæ flocculos in terram abijciebat, cæterà magnâ puritate intentionis Deo consecrabat laborem suum: crederes, visum ab illa Dæmonem colligentem eos flocculos, veluti totidem argumenta neglectæ paupertatis? & quale istud est quod cuidam, in Monasterio Gignacensi, Religioso accidit? permiserat ille inter cibi sumptionem micas delabi in terram, easq; perire contra Ordinis Regulam; adfuit morituro Diabolus visibili specie, saccumque micis refertum illi ostendit, ut redderet anxium, & spem salutis eriperet, neque terrere destitit, donec ferventibus aliorum Religiosorum precibus, abactus est. Adhuc hoc loco (in gratiam eorum, qui sine facultate de rebus parvis liberè disponunt) memo-

memorandus est insignis ille pavor, quo afflicta fuit quædam Religiosa, cujus meminit S. Odo Cluniacensis: cum morte colluctanti exprobravit Dæmon, quòd sine superiorum licentia acum abstulisset, eam illa subitò adferri voluit, jussitque loco suo restitui; sed cùm nihilominùs Dæmon persisteret (quòd illam vehementiùs terrebat) occurrit, esse etiam sine facultate pauxillum serici in capsula, quod ubi redditum est superiori, tandem hostis disparuit. Ex hisce discimus non tantùm Dæmonem delectari hac nostra in rebus minimis negligentiâ, verùm etiam, quàm accuratam Deus à nobis exacturus sit, Oeconomiæ spiritualis rationem. Dixi, Oeconomiæ spiritualis, quia ingentis sapientię est, per res modicas, quarum negotiatio, quàm credi possit, utilior est,
magnum

magnum lucrum quæſtumque fa-
cere. Interrogatus aliquando Lam-
pis ſapiens & opulentus Mercator,
quo pacto tantas divitias accumu-
laſſet? reſpondit: parva lucra ma-
gnifaciendo, & magna non parvi-
pendendo. Aſſeverare poſſum, idem
in amplificatione opum ſpiritaliū
uſuvenire: facilè enim eæ augen-
tur, quando nulla, ne minima qui-
dem occaſio quæſtûs faciendi præ-
teritur: *quemadmodum opes corpori*
accumulantur, cùm amatores illa-
rum, ne minimum quidem lucellum
negligunt, ſic ſpirituales divitiæ, ait
more ſuo, eleganter Chryſoſtomus.
Advertimus præterea, bonos vitæ
ſpiritalis curatores ſimiles eſſe ma-
gnis fluminibus, quæ alveum ſuum
non implent, neque exonerant ſe
in campos adjacentes, niſi per ac-
cumulationem minimarum, ſed
prope innumerarum guttarum ex

alte

alto depluentium: aut imitari aurifabros, qui Aurum limantes maximo ſtudio, ſolertiaque limaturam omnem tenuiſſimoſque auri pulviſculos colligunt, cùm certi ſint, etiam minutiarũ illarum pretium non eſſe contemnendum. Diceres Servatorem, hanc nobis curam inculcare voluiſſe, quando nos in perſona Apoſtolorum monuit: *Colligite fragmenta ne pereant.* Ita prorſus faciunt egregij, & ferventes Dei miniſtri: nihil parvipendunt, quantumvis parvum videatur; & incredibili affluunt voluptate, quoties emolumenti inde provenientis & gloriæ aliquando capiendæ meminerunt. (*a*) Jucundum eſt audire reflexiones, quas in rem præſentem circa ceremonias, in officio divino exhiberi ſolitas,

(a) *Ex vita ejus apud Ioan: à ſancta Maria.*

litas, faciebat beata Joanna de S. Catharina: quid foret, si cæterarum quoq; rerũ minutarũ, quibus nunquam deerat, animadversiones adnotasset? Ad hunc modũ loquitur: aliquando animi gratia, & ut me stimularem ad quæstũ ex omnibus præsertim ex tempore, quo nihil pretiosius est, colligendum, numeravi nos, per annum in officio divino, facere quinquaginta millia ducentas profundiores corporis inclinationes, novendecim millia, quadringentas, octoginta minores, quæ unà sexaginta novem millia, sexcentos & octoginta actus Religionis, virtutis scilicet post Theologicas præstantissimæ, conficiunt. Prætereà, nos iterare duodecies millies quadringenties, sanctissimam potentissimamque Orationem Dominicam *Pater noster*, millies quingenties *Salve Regina*; & plus

& plus quadragies millies *Gloria Patri* : obſecro te, cui rei mentem applicabat religioſa illa anima, & lucro ſpirituali intenta? enimverò deberemus nos ſimilibus reflexionibus animum occupare, ut vel inde agnoſceremus, quanti lucri, ſpatio anni unius, & ſpatio decem annorum, jacturam faciamus; proptereà quòd minutas virtutum actiones, & exiguas mortificationes noſtrorum appetituum negligamus. Tu cogita Hagiophila, & tandem conſtanti animi propoſito decerne, exactam adhibere curam rebus minimis, quas Deo gratas, vocationi tuæ conſentaneas, & ſpirituali tuæ neceſſitati proficuas eſſe cognoſcis. *Minimum pro magno placeat tibi:* (*a*) Dictum hoc ore ſapientis prolatum tibi offero, ut cum affectu, & animi voluptate,

(a) *Eccleſ.29.30.*

minimis exercitandis incumbas. Nihil tibi facilius est, sed neque gloriosius: adeo ut eximius ille vir Ludovicus Blosius (*a*) asseveret, magis Deo placere, ut vim aliquam inferamus nostris propensionibus, nostræ sensualitati, & appetitibus, quàm si plures ad vitam mortuos revocaremus. *Minimum pro magno placeat tibi.* Nihil ages, quòd priùs sancti non fecerint: in vita S. Ignatij legitur, eum tanta contentione animi, rebus etiam minimis incubuisse, ut in ipsa fronte oculisque ardor emicaret. B. Aloysius Gonzaga tam exactus in silentio fuit, ut illud nunquam ruperit, tam sollicitus, ne quid sine superiorum licentia faceret, ut ne folii quidem chartæ, Condiscipulo dare voluerit, quin priùs facultatem obtinuisset. P. Balthasar Alvarez, quo

(a) *Inst. Spirit. c. 2.*

quo nullus teste B. Teresia, eo tempore sanctiùs perfectiusque vivebat, extra tempus mensæ nunquam bibebat, nunquam schedulam sine venia aut legebat, aut scriptitabat. P. Thomas Sanchez incomparabilis in cura, observatione que rerum minimarum, nunquam aut florem, aut fructum, aut folium, in horto decerpsit, & parem in cæteris omnibus mortificationem usurpavit, & verò propositum illi erat, ex rebus omnibus instar mercatoris industrij, quæstum facere. Verba illius sunt in parvo Codice manuscripto reperta: *Vita mea quotidiana, atque universa, similis esse debet negotiationi spirituali, nec non mercatori cupido, & ad omne lucrum intento.* Ad eum modum, Hagiophila, loquere, vive, & age. Illa est ad perfectionem via.

Si non ſufficit hæc lectio, Lege cap. 8. 9. & 11. Tract. 3. Part 1. Rodericij. Aut c. 31 et 32. lib. 3. de Imitatione.

Poſt lectionem renova tuam, erga ſanctos tuos Patronos, devotionem, & vide quid facere deinceps in eorum honorem velis, ut propitios experiare. In Confœderatione mea dixi capite ſeptimo, quidquid exhiberi ijs debet.

Sequitur præparatio Meditationis.

II. MEDITATIO.

De Conditionibus veri Amoris Dei.

Oratio præparatoria conſueta.

I. P*Raludium.* Propone tibi illud, quod dicit ſacer textus de Regina Eſther: illam fuiſſe principio parvulum fontem, qui deinde crevit in fluvium maximum, ex quo fluvio ignis, & ex igne ſol ortus ſit, denique ex ſole inundatio aquarum in terras depluentium.

II. *Pralud.* Pete à Deo gratiam cognio

cognoſcendi prodigia omnia, quæ fiunt in anima Deum amante ; & ut iſta quinque memorata ſint in te.

I. *Punctum.* Pauxillum Amoris divini , modicum hujus rivuli & fontis, de quo dictum eſt : *fons aquæ ſalientis in vitam æternam* , majoris pretij eſt, quàm omnes totius terræ theſauri , quàm omnes hujus vitæ voluptates ; quàm univerſi mundi honores. Pauper , & miſerrime pauper eſt ille , qui non ſaltem pauxillum habet hujus amoris divini , ſed amoris veri ſincerique. Modicum & bonum ſufficit ad cælum obtinendum , & ſalutem conſequendam. Anima mea, aliquidne tibi eſt hujus modici & boni ? multum vereor ; at ex ſequentibus conditionibus ſtatum tuum collige.

II. *Punctum.* Verus Dei Amor

ſemper it promovendo, creſcendo & ſe dilatando ad modum fluvij. Vide an non hæc fuerit ſemita ſanctorum. Ipſe JESUS eam rationem tenuit, ut ejus Amor ſemper augeri videretur. Factus eſt homo, infans, mendicans, obediens, laborans, prædicans, patiens, ſe in cibum porrigens, moriens: quo longius vivendo it, hoc majora ſui in nos Amoris declarat argumenta. Hoc proprium eſt vero Amori & divino. Amor Creaturarum (cùm ſincerus non ſit) alia ratione procedit, nam quò res amata meliùs agnoſcitur, quò uſus illius eſt frequentior, eò magis amor minuitur: non ſatisfit animo, prima ſpecie quis deceptum ſe videt. Vah Creaturas! vah me! non illudor amplius.

III. *Punctum.* Amor debet eſſe ardens, fervens omninoq; igneus,

hoc

hoc est igni simillimus: expendas effectus ignis : consumit omnia, lignum paleas, plumbum, metalla, & quidquid denique injicitur. Eodem pacto urit divinus AMOR, absumit & annihilat omnes nostras imperfectiones. Ex numero imperfectionum tuarum arbitrari potes, quantus sit AMOR tuus. Cor illud purissimum est, & à vitijs omnibus purgatissimum, quod ardet divino AMORE, & fervet in exercitio actionum suarum. Quod si ita est, quantillum erit in me divini AMORIS, qui omnia perago sine fervore, cum ignavia & tepiditate? fuerit id hactenus, imposterùm ardebunt fervebuntque omnia, Amen.

IV. *Punctum.* Verus AMOR est illustrans, radians & coruscans solis instar. Qui solem aspicit, illius lumine illustratur, & incalescit,

invitaturque ad laudem Conditoris: qui videt verum Dei amatorem, ex omnibus illius actionibus fructum capit, accenditurque ad imitationem, & ad laudes Deo reddendas, quòd talem Creaturam, iſtaque optimorum exemplorum lumina, mundo indulgeat. Denique nihil mundus habet ſole pulchrius, nihil ſpecioſius Dei Amore. Hoc amore, hoc *ſole* da operam, ut anima tua *amicitiatur*.

V. *Punctum.* Verus Dei Amor adfert nobis maximam affluentiam, & quaſi inundationem cæleſtium benedictionum, cujuſmodi ſunt virtutes, deſiderium tuæ perfectionis, & gloriæ divinæ amplificandæ. Vide an iſta habeas. Deſiderium. Propoſitum.

Colloquium ad animam ſuam. Proponendo illi incitamenta, quæ habet ad amandum Deum, & emolu-

molumenta quæ inde ei accident. Anima mea! cùm negari iſta non poſſint, faciamus, quod fieri neceſſe eſt, & faciamus, quàm primùm, quàm optimè, quàm libentiſſimè. Aut amandum eſt, aut pereundum, nihil hic medium intercedit. Magne Deus! omnino rapitur anima mea in amorem tuum; hic fructus eſt ſolitudinis meæ, ut tota tua ſit, non amplius mea, ut dicere ſemper poſſim tam corde, quàm lingua: vivat Jeſus, & ejus Amor. Pater, Ave.

Recollectio. Viſitatio Venerabilis Sacramenti. Examen conſcientiæ. Prandium Recreatio. Tempus ſcribendi: ſi aliud non occurrat, enumera beneficia particularia tibi à Deo collata, ut de ijs quotidie in Examine illi gratias referas.

Deinde aggredere lectionem ſpiritualé.

DIS-

DISSERTATIO POMERIDIANA.

De felicitate vocationis Religiosæ.

ANimus mihi dictat, Hagiophila, te Dei domesticam esse, & in secessu sanctæ Religionis alicujus comorari: unde rapit me desiderium disserendi tecum de ea, qua frueris, felicitate, ut illam seriò agnoscens, validiùs inciteris, ad eum toto affectu complectendum, qui huc te advocare dignatus est, teque voluit suo peculiariter obsequio mancipari. Et rectè quidem dixi, illam esse felicitatem: verùm, ut assequaris, quid de illa animo concipiam, ejus mihi adjuncta enucleanda sunt. Atque utinam exprimere verbis possem sensa mea, & æstimationem illam, quæ jam pridem mihi insedit! non propterea tamen, quòd id arduum videam,

videam, à propoſito meo diſcedo, cùm ex modico illo, quod dicturus ſum, judicari facile poſſit, quouſq; excurrere queat calamus inſtructior, & majus acumen ingenij otio abundantis.

Primum Encomium, quod felicitati Religioſæ vocationis attribuo, eſt, quòd ſit felicitas & beatitudo hujus vitæ maxima, ſit incomparabilis, ſit glorioſiſſima, ſit maximè eximia. Alibi, quàm in domo Religioſa, melior habitatio, & ſors fortunatior eſſe non poteſt: plurimi Principes & Reges, multi Orbis moderatores, ſexûs & hujus & illius dignitates ſuas & delitias contempsêre, ut alicujus Ordinis habitu induerentur. Beata Joanna Princeps Luſitaniæ ita flexit Superos precum ſuarum aſſiduitate, & Regem fratrem lacrymis movit, ut tandem velum monaſticum obti-

obtinuerit,pro Corona Galliæ,vel Angliæ, quæ per matrimonium, cum Monarchis illis contrahendũ, præſentabatur. B. Zedmira filia Regis Æthiopiæ,cùm à parente ad nuptias urgeretur, noctu ſola ſe proripuit, & ſuperato ingenti flumine(quod aquis utrimque ſuſpenſis diſceſſerat, ut ſiccum fugienti præberet iter, arceretque, qui illam perſequebantur) feliciſſimè inijt Parthenonem Ordinis S. Dominici, ut frueretur bono tam optato,quodque illa omnibus mundanis honoribus anteponebat. (*a*) Magnus ille Dei ſervus Franciſcus Cordubenſis, ex Magnate Hiſpaniæ oriundus, tam altè veritatem hanc animo ſuo impreſſerat, ut cùm aliquando in familiari ſermone mentio vocationis incidiſſet, aſſeru-

(a) **Ex Ioanne à S. Maria in Vit. SS. Ord.**

asseruerit, in conditione sua, se Regibus ipsis esse feliciorem, & paratum juramento contestari, quòd nollet vestem suam Jesuiticam neque cum purpura Cardinalium, neque cum Pontificis tiara commutare. Omnium rectè sentientiũ fuit hæc cōmunis & constans opinio. Quàm volupè erat audire celebrem illum Ordinis nostri Scriptorem, P. Petrum Ribadineiram, quoties in laudem suæ vocationis excurrebat! Quantoperè, ajebat, divinæ bonitati obstrictus sum, quòd me à Mundi abstractum periculis, in sanctam domum suam admiserit, idque maturè, anno ætatis decimo quarto, priusquam innocentiæ terminos excessissem: post Deum, potissimam obligationis partem debeo S. Ignatio, qui mihi adfuit, & veluti manu in gloriosum hunc secessum duxit; &

tanti facio hujus magnitudinem beneficij, ut nunquam futurus sim ingratus: optarem ex animo, mihi occasionem offerri, ut in testificationem amoris in illum mei, membratim in frusta dissecarer: non detrectarem. Ad cumulum meæ felicitatis hoc unicum requirebatur, ut ab ipso statim vitæ exordio in hunc ordinem ingrederer: quod si accidisset, feliciorem me crederem omnibus totius universi creaturis. Alius è Societate nostra vir eximius, minorem, hac in re gratiā non habebat: fuit is P. Joannes Baptista Maviado Lusitanus, qui in Japonia Martyrio affectus est; quando ille nuntium mortis pro Christo subeundæ accepit: Laudetur Deus. inquit. lubens morior, tres in vita mea dies bonos habui, quos mille Mundis præfero: primus est ille, quo Religionem inij;

secun-

ſecundus, quo in carcerem Chriſti cauſa conjectus ſum; tertius hic eſt, quando pro illius amore vitam & ſanguinem profundere debeo: hi tres dies mei boni ſunt, hæc tria nuntia felicia: ipſi Angeli cum ſuis Legationibus fauſtiora nuntiare non poſſent, & ſi vellent inter mortales vivere, nullus dubito, quin vellent Religioſi, Captivi, & Chriſti Martyres eſſe. Verùm arbitraberis, Hagiophila, hanc tantùm eſſe opinionem eorum, qui Religioſo ſtatui adſcripti, illum cæteris omnibus anteponunt. Ignoſce, communis ſenſus eſt etiam mundanorum: fatentur omnes, quando agnoſcunt, quid ſit cælum, & finis, propter quem conditi ſumus, nullos eſſe quàm Religioſos, beatiores; & quamvis ſubire ipſi detrectent, illorum tamenfelicitatem pro merito deprædicare non omittunt.

tunt. Præclara fuit responsio nobilis Matronæ, quæ abhinc viginti quinque annis præsens adfuerat primitijs filij sui; gratulabantur illi id solatium, quòd acceperat ab hujus sacri auditione; & animi voluptatem, quòd eundem filium suum apud nos Religiosum videret: profectò, inquit, meritò mihi gratulamini: tam enim judico me fortunatam ex eo, quòd hic sit illius sancti Ordinis Religiosus unà cum fratre altero; ut longè gratius mihi accidat, eos ambos esse Jesuitas, quàm si alter foret Galliæ Cancellarius, alter supremus armorum Præfectus. Sanè, si loqui mihi fas est, post Christianam illam Amazonem, dicam liberè, nullam mihi videri gratiam à Deo majorem conferri hominibus posse, hoc præsertim sæculo tam perverso, corruptoque, quàm si eosdē

voces

vocet ad obſequium ſuum in bonã aliquam Religionem, eoſque Mundo educat, Mundo, tantis animæ corporiſque periculis, infami. Qualiſcumque conditio illic ſit & fortuna, Religioſorum tamen eſt melior, & ſine comparatione excellentior. Non quòd omnia jucunda in Religione ſint, nullæque cruces reperiantur (ſine his enim non ducitur vita mortalis) ſed quòd cruces hæ dulciores ſint, faciliuſq; portentur, quàm mundanorum; Religioſorum cruces gratæ ſunt, & ſpontaneæ, plerumque ob Deum ſuſceptæ; ſæcularium verò moleſtæ & ſæpe intolerabiles ob conſcientiæ, quâ torquentur, remorſum; deinde ut ait S. Bernardus, illi ſi crucibus abundant, affluunt etiam conſolationibus. Sed ea mali origo eſt, quòd ſæculares ignari horum ſolatiorum, credant

Religiosorum cruces, gravitate & molestiâ suis non cedere. Advertunt aliquam Dei ancillam Monasterij claustro contineri, sed non cogitant eandem ex hoc Amoris carcere evagari, quoties lubet, per considerationẽ cælestiũ gaudiorũ, quæ expectat, uti de sua testatur Blesilla Hieronymus: *Blesilla unius inclusa cellulæ angustiis, totâ cœli latitudine fruebatur.* Notabunt vitam Religiosam quotidianum esse Martyrium, ut loquitur Hilarius Arelatensis, aut Purgatorium continuum ab assiduis mortificationibus, quas suis inculcat, sed non reputant, Mundum, vitamque mundanam infernum esse, si Religio purgatorium est. Quàm adversionem Nepoti suo in Societatem nostram ingressuro suggessit Venerabilis P. Cæsar de Buz: Chare Nepos, inquit, quoties in cælum, stellas

ſtellas & ſolem , oculos intendes, memineris ſedis beatorum, cujus imaginẽ præferuñt; quoties Mundum intueberis, recordare damnatorum: horum enim Idæa eſt; & quoties ſtatum Religioſum conſiderabis, propone tibi purgatoriũ: Cruces enim illic reperies, ſed quæ leves ſint, & cum certa cæli obtinendi fiducia, quâ Mundus caret. Experiere quidem parvum aliquẽ dæmunculum , qui te divexabit, hoc eſt, paſſionem aliquam importunam, ſed longè mitiùs tecum agetur, quàm in Mundo , ubi dæmones immoderatarum & violentarum affectionũ cupiditatumque, per omnem vitam miſerum ſæcularem exercent , ita ut penes ſe continuò infernum circumferre videatur. Sed prætereamus hanc magni viri conſiderationem , ut iſta fruamur, quam B. Ægidius S.

Francisci Comes nobis prodidit, quæque opportunissima est, ad vitæ Religiosæ beatitatē oculis subjiciendam. Ponamus igitur Mundum tàm malignum non esse, atque illum descripsi, neque esse infernum, imò procul inde abesse: nihilominùs certissimum est, præstare aliquã in Religione gratiam habere, quàm multam in sæculo, ex opinione sancti illius viri; & ratio illius est, quòd hîc pericula sint magna, & subsidia spiritalia non sint tam frequentia, nec æquè valida atque in Religione. Inter mundanos viventi, dici potest illud Sapientis: *Agnosce, quod in medio laqueorum transis*: illi verò, qui inter Religiosos degit, ut felicitatem suam agnoscat, sufficit præclaram D. Bernardi sententiam in mentem revocare: *Nonne hæc est Regio sancta & immaculata, in qua homo*

homo vivit purius, cadit rarius, surgit velocius, incedit cautius, irroratur frequentius, quiescit securius, moritur confidentius, purgatur citius, præmiatur copiosius? Deus bone! quid locupletius, quid præstantius homini Religioso dici potuisset? an non deceret, quemque illorum, ante oculos, perpetuò habere magnis characteribus expressum, hoc verum æquè atque admirandum Religiosæ vitæ encomiũ? utut sit, certissimum est, pericula salutem amittendi, animamque inficiendi peccatis lethalibus, non esse in benè constitutis Religionibus, quemadmodum sunt in vita sæcularium. Quando contingebat, ut aliqua sororum in risum prorumperet, B. Maria Magdalena Vrsina (*a*) existente Novitijs Præfectâ, illa eandem reliquas ad profusiorem risum

(a) Ex *vit. SS. Ordinis.*

risum invitabat, dicens, magnâ animi hilaritate, quòd in domo Dei sub Regula D. Dominici viveret: Ridete, filiæ, ridete, quandoquidem eam felicitatem estis consecutæ, ut Mundum deserueritis, ab illius periculis immunes, & in Cœnobio degatis, ubi certatim omnes ad virtutem connituntur; *Non fecit taliter omni Nationi.* Jure meritissimo sic illa loquebatur, cùm animæ Deum & salutem amanti non possit offerri materia solidorum sincerorumque gaudiorum copiosior, quam dum se occasionibus Deum offendendi liberá advertit. An non ineffabilis ista lætitia est, vixisse decem, viginti, triginta annos in domo Religiosa, nullo admisso peccato mortali, cùm miseri sæculares omni adhibito studio diligentiaque ab illis eximere vix se possint? Etsi nullá

aliud

aliud foret in Religione commodum, quàm vel unicum mortale crimen evitare (posito, quòd non nisi unicum in sæculo relicto admisissemus) arbitror tamen optimè tempus collocari, quamquam esset annorum plurium, & multis crucibus, pœnis & afflictionibus asperum. Qui novit, quid sit Deum offendere, & quanta vel unius mortalis peccati miseria sit, satis mentem meam comprehendit, & semper fatebitur, nullam existere in hac vita felicitatem, quæ cum gratia Religiosæ vocationis conferri possit.

Adhuc unico laudis argumento hanc felicitatem afficiam, priusquam te desero. Proposueram quidem demonstrare omnibus, bonũ Religionis esse inæstimabile, & idcirco dictum olim à S. Scholastica: si intelligerent homines, delitias

& solatia, quæ Deus ijs elargitur, qui hoc pacto illi serviunt, Mundū non suffecturum ambitu suo, ut omnes in Religione vivere volentes capiat, totumque universum, unicum fore Cœnobium; aut ut B. Magdalena de Pazzis ominabatur, undique muri Monasteriorum admotis scalis superarentur, ad locum in ijs sumendum. (a) Hoc eodem instituto volebam tibi exhibere quandam Neapoli Principem, quæ Religiosarum habitum assumpsit: dum sacra vestis illi injicitur, subijt mentem cogitatio, magnam se gratiam apud Deum promereri, quòd tantos honores, regna & divitias, cum vili veste commutasset; dum svolvit animo istam cogitationem, aperuit illi Deus mentis oculos, apertissimeq; ostendit omnem aularum pompā, omnes

(a) *Ex Mich. Hier.*

omnes Principum delitias, & quidquid in terra ſpecioſum eſt, nihil eſſe, ſi cum minimis bonis & gratiis Religionis componantur; & tam clarè perſpicueque hoc ipſa agnovit, ut erubeſcens, quòd talem in animum cogitationem admiſiſſet, affluere lacrymis cœperit, ſtatueritque divinæ bonitati impoſterum majores, pro incomparabili vocationis beneficio, grates referre. Volebam te per otium huic ceremoniæ præſentem aſſiſtere, ſed quis modus tantillo tempore, quod mihi ſupereſt? ſufficit igitur (rejectâ in aliam commoditatem hujus inæſtimabilis pretij probatione) ut nunc dicam beneficium Religioſæ vocationis, eſſe beneficium ſolis Dei intimis, & apud illum gratioſis conceſſum, quod non leve, in gratiam Religioſorum, ſed maximum laudis argu-

argumentum est, cùm ne optari quidem ab homine aliquid excellentius apud Deum possit; quàm ut intima sit illi familiaritate conjunctus, ejusque favoribus perfruatur. Hinc adverto in vocationibus magna favoris indicia. Deipara visendam se præbuit B. Stanislao Kostkæ juveni, eique ut filij sui Societatem ingrederetur, præcepit. B. Catharina de Raconis publicè professionem Regulæ sancti Dominici faciente, cælica vox audita est, apparuitque illi Jesus cum Matre, & reliquâ cælesti curiâ, qui præsentes voventi adesse, actumque cohonestare voluerunt. Vir quidam eximiæ sanctitatis audivit aliquando, dum sacer Virgini habitus indueretur, musicam Angelorum concinentium: *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax, Sponsæ Virgini.* Dices, & quidem meritò,

illas

illas esse singularium, atque extraordinariorum favorum testificationes: accipe igitur aliquid comune omnibus quod tamen gratiæ titulum meretur; videlicet Religiosos ea frui prærogativa, quod in domo Dei sint illiusque domestici. Non solet Princeps cuivis è famulitio, sui Palatij habitationem concedere favor is ad solos Nobiles & Aulicos pertinet: ad eum modum Deus facit, teste Hieronymo, (a) & quibus eam gratiam beneficiumque præstat, Religiosi sunt. A quo non dissentit Bernardus illos alloquens: (b) *Altißima est profeßio vestra, cælos transit, par Angelis est: aliorum est servire Deo, vestrum adhærere.* Sed amplius aliquid: illam habent gratiam, ut Christo cohabitent. Rogata aliquando Venerabilis

(a) *Verſ.1.in Pſalm.133.*(b) *Ep. ad fratr, de Mon. Dei.*

rabilis Mater Maria à Jesu Fundatrix, & prima Cœnobij S. Catharinæ Tolosæ professa, cur tanti vocationem suam faceret, duas causas attulit, Prima, quòd in Religione degens, omninò Dei esset per votum Obedientiæ, & consignationem propriæ voluntatis. Altera, quòd in Religione habitaretur eadem domus, quam Jèsus sub speciebus Eucharisticis incolit, ubi cum illo libeat noctu diuque conversari, necessitates suas aperire, amantia vota prodere, tractare negotium salutis suæ, gratias agere, quòd à mille jam & sexcentis annis, veluti Amoris captivus, includatur nostris altaribus ad solatium subsidiumque nostrum. Sufficiunt hæc, Hagiophila, ut agnoscas excellentiam vocationis tuæ, & tibi promanantem ex ea felicitatem. In gratitudinis testimoniū sæpe

ſæpe veſtem tuam deoſculare exemplo B. Mariæ de Incarnatione, quandoquidem ſecuriſſimam ad ſalutem viam ingreſſa es.

Si hæc Lectio non ſufficiat, aut aliena ſit eò quòd Religioni nomen non dederis, proſequere ea in Rodericio, quæ manè tibi deſignavi: opportuniſſima ſunt ad inflammandum animum divino Amore, cùm ejus indicium ſit pura Intentio. Lege præcipuè caput ultimum. Si otium eſt, addi poterit Lectio cap. 33. & 44. libri 3. de Imitatione Chriſti.

Sequitur Examen virtutis, & quia magnum Amoris, quo aliquis in Deum fertur, argumentum eſt, ingredi in Religionem, ſeque tribus votis obligare; idcircò hodie propoſui, & Diſſertationem de Vocatione, & Examen de Votis, præterquam quòd ſuſpicer, pleroſque, qui hac ſolitudine Hagiophilæ utentur, fore Religioſos, et ideo putavi rationi conſentaneum, illis hac occaſione ſatisfacere, eaque proferre, quæ propiùs ad illos ſpectarent; prætereà etiam utile erit, ut ij, quibus

quibus octo dierum Exercitationes sufficiens, se hoc postremo die penitiùs inspiciant, quoad peculiares obligationes, quibus divinæ bonitati, ob cujus Amorem blandis hisce vinculis sese strinxerunt, sunt devincti.

EXAMEN CIRCA TRIA vota Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ.

PRæter illa, quæ ad finem Examinis pro Confessione annuâ produxi, ubi attuli defectus, qui contra tria vota cōmittuntur, poterit hic meliùs agnosci perfectio, ad illorum observationem requisita.

Circa Paupertatem. Primò, *Læto patientique animo ferre defectum rei alicujus, quæ nobis aliquo modo necessaria videretur.* Secundò, *Sese etiam rebus necessariis indignum reputare.* Tertiò, *Curam nimiam & superfluam rerum necessariarum re-*

ijcere in divinam providentiam, Deo, Patri pauperum, confidendo. Quartò, Res superfluas, si nobis offerantur, repudiare. Quintò, Erga res nostris usibus concessas non vehementer affici, neque anxiè timere, ne nobis auferantur. Sextò, Non habere seposita curiosa, aut delicata, qualia essent fructus, dulciaria, & cætera ejus generis, aliquo prætextu, qui nobis blandiatur. Septimò, Oblivisci commoditatum, quas habuimus. Octavò, Nullam in vestibus singularitatem desiderare. Nonò, Non curare res pulchras, elegantes, affabre factas & exquisitas, sive in Imaginibus, Libellis, Rosariis, Numismatis, aliaque supellectile. Decimò, Non aversari rès viles sive quod tritæ sint, sive materiæ humilioris, imò cogitare, tales nobis deberi, & tum demùm nos rectè agnosci, quando sic pro merito tractamur. Undecimò, Amare pauperes, ijsque libenter stipem

pem & charitatem erogare juxta facultatem nobis à Superiore concessam. Duodecimò, *Singulis mensibus excutere semel cubiculum suum, ut videatur, num aliquid sit superflui, & contrarium Paupertati.*

Circa Castitatem. Primò, *Non conversari cum personis sexûs differentis ex inclinatione naturæ, quæ ubique se quærit, etsi sub specie boni, aut obsequij spiritualis.* Secundò, *Non contrahere amicitiam cum quibusdam, propterea quòd juvenes, blandi, benè vestiti, & jucundi sint convictûs.* Tertiò, *Abstrahere se à colloquiis & aspectibus, qui motus causant inordinatos, & testantur cor esse amore captum.* Quartò, *Devitare occasiones occurrendi, videndi, aut tangendi objecta, quæ ineptas cogitationes suggerere possent.* Quintò, *Abstinere verbis amorem testantibus, etiam inter personas paris sexûs, cùm nullum*

lum ista usum habeant, nisi ut accendant flammam, quæ tam facilè, quàm vellemus, extingui non poterit. Sextò Nunquam proferre verbum puritati contrarium, sive occulti, sive duplicis sensûs, seu tale, quod speciem minus honestam posset animo imprimere. Septimò, Non loqui de forma, de venustate, de aliis corporis dotibus, de blanda affabilitate alicujus, hæc enim cor castum emolliunt. Octavò, Privatim eam servare decentiam, quasi in oculis virorum gravium essemus.

Quoad Obedientiam. Primò, Promptè exequi quod præcipitur, sine oblocutione, sed generosè & humiliter. Secundò, Obtemperare etiam naturâ repugnante. Tertiò, In eo qui aliquid mandat, Deum agnoscere, eique tamquam Christo, obsequi. Quartò, Paratum esse ad obediendum in omnibus, in quibus manifestè peccatum non apparet. Quintò, Obedire etiam Superio-

perioribus, qui essent vitæ flagitiosæ. Sextò, *Dispositionem voluntatis nostræ, rerumque aliarum ad nos spectantium integrè committere Superioribus, & accipere velut à manu Dei, quidquid de nobis constituerit.* Septimò, *Ad minimum Superioris nutum obedire.* Octavo, *Et in ijs libentius, quæ difficiliora abjectioraque videbuntur.* Nonò, *Obedire cæcè nulla mandati ratione inquisitâ, subjectoque judicio proprio, judicio Superioris.* Decimò, *Apud animum suum & contra quoscumque tueri, quidquid fuerit de aliis, aut nobis ordinatum.*

Tempus Officij, vel Precum vocalium. Deinde hujus Considerationis.

CONSIDERATIO.

I. IN negotijs Mundi cura est diuturnior, labor operosior, fructus minor, & consecutio ejus, quod intenditur, difficilior. In Dei servi-

tio,& prosecutione Amoris ejus, prorsus contrarium observatur: adeò verum est, quòd *omnia sint vanitas, præter amare Deum.*

II. Diversi amantium, Deoque servientium Ordines sunt: In primo numerantur, qui illum amant, neque ullius rei pretio inducerentur, ut eum lethali peccato offenderent, verùm hîc consistunt & peccatis venialibus, ubicumque sese offert occasio, liberè & sine cura indulgent. In secundo sunt, qui etiam peccata venialia non admittunt, nisi per subreptionem, adeò illa abominantur, sed de passionum & appetituum mortificatione parum sunt solliciti. In tertiò, qui frangunt quidem & domant omnes passiones suas, nulla neglecta, verùm ad sublimium solidarumque virtutum acquisitioné non connituntur. In quartò deniq; sunt

ſunt ij, fideles, egregij, & perfecti amantes, qui nihil omittunt eorum, quæ ad virtutis conſummationem amplificationemque divinæ gloriæ faciunt, quantacumque contentione & diſpendio opus ſit, nunquam dicentes *ſufficit*, ſed ad ulteriora ſemper ſe promoventes. In quo ordine tu conſiſtis? quid? etiamnum in primo? Vah! iſtud eſt, quod Angelus tuus, & B. Virgo obſtupeſcit.

III. Quod rebus omnibus bonitatem & elegantiam conciliat, Amor Dei eſt; ita nihil deformius animâ hoc amore deſtitutâ, neque quidquam amabilius corde veri ſincerique amantis. Atque hoc adeò verum eſt, ut Deus pluris faciat unam animam illius amore flagrantem, illique ſoli placere cupientem, quàm reliquam totius univerſitatem naturæ.

IV. Ex-

IV. Erras, anima mea, non in magnis solùm actionibus, quæque speciosæ sunt, Amoris divini magnitudo reperitur; etiam in parvis, humilibus, & secretis existit. Amor inaurat & amplificat omnia, & Jesus laudibus extollit viduam illam, quæ duo æris minuta contulit, & silentio præterit Salomonem, qui, subductis rationibus, plusquam bis mille milliones auri ad templi structuram contribuerat.

V. Semper audij, cogorque credere, scire neminem posse, utrum in Amore Dei ejusque gratia vivat; & illud est, quod me sollicitum tenet atque anxium. Optimè, quod thesaurus absconditus est Amor: talis illum possidet, qui possidere se nescit. Tantùm existimemus, nos nihil hactenus dignum Deo fecisse, & vehementi desiderio opte-

mus illum amare , & de virtute progredi in virtutem ; sentiant alij, quod libuerit, ego ajo, illic sedem esse Amoris.

VI. Nullius rei majori cupiditate teneor , quàm ut æstimem me aliquo ferri in Deum amore. Nullam cupio ex ulla creatura voluptatem, sed tantùm ex Creatore. Omnis mea delectatio est, ut delectetur Deus. Utinam millies millena millia talium cordium haberem , quale fuit cor sanctissimæ Virginis , & omnes omnium Beatorum virtutes unus possiderem ut amarem & servirem Deo meo omnibus illis cordibus , & exercitatione omnium illarum virtutũ istud demum esset illum amare , & certissimum indicium Amoris, sub hac flamma, latentis.

Hora quietis et relaxationis animi, deinde Officij , vel alterius Orationis vocal

calis. Visitationis Venerab. Sacramenti , denique præparationis ad Meditationem seq.

III. MEDITATIO.

De exemplis Sanctorum in amando Deo,

Oratio præparatoria consueta.

I. PRæludium. Propone tibi sanctos Paradisi Incolas, eos prȩcipuè, qui tibi in veneratione sunt, & singulatim illos interroga , quâ ratione sint istam gloriam consecuti. Respondebunt verbo Davidis : *Dilexi.* Idem pete à S. Maria Magdalena ; dicet : *Dilexi multum.*

II. *Prælud.* Pete gratiam , ut Sanctorum , Deum amantium, exemplo proficias, amesque quemadmodum illi amavêre.

I. *Punctum.* Considera primò Amorem , quem Deo testatus est Patriarcha Abraham, quando tan-

tâ animi magnitudiné decrevit obtruncare Filium ſuum *unigenitum, quem diligebat* : inſigne profectò Amoris argumentum ; unde Deus videns gladium jam ſtrictum & imminentem collo Filij, clamavit : Siſte Abraham, jam nunc cognovi, quòd ames me, cùm non peperceris Filio tuo unigenito propter me. Velle obtruncare id, quòd chariſſimum eſt, ut Deo obtemperetur, & in teſtificationem ſui erga eum Amoris, hoc demum verè amare eſt. Secundò, Amor S. Pauli, deſiderantis anathema eſſe, hoc eſt, ut nonnulli explicant, non tantùm ſocietate fidelium excludi, ſed etiã addici inferno, ſine jactura tamen gratiæ divinæ, pro ſalute proximi obtinenda, idque ex amore Magiſtri ſui Jeſu, verè ingens & ſolidus fuit ; ut etiam is, quando aſſerere auſus eſt : *Certus ſum, quia*

neque

neque mors, neque Vita, neque Angeli, neque Principatus, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei. Tertiò, Nec minùs amavit Anselmus, quando dicebat se tanto Amore ferri in Deum, ut mallet eo præditus demergi in barathrum inferni, quàm cum aliquo peccato evehi in cœlum. O Deus amorum meorum! cur non imolo tibi meum Isaacum, meas voluptates, mea vota & desideria, quidquid denique mihi charissimum est? cur non firmissimo animi decreto statuo, te nunquam offendere qualicumque oblatâ occasione: imò statuo, & damnari malo, quàm deserere Amorem tuum.

II. *Punctum.* Expende primò Amorem Catharinæ Senensis offe-

rentis se, ut in inferni aditu collocetur, quo sui objectu corporis impediat, ne ullus imposterùm eò præcipitetur, utque Deus ametur ab omnibus, quamvis necesse foret, ita illam beatissimo Dei aspectu privari. Secundò, illum S. Teresiæ dicentis; se pati sine invidia posse, ut alijs cedat in gloria cœlesti, ut tamen cuipiam concedat in amando Deo, tolerare non velle. Tertiò, illum amorem S. Alexij qui patrem, matrem, sponsam, opes, honores & voluptates deseruit, ut peregrinum totis septendecim annis ageret, & totidem deinde annis ignotus sub scalis domûs paternæ transigeret vitam; idque ex solius Dei Amore. Mortales, & tu, anima mea, cujus rei invidia tangimini, si non horum amantiū, ut paribus amoribus ardeatis?

III. *Punctum.* Meditare primò amo-

amorem S. Francisci, verè Seraphici in amore. Nulli creaturæ adhærescebat: cor ejus plenum erat Deo, & omnibus creatis rebus vacuum; ex hoc Lemmate colliges: *Deus meus & omnia!* Secundò, illum S. Augustini, qui in omnibus scriptis suis non aliter de Deo, & pro Deo loquitur, quàm amator vix sui potens. Illum laudat, illi benedicit, illum glorificat, desiderat ut ab omnibus ametur, in amorem illius toto affectu, toto corde, & conatu rapitur. Inde cor igneum illi appinxere artifices & à nonnullis aliquando Cor sanctum dictus est, ut ostenderent amorem Dei, si perderetur, in corde S. Augustini posse reperiri. Denique illum S. Magdalenæ, quæ per tricenos annos in speluncam se abdidit, ut prosequeretur eum amorem, quo eum jam *multùm diligere*

cœperat. O Dei amatores! aliquid de amore vestro mihi concedite: cui enim bono cor meum, & amor meus & quidquid in me est, si non pariter, atque vos, amo!

Colloquium ad hos & alios sanctos Dei amantes. Admirare illos, Gratulare, eodem anhela. Pater, Ave.

Recollectio. Lectio Thomæ de Kempis fortuita. Rosarium. Visitatio Venerabilis Sacramenti. Cœna. Recreatio. Litaniæ Sanctorum. Visitatio Venerabilis Sacramenti. Præparatio Meditationis crastinæ. Examen conscientiæ Quies, sed priùs terram ter deosculare in honorem SS. Trinitatis. Faciunt id nonnulli manè, dum surgunt, & Vesperi, dum cubitum concedunt, ut coram Deo se humilient, & ut mortis, et pulveris, in quem reversuri sunt, meminerint.

NO-

liud ſibi placere, niſi quod ſit ex beneplacito, & voluntate Dei Patris, *Quæ placita ſunt ei, facio ſemper.*

II. *Prælud.* Utinam poſſem ſemper velle quod Deus vult, & me conformare cum ſanctiſſima illius voluntate?

I. *Punctum.* Nihil Dei voluntate, & Conformatione cum illâ, eſt amabilius. Ah quis illam non amet! Ah quis hanc non amplectatur! quandoquidem vivere cum hac conſenſione, ſit primò, habere cor, ſecundùm cor Dei, quod de Davide ſacræ paginæ teſtantur, *vir erat ſecundum cor Dei.* Secundò, eſt velle, quod Deus vult, & nolle, quod Deus non vult. Aliquane certior ſecuriorque regula excogitari poteſt? Tertiò eſt acceptare omnia de manu Dei & promptum paratumque eſſe, ad quidvis, quod paterna illius providentia diſpo-

ſuerit,

fuerit, seu prosperum, seu adversum, seu ad modicum, sive ad longum temporis intervallum; sive opera amicorum, sive hostium; sive merearis, sive præter meritum tuum sit; sive naturæ genio eò rapiare, sive inde abhorreas; utut sit, semper amabile est, quidquid amantissima Dei manus porrigit & disponit. Ratum statutumque apud me est, ô Pater amantissime, sequi nutum adorandæ voluntatis tuæ. Homo committit Medico valetudinem suam, lites advocato, & vitam suam (si oculis captus est) Puero, & Cani subinde, ut deducatur; & ego dubitem me tibi concredere, qui es bonitas ipsa, & qui majore cura sapientiaque nos gubernas, quàm desiderare ipsi possemus?

II. *Punctum.* Omnia me sollicitant, ut me conformem divinæ volun-

voluntati. Primò, peccato excepto, nihil evenit ſine expreſſa Dei voluntate. Morbi, valetudo, honores, opprobria cuncta, ab illo accidunt. Unde Job facta omnium fortunarum ſuarum jactura dicebat; *Dominus dedit, Dominus abſtulit, ſit nomen Domini benedictum.* Secundò, creaturam jure meritiſſimo convenit ſubjectam eſſe ſuo Creatori, & ſervum Domino: *Nonne Deo ſubjecta erit anima mea?* Tertiò, omnes Creaturæ, etiam vitæ & ſenſus expertes, Dei voluntatem exequuntur. Quartò, ſancti omnes, & quicumque aliqua perfectionis laude floruerunt, hanc vitam regiam tenuere. Scilicet decebit, ô anima mea, ut hinc deflectas, aliamque ab illis ſemitam ingrediaris?

III. *Punctum.* Quod maximè ad hanc conformitatem allicit, eſt

ſingulare animi ſolatium proma-nans ex eo, quòd quis poſſit obſe-qui tanto Domino, velle, quod ill vult, omnia accipere veluti ipſiu benigniſſima manu porrecta, nul-lius rei affectu duci, aut cupiditat utcumque cadat, acquieſcere, & conſentire. Quanta felicitas, dicer poſſe divinæ Majeſtati vivend moriendoque: *ſic placitum eſt, ſi fuit, ante te: Fiat voluntas tua.* No me oppono: nollem aliter. Meliù loqui non poſſet Angelus incar-natus, neque majori lætitia animi-que voluptate deliniri, ſi inter no verſaretur.

Colloquium: magne Deus lar-gire mihi hanc cum amabili tu voluntate conſenſionem: tam fre-quenter dico me amare te, aſt ub eſt amor meus, ſi non idem vol quod tu vis? quicumque amant idem velle habent & nolle ad om-

nia, in quibus virtus non offenditur; & ubicumque parùm amoris est, modica quoque reperitur hæc voluntatum consensio, ubi multùm, magna est: cur ergo non penitus consentio divinæ voluntati tuæ, ut vel isto indicio colligam magnum esse adversùs te amorem meum? Pater, Ave.

Recollectio Meditationis. Delectus tesseræ, dictum D. Pauli est: *Domine quid me vis facere?* Istud usurpare poteris, vel illud ore servatoris probatum & omnibus familiare: *Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra.*

Sequitur pars aliqua Officij, aut alia Vocalis Oratio. Deinde sacrum Tum Lectio spiritualis, vel hæc, vel alia.

DISSERTATIO MATVTINA.

De damnis voluntatis propriæ.

SI in mundanos homines conjicias oculos, soli sapere, totâque

frui prudentia videbuntur. Quando de ſuſcepti operis confectione agitur, tangunt illi præ cæteris nodum difficultatis, & qua parte arripi negotium debeat, noverunt. Præſertim milites valde gnari ſunt, in votorum ſuorum proſecutione, ut ab hoſtibus victorias reportent: Ita ſummus militiæ præfectus, ut res ſuas aſſerat, nitetur viribus omnibus redigere in poteſtatem ſuam Regni Metropolim, ſi cæterarum urbium occupationem meditetur; aut verò partis adverſæ Ducem opprimere, ſi prælio decertare conſtituat; cùm non ignoret, Duce ſuperato facilè ſubijci reliquos milites; & capta Metropoli, ſecuturam cæterarũ urbium deditionem. Quam ob rem Gothi rectà Romam petivere? niſi quòd à prudentia militari didiciſſent, tum ſe Imperij Occidentalis fore Dominos, cùm

urb

urbe, orbis domina, potirentur? Cur Artesiæ Comes author erat fratri suo, S. Ludovico Regi, quando mare trajecerunt, ut Babylonem tentaret? nisi ut Regia urbe occupatâ, totam facile Ægyptum sui ditioni subijceret? unde rebelles Hugonottæ toties civitati Parisiensi sunt insidiati? nisi quòd illa domita, crederent cæteras sine labore spontè cessuras? quidquid hac ratione suscipitur, felici successu non caret: contere serpentis caput, & actum de vita illius est; fontem exsicca & fluere rivus cessabit; Conchæ unionum genitrices Regem habere dicuntur, illum retibus tuis include, & cæteras cepisti; everte fundamenta, & domus concidet; Arcis portam occupa, & arcem vicisti; Cor serva & vitam asseruisti. In omnibus negotiis sæcularibus, ad eum omninò

modum, proceditur; rei principalis curam habe, & acceſſoria conſequetur; hæc ſumma ſapientiæ prudentiæque humanæ eſt, & mundanorum.

Sed bona illorum pace, reperiuntur Dei ſervi, filij lucis, qui in prudentia filijs tenebrarum non concedunt; præſertim quando de amore divino, ſolidiſque virtutibus comparandis, agitur: ſolùm in rem præcipuam intendunt, ſecuri, quod cætera nullo negotio ſequentur. Et quia graviores hoſtes non experiuntur, quàm paſſiones & cupiditates proprias, illarũm præcipuam adoriuntur, ut illâ devictâ, cæteris quoque imperitent; Metropolim petunt, & Babylonem, tum demùm ſe victores, dominoſque omnium reputantes, ubi hanc oppreſſerint.

Patere, Hagiophila, me nunc

ſaltem

ſaltem augurem eſſe, & hodie vaticinari, quænam ſit tuarum paſſionum Metropolis, quis Dux tuorum vitiorum, quæ ſcaturigo unde ſpirituales tuæ miſeriæ emanent, ut ſecundùm optima tua proficiendi deſideria, Babylonem hanc, hunc hoſtem capitalem aggrediaris, ut eorum jugum excutias, illoque prudentiæ in vita ſpirituali tam neceſſariæ officio ritè fungi poſſis. Optarem te eſſe de filiis lucis, qui quà oportet, gradiuntur, & de egregiis illis militibus, qui ut decet, hoſtem invadunt.

Aut graviter erro; aut verum eſt, te plenam eſſe amore proprio, incluſamque in arce tuæ propriæ voluntatis detineri, ubi tui amans, & commoditatum tuarum, appetituum, ſenſualitatumque retinens, velut in firmis aggeribus te Deo inexpugnabilem exhibes: ef-

fectus gratiæ illius & robur inspirationum internarum parùm, aut nihil apud te evincunt. Necesse igitur est, id à te obtineam, ut maledictam illam propriam voluntatem procul amandes, quandoquidem tacitè fatearis, eam plus nimio in te dominari. Alio persuasionis artificio non utar, quàm demonstrando illam esse malorum omnium pessimam; & puto, sufficiet, ut discas eam cane pejùs & angue abominari. Tam improba est, inquit S. Bernardus, ut ludibrio habeat omnia: illi, si frænū laxes, neque lex est, neque Deus; cuncta implet factionibus, seditionibusque, omne rationis bonarumque affectionum lumen extinguit. (a) *Illa naturæ docet nos non parcere, rationi non acquiescere, non obtemperare saniorum consilio vel exemplo.*

Vnicus

(a) *Serm. 19. in Cant.*

Unicus actus propriæ voluntatis in re paulò graviore sufficit, ad convellendas omnes animi vires, ad perturbandam conſcientiam, eamque in periculum ruinæ addúcendam. Conferens aliquando cum viro gravi de quodam Religioſo, qui à vocatione ſua reſilierat, quantumvis excellere virtutibus videretur, ajebam mirari me vehementer hanc Juvenis ruinam: quid, inquit, tantoperè mirandum eſt? unica indignatio ſufficit, ut animum immutet, atque de malo in pejus uſque ad ipſum præcipitiũ deducat. Et quid aliud indignatio eſt quam actus propriæ voluntatis, & amoris erga ſe inordinati, qui præ rebus alijs omnibus infert animæ (cæco quodam impetu in perniciem ruenti, neque prævidenti ſecuturos eventus funeſtos) incredibilem vaſtitatem? Ea ſaltem

D. Bernardi opinio est: (a) *Nihil sic extinguit spiritum discretionis, quomodo propria voluntas subvertens corda hominum, & rationis oculos claudens.* Sanctus ille vir satis habebat experimenti, ut istis coloribus pessimam creaturarum exprimeret, & velut perniciosissimam diffamaret. Fortassis ab Apostolo didicerat, eam tali æstimatione prosequi: nam D. Paulus nullam ex omnibus creaturis, nisi hanc timebat, & quando cæteras omnes, quæ constantiam suam infringere, Deique amorem labefactare potuissent, in apertum quasi duellum provocavit, hanc aggredi nominatim, ausus non est. *Certus sum*, inquit, *quod neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neq; virtutes, neque fames, neque nuditas, neque persecutio, neque gladius, neq;* peri-

(a) *Serm. 19. in Cant.*

periculum, neque angustia, neque fortitudo, neque creatura alia poterit nos separare à Charitate Dei. (a) En invictum Apostoli animum, qui nihilominùs propriam voluntatem metuat, neque audeat illam uti cæteras provocare; adeò sciebat illam, præ reliquis omnibus, nequam esse, atque formidandam. Quòd si illam citet, facit id dumtaxat sub generali creaturæ vocabulo: *neque creatura alia poterit nos separare.* Neque puta hanc meam esse animadversionem in verba Apostoli, ipse D. Bernardus id egregie annotavit: (b) *Cum tot & tanta dixisset Paulus, unam scilicet propriam voluntatem reticuit; quæ salvationis, & damnationis est causa.* Illam ergo Apostolus non nominavit, etsi nequitiam illius & peri-

(a) *Ad Rom.* 8. (b) *Lib. de Conscient. in proœmio.*

culum haberet perſpectiſſima. Sed adeamus aliquem majori præditū fiducia, qui nobis naturam hujus propriæ voluntatis exponat, dicatque, qualis bellua ſit hæc deteſtabilis creatura. Facile illum reperiemus, neque aliò iri neceſſe eſt, quàm ad eundem S. Bernardum, qui jam mentem ſuam utcumque patefecit. Adeundus ille potiùs eſt, quàm alius, cùm vivam ejus imaginem proponat, cùm horrendum illi bellum indicat, cùm detegat illius malitiam, & cumulum damnorum ex ea provenientium, ſenſu, quàm alius, acutiore. Ex tanta malorum congerie, quæ de illa diverſis locis operum ſuorum enumerat, non attingam, niſi duo triave, ut ex ijs arbitreris, num injuriâ dixerim, illam eſſe peſſimam perniciosiſſimamque.

In declamationibus ſuis potiſ-

ſimum

ſimum adverſus illam perorat, infamatque ſanguiſugæ nomine: *fuge hanc ſanguiſugam propriam voluntatem, & omnia reliquiſti; hæc enim omnia trahit ad ſe: depone illam: & jugum tam importabile, quàm multiplex, abjeciſti.* Soli ſanguiſugæ vocabulo inhæreamus, plurimos enim ſenſus comprehendit: ſanguiſuga trahit & exſugit omnem ſanguinem, etiam valentem, ſi ejus aviditati indulges, & vires uſque ad animi deliquium debilitat: ita prorſus voluntas propria: nihil tam valens, tamque ſanum apud te eſt, quod illa non ſorbeat, cuique peſtiferum ſuum os non applicet. Particeps eſſe vult actionum etiam ſanctiſſimarum, & ex genere ſuo optimarum, ſed eas ſibi arrogando labefactat, corrumpitque. (*a*) In Iſaia nonnullis res ſtupore digna vide-

(a) *Cap.* 58.

videbatur, quòd Deus eorum jejuniis, & submissionis actibus non afficeretur, adeoque queruli dicebant: *Quare jejunavimus, & non aspexisti; humiliavimus animas nostras, & nescisti?* paucis Deus respondit: *Ecce in die jejunij vestri invenitur voluntas vestra.* Mirari desinite, quòd quidquid agitis mihi displiceat, vestram voluntatem, non meam, facitis; hæc unica ratio est, alia inquiri non debet. En Hagiophila, materiam, quæ terrorem incutiat Narcissulis illis, suarum tantùm rerum amatoribus, quique vivere nolunt, nisi suo arbitratu, & juxta beneplacitum suarum voluntatum, etiam in rebus, quæ speciem boni præseferunt. Dicet hic: volo concionari, volo tali fungi officio, quod ad genium meum est, & quidem hoc loco, non alibi; ille animum obfirmabit
adver-

adversùs adorationes , & usum communitatis , ut vivat more suo : dedet se devotionibus omninò peculiaribus, assumet pœnitentias & mortificationes à recepta consuetudine alienas ; quia ita vult, & voluntati suæ arbitrioque obsequi placet. Horrendum! nihil horum Deo acceptum est, vana sunt omnia, sine merito, neque ullo gloriæ præmio remuneranda ; hirudo ista delibavit , placere Deo non possunt. Hirudo execranda! quæ nonnunquam usque ad extremam stillulam, totum sanguinem exsorbet : ita maledicta propria voluntas , subinde ipsam quoque exsugit gratiam vocationis ; imò verò , vidi quosdam quòd addicti essent propriæ voluntati suæ, nihilque agere vellent, nisi quod lubebat, turpissimè defecisse, malentes sæculum repetere, quàm se submittere

mittere Dei & Superiorum voluntati, imò verò, novi, qui laqueum circumferunt, quique excussa vera libertate filiorum Dei, quæ in benigna submissione consistit, ut collum falsæ deceptoriæque libertati subijcerent, ignorant, quò tandem deventuri sint, inter tot tamque periculosas hujus mundi procellas, quibus continuò agitantur; eò quòd neglexerint tollere sanguisugam illam, & conterere perniciosam hanc propriam voluntatem, quæ illos calamitatibus involvit, quarum possent æternum pœnitere. Imò verò, scio esse in domibus Religiosis, illos & illas, quibus ad emergendum contendendumque ad perfectionem vires desint: funesta illa hirudo aufert omnem generosum sanguinem, & propria voluntas, quæ libita tantùm exequitur, sic illos debilitat, ut

ut vitam ducant languentem, ignavam, imperfectionibus vitijsque refertam, quæque intuentibus stomachum & nauseam moveat; omissis molestijs incredibilibus, quibus superiores affligunt, & pessimis exemplis, quibus alios integramque familiam corrumpunt. Et quænam horum malorum causa est, & origo? nisi propria voluntas, nisi perversissima illa creatura, quam nominare Paulus non audet, nisi detestanda illa hirudo, cui S. Bernardus, tam malè imprecatur. Liceret mihi, per otium, reliquos ipsius titulos recensere; non dubito, quin eam magis, quàm mortem reformidares, & velut Infernũ execrareris: posteaquam dixit eam esse sanguisugam, addit: *Non est Dominus crudelis ad illam, non est Tyrannus tam impius & inhumanus, sic urgens servulum: inquietum*

malum,

malum, nullum onus importabilius, nulla gravior est sarcina. Propone tibi ob oculos omnem crudelitatem barbariemque alicujus Tyranni, & vastitates omnes, quas animæ infert propria voluntas, vidisti. Adferamne præterea, quod idem S. Doctor alibi de illa pronuntiat? cum vipera componit; *Caveamus,* inquit, *à propria voluntate tanquam vipera pessima, & nequissima, quæ sola deinceps damnare possit animas nostras.* (a) Istud profectò est, quòd terrorem ijs queat incutere, qui voluntati suæ contra divinam & superiorum voluntatem obsequuntur. Avertat à nobis Deus hanc crudelem viperam, quæ suam Matrem, hoc est, animam eviscerat atque interimit. Cuivis formidanda est, quisquis enim suis opinionibus vehementiùs adhærescit, & propri-

(a) *Serm. de relinq. propr. volunt.*

propriam voluntatem, velut idolum adorat, duobus solùm digitis ab inferno abest, & prodigij instar erit, si evadat. Testis est deplorandus ille Monachus Heron, qui quadraginta annis benè sanctèque peractis, morsus ab hac diabolica vipera, corporis animæque jacturam fecit: (a) *Vipera pessima, quæ sola damnare possit animas nostras.* Ex omnibus hisce discamus, quanta sit eorum miseria, qui solam perversæ suæ voluntatis directionem sequuntur. Nonnullos reperias, quibus nihil placet, nisi quod est ad palatum sensumque suum; diceres eos regi à Spiritu sancto, adeò nihil rectè factum est, nisi quod illi volunt, quodque approbant. Miseræ victimæ sunt, quibus sanguisugæ optimum sanguinem exhau-

(a) *Ex Cassiano, & Roder. Tract. de Obed.*

exhauriunt, ſunt mancipia furori & violentiæ crudeliſſimi Tyranni ſubjecta; ſunt creaturæ traditæ viperis, quæ eas dilaniant, & vitâ privant. Clariùs, quàm unquam aliàs, video animæ Religioſæ abſtinendum penitus à vocabulo illo: *Volo.* Eſſe debet ſine voluntate, aut ita ſe gerere quaſi illius foret expers, nullum illi exercitium permittendo, ſed velut mortuam ſepultamque tumulo obedientię habendo, quod egregiè innuit S. Joannes Climacus, dum ait: *Obedientia eſt ſepulchrum propriæ voluntatis.* (*a*) Quiſquis ita fecerit voluntatem ſuam, cum voluntate Dei, aut Superioris, aut Vicarij commutabit; eamque velut agendorum, omittendorumque regulam certiſſimam ſibi proponet. Quiſquis relicta vita ſæculari ſe Deo com-

(a) *Grad.4.*

misit, prudentiùs incedere non potest, quàm si dictum hujus divinæ & amabilis voluntatis sequatur. Plerumque nescimus, quid appetamus; nobis ipsis blandimur; excæcant nos passiones nostræ: quid igitur æquiùs facere possumus, quàm amplecti lumina hujus voluntatis, quæ novit optimè, quid sit in rem utilitatemque nostram! An Angelos sapientiâ superamus? at ex ijs fuere, qui obsequendo suæ voluntati, perierint: (a) *In cœlum conscendam, sedebo in monte testamenti, in lateribus Aquilonis*, ajebat eorum Princeps, pluraque addebat alia, quæ esse, aut facere volebat. Ad quæ respondet Bernardus: (*a*) *Tu tibi miser sedem collocas in Aquilone, plaga frigida & nebulosa.* Et quid agis miser? volebat te Deus collocare *in splendoribus Sanctorum*, & tu

(a) *Isa.* 14. (b) *Serm.* 17. *in Cant.*

& tu deligere vis Aquilonem, quô nulla mundi plaga frigidior est, aut majoribus nebulis obfuscatur? quidni negotium Deo committebas? perijsti: quia tuæ voluntati obsecutus. O quot adhuc Luciferos tellus ista fert, qui occupationes sibi procurant, qui dimoveri se locis, quæ arrident, non patiuntur, qui ambiunt officia, & dignitates, unde ruant! *quid miseri, sedem collocatis in Aquilone, plaga frigida & nebulosa?* Filij Zebedæi estis: *Nescitis, quid petatis.* Petebant hi quâdam honoris cupiditate obcæcati, adhibitâ Matris intercessione, ut uni liceret ad dexteram Filij Dei, alteri ad sinistram considere. At fatuam fuisse postulationem ostendit S. Chrysostomus, Christi loco respondens: *Nescitis, quid petatis; ego vos vocavi ad partem dextram de sinistra, & vos vestro consilio curritis ad*

ad ſiniſtram. Ad eundem modum ſæpe nos inſani facimus. Si Deo & Superioribus totam noſtri curam relinqueremus, crederent meliùs omnia, meliuſque collocaremur, quàm ſi voto noſtro propenſioniq; fuiſſet ſatisfactum; unde admitteremus bona præſentia divinarum gratiarum, & futuræ gloriæ incrementa: juxta D. Bernardi ſententiam: *Grande malum propria voluntas, quâ fit, ut tua bona tibi bona non ſint.* Si huic malo ſubjecta es, Hagiophila, provide; ſi præcipua hæc tua paſſio eſt, viribus omnibus, & quovis impendio ab eadem te expedias: & ut vitam ducas hilarem tranquillamque, ſcias medium nullum eſſe efficacius, quàm ut voluntatem tuam nunquam facias, verùm eidem renunties, ut voluntatem ſupremi Domini exequaris; ſi aliqua hujus vitæ felicitas eſt, illic

lic consistit, *quoniam vita in voluntate ejus.* (a)

Addi poterit Lectio quatuor priorum capitum tract. 8. part. 1. Rodericq. ubi de conformitate voluntatis humanæ, cum divina sermo est. Aut lege cap. 23. & 25. lib. 3. de imitatione Christi.

Absolutâ Lectione, renova devotionem tuam, erga Sanctos, quos quotidie in opem, et tutelam, ex Martyrologio, vel aliunde, eligis. Credo equidem affici te erga Sanctum illum, quem totius anni Patronum instituisti, et illum etiam, qui tibi forte singulis mensibus accidit, verùm de quotidiano Patrono dubitare posse mihi videor, cùm tamen ea insignis & utilissima devotio sit. Quare author tibi sum, ut hodie illam innoves. Et adjumento esse tibi poterit, caput tertium et ultimum *fœderis mei cum cælitibus contrahendi*, si ad manum est.

(a) *Psal.* 49.

II. ME-

II. MEDITATIO.

De Excellentiis & Prærogativis Conformitatis cum divina voluntate.

Oratio præparatoria consueta.

I. PRælud. Propone tibi S. Paulum, qui in tam præclarum Apostolum nobilemque Dei ministrum ideò evasit, quòd primo statim conversionis suæ exordio se divinæ voluntati penitus commisisset, dicens: *Domine, quid me vis facere?* paratus ad omnia sum. Hoc verbum origo fuit, & princeps causa illius eximiæ sanctitatis, quam deinde consecutus est.

II. *Prælud.* Pete à Deo, ut tibi clarè manifestentur emolumenta perfectæ conformitatis, ut hujus exercitatione, particeps eorum fieri merearis.

I. *Punctum.* Interna sui Resigna-

tio & conformatio cum divina voluntate, est nota eorum, qui sincero amore, fidelique obsequio Deum prosequuntur. *Fideles in dilectione acquiescent illi.* Æquissimum illud est, servire enim oportet Domino ex illius sententia & voluntate neque benè serviet, qui sibi hoc axioma non proposuerit. O amantium fidelissime! volo inter tuos fideles esse, imò si possim, cæteris exactior, ut exequar omnes voluntates tuas, etsi minimo eæ nutu significentur! volo, ô Dominorum optime, ut hoc indicio omnes agnoscant me esse de numero servorum tuorum!

II. *Punctum.* Sancta & perfecta ista conformitas nobilissimum est munus, quod offerre possumus divinæ Majestati: per hanc enim præsentamus id, quod propriè nostrum est, & reliquis omnibus præ-

stantius

ſtantius. Aurum, argentum, opes, corporis afflictiones, & quidquid aliud, nihil eſt, ſi cum corde, voluntateque comparetur; qui cor donat & voluntatem, donat omnia, nihil ſeponit. Deo etiam ſic placet, ut munus nullum ei acceptius ſit, quandoquidem eâ ratione ſibi ſubjectas habet nobiliſſimas ſuas creaturas. O Deus unicè ſupremo digne imperio, & voluntatum omnium tam Angelicarum, quàm humanarum Dominator meam integrè penituſque tibi conſigno, & me gloriæ, quæ in voluntatum tuarum adimpletione conſiſtit, poſſe aliquid adijcere, vehementer lætor.

III. *Punctum.* Hæc conformitas mater eſt tranquillitatis animi, & gaudij interioris. Illud canebant Angeli in Salvatoris Nativitate: *Gloria in excelſis Deo, & in terra pax*

hominibus bonæ voluntatis. Quinam verò sunt bonæ voluntatis, si non ij, qui suam cum divina conformant? illud Job dicebat: *Acquiesce Deo, & habeto pacem, eritque omnipotens contra hostes tuos; tunc super Omnipotentem deliciis affluês.* Hinc è contrario accidit, ut qui divinæ voluntati adversantur, ut satisfaciant suæ, nullâ pace, nullâ quiete perfruantur, sed magnis exagitentur tumultibus, inquietudinibusque; *Quis restiti ei, & pacem habuit?* qui verò consentiunt, eique se accommodant, Regulorum instar vitam degunt solatiis plenam. Ita mendicus ille tam rerum inops, quàm virtutum dives respondit Taulero, quis esset interroganti: Rex sum, & Regnum meum est anima mea, ubi omnia ex placito & voluntate Dei contingunt. O talium Regum Amator Deus, fiat

bene

beneficio tuo anima mea Regnum Pacis; malo enim mortem oppetere, quàm vel minimæ tuæ voluntati adversari.

Colloquium. Dic cum Davide: *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum*; vis ut aëris & anni tempestates mihi graves sint, & frugibus inimicæ? *Paratum cor meum.* Vis me divitem, an pauperem; honoribus elatum, an depressum infamia; solatiis abundare, an mœroribus? quod vis, volo. *Paratum cor meum.* Vis me formam habere, an turpitudinem? valetudinem, aut morbos? ingenium, aut stupiditatem? vitam, aut mortem? *Paratum cor meum*, DEUS. Voluntas enim mea, tua est. Optas, & decernis, ut parùm, aut multùm in virtutibus proficiã? parũ, aut multũ in gratia, & amore tuo? magnã gloriã, aut exiguã in cœlo consequar?

idipſum optat cor meum. Ita enim promptum eſt ad omnes voluntates tuas, ut nihil aliud deſideret, quàm illas accuratè adimplere. *Paratum eſt cor meum, Deus, paratum cor meum.* Pater. Ave.

Recollectio. Viſitatio Venerab. Sacramenti. Examen Conſcientiæ. Prandium. Recreatio. Tempus ſcribendi, aut propoſita proximè concepta, aut ré aliam, ad aliquod animi levamen. Sequitur Lectio ſpiritualis.

DISSERTATIO POMERIDIANA.

De felicitate eorum, qui Deo ſe toti tradunt.

NVnquam memini ejus reſponſionis, quam fecit (referente Theodoreto) Monachus Macedonius Principi cuidam, quin maximum aliquid animo concipiam de eorum felicitate, qui ſe penitùs

Deo tradunt. Venationi incumbens hic Princeps, altiùs in Eremũ penetraverat, ubi ſanctum illum virum offendit: ſtupere primùm, eo loci hominem reperiri, deinde adire etiam & alloqui, quid in tam ſemotis nemoribus, & horrendâ ſolitudine actitaret. At rogo humillimè, inquit Monachus, Celſitudo tua id beneficij mihi præſtet, dicatque prior, cujus rei gratia huc acceſſerit, hinc enim aliquod reſponſioni meæ momentum accedet. Placet, ſubjungit Princeps: *Ego veni, ut venarer apros & cervos.* *Ego autem veni*, reponit Macedonius, *ut venerer Deum meum, & ab hac tam pulchrâ venatione nunquam ceſſabo.* Quibus dictis, ſubmiſſo capite, humilique facta reverentia ſe recepit.

Quid videtur, Hagiophila, de hoc homine, in quo dubites, virtu-

temne, an reſpondendi acumen magis admireris? quod ad me attinet, videre mihi videor hominem, qui totum ſe Deo mancipårat, per ingentem creaturarum omnium abdicationem; & apud quem majore loco & æſtimatione non erant omnes totius Orbis Monarchæ, quàm quævis annoſa arbor ejus ſolitudinis, quam ſummâ animi voluptate incolebat. Et facilè apparet talem illum fuiſſe, qualem illum mihi propono, tum ex ſancta glorioſaque reſponſione, tum ex ſeceſſu quem illicò repetiit ſine metu diſplicendi Principi, cum quo colloquebatur. Quantum iſtud eſt, ſemel ſe Deo integrè tradidiſſe? ſumma hujus vitæ felicitas eſt, tum hominibus ſæcularibus, tum ijs, qui in Religione degunt; ſtatus eſt (liceat mihi uti eâdem ſancti viri conſideratione) ubi

ubi DEO impenduntur eædem curæ, ijdem labores, ſed & eædem voluptates, quas ille capit, qui venatione delectatur, hâc ſolùm differentiâ, quòd curæ illius, qui ſe Deo plenè conſignat, ſint quæſtuoſiores, & labores gratiores, & voluptates millies, & ſine comparatione ſint magis delicioſæ, quã illæ, quibus fruitur, qui tempus omne totamq; vitam venando conſumit.

Advertis, Hagiophila, me paulatim inſinuare velle, quid ſit integrè ſe Deo tradere; & verò facere id propoſui priuſquam excellentiam boni inde provenientis declarem. Et ut ſolidiùs hunc primũ gradũ figam, dico: Tradere ſe DEO integrè, eſt: poſito firmo animi decreto illum non offendendi culpa aliqua ſive mortali, ſive veniali, ſaltem deliberatè, ferri maximo illi placendi ſtudio, idque contente conſtan-

constanterque est proculcare pedibus omnes considerationes humanas commodi, æstimationis, satisfactionis propriæ, valetudinis, vitæ denique ipsius, ut simus id, quod à nobis Deus requirit; est: spiritualibus oculis cuncta intueri, non regi alio lumine quàm divino, accuratissimè obtemperando omnibus illius inspirationibus; est: cor habere ab omni creatura vacuum, nullâ aliâ intentione, aut proposito, quàm ut illud Deo repleatur, rectà in illum tendat, illique uni laboret, & vivat; est: ita nos Deo unire, ut nihil tam forte, validumque sit in tota rerum natura, quod nos queat ab illo separare, nihil boni, aut solatii quærentes nisi in illo, & propter illum: est: se omnino conjicere in sinum divinę illius providentiæ, committendo curam & administrationem

rerum

rerum omnium ad nos ſpectantiũ, in bonis fortunæ, in valetudine corporis & animi, in ſtudiis & propoſitis, in vita, in morte, in æternitate, ut pro arbitrio cuncta diſponat; eſt denique, ſe in rebus omnibus divinæ illius voluntati conformare, nihilque aliud velle & deſiderare, quàm quod ille vult, & deſiderat; totum hoc eſt, DEO ſe penitùs integreque tradere.

Diem hunc mihi, Hagiophila, quin & tibi, feliciſſimum luxiſſe judicarem, ſi poſſem hanc ſanctam abdicationem obtinere à te & perſuadere, ut te omnino, re nullâ exclusâ, Deo Parenti optimo conſignares. Quidquid præ te feras, nondum illius es; parvulis plicis involutum eſt cor tuum, quibus obtegis vanos illos tuos in aliquã creaturam affectus; Amor ille tuiipſius, quo cupis eminere, amari, blan-

blandeque haberi ab aliis,optimá cordis tui portionem occupat, vix angulus Deo relictus est. Ubique te quæris; quidquid cupis,appetis vehementer, & cedere Deum, illosque qui te gubernant,necessum est. Non acquiescis eorum voluntatibus, nisi aliquod tuum commodum intercedat; tot inepta proposita,tot insana desideria, tot vanæ animi occupationes, tot respectus humani obsident miserum cor tuum, & circumvagantur, aut invadunt, ut illud ditioni suæ subijciant,excludantque illum, cui istud uni tradidisse videbaris.Itane, Hagiophila,semper insanies,nunquam eris circumspecta,& toties à creaturis illusa nondum sapies, adhuc decipi te sines? post tot acceptas ab ijs injurias & afflictiones, nondum dolos & perfidiam illarum detestaberis? tantane de-
libera-

liberatione opus eſt,ut eas deſeras, & ut tandem aliquando te dones tuo Creatori? quid per tot recidivas, tantamque inconſtantiam tuā obtines? omnis vita tua, & flos annorum cadendo, ſurgendoque, & iterum recidendo reſurgendoq; peragitur: quæ, malum, iſta infidelitas? poſt tot gratias & tanta lumina tibi à DEO conceſſa, poteſtne turpior perfidia excogitari? JESùs & illius AMOR nunquam erunt DOMINI cordis tui? ſemper miſella anima tua erit tuarum præda paſſionum, & cujuſvis arbitrio libidinique exponetur? ô vagam te & mutabilem! aperi tandem mentis oculos, & ingratitudini, perfidiæ & inconſtantiæ tuæ modum pone, & jam nunc te conſigna Amatori animæ tuæ, trade te Deo penitus, ea quâ fieri par eſt, ratione ac ſeriò proteſtare nihil deinceps fore tam vali-

validum, quòd labefactare constantiam tuam poterit, aut minimùm de justis illis & solemnibus propositis decerpere. Quisquis volet, Hagiophila, aliò se conferat, tu cave, ne alteri quàm DEO te dones, sis tota illius, ad illum contende, neque aliud quære quàm ipsum, sanctissimamq; ipsius voluntatem, & tunc demum, te reputa mortalium felicissimam: & si quando subierint mentem cogitationes, quæ avocare & contrarium suadere niterentur, memineris illicò trium prærogativarum felicitatis tuę, quas tibi in solatium relinquo.

Prima prærogativa ejus, qui se DEO penitùs tradit, est illa immunitas & exemptio à servitute & fallacijs creaturarum, quæ subjectum miserum cor seriùs aut ocyùs opprimunt, atque affligunt, scilicet verissimum est, quod quidam cecinit;

Sola

Sola salus servire Deo, sunt cætera fraudes.

Neque magis aberrat Thomas de Kempis, dum ait: *Miser es, ubicunque fueris, & quocumque te verteris, nisi ad Deum te convertas.* (a) Res manifesta est, & experientiâ nimiùm probata, nullam dari creaturam, cui fidi securè possit, neque ullam esse idoneam, quæ plenè animis nostris satisfaciat. Quis ambigit, quin omnes Orbis divitiæ cunctæque voluptates, mera sint somnia & deliria? fuit hæc Regij Vatis opinio, qui divitibus loquens ait: *Viri divitiarum dormierunt somnum suum, & nihil invenerunt in manibus suis.* Et quotquot rectè judicant, in eandem sententiam concedunt. Jobi amicus, gaudium peccatoris ad instar puncti esse asserit, & Tertullianus voluptates omnes vocat

(a) *De Imit. lib. 1. cap. 22.*

momenta voluptatum ; & sicut aggregata mille puncta, si Philosophis credimus, punctum unicum non excedunt, ita omnes mundanorum voluptates, omnes dignitates, omnes pompæ, omnes honores, omnia denique illorum bona, cùm puncta sint, etsi coacerventur, non sunt nisi punctum. In Annalibus S. Dominici memoriæ proditum est, Rolandum, eximium illum Cremonæ Doctorem ; postquam diem cum amicis in omni lætitiarum genere consumpsisset, noctu domum revertisse, tanto pressum animi dolore & fastidio, quanto per diem gaudio diffluxerat : quò nunc (secum tacitus ajebat) eæ voluptates, quas hodie cepi? ubi epulæ, ubi joci, ubi choreæ, ubi tam chara amicorum societas, quò ista abiere? ex omnibus mihi nihil reliquum est, nisi nausea de

de celeri illorum tranſitu, & conſcientiæ vulnus de tempore malè collocato, alijſque ſceleribus, quæ ibi contraxi. Hæc adverſio plurimùm illi profuit, nam ſtatim decrevit, animum ſuum à vanis illis ſolatiis abſtractum, integrè Deo conſignare, cujus rei gratia Ordinem Divi Dominici ingreſſus eſt. Quis prætereà ignorat, non plus fiduciæ in hominibus (uti magni potenteſque ſint) quàm in caducis illis deliciis collocari debere? non magis fidendum homini, qualiſcumque ille ſit, quàm aſſeri putrido carioſoque; inniti ſubſidio, authoritati, amicitiæque perſonæ alicujus, eſt inniti ligno putrido, inquit Origenes, ad rem ingeniosè connectens duas propoſitiones Moyſis & Jeremiæ: *Maledictus qui pendet in ligno*: & *Maledictus homo, qui fidit in homine*: (a) quaſi unum idemq;

(a) Deut. 21. *Ierem.* 17.

eſſet lignum carioſum , aut arbor mortis, cui ſcilicet malefici affigebantur,& homo qui natura ſua, & ab animi mobilitate mutari poteſt, & fallere. I nunc,& fide creaturis, huic homini,huic Principi, huic amico,huic familiari, modò memineris , aſſerem eſſe carioſum , & lignum , in quo funeſtum exitum conſequaris , & fortaſſe mortem ipſam aut corporis , aut animæ. Nunquam Domino ſerviam , qui mori poſſit , ajebat B.Franciſcus Borgia : tu fac ampliùs aliquid, & dic: Nunquam amabo creaturam, ut in ea affectum & fiduciam collocem,quæ deſtituere aut fallere me queat. Re minimâ opus eſt,ut cor humanum immutetur, ſufficit una ſuſpicio , minima offenſiuncula, aliqua æmulatio,apprehenſio levis deſpicientiæ ; ipſa demum temporis diuturnitas frigus aliquod af-

flat

ſlat cordib⁹ amore mutuo maximè incenſis: & poſt hæc à tali inconſtantia ſolidum aliquod fulcrū exſpecta Carolus VII. neminẽ in toto Regno agnoſcebat, cui magis fidere poſſe videbatur, quàm cuidam militiæ Duci. Dederat is talia fidelitatis ſuæ argumenta, ut Rex immobilem exiſtimaret: nihilominùs cepit eum aliquando curioſitas, ut inquireret, foretne aliquid, quo poſſet ad defectionem, aliumque quærendum Dominum ſollicitari? Sereniſſime Rex, reſpondit, deſpicientia. Deſpicientia, inquit Rex, facere id poſſet? imoverò, oppoſuit, deſpicientia meæ perſonæ id faceret: & Majeſtatem tuam rogo, ne lubeat experiri. Si me audis, Hagiophila, nulli perſonæ te dedes, citiùs, aut ſeriùs mutabitur, & ſi te non fallet, tamen te deſtituet aliquando, niſi fortè ſit im-

mortalis. Si verò tantum te tenet desiderium innitendi alteri, amandi, cor & affectum tuum largiendi, innitere Deo, unicè illum ama, & te integrè illi largire: in eo solo vera quies solidumque gaudium reperitur, quæ est altera illius prærogativa, qui se Deo plenè tradit. *Valde avarus est, cui Deus non sufficit*; (*a*) Ille supremum bonum est, & omnium bonorum gaudiorumque excogitabilium fons, & origo, nullique subjectus mutationi, quid te illi donare reformidas? aut quies, & pax, & solatium non datur, aut ab hoc amico datur: *Dura sunt omnia, & tu, Domine, solus requies*, ajebat S. Augustinus: (*b*) cætera affligunt, ij autem qui te fruuntur, tuique sunt, novam semper in te reperiunt suavitatem. Nostrorum Regum

(a) *Fernand.* (b) *Lib. 6. Confess. cap. 16.*

Regum aliquis olim monile pretiosum dedit mulieri, hoc inscriptum lemmate; *Qui me habet, non habet, quod ultra desideret.* Dictum audax & temerarium, cùm solus Deus ita loqui possit, pleneque votis, & desiderijs satisfacere. Qui in Mundo sunt fortunatissimi, quamquam dissimulent, in spinis sunt, & maximis perturbationibus agitantur, si illos Deus destituerit, neque amicitiæ suæ compotes fecerit; uti è contrario qui Dei est, illique omninò deditus, parem cum Angelis conditionem obtinet, nec minori, quàm illi, animi pace perfruitur, hanc etiam devotionem suam, minimaque solatia, quæ Deus famulis suis impertit, omnibus terræ delitiis, & mille Mundorum imperiis anteponit. O quàm volupe est audire egregias illas animas, quæ omnem affectum suum in Deo

collocârunt, neque alibi, quàm in eo quietem reperiunt! Narrat P. Balthaſar Alvarez, ſibi Superiori, quendam noſtræ Societatis Concionatorem, dum conſcientiæ rationem redderet, dixiſſe, quòd ſi Deus gratum jucundumque in hac rerum natura condidit, accumularetur, fieretque æternum, tanti iſtud facturus non eſſet, quanti ſolatia, quæ ex Dei communicatione per horæ quadrantem hauriebat. Doctiſſimus Suarez ex noſtro Ordine fuit ejuſdem opinionis, dum aſſeruit, malle ſe ſuam omnem ſcientiam amittere, quàm negligere unam horam Meditationis, & occaſionem cum Deo conferendi. Quædam alia perſona id frequenter in ore habebat, nolle ſe permutare illa ſolatia, quæ ex unica communione colligebat, cum omnibus ijs voluptatibus, quas homines ſimul

ſimul omnes ex creaturis capiunt. O Deus quies unica eorum, qui te quærunt, immitte nobis tantum creaturarum faſtidium, ut blandè compellamur ire ad te! ô amor unicè amande, imple corda noſtra amaritudinibus, & ſatura fallaciis, quas inferunt omnes ij, quos amandos judicamus! fortaſſe hinc diſcemus ſapere, & tandem quamvis ſerò, rapiemur ad te, ut plenè ſimus tui, utque vivamus in ampla illa quiete, quâ fideles tui amantes perficiuntur.

Addamus aliquid de tertia prærogativa, quæ complet felicitatem ejus donationis ſuiipſius, quæ Deo fit: Eſt aliquid, exemptum eſſe ſervitute & fallaciis creaturarum: plus eſt, eſſe in quiete admiranda, & ſtabili; ſed gaudium inde proveniens, quòd quis Deo adhæreat, & intimè gratiam benevolen-

tiamque illius acquisiverit, nullo studio ad eam occupandam omisso, incredibile est, præstatque gaudijs omnibus, quæ possent hîc in terris obtineri. Tale gaudium fuit B. Angelæ de Fulginio, quo sic afficiebatur, ut diceret se non permutaturam cum omnibus vel licitis, vel illicitis voluptatibus omnium creaturarum; addebatque, etsi anima illius capax foret tristitiæ (uti in hac mortali vita fieri necesse est) se nihilominùs illic conclave gaudiorum habere, dum se Dei filiam ancillamque reputaret. Magnum discrimen est inter gaudia Mundanorum, & gaudia filiarum Dei: illorum gaudia ficta sunt, & speciem tantùm habent gaudiorum, internos animi dolores, & vulnera dissimulantium; at filiorum Dei solida sunt, interna, & continua, & ita illis propria, ut

solis

ſolis conveniant, nullâ eorum ſpe aliis relicta; quamquam ſubjecta ſint quibuſdam triſtitiæ motibus, illa tamen ſic ab affluentia gaudij temperatur, ut vix triſtitia dici debeat, quod S. Paulus his verbis divinè innuit: *Quaſi triſtes, ſemper autem gaudentes*, in quæ ſic D. Auguſtinus: *Triſtitia noſtra habet quaſi, gaudium noſtrum non habet quaſi, quia in te ſpes certa eſt; & non dicit Apoſtolus, quaſi gaudentes:* (a) id eſt, Servi Dei capaces non ſunt veræ triſtitiæ, ſunt autem ſolidi gaudij, cùm ab ijs gaudij fons, qui eſt à Deo, & in Deo ſolo, auferri non poſſit.

An non ſentis, Hagiophila, aliquem hujus gaudij appetitum? vis illud obtinere? affige te Deo: *Vis habere gaudium ſempiternum*, inquit Auguſtinus, *adhære illi, qui ſempiternus*

(a) *In Pſal.* 48.

ternus est. Mundum mundanis relinque, pars tua sit Deus, cui te meliùs quàm antehac consigna; si istud nunc obtinere abs te possis, reperies in illo quietem tuam, tuam salutem, tua gaudia, & quandam omnium bonorum complexionem: hoc pretio hunc amicum repudiabis?

Si Lectio hæc non sufficit, aut non arridet, prosequere ea de Conformitate in Rodericio, quæ manè designavi, saltem quatuor aut quinque capita, ad quæ perveneras. Aut lege cap. 37. & 59. lib. 3. de Imitatione Christi.

Sequitur Examen

EXAMEN CIRCA TEMPERANTIAM, & SOBRIETATEM.

HInc cognosces, an habeas in Sobrietate perfectionem.

Primò, *Duas duntaxat in die refectiones sumere, nisi necessitas aliud exige-*

exigeret: quam in rem dicere solitus erat S. Petrus Luxemburgensis, non comedere, esse Angelicum; semel in die comedere, esse Sanctorum; duplicem refectionem sumere, esse hominum, & sæpius id si fiat Brutorum esse. Secundò, *Inordinariis refectionibus, necessitatis modum non excedere.* Tertiò, *Nunquam comedere ad saturitatem, aut tantum, ut ad studia, ad lectionem, ad orationem aliaque exercitia reddaris ineptus.* Quartò, *Aliquantulum se mortificare, tum quoad ciborum qualitatem, tum quoad quantitatem.* Quintò, *Non ita cibis immergi, ut non attendamus aut lectioni, quæ ad mensam fit, aut sermonibus aliorum, aut pijs considerationibus, quas habere nos oportet, dum soli sumus, vel ab aliis siletur.* Sextò, *Non vorare, neq; tantâ aviditate comedere, ut cibus non rectè masticetur.* Septimò, *Non appetere delica-*

delicatiora, *neque in victu*, *neque in potu*. Octavò, *Vinum moderatè diluere*. Nonò, *Non bibere ultra necessitatem*. Decimò, *Sine eâdem, extra consuetum refectionis tempus non manducare*, *nisi permissum sit. ne sensualitati*, *aut ineptæ aliorum consuetudini obsequaris*. Undecimò, *Non indulgere gulæ comedendo fructus*, *dulciaria aliasque cupedias sive privatim & furtim*, *sive publicè*, *& cum aliis*. Duodecimò, *Diebus jejunij non excedere in sumenda collatione*. Decimò tertiò, *Non plus idcircò sumere*, *quòd sequenti die jejunandum sit*. Decimò quartò *Diebus esurialibus*, *non ita se in prandio ingurgitare*, *ut cœna*, *etiam quovis alio die*, *valetudinis causa omitti posset*. Decimò quintò, *Parcè cœnare*. Decimò sextò, *De victu nunquam queri*. Decimò septimò, *Non loqui de bonitate vini*, *ciborum*, *aliarumque lauti-*

lautitiarum. Decimò octavò, *Interdiu de cibis non cogitare.* Decimò nonò, *Convivia declinare, & abſtinenere ab eſcis calidioribus, quæ aliquod caſtitati detrimentum adferre poſſent.*

Sequitur tempus ad aliquam partem Officii divini, aut alterius Orationis vocalis, excipit conſideratio.

CONSIDERATIO.

I. QUanta felicitas, exemptum eſſe tyrannide inſatiabiliũ deſideriorum, quæ ſola nos reddunt infelices! deſideria deſideriis creſcunt, & uno expleto, quatuor, vel plura alia ſubitò enaſcuntur. Unicum eſt deſiderium rebus omnibus pretioſius præſtantiuſque, ſcilicet, nihil aliud velle, neque deſiderare, quàm facere Dei voluntatem.

II. Placeat hominibus, quiſquis volet,

volet , ego nolo alteri placere quàm Deo, cùm certus ſim, me ejus famulitio indignum , ſi cupiam placere creaturis, Majorem mihi arrogare gratiã non poſſum, quàm Paulus qui dicebat : *Si hominibus placerem , Chriſti ſervus non eſſem.* Quid præſtat, an Chriſto placere, an homini? quiſque pro ſe judicet, ego, quid mihi agendum ſit, novi.

III. Tota vita mundanorum nihil aliud eſt , quàm quædam compoſitio vultûs affectata : nunquam riſum & lætitiam magis ſimulant, quàm quando cor lacrymis diffluit. Forment effigantque, quantum voluerint, nunquam pervenient ad lætitiam ejus animæ, quæ nihil præter Deum quærit, quę rectà in illum tendit, quæque aliud non vult, quàm obſequi ejus divinis voluntatibus.

IV. Neſcio, quo ſpectet eorum glorio-

glorioſorum ambitio, qui cuperent eſſe eximij, & à nemine dependere: faceſſat hæc inſania: ſi mihi optio daretur, ut vel à me uno dependerem, vel in omnibus, & per omnia à Deo, facilè deligerem: glorioſum mihi foret ab eo dependere, & infeliciſſimum, ſi meæ voluntatis dominus & arbiter eſſe permitterer: ceſſit mihi iſtud ſemper peſſimè. Volo, & placet, ut Deus ſit unicus mei rerumq; mearum moderator.

V. Accidat quidquid evenire poteſt, peſtilentia, bellum, fames, infamia, vituperium, calumnia, jactura bonorum, valetudinis, vitæ: plus oculis meis iſta diligam, quòd illic reperiam divinam voluntatem; inopiam oſcularer, ſi me adiret, amplecterer ambabus ulnis omnes Cruces univerſi, ſi eas Deus imponere dignaretur; poſtquam didici,

didici, nihil citra divinam voluntatem, in tota rerum natura, accidere, quamquam caro obluctetur, molesteque ferat, animo tamen læto alacrique excipio omnia, & complector.

VI. Sumne major Dominus quàm Christus Jesus? sumne dignior Princeps quàm Seraphini? sumne Monarcha excelsior, quàm omnes ij Reges Regni cælorum? at hi omnes non alio nomine magni, digni, excelsique sunt, quàm ob magnam submissionem, qua se omnibus Dei voluntatibus subjecerunt. Dixere: Tua voluntas fiat, ô Deus! hac semper usi, in hac omne studium suum, omnemque gloriam collocarunt. Quæ isthæc foret impudentia, ut aliter facere velit terræ vermiculus, & ex æquo cum divina, suaque voluntate pacisci! nihil sapientiùs, quàm sapientes imitari.

Hora

Hora relaxandi animum, deinde Officij divini, aut aliarum Precum vocalium. Visitationis Venerabilis Sacramenti, tum præparationis ad sequentem Meditationem.

III. MEDITATIO.

De exemplis Sanctorum in hac Conformitate.

Oratio præparatoria solita.

I. P*Raludium.* Propone tibi animas nonnullas ad tantam gloriam evectas, ut inter Seraphinos consideant, easque interroga, qua ratione illum gloriæ gradum sint consecutæ. Respondebunt: conformando voluntatem nostram cum divina: quemadmodum aliquæ responderunt aliquando B. Stephanæ de Soncino, in quadam illi facta revelatione.

II. *Pralud.* Pete gratiam, ut sanctorũ exemplo stimuleris ad nihil volendum, nisi quod vult Deus.

I. *Pun-*

I. *Punctum.* Considera primò, optimi Isaaci Resignationem, qui etsi prævideret paterni animi decretum, possetque fugâ sese eripere, uti jam perfecta ætate & viginti quinque annorum vir; acquievit tamen omnibus modis, & flexis genibus Parentis gladio caput subjecit. Secundò Davidis, dicentis Deo: *Ut jumentum factus sum apud te*, quæ est aptissima similitudo ad veram indifferentiam significandam. Jumentum enim obsequio promptum est, nulla habita temporis, aut loci, aut vectoris, aut oneris ratione. Tertiò Jesu Christi, cui nihil intererat, seu in Nazareth fabri officio & colligendis lignorum sarmentis exercetur, seu Concionibus per Judæam habendis, patrandisque miraculis insudaret. O insignem superbiam meam! qui semper id volo, quod honorificum est,

eſt, quaſi aliquid dignius nobiliuſque ſit eo, quod eſt ſecundum Dei voluntatem!

II. *Punctum.* Attende primò ad reſignationem alicujus Angeli, cui cura miſerrimi homuncionis commiſſa eſt: ſit improbus, ſit deformis, ſit monſtrum hominis: eum curat Angelus per totos quadraginta, quinquaginta & plures annos, eâ promptitudine & voluptate, atque ſi foret ſanctus quiſpiam, aut aliquis ex terræ moderatoribus. Secundò ad illam excellentis iſtius ſervi Dei, qui dicebat; malle ſe ex Dei voluntate, ut vermiculum, repere per terram, quàm ex ſua, inter Seraphinos conſidere. Ad illam S.Gertrudis, de qua Dei filius aliquando Mechtildi revelavit, illam adeò promptè ſolitam conſentire omni nutui divinæ voluntatis, ut magis membra cum

corde

corde non conſpirarent. Quid ad hæc cor meum! nonne iſtæ lectiones ſunt, quibus omne meritò ſtudium operamque impendas?

III. *Punctum.* Expende primò conformitatem, quam habuit cum divina voluntate Catharina Genuenſis, exclamare ſolita: volo quidquid Deus vult, & ſerio animi decreto optarem, ut pars illa mei, quæ Deo vel in minimis contradiceret, in pulverem redacta ventis traderetur, aut annihilaretur potiùs. Secundò illam hujus Religioſi, de quo meminit Cæſarius, dicentis, quòd ſi Deus condemnare illum vellet, nihil ſe refragaturum, imò ne impediturum quidem, etſi id poſſet unica Oratione Dominica recitata: Id dumtaxat poſtulaturum, ut nullam tota æternitate cogitationem contrariam divinis diſpoſitionibus admitteret.

teret.

teret. Tertiò. Et hanc viri illius Deo devoti, qui, teſte Salmerone, loco precationum decurſis Alphabeti litteris, Deum rogabat, ut cùm ſciret omnem illarum litterarum collectionem combinationemque, id ex ijs colligeret, quod foret ad ipſius arbitrium & voluntatem: nihil aliud ſe velle, quàm quod eſſet illi conſentaneum. O Deus conſentientium amator voluntatum! cur non in mentem mihi veniunt ſimiles ſententiæ, & inventiones, quibus approbem in omnibus, & per omnia, divinæ voluntatis tuæ diſpoſitiones?

Colloquium ad ſanctos, ut tibi donum hujus ſanctæ Conformitatis obtineant. Pater. Ave.

Recollectio. Lectio Thomæ de Kempis. Rosarium. Visitatio Venerabilis Sacramenti. Cœna. Recreatio. Litaniæ Sanctorum. Visitatio Venerabilis Sacramenti. Præparatio Meditationis crastinæ. Examen. Quies, sed prius triplici genuum flexione honora imaginem B. Virginis, quæ in cubiculo tuo exposita est. Cultus ille magis tibi proderit, quàm existimas: delectatur eo Deipara, & mirum in modum compensat.

Vbi. eſt. abſconditus Pulcher quem de-ſidero, Aug. X

DECIMUS DIES.

De Amore erga Venerabile Sacramentum.

PRoximè ad metam consistis, Hagiophila, & in tertio die Viæ unitivæ. Et quamvis non ignorem, Orationem, Exercitium Præsentiæ Dei, & devotionem erga Virginem Matrem, esse media efficacissima ad nos Deo uniendos; quia tamen omnia, spatio octo vel decem dierum tractari non possunt, & certissimum sit, nulla re facilius hanc internam cum Deo communicationem, & quam prosequimur in hac vita, unionem cum summo nostro bono acquiri, quàm consideratione, Amore & frequentatione divinę Eucharistię, quæ merito nomine Communio tanquam unio hominis cum Deo appel-

appellatur, hodiernum diem illi concedemus; fructus, quem inde hauries, clariùs patefaciet rationem instituti mei.

Visitatio Venerab. Eucharistiæ. Et præparatio ad meditandum.

I. MEDITATIO.

De Amore, quem Deus in Venerabili Sacramento nobis testatur.

Oratio præparatoria consueta.

PRælud. I. Repræsentabo mihi visionem illam, S. Catharinæ Senensi perquàm familiarem. Intuens sacram Hostiam in manibus Sacerdotis, videre sibi videbatur fornacem ardentem, ad inflammandos omnes illos, qui propius accessissent, idoneam.

II. *Prælud.* Utinam accendar hoc igne amoris, qui est in divinissimo Sacramento! quandoquidem

illic Deus se collocaverit, ut eum amarem.

I. *Punctum.* Quantum fieri potest, Amicus Amico præsens esse desiderat, idque unum est Amicitiæ argumentum. Omnia Deus excogitavit, egitque, ut suum erga homines Amorem testaretur; cumulavit illos beneficijs, contulit naturam vitæ, sensûs, rationis participem, illam ipse suis manibus ad imaginem & similitudinem suam efformavit: dedit illis cor proclive propensumque ad Amorem, addidit prætereà severissimum mandatum, ut toto illum corde diligerent: & ut nihil omitteret (ne obijci ab hominibus posset, rem esse arduam, illum amare, qui sub aspectum non caderet) oculis nostris & sensibus visibilem palpabilemque se præbuit sua Incarnatione: *Verbum caro factum est, & habitavit*

*bitavit in nobis,ut,*Teste Augustino, *Familiariùs diligeretur ab homine,*& quia hoc tantùm erat ad triginta tres annos , ut se futuris quoque sæculis præsentem sisteret , abdidit se sub speciebus panis & vini , ut indicaret se eos amare,quibuscum esse continuò volebat ; idque modo tam admirabili , ut non sit in uno dumtaxat Orbis loco,uti dum viveret ; sed in omnibus regionibus , quacumque terra hominibus culta se porrigit , ut præsentiam suam omnibus indulgeat ; illudque beneficium usque ad mundi interitum prorogabit. O Deus hominum amantissime! quis te vicissim non amet ! meritò te Filium hominis indigitabas , cum tanto in hominem amore rapereris. Qua in re animum meum , & ingenium occupo , si non excogito modos, quibus testificer me diligere te

nihilque mihi eſſe æquè in votis, quàm ut ſemper ſim tecum?

II. *Punctum.* Amico non ſufficit præſentia, ſed quoad fieri poteſt, conjungi unirique deſiderat. Ubi vera amicitia eſt, ibi unum cor, una voluntas, una res eſt. Jesus in hac unione exceſſit omnes amantes, ut ſciremus, quanto nos diligeret affectu. *Qui manducat meam carnem & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in eo.* En unionem, cui par eſſe alia non poteſt; major eſt, inquit Cyrillus, quàm ſi duæ ceræ liquefactæ in unam commiſceantur. Hac unione vitam Dei vivimus. *Qui enim manducat me, & ipſe vivet propter me.* Ita ut ſuſceptum Chriſti corpus idem in animabus noſtris operetur, quod in corpore cibus alius in ſtomachum demiſſus: hinc nobis vitam gratiæ conſervat. *Ego ſum panis vitæ, qui de*

cœlo deſcendi. Quis unquam aliàs audijt ſimilem unionem ? tales amores ? nunquam Amicus ſubſtantiam ſuam, ſeu totum ſe dedit, ut nutriret ſuſtentaretque Amicum. O eximie in Amore! nunquam te tantùm amabo, quantùm amare te vellem. Vellem ſi fieri poſſet, me tibi ita uniri, ut in permiſtione huius tam amabilis unionis, me ipſe perderem, neque ampliùs eſſem niſi in te!

III. *Punctum.* Tandem Amicus dat omnia ſua & cum Amico facit communia. Facit id JESUS in Sacramento, tam mirabili, quàm amabili profuſione. Dat nobis corpus, animam, vitam, ſanguinem, quo nihil in rerum natura præſtantius eſt, cùm ſit pretij inæſtimabilis. Dat divinitatem ſuam, veniens cum Patre & Spiritu Sancto; participes nos facit ſuæ gratiæ, & virtu-

virtutum nobis necessarium, juxta dispositionem, qua ad hoc Sacramentum accedimus. Venit etiam instructus suis perfectionibus: nam Amor illius, illius Clementia, Patientia, Humilitas, Omnipotentia mirum in modum se produnt in hâc divinissima Eucharistia. Majorine Amore comunicare se quis potest? O Deus liberalitatis infinitæ! desidero te amare plusquam ulla unquam Creatura te amavit: imò Amore infinito opus foret, ut Amorem rependerem Amori.

Colloquium ad tres Personas SS. Trinitatis de tanto collato beneficio. Admirando, Obstupescendo, Amando. Pater, Ave.

Recollectio Meditationis. Illectio Tesseræ, apta erit hæc ex D. Augustino: *Vbi est absconditus pulcher, quem desidero?* aut illa sancti Bernardi: *Valde avarus est, cui Deus non sufficit.*

Lege partem Officij, aut alterius Orationis vocalis. Audi sacrum, deinde vaca lectioni spirituali.

DISSERTATIO MATVTINA.

De Communione.

PRomisi tibi, Hagiophila, aliquem de Communione sermonem, & opinio mihi pridem infixa, quòd origo nostrarum imperfectionum, & fructûs exigui, quem in vita spirituali colligimus, æquè à Communionibus tepidè, & ex consuetudine susceptis, atque à malè institutis Confessionibus oriatur, facit, ut in re tanti mpmenti & quàm maximè velim tibi impressam, stem promisso, dictique mei fidem exequar. (a) Sumo exordium à facto memorabili, quod Civi Ferrariensi accidit: traduxerat

(a) *In stimulo virtut.*

rat ille adoleſcentiam in magnis difficultatibus pudicitiæ ſuæ, imò ad probroſos lapſus, atque inordinatam vivendi licentiam devenerat; nihilominus deſiderium ſalutis magnos in anima ſtimulos, & metum damnationis æternæ excitabat, unde conſilij gratia adijt Confeſſarium ſuum, petijtque, qua tandem ratione poſſet ab hac miſeria, & iſtis peſſimæ conſuetudinis occaſionibus emergere: Viam, inquit Sacerdos, compendioſiorem non video, quàm ut uxorem ducas, duc & modò illa non abutaris, in ſalvo es. Obtemperavit conſilio, uxorem duxit, & conſcientiæ pace fruitus eſt. Verùm, quia Matrimonia æterna non ſunt, intra annos aliquot uxor fatis conceſſit: & en veteres rediere moleſtiæ, eademque, ut olim, carnis pugna; itur ergo in antiquam ſilvam, & nova infa-

infamesque libidines magis, quàm antehac, animum ipsius lancinabant. Quare iterum statuit virum Religiosum consulere, ut animæ remedium inveniret; rationem præteritorum illi reddit, & exiguo se teneri desiderio novæ ducendæ uxoris, ne in malã incideret, & ne iisdem rursus periculis exponeretur, quæ jacturam salutis adferrent. Optimâ fortunâ Pater hic, aliud omninò à priori, medium suggessit: Domine mi, inquit, si aliquid tribuis fidei meæ, frequenta sacram synaxim, sæpiùs ad hanc mensam accede, octavo quoque die sume hunc panem Angelorum, & intra pauculas septimanas ab hisce tentationibus liberaberis, nullaque inter virtutes omnes tibi charior erit, castitate. Acceptissimum illi fuit istud consilium, eoq; usus per aliquod temporis inter-

vallum, ita se levatum sensit ab eo Amoris appetitu, omnibusque carnis rebellionibus, ut in novo quodam solatiorum orbe vivere sibi videretur, diceretque identidem: heu! cur unquam uxorem duxi! ah cur in primis meis difficultatibus homo non occurrit, qui mihi frequentationem Sacramentorum suaderet! non perijssem, nunquam matrimonio me copulassem, & per cupiditatum mearum moderationem reddidissem me parem Angelis. Utinam reperissem tum temporis Confessarium, qui talem ægro mihi medicinam propinasset! viverem nunc hominum fortunatissimus; non tamen omninò miser sum, quandoquidem post tot toleratas miserias jam castum me, & ex animi voto, continentem experior.

Ad hac historia transeamus ad inso-

insolitum stuporem, quo sæpe defigor. Verissimum est, & hac proximâ experientia luculenter comprobatum, idcircò mundanos homines diu in sordibus scelerum suorum volutari, semperque in pejus ruere, quòd Sacramentorum & maximè Eucharistiæ frequenti usu abstineant: (a) *Aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panẽ meũ.* Panis est vitæ (*Ego sum panis vitæ*) animam nutriens & vitam gratiæ conservans, & corroborans adversus tentationes. Reipsa experimur, etiam sceleratissimos, aliquot diebus, post hujus sacratissimi cibi sumptionem, à peccatis se continere, non aliunde quàm ab efficacia hujus Sacramenti recens usurpati, quod animos illorum adversus hostiles impetus obfirmat. Extra dubium est, quin maxima ho-

(a) *Psal.* 101. *Ioan.* 6.

minum pars defectu frequentis Comunionis, in ditionem peccati dæmoniſque redigatur. At unde evenit (atque id me tenet attonitum) quòd plures & in ſæculo & in domibus Religioſis, qui divina hac eſca ſæpiſſime fruuntur, tam parum in virtute promoveant, poſt centenas & ſexcentas Communiones, æquè ac antè ſuperbi, æquè maledici, ambitioſi, vani, impatientes, æquè ſenſuum ſuorum cupiditatibus obſequentes, & poſt plures annos ijſdem; imò gravioribus imperfectionibus obnoxij ſint? quis hujus mali fons? quandoquidem hic panis Angelorum ſit panis benedictionis, qui omnia gratiarũ favorumſque genera continet? Siſtere is poteſt belluinam paſſionem Amoris, & emendare effrenem vitam hominis diſſoluti, quòd octavo quoque die per tem-

pus aliquod ſumptus ſit; & curare nequit morbos ſpirituales minoris momenti in pluribus Religioſis, qui eundem bis terve in hebdomada, & fortaſſis quotidie, aut in anno centies uſurpant. Hic ignis Amoris non conſumit illam linguę licentiam, illum affectum vanitatis, illum humorem propriæ æſtimationis, illum contemptum Regularum, obedientiæ, minimarumque rerum, neque inordinatas illas libertates, à quibus in vita tepida negligentique continentur? Diviniſſimum hoc Sacramentum, quod tam admiranda alibi, ubi animæ recipiendis illius affectibus minùs aptæ videntur, operatur, quidni eadem ſimili ratione patrat in ijs, quæ meliorem præ ſe ferunt diſpoſitionem? hoc profectò demiror vehementiſſimè, neque ſatis colligere me poſſum, neque prom-

ptè aliquod hujus rei argumentum reperire.

Tamen omnibus maturè discussis, atque perpensis, existimo eò tendendum esse, ut dicamus causam hujus exigui profectus, qui ex tot Communionibus percipitur, sive à sæcularibus, sive à Religiosis, non provenire aliunde, quàm ab indevotione & modico fervore, quo ad sacrum hoc convivium acceditur. Non præmittitur debita præparatio, in ipso actu communionis torpet tepetque animus; gratiarum actio, aut prorsus omittitur, aut perfunctoriè negligenterque fit; atque hæc unica est omnium, quæ recensui, incommodorum ratio. Ut verò ijs occurras, author tibi sum, chara Hagiophila, ut modum, quem præscribam, adhibeas tribus illis partibus, ne tepiditate tua dedecores hoc adorandum Sacramentum, & ne adnume-

numereris ijs personis, quæ inutiliter & sine fructu illud sumentes, vix effugere poterunt vindicem manum Dei omnipotentis, qui majorem in hac sacra mensa, quàm usquam alibi, fidelitatem, honorem atque reverentiam meritò requirit.

Fac igitur ut præparatio tua sit, qualem esse oportet, id est primò Fervens, per magna ardentiaque comunicandi desideria, cùm verissimum sit D. Augustini assertum: *Desiderando capax efficeris, ut implearis.* Omnes hujus sacerrimi panis amantes fuêre in similibus desiderijs admirandi: Beata Agatha de Cruce, hinc incredibilem in modum languebat, & Sancta Catharina Senensis, tam insolitam illius famem patiebatur, ut si quando cogeretur abstinere, linqueretur animo, morique videretur. An non

fas esset, pro amabilissimo Jesu, quem excipere volumus, imitari ardores languoresque eorum, qui Creaturas amant? quique ad solum rei amatæ aspectum continuò suspirant & languent? Lectorine ruborem incutiam, an potiùs cor illius in hunc panem Angelorum inflammabo, narratione ejus, quod puellæ Cōmunionis desiderio accensæ evenit? Monumenta Ordinis D. Dominici produnt Beatam Imeldam Bonnoniensem nonnisi annorum circiter undecim, sed jam sacro habitu indutam, hoc modo atque hac occasione obijsse. A reliquis sororibus optimè instructa de bono Cōmunionis, tanto ejus fruendæ voto, affectuque rapiebatur, ut moram omnem dilationemque tolli enixissimè postularet. Verùm, quæ illi præerant non rebantur id tantillæ ætati concedendum

cedendum. Itaque cùm aliquando cæteræ ſacram menſam accederent, hæſit illa in chori angulo lacrymis indulgens, deploranſque, quòd capax tanti beneficij non foret. Lacrymæ tantoperè divinæ bonitati placuerunt, ut miraculo obtinuerint illud, quod ſuperiorũ gratiâ non potuerant adipiſci; dum enim ſic affligitur, ſacra hoſtia videntibus omnibus è Tabernaculo egrediens, in aëre ſuſpenſa, ſupra caput parvulæ Imeldæ conſiſtit. quo prodigio attonitæ ſorores monent Sacerdotem illicò, qui acceſſit, & hoſtiam priùs patenæ impoſuit, deinde divino inſtinctu monitus, tandem Imeldæ porrexit. Hæc, ut erat flexis genibus, dum tam ſingulare, tantiſque votis & ardoribus exoptatum beneficium capere animo non poteſt, ſubito exſpiravit, non ſine maxima Religioſa-

gioſarũ, aliorumque, ad quos brevi fama dimanavit, admiratione. En quid ſit magno teneri Comunionis deſiderio! Sed præter deſideria, etiam conſiderationes & induſtriæ adhibendæ ſunt: quibus in rebus Beatus Aloyſius Gonzaga non deerat, cùm ſe tribus ante diebus per preces, per pœnitentias, & per pium colloquium de Venerabili Sacramento pridie quàm communicaret, inſtitutum, diſponeret. Beata Agatha de Cruce Religioſa Sancti Dominici, præparabat ſe noctu, triplici corporis diverberatione, & prece prolixâ, ad cujus finem humi proſtrata extenſiſque brachijs in crucis formam, ſuorum veniã peccatorũ poſtulabat. Non ajo fieri tantundem debere, & probè cavero, quis enim crederet? conor tamen efficere, ut appareat, nulli parcendum eſſe labori, quo
quis

quis divino hoc convivio dignum se præstet. Imprimis major eo die in surgendo diligentia adhibenda est, imo prodesset solito citiùs è lectulo se tum proripere: fertur Joanna Antillonia ejusdem Ordinis, summo manè surgere solita, ut diutiùs orationi vacaret, quando illi erat ad sacram synaxim accedendum. Secundò, præparatoria sit Pura per nitorem Conscientiæ, non solùm à peccatis mortalibus, verùm etium venialibus, ita ut saltem nulli illorum simus affecti, imò ne ipsis quidem occasionibus, quæ ad ea deducere nos possent. Unde instituenda est exacta Confessio, aut sincerus actus contritionis exercendus, si simus solis peccatis venialibus infecti. Deus ipsa puritas est, an non ergo jure meritissimo maxima conscientiæ puritate adiri debet? hanc ob rem olim in

Ecclesiâ, priusquam Comunio distribueretur; clara voce clamabat Diaconus: *Sancta sanctis.* Et JESUS ipse servator noster, qui in stabulo natus erat, & positus in sordido præsepi, quique mori statuerat in Monte Calvariæ, fœtoribus spurcitijsque referto, quando voluit instituere pretiosi sui Corporis Sacramentum, mandavit ut id fieret in Cænaculo locoque apto, nitido, strato & benè disposito. (*a*) Tertiò, sit Libera, id est, abstracta ab affectu Creaturarum; Omnes enim passiones affectionesque captivam detinent animã, atque impediunt, ne dignè & cum fructu suscipiatur Dei filius, qui cor ab omni re creata vacuum esse desiderat, ut seipso replere possit: eadem animarum nostrarum ratio est, quæ stomachi laborantis, aut vitiosis humoribus opple-

(a) *Marc.* 14.

oppleti, frustra bonum alimentum illi suppeditas, parùm aut nihil proficitur; frustra etiam Christum sumis, illum vitæ panem, nisi prius peccantes illos humores, illas erga te & alios affectiones imoderatas expellis; nihil hic excellens cibus proderit. Imò unicus talis affectus sufficit ad impediendum omnem mille Comunionum fructum, bonamque animæ sanitatem. Quid prodest Aquilæ, Avi Regiæ in altum eniti, ut solito volatu solem proximè contingat, si exiguo se sentit funiculo irretitam? Anima misera! quantumvis Regia sis Deique filia, unico minutulo affectu impedire detinerique potes! parvum istud vinculum capax est, ut non solum accessum, sed etiam ipsum solis tui aspectum tibi eripiat. Indubitatum id est, quisquis voluerit ex Comunione fructum &

solatium reportare, is animum ab omni re terrena evacuet, necesse est. Ipse JESUS duo in rem præsentem B. Agathæ (cujus non semel ante memini) tradidit: primum, ut ab omni creaturâ se abstraheret; alterum ut divinæ providentiæ se penitùs comitteret post hanc instructionem meliùs se præparet, qui potest.

Quod attinet ad Comunionem complectendo etiam sacrum, quod priùs auditur, ipsa quoque tribus conditionibus stipanda est. Primò Humilitatis & annihilationis sui ipsius, ut quis indignum se hoc incomparabili favore reputet, per considerationes ad hunc affectum opportunas, tum vitæ præteritæ, tum præsentium imperfectionum, tum aliorum, qui meliorem animi dispositionem ad hanc mensam adferunt, & rerum similium. Secundò,

cundò, Attentionis, amore & reverentiâ plenissimæ, exercendo actus Amoris, & Fidei circa hoc Augustissimum Sacramentum, qui miram in nobis attentionem excitabunt, cùm æquissimum sit, eam hîc esse magis singularem majoremque, quàm in quovis alio negotio, sive ob Majestatem Dei viventis, quem sumus excepturi, sive ob beneficia & gratias, quas ab hoc amantissimo Patre expectamus. Circa quod notandum est, plures Theologos in eam sententiam conspirare, (*a*) quod defectus devotionis & attentionis actualis in ipsa Comunione, & peccata venialia, quæ comittuntur sumendo illam cum animi evagationibus & tepiditate, impediant, quo minùs in anima effectum suũ produ-

(a) *Vide Suarez in 3. p. tom. 3. dist. 64. sect. 4.*

producat, & ne ullum gratiæ gradum illi comunicet, ob excellentiam hujus Sacramenti dignissimi, & exigentis quodam jure suo, ut homo se totis viribus illi applicet. Tertiò, precum & magnarum postulationum ab hoc supremo Rege, & munificentissimo benefactore, qui maximè præstandis beneficijs delectatur, & qui seipsum nobis donans, cætera quæ petemus, recusare non volet, modo sint ad ipsius gloriam spiritualemque animæ nostræ profectum. Præcipuè verò postulabimus tum, & sancta quidem importunitate urgebimus id, quod potissimùm desideramus. B. Maria de S. Benedicto, Ordinis D. Dominici non omittebat quotidie, & maximè tum, cùm comunicabat, petere, ut sibi statim à Comunione mori liceret, & voti compos facta est. Utilissimum etiam

iam erit eo tempore, rogare JESUM, ut benedictionem ſuam nobis impertiat. Si viſibiliter in domum aut cellulam noſtrã ingrederetur, ſubitò ad illius pedes proiecti, illum adoraremus, & ut nobis benediceret, precaremur. Idem præſtemus, quoties oculis fidei cernimus illum accedentem, & jam hoſpitio pectoris excepimus. Vidit aliquando B. Carita ejuſdem Ordinis, Chriſtum ab Ara benedicentem ſororibus, quæ ſumpta Communione recedebant.

Supereſt gratiarum actio, quam perficient hæc tria: Primò Perſeverantia, ut illi minimum horæ quadrans impendatur: tum grates agendo divino huic hoſpiti, tum compellando Angelos tantæ Majeſtatis ſtipatores, tum è Sanctis ſtipem ſpiritualem corrogando, ab hoc virtutem aliquam, ab altero novam

novam gratiam: citiùs opinione nostrâ quadrans absolvetur. Sancti, qui ritè hujus beneficij excellentiam conceperunt, fuêre in studio gratitudinis, recolendâque beneficij memoria admirandi. Beata Agatha de Cruce nunquã à Communione templum sine mœrore deserebat, & abiens, de via, identidem respectabat locum, ubi Venerabile asservabatur, ut relictum adoraret, & deinde totum diem referendis gratiis consumebat. Secundò Fiducia, ut cum Christo, tanquam cum sponso animæ nostræ amantissimo, loquamur, repetendo & rursus proponendo omnes modicas & magnas nostras, tum corporis, tum animæ necessitates. S. Teresia asserit, tempus istud esse negotiis nostris cum illo pertractandis opportunissimum. Tertiò liberalitas ex parte nostra; ut

ut conferamus præsentemusque munus aliquod in grati animi testimonium. Exempli gratia, tolerantiam verborum aculeatorum, propositum nunquam de ullâ re murmurandi, victoriam alicujus passionis, & similia, quæ Christo scimus esse accepta.

Ad hunc modum, Hagiophila, Comuniones instituendæ sunt, sic accede, aut etiam meliùs; nullam neglige, quin usurpa, quàm potes, frequentissimè: neque ullius rei dolor te magis affligat, quàm si aliquam omiseris: *Vnus sit dolor, hac esca privari*, ait D. Joañes Chrysostomus. Tuus omnis profectus, & emolumentum pendet à modo, quo huic sacræ mensæ accumbes. P. Balthasar Alvarez vir eximiæ sanctitatis, cùm quodam die aliquid boni operis peregisset, postridie sub Oratione matutina vidit

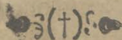
Chri-

Christum plenis ulnis ferentẽ dona, & quasi pondere opprimeretur, sublevari postulantem : Imaginare sic esse in Venerabili Eucharistia, nihilque aliud ab illo desiderari, quàm ut te beneficiis cumulet; accipies, modò, uti par est, accedas.

Adde huic Lectioni, si placet, aliquot Capita Tractatûs octavi, secundæ Partis Rodericij, aut aliquot ex Libro quarto de Christi Imitatione, in his omnibus reperies, quæ devotionem tuam erga Venerabile Sacramentum inflamment.

A Lectione renova eandem devotionem. Ad quam nonnulla suggero in meo *sancto Favore apud* JESVM devotione secundâ, & octava Capitis octavi.

Sequitur præparatio Meditationis sequentis.

II. ME-

II. MEDITATIO.

De Amore, quem nos Venerabili Sacramento debemus.

Oratio præparatoria ſolita.

PRæludium. Propoſito tibi Deo Servatore, audi illum dicentem: Ignem veni mittere in terram, & quid volo, niſi ut accendatur? ut nimirũ ex parte noſtra, illi accendendo, non deſimus.

II. *Præld.* Pete à Deo gratiam, ut agnoſcere poſſis, quantum debeas Dei Filio, quòd ſe in Sacramento Amoris tanto Amore tibi dederit: & ut accendat in te illum ignem Amoris, quem luculenter accenſum deſiderat.

I. *Punctum.* Fideles amantes ſemper deſideriis pleni ſunt. Et cui rei meliùs impendere poſſemus deſideria noſtra, quamdiu hanc miſeram vitam degimus, quàm anhe-

anhelando ad Jesum in Altari præ-
sentem, quàm desiderando ad illu
adire, salutare, recipere? Jesus est
desiderium collium æternorum, etiam
desiderium est vallis miseriarum
præcipue in Altari sepositus. Spon-
sa illum vocat *totum desiderabilem*
imò desideria, & omnium nostro
votorum scopum. Etiam videmus
Sanctos incredibili hujus deside-
rio arsisse, quod utile est conside-
rare, & laudabili quâdam impa-
tientiâ languisse, quod mirari non
oportet. Abbas Pastor affirmat
Religiosos suos (cùm instaret dies
Cōmunionis) sic anhelasse ad cœ-
lestem hunc cibum, ut cervis, fon-
tes aquarum desiderantibus, simi-
les esse viderentur. S. Catharina Se-
nensis tanto ardebat Cōmunionis
& se Sponso suo Jesu uniendi de-
siderio, ut palàm arescerer, & ani-
mo linqueretur. Eadem desiderii
fi

ſic S. Tereſiam ſtimulabant, ut nullis neque aëris incōmodis, aut tempeſtatibus, neque periculis, ab illo adeundo, poſſet impediri. S. Catharina Genuenſis etiam, Cōmunioni proxima admirandam impatientiam, languoremque incredibilem patiebatur: citò, citò, deſcende Jeſu in cor meum, ajebat. O cor meum! cor omni glacie frigidius? quo tandem iſta hiems animi tui erga hunc cibum Angelorum, poſtquam horum amantiũ ardores didiciſti? declinare Communionem, procraſtinare, alios ab illa avertere, ita miſer ero, ut heu audeã? Ignoſce, Domine, & ſpondeo deinceps te fore dilectum cordis mei, & deſideratiſſimũ animæ meæ.

II. *Punctum.* Qui amat Filium Dei, Primò, illum frequenter recipit per Cōmunionem Sacramentalem.

talem. Ille Sponſus eſt animarum noſtrarum, an non igitur decet, ut illi ſæpius uniamur, quo teſtificemur nos penitùs ad illum pertinere? Secundò, ſæpenumero ſpiritualiter coḿunicat, ut compenſet Coḿunionem Sacramentalem, quâ toties uti non poteſt. Affirmabat B. Joanna de Cruce, ſe ita communicantem ijſdem gratiis à Deo cumulari ſolitam, quas in reali Sacramenti uſurpatione acceperat. O præclaram, addebat, coḿunicandi methodum! in qua neque Confeſſario, neque Superiorum facultate, neque ullius alloquio opus, præterquam tuo, ô Deus meus! Tertiò, dat operam, ut illum videat, viſitetque ſæpius in die, non aliâ quàm ſalutandi, adorandi, ave & vale dicendi, rogandi, grates agendi, & affectum demonſtrandi gratia. Amici hoc inter ſe officio,

& erga

& erga Principem Aulici funguntur. Conſidera, quid in hiſce tribus facias, & quid facere deinceps velis. Deprecatio, Propoſitum, Fervor in tribus iſtis Amoris argumentis.

III. *Punctum.* Qui Filium Dei, uti par eſt, diligit, accedit ad illum maximâ, quâ poteſt, animi puritate, cum Amore, cum humilitate, cum reverentia, cum fide, cum optima denique mentis corporiſq; diſpoſitione. Hinc olim com̃unicaturis acclamabatur: *Accedite cum fide, tremore, & dilectione.* Si adeundus, aut ſalutandus eſt Princeps, maxima cura attentioneque in ornando corpore adhibetur: quid facere illum convenit, qui hoſpitio ſuo excepturus eſt Regem cœli, & terræ? an non omni ſanctitate animus inſtruendus exornanduſque eſt? hinc etiam olim Diaconus

dicebat ijs, qui corpus Salvatoris recipiebant: *Sancta sanctis.* Vide, an eâ ratione istisque virtutibus instructus accedas. Pudor, Confusio, Desiderium puritatis Conscientiæ, & Victoriæ de Passionibus obtinendæ.

Colloquium cum Filio Dei; ô amabilissime & desideratissime omnium Amicorũ meorum! toties dico, quòd te amem, cur non igitur aliquo indicio prodo Amorẽ meũ! qui benè amat, id solùm cogitat, quod amat; & quomodo illi placeat. Nonne hîc opprimere me dolor deberet, quòd videam tam exiguo me ferri in te Amore! Creatura aliqua sese ingerit in animum meum, eamque depereo: & cunctabor te amare, te sæpius excipere, Altaribus tuis adesse? ad eũ modum ego te? te qui omnibus cœli terræque Amoribus dignissimus

ſimus es! ô probrum mihi! Cui ea gratia eſt, ut recenſear inter ſervos tuos & in numero amantium tuorum! Pater. Ave.

Recollectio. Viſitatio Venerabilis Sacramenti per Orationem illam: ANIMA CHRISTI SANCTIFICA ME, quæ in ſimili Viſitatione deberet eſſe familiariſſima. Examen. Prandium. Recreatio. Tempus ſcribendi; denique legendi, aut id quod ſequitur, aut aliud.

DISSERTATIO POMERIDIANA.

De deſideriis ad ſanctitatem, & profectum ſpiritalem aſpirantium.

FAtendum eſt, fuiſſe Sanctos, qui actiones, externâ ſpecie, & in oculis hominum, admodùm ſtultas exercuerint: quin eædem fuerint in oculis Dei ſapientiſſimæ, non dubito; nil tamen obſtat, ut non illas inſaniſſimas, homines ju-

dicârint. Meæ opinioni accedet D. Bernardus: *Vis audire insaniam?* inquit, *ecce illam, Optabam anathema esse pro fratribus meis. Nonne insania est, pro Christo, velle anathema esse à Christo?* velle ne alij pereant, perire; cùm primam sui rationem habeat charitas? pergit S. Abbas: *Vis aliam? audi Moysen: si non dimittis, dele me de libro vitæ.* Quæ insania propter Deum, adversum Deum insurgere velleque adigere ad decretorum suorum retractionem? deinde, *Quæ insania est hæc, quâ insani erant Martyres inter tormenta ridentes?* moriuntur, patiuntur, & cruciatus suos irrident; dum ipsi carnifices horrore plumbi liquati, rotarum, ignis, bullientis olei, aliorumque suppliciorum, quæ inferunt, concutiuntur: illi sine metu sunt, quibus inferuntur, & nuptialibus delitijs videntur interesse. An

non

non illæ ſunt inſaniæ? imò verò, ſed ſanctæ inſaniæ, hoc eſt, ſummæ ſapientiæ molitiones. Et, ſi ſcrutari velimus reliquorum Sanctorũ monumenta, & res geſtas, plurimas tales inſanias reperiemus, unde meritò S. Paulus; *Nos ſtulti propter Chriſtum.* Conijcit ſe B. Jacoponus in locum, quem audire nolint honeſtæ aures, cumque Chriſtus diceret, eum inſanire, quòd iſtic conſideret, reponere auſus eſt; illum longè magis inſaniviſſe, quando infamem in cruce mortem ſubierat, idque nudus coram innumera multitudine, & pleno meridie propter Jacoponum, cæteroſque homines. S. Catharina Senenſis planè ſeriò ſic Deum compellabat: O Amor mi! quàm ſentirem me tibi devinctam, ſi me ancillam tuam in aditu inferni collocares, portæque vices fungerer,

ne ulla deinceps anima posset eò penetrare, solaque pro omnibus luerem! actus illi & mille similes in Annalibus Æternitatis conscripti, quibus Sanctorũ vita emicuit, an non actus stultitiæ mundanis videntur, quamquam divinâ æstimatione sint sapientissimi? unicus erit instar omnium, quem etiam omnibus unà acceptis æquivalere judico, estque S. Pauli asserentis: *In quo quis audet, in insipientia dico, audeo & ego.* (a) Stulte loquor, nil refert, quidquid aggredi potuêre alij, eo animo sum, ut æquè ausim. Cui unquam Sancto vox erupit fidentior? & si Sanctorum actiones stultæ censentur, an non hæc, quæ omnes illas complectitur, erit coram hominibus omniũ stultissima, & sapientissima omnium, coram Deo? nescio sanè, an excogitari possit animus hoc excelsior. Quid

Paule?

(a) 2. *Corinth.* 11.

Paule? vis ergo manum & affectū extendere ad omnia, per quæ hactenus tot egregij & magnanimitate pollentes viri iêre, ibuntque imposterum? *In quo quis audet, audeo & ego.* Quid? ergo paratus es, cum Abrahamo caput illi personæ amputare, quæ tibi est charissima, ut illam Deo im̃oles? ergo promptus es subire tormenta & cruciatus omnes, quos generosi Christi Athletæ sustinuerunt, & ad finem Mundi sustinebunt? excoriari, lapidibus opprimi, torreri, in rotam agi, suspendi, comburi, membratim secari, equis distrahi, & quodvis aliud supplicij genus pati, eousque, ut etiam, cum D. Bonaventura, optes tot crudelissimas mortes oppetere, quot animæ hactenus conditæ sunt, ut omnium saluti cautum sit? Expeditus ergo es conficere & exequi, quidquid eximij & nobiles Dei servi suscepêre, aut

toleravêre, aut ſaltem ob amorem Magiſtri & Domini ſui deſideravêre? Imò verò, inquit Paulus, non iſta tantùm omnia, ſed ſi liceat etiam majora; deſipere quidem videor, eò tamen Amor meus me rapit: *In quo quis audet, in inſipientia dico, audeo & ego.* O ſanctum & inflammatum Amorem! ultrane tendere aliquis poſſet? non arbitror: ſed neque miror amplius, hunc Paulum à B. Petro Damiano filium Solis, & cor Amoris appellari: in hoc enim unico actu glorioſæ magnanimitatis ſuæ, ſplendet ut ſol, ſimiliſque eſt Cordi Amoris, quandoquidem nemini cedere vult in Amore.

Occaſione hujus eximiæ magnanimitatis & rari Amoris D. Pauli ſtatuo, Hagiophila (quandoquidem proximè in meta es tuorum exercitiorum) revocare tibi in memo-

memoriam duas luculentas virtutes, quæ plurimùm in anima tua efficient, quæque te ad magna & sublimia proficiendi desideria (qui magnus nostrarum solitudinum fructus est) excitabunt. Ordior ab ea, quæ creditu facilior est. Non nocet, imò verò juvat plurimùm, desiderare & conari suis viribus majora. Valdè honorificum est, animæ Dei amore flagranti, ut cogitationes suas & desideria extendat ultra id, quod unquam factura est: & ut facere velis, quidquid alij fecêre. Ea mens erat S. Apostoli: *In quo quis audet, audeo & ego.* At conatus illi, inquies, temerarij sunt, sunt improvidi excessus: Illos, inquam, exigit divinus Amor. *Amorem vivere excessibus*, jam olim S. Dionysius affirmavit. At stultũ est appetere, quæ obtineri non possint: hoc verò ipsum est, quod requiritur in tesserã sinceri Amoris:

Amo-

Amorem insaniam sanctam esse; ait D. Bernardus. Veniamus ad rationes, & hanc virtutem illustremus. Tria potissimùm argumenta reperio, propter quę viribus nostris majora aggredi, tentareq; debeamus. Primum, quia hæc Amoris natura est, quæ jubet, ut sic ametur; *Quod fieri non potest, hoc facere vult Amor*, inquit post Platonem D. Bonaventura. Et Regius Propheta; *Beatus vir, qui timet Dominum, in mandatis ejus volet nimis. Nimis*, comentante Richardo de S. Victore, *quia etsi plus posse suo, non tamen velle suo*. Quisquis Deum amat, sic agit: plus vult quàm possit, & quod fieri non potest, illi possibile, adeoque facile videtur, dicitque cum Paulo: *Omnia possum in eo, qui me confortat*. Et cum Davide: *Vult nimis*. Et si carpere illum volueris, respondebit: *Amorem vivere excessibus*. Et, *Quod fieri non potest, hoc facere velle amorẽ*.

Volo

Volo humilitate cæteros omnes homines ſuperare, ajebat B. Franciſcus Borgia , fortaſſe tamen non ſuperavit,& certum eſt,illum procul ab humilitate Filij Dei, & Deiparæ abſuiſſe. Cur ergo tam profundam humilitatem ſibi proponebat? *Quod fieri non poteſt,hoc facere voluit Amor.* Sancti Anſelmi vox fuit: *Ego do me tibi totum,Domine,& pluſquam me totum , & ex toto corde meo,& pluſquam toto* : at quî, pluſquam ſe totum,& pluſquam ex toto corde? fieri nequit. Tamen *quod fieri non poteſt, hoc facere vult Amor.* Non prætereamus noſtrum Apoſtolum , illud cor Amoris: facere non poterat , quidquid fecerant alij, facturique erant, nihilominus cogitatione & affectu eò contendebat; *Quod fieri non poteſt,hoc fieri vult Amor.* Si diceres hodierno die, Hagiophila,ſeriò te velle impoſterùm orare ſive ullis animi evaga-

tionibus ; nolle te ampliùs affici, aut adhærescere illi personæ, quam nosti, quæque continuò menti tuæ obversatur ; te in familiari colloquio, dumtaxat de Deo divinisque rebus locuturam ; te ex amore pudicitiæ cohibituram omnem tactum cujusvis personæ, & quidem jocosum & levem ; te tota vita fore candidam apertamque ijs, quibus oportebit ; te nunquam neque de personis, neque de injuriis tibi illatis conquesturam; non magnoperè admirarer, etsi scirem illa omnia vix à te observanda, aut omninò non : cùm enim inflamato jam sis in Deum amore , non dubito, quin desiderares aggredi omnia, quantumvis ardua sint, & speciem etiam aliquam præferant impossibilitatis : *Quod fieri non potest* , *hoc facere vult Amor*. Alterũ Argumentum est, quod magna hęc desideria, etsi de eorũ effectu non constet, nu-

triant animam, stabiliantque in Amore Dei, qui istis vehementer delectatur. Et verò *Nuntij sunt Amoris intimi* erga Deum, ut loquitur D. Bonaventura & parvi Christi Sagittarij, ut vult S. Clara, qui rectà in divinum cor collimant. Et non vides ea cohonestasse Danielem magnifico hoc titulo, *Viri desideriorũ?* Deus, inquit eximius rerum spiritualium Magister, (*a*) *Non minus sancto desiderio lætatur, quàm si tota anima amore, & devotione liquefiat.* Quantillũ operæ erit, Hagiophila, si dicas: Volo tam exacta esse, atq; B. Aloysius, qui nihil unquam sine facultate faciebat, adeò ut sine illa, ne foliũ quidem chartę alteri commodaret. Volo in paupertate imitari sanctum Xaverium, qui, præter vestem & Breviarium, nihil superflui apud se retinebat. Volo cõtendere ad puritatẽ Religiosissimi

(a) *Blosius.*

Alfonsi Rodericij, & per totos quadraginta annos, si Deus vitam eousque proroget, oculos non defigere in ullius personæ faciē, quæ à sexu meo sit aliena. Volo frangere curiositatē ad exemplū S. Ignatij, & in focum abjicere litteras adhuc obsignatas, quas judicabo præter Aulicum verborum ambitum nihil continere. Volo Sanctorum vestigijs insistere, eorum more virtutibus omnibus incumbere: hoc animam meā aptabit ad sanctitatem, optimis cogitationibus instruet, reddetque acceptam divinæ Majestati. *Deus, non minus sancto desiderio lætatur, quàm si tota anima amore & devotione liquefiat.* Tertij argumenti loco sit, quòd qui scopum, præsertim remotum attingere ferireq; vult, debeat paulò altiùs collimare: hæc vehementia desideria, etiā vires excedentia, quasi quædam collimationes sunt, quæ proinde

atolli necesse est. Et cùm deceat nos Dei causa facere, quidquid fieri potest, uti mox dicam, sequitur nobis, ut eò pertingamus, altiùs esse collimandum, tentandumq; supra id, quod possumus: *Iniquum petas, ut æquum obtineas*, jubet vetus paroemia; & familiaris usus est Mercatorum, qui pro re venali decem aureos exigent, ut auferant quatuor. Esto Mercator industrius in negotio salutis tuæ, multum desidera, ut saltem aliquid assequaris; majora viribus aggredere, ut pervenias ad id, quod vires ferunt. Ad eum modum Deus nos adhortatur, inquit Augustinus, quando præcipit: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis*: Fieri illud in hac vita mortali non potest. interpellationes obstant creaturarum: ista perfectio (ex Theologorũ sententia) spectat ad vitam beatam,

cæleſtemque: nihilominus illam à nobis Deus exigit, nimirum ut ſtudio contentioneque noſtra, ſaltem hoc aſſequamur, ut tantùm diligamus, quantùm vitæ fragilitas permittit. Ejuſdem rationis eſt iſtud *Eſtote perfecti, ſicut Pater cœleſtis perfectus eſt.* Quis queat hanc ſummam incomprehenſibilemq; perfectionem conſequi? nullis humanis ea viribus obtineri poteſt; ſi tamen vires omnes tuas impenderis imitando cœleſti Patri, jam Deo feciſti ſatis, & plurimum es conſecuta. Magnis igitur incumbe deſiderijs, Hagiophila: ſi aſpirans ad magna, eò non pertingis, pertinges tamen eò, quò Deus te vocavit, & ubi te eſſe deſiderat, & totidem tui erga Deum amoris præbebis argumenta, quot deſideriis æſtuabis: *Signũ veræ charitatis, ſunt altiſſima deſideria.* Sunt etiam vitæ currentis & finientis ſuprema ſolatia. Moriens

Bernar-

Bernardus eò potissimum se solabatur, quòd longè majora desiderasset, quàm reipsa fuisset execut⁹. Quæstum ex his collige, & cogita quibus solatijs velles, illa hora terribili, & anxietatibus plenâ, deliniri.

Tempus est, ut transeamus ad alteram veritatem, videamusque parùm hæc ingentia desideria prodesse, nisi prodeant in actum, reddanturque efficacia in ijs, quæ sunt in nostra potestate. *Filioli, non diligamus verbo, neq; linguâ, sed opere, & veritate.* Et, *nunquam Dei Amor est otiosus, operatur enim magna si est, si verò operari renuit, Amor non est.* Probatio Amoris est exhibitio operis, non linguæ. Etsi asseveres te ex toto corde diligere Deum, si tamen actiones humilitatis, charitatis, mortificationis tuorum sensuum, & Amoris proprij; Temperantiæ, Imitationis Christi, accurationis in

rebus minimis, diligentiæ in omnibus, etiam inpromptè ſurgendo, reſignationis in omnem Dei diſpoſitionem, & continuæ de tuis paſſionibus victoriæ, non conſequantur, non induces me, ut Deum credam à te amari. Quod ſi eſt, non abludis à loquaculis illis, qui continuâ garrulitate aures aliorũ offendunt: Moliebantur Athenienſes illuſtre aliquod ædificium, eamque in rem, duos totius Græciæ præcipuos Architectos in ſenatum evocârunt. Prior, ſtupendam habuit orationem, quâ plurimas elegantiſſimorũ ædificiorum formas propoſuit, artis ſuæ oſtentatione fucum Auditoribus faciens: Alter pauciſſimis perorâs, patres, inquit, quæcumque ab illo dicta ſunt, eadem me facturum polliceor, capitis periculum libens aditurus, niſi fecero. Itaque huic commiſſum eſt opus, rejectuſque alter, qui tanto

verbo-

verborum apparatu , & pulchris idearum formis, ſenatum paverat. Facit Loquutuleius ille, ut meminerim eorum , qui inter meditandum, in ſpirituali exercitiorum ſeceſſu , & dum annua Confeſſio inſtituenda eſt , abundant multis emendandæ vitæ propoſitis, præclariſque deſideriis : quæ plurimùm oblectant Patrem ſpiritualem , faciuntque ut illum impenſæ operæ non pœniteat ; verùm quando venitur ad opus & uſum horum propoſitorum & deſideriorum , ecce miſeri languent, tepentque, ut antè. Unicus aſpectus, unicum ſcomma deridiculum, ipſum cervical, ipſe occurſus aliorum, ſimileſque occaſiones , illos abripiunt in veterem licentiam ; & cùm delinquere cœperint, laxant vitijs habenas , parùm referre exiſtimantes, paucane, an multa confiteantur ; adiri quoque poſſe alium confeſſionis cauſa,

ne ab ordinario illis ignavia, teporque exprobretur: Ita semper in pejus ruitur, proximis quidem exercitiis rursus oculos aperiunt, sed ad pauculas septimanas; & ut præcedentium annorum consuetudinem teneant. Atque ista vivendi ratio (quod sanguineis lacrymis deplorandum foret) ad mortem usque propagatur. Avertat à nobis Deus, & sanctissima Mater hanc loquendi vanitatem. Longè facta verbis præstant, & excellentius est benè agere, quàm benè loqui; & quidem ad eum modum agere quē nos docet Sapiens: *Quodcumq; potest manus tua, instanter operare.* Sanctus Paulus solis desideriis & verbis non acquievit, neq; tantùm dixit: *in quo quis audet, audeo & ego.* Non, profectò non, quidquid poterat, instanter operabatur: *Vnus omnium officia & personas Paulus exercebat.* Vnus, omnibus fiebat omnia,

Aposto-

Apoſtolus, Virgo, Martyr, Solita-rius, Dominus, Servus, Opifex; in campis, in urbibus, mari, terra, noctu, interdiu, ubique & ſemper *unus omnium officia & perſonas Paulus exercebat*. O hominem eximium! ô præclaram inſtructionem, quam delicatulis illis & ſenſualibus proponit, qui uni officio, uni rei ſic adhæreſcunt, ut, vix Cenſuris Eccleſiaſticis, ad aliquid agendum aliud compelli queant, malentes in hoc otio vitam traducere, quàm miranda laudandaque operari: & tamen hi profitebuntur, ſe ex toto corde Deum diligere: ſcilicet credat Judæus Apella, non ego; verus amor opere & veritate, non lingua & verbo demonſtratur.

Concludamus Hagiophila, hanc diſſertationem, & reliquas omnes dicto Sapientis. (a) *Cogitationes robuſti ſemper in abundantia*: quod di-

(a) *Proverb.* 21. 30.

ctum propriè ad te ſpectat, alia enim verſio ſic habet: *Cogitationes collecti ſemper in abundantia.* Quaſi diceret: cogitationes & bona deſideria ejus, qui eſt in virtute robuſtus, quique ſpirituali ſeceſſu ſeſe collegit, ſunt abundantia, & numero, & omni genere. Interpretor autē hunc locum non de deſideriis tantùm, verùm etiam operibus, ut ſciat is, qui à ſeceſſu & collectione egreditur, ſeſe & his, & illis debere abundare, quemadmodū hîc duarū illarum veritatum propoſitione oſtendere ſum conatus. Habeamus, habeamus magna deſideria, aſpiremus contendamuſq; ad ſublimia. Vt moleſtum ſit, non refert, etiamſi ſanguinē tuū impenderes: *Sanguis tuus, eſt tota clavis Paradiſi*, inquit Tertullianus. Rideare, ludibrio habeatur iſta vitæ tuæ mutatio, ſtultitiæ nomine proſcindatur; quid tum, ſi Deus ſapere te exiſtimet?
quam

quam dicere posse cum Apostolo: *Nos stulti propter Christum?* ô felicem, sapientemque stultitiam! ah utinam sim ex his sapienter stultis, ut sim æternum sapiens & felix!

Si videatur, prosequere ea, quæ matutinis horis in Rodericio; aut Thomâ de Kempis cœpisti, optione capitum & materiarum tibi relictâ.

Peractâ verò lectione aggredieris hoc Examen.

EXAMEN CIRCA MODESTIAM.

REferunt nonnulli ad defectum modestiæ actiones quasdam, quæ potiùs sunt imperfectiones à natura, vel malâ consuetudine cõparatæ, quàm veræ immodestiæ; potiùs civilitati & decoro, quàm modestiæ, quâ jam Hagiophilam adornare studeo, adversantur. Tamen ut illa omnibus attendat, paratus sum aliquam etiam harũ facere enumerationem. Hauriri ex omnibus utilitas poteſt; emendan-

do quidquid aliquam ſpeciem habet immodeſtiæ.

Erunt, qui in communi conſeſſu tibias decuſſabunt; qui genu alterum alteri imponent; qui ſpuent, aut tuſſient indecorè ad nauſeam aliorum, qui idem verbum centies iterabunt; qui tricies in die veterem fabellam, aut quod audierint, recantabunt; qui continuò & ſine cauſa ridebunt; qui continuò & ſine cauſa ridebunt; qui cæcorum inſtar vociferabuntur; qui quartâ horæ parte duodecies oſcitabunt, nullo formato Crucis ſigno; qui artus diducent more vitulorũ; qui pruritu quodam ſua ſenſa manifeſtandi, aliorum ſermonem interpellabunt, garrientque continuò; qui ungues dentibus demordebũt; qui nares emungent digitis, & ſine ſtrophiolo, aut inepte mucum conſiderabunt, quaſi de excluſo unione ſolliciti; qui perpetuò manum habebunt

bebunt naſo, aut mento admotam ut ſordes, aut barbam vellicent; qui res dictaque ſua ſemper exag-gerabunt; qui os audientibus tam prope admovebunt, quaſi oſculaturi, aut halitũ afflaturi; qui ſemper erunt tremuli labijs & inquietis manibus, quas ad ſtabilem decentemq; geſtum firmare non poſſunt.

Reperies alios, quibus ſit aſtricta frons, & moroſa vultûs compoſitio, qui omniũ dictis factiſque obtrectabunt; qui ubiq; cantillabunt, qui ſecum loquentur, qui tam fixo obtutu in vultum tuum intuebuntur, ut terrorem incutere poſſint; qui ſupercilia indecorè demittent; qui pedibus reptabunt, veluti de ſepulchro ſolliciti ſenes; qui ita gradum ſuſpendent, quaſi Matri, ovis incubanti, inſidiarentur; qui ſic properabunt, quaſi accenſa domus feſtinato illorum ſubſidio indigeret; qui ſemper circumferent

oculos, etiam inter bibendum; qui cubitis īnixi comedent, & horrendū dentibus ſtridorem excitabunt.

Quando, Hagiophila, aſſero inſtituendum eſſe de modeſtia examen, non intendo, ut in has inurbanitatis actiones oculos cōijcias: ſcio enim ab illis plurimùm abeſſe mores tuos, id ſolùm volo, ut ad ſequentes modeſtiæ notas te diſcutias.

Primò, *Non huc illúcq́; leviter caput jactare.* Secundò, *Continere oculos ſuos, & demiſſo potiùs, quàm alio ſitu.* Tertiò, *Obtutum in eos non defigere, cum quibus loquimur.* Quartò, *Sereno eſſe vultu, non verò frontē, aut naſum corrugare.* Quintò, *Labia nec nimis comprimere, nec nimis diducere.* Sextò, *Manuum geſtus neq́; vaſti ſint, neq́; affectati.* Septimò, *Inceſſus ſit moderatus, niſi neceßitas, aut charitas aliquam feſtinationem poſtulet.* Octavò, *Tota corporis compoſitio*

gravis sit & decora. Nonò, *Sermo modestus & humilis.* Decimò, *Ita quoque incumbendum est, ut maxima decori ratio habeatur, ac proinde non sine indusio, sed sic, ut qui nos observaret, nullam aliam partem corporis quàm faciem oculis expositam videret, & eo situ, ut non supini, aut proni, sed lateri incubantes simus, tum amore pudicitiæ, tum modestiæ, ubique observandæ, gratia.*

Sequitur tempus Officij, aut alterius Orationis vocalis, tum hujus Considerationis.

CONSIDERATIO.

I. FRustra aspiras ad unionem cũ Deo, intimosq; illius favores, nisi Oratio tibi cordi sit. Frustra, inquam, sine hac, quæ familiare cũ illo est colloquiũ, & gratiosa communicatio; quæ clavis est cælestiũ donorum, omniumque quæ desiderare, aut sperare possumus; quæ thesaurus est, quem tantò affectu sancti

ſancti quæſivere, ut propter hunc abdicaverint ſeſe omni humanâ converſatione, aut in deſerta loca ſe abdendo, aut noctes dieſq; conſumendo, ut cum tanta Majeſtate tractarent. Verùm, ſi nos capit aliquod hujus exercitij deſiderium, nihil meliùs promptiuſq; eſt, quàm adire Venerabile: hic enim rogantibus, adorantibus, ſuſcipientibus, & ſæpe viſitantibus, ea orandi ars inſtillatur, Et fateor me nunquam vidiſſe hominem Orationi deditũ, qui non devotiſſimè huic Auguſtiſſimo Sacramento afficeeretur; neque affectum huic Amoris compendio, qui non intimè per Amorem Deo conjungeretur.

II. Dei aſſertum eſt, ad perfectionem requiri, ut quis coram Deo, atque in ejus præſentia ambulet. O Deus! poſſumne ad votũ meum te magis habere præſentem, quàm ſi adſim tuis altaribus, & ad adorandas

randas illas ſpecies accedam ? aut hîc, aut nullibi divinæ præſentiæ exercitium diſci poteſt.

III. Inculcatur mihi, ut ſæpe Angeli mei Tutelaris meminerim, & quòd ſi amplectar affectu illos, qui nos cuſtodiunt, inflam̃andus quoque ſim amore Domini Angelorũ: ah! iſtud eſt, quod animitùs poſtulo, volo igitur colere Angelũ meũ, volo conſtantem illius habere memoriam, illũ alloqui, cum illo familiariter converſari; minùs facere non poterit, quàm ut me reddat Amantẽ mei Jeſu, & famelicũ panis Angelici; occultis me ſtimulis excitabit, ut ſalutatum eam ea loca, in quibus quieſcit, eò ſe mihi comitem adjunget, & intereà dum aget cum cæteris Angelis, qui adorandam hanc Aram turmatim ſtipant, patietur, ut cum eo ſalutis meæ negotia pertractem.

IV. Ne quidquam laboras te

Deo

Deo tradere, frustra ad illum rectà tendis, nisi priùs Mariam diligas, illius Matrem. Hoc unicum & supremũ arcanũ est ad devincendum sibi Jesum. Repudiat Deus, neque vult nostros Amores, si eorundem non est particeps Maria. Et nunquam filium aliquem agnovit Maria, quin eundem quoque Jesus in filium adoptârit. Et quò major est in Matrem amor, eò erit etiam in Filium ardentior. Tantùm dilige Mariam, & illicò senties inflamari te amore ejus, quem ipsa unicè diligit; & quia statim in cælum evadere non potes, ubi legitimis ardoribus tuis satisfacias; poteris difficulter ab Altaribus avelli, ubi illius filius, & unicus amor, depositus est.

V. Nil magnum, nihil admirandum in hoc Mundo est; quidquid ego æstimo, quidquid admiror, est adorandus ille Orbis locus, ubi in Aris nostris Jesus absconditus re-

quiescit. Sæpius audivi, sublimes animos nihil admodùm magni reperire, extra Deum: & perplacet, quòd nihil magnum sit, nihil dignū animis affectibusq; nostris, nisi ille.

VI. In vita devota, & spirituali, tam exiguū nihil est, quòd nō mereatur incrementū gratiæ, quodq; in cælo inæstimabili gloriæ pretio non compensetur; unicū suspiriū, unicus in cælum aspectus, unica oculi propter Dei amorem à creatura aversio, ah quid tandem erit? quanta igitur merces actuum amoris, adorationis, fidei, spei & obsequiorum Deo, sub panis speciebus abscondito, oblatorum, & cultus ipsius personæ exhibiti? profectò, nunquam adibo illum quin tales actus, magno numero cumulatos, illi exhibeam, atque præsentem.

Hora quietis & relaxationis animi, Officij divini, aut alterius Orationis vocalis. Visitationis Vener. Sacram. Et tandē præparationis ad sequentem Meditationem.

III. ME-

III. MEDITATIO.

De tribus admirandis qualitatibus Venerabilis Sacramenti, quæ nobis illud reddunt amabile.

Oratio præparatoria consueta.

I. PRalud. Proponam animo meo, filium Dei esse in Venerabili Sacramento, & in sacra theca, veluti Captivum amoris, simili omnino ratione, quà sanctus Joannes Chrysostomus dicit: Christum esse obsidem à Deo Patre nobis datum.

II. *Pralud.* Postulabo à Jesu gratiam benè agnoscendi, quid illum in hoc Amoris carcere reddat amabilem,

I. *Punctum.* Hoc divinissimum Sacramentum totum ex Amore compositum est, nihil in eo manifestiùs apparet, quàm Dei erga homines Amor: unde S. Thomas illud, Sacramentum Amoris, appellat. Et S. Bernardus: Amorem Amorum, dulcedinem omnium dulcedinum. Et non ita pridem dæmon ipse, ex ore possessi hominis, coram sacra Hostia confessus est; illic ignem esse Amoris pro nobis, & pro illis ignem justitiæ. Et reverà, illic sinceri Amoris scaturigo est: illic hauritur Amor in Deum, illic à Deo Amor propinatur. Et fortassis inde est

eſt,quod noñulli Jeſum dixerint *eſſe mammillam Dei Patris.* Qui enim hinc ſugunt, niſi obicem aliquem objiciant, vehementiſſimo amore accenduntur, & tanquam Leonem ignem ſpirantes, & facti hoſtibus terribiles ab hac menſa, ab hac, inquam, mammilla recedunt. Neque raró accidit, ut ab hoc Amoris igne tantum animo robur adverſus tentationes accreſcat, ut non eo ſolùm die, quo recipimus, ſed pluribus etiam poſteà invicti incolumeſque conſervemur. O Jeſu pluſquam amabilis! poſt tantum Amorem non amabo te? aut non amabo te intenſiùs, quàm aliqua tuarum creaturarum: imò, in teſtificationem hujus amoris, vellem omnes excederem te amando! unde non invideo Seraphinis gradum illum gloriæ, quem in cœlis obtinent, ſed quòd, pluſquam ego, te diligant, hoc demum invideo, & doleo.

II. *Punctum.* JESUS in ſacratiſſima Euchariſtia eſt admirabilis, imò juxta Damaſcenum *eſt admiratio.* Miraculum eſt, portentum eſt, admiratio eſt hominum, & Angelorum. Primò, ob admiranda, quæ iſthic reperiuntur: Corpus in ſpatio tam exiguo; Corpus in locis pluribus conſtitutum, Corpus quod totum eſt in tota hoſtia, & totum in parte qualibet, pluraque alia,

alia. Secundò, ob Deificationem, ut, sic dicam, carnis nostræ, quæ quodammodò, per hanc manducationem, divina efficitur: *Manducabis me, nec tu me mutabis in te*, ait Christus ore S. Augustini, *sed tu mutaberis in me*. Tertiò, ob Epitomen & Anacephalæosin omnium beneficiorum à Deo in nos collatorum, omniumque admirandorum: *Memoriam fecit mirabilium suorum*, inquit David, *escam dedit timentibus se*. Et asserit S. Irenæus; JESVM *esse recapitulationem omnium bonorum, quæ à Deo facta sunt*; idem asserere possum de Venerabili Sacramento, ubi Jesus cum novis, & ante inauditis miraculis est. O Deus! qui creaturas omnes tuas ob excessum Amoris tui admiratione, stuporeque defigis. Nihil deinceps admirari volo, quàm tua inventa Amoris, nisi fortassè cogar obstupescere frigus meum, & modicum illud Amoris, quo in te feror!

III. *Punctum*. Venerabile Sacramentum est Paradisus terrestris, eo nomine Jesus appellatur à Petro Damiani, quidni etiam in Sacramento existens? illic verus est Adam; illic gaudium est & quies animæ: idcircò Christus hoc Sacramentum vespere & in cæna instituit: nam à jentaculo itur ad prandium, à prandio ad cæ-

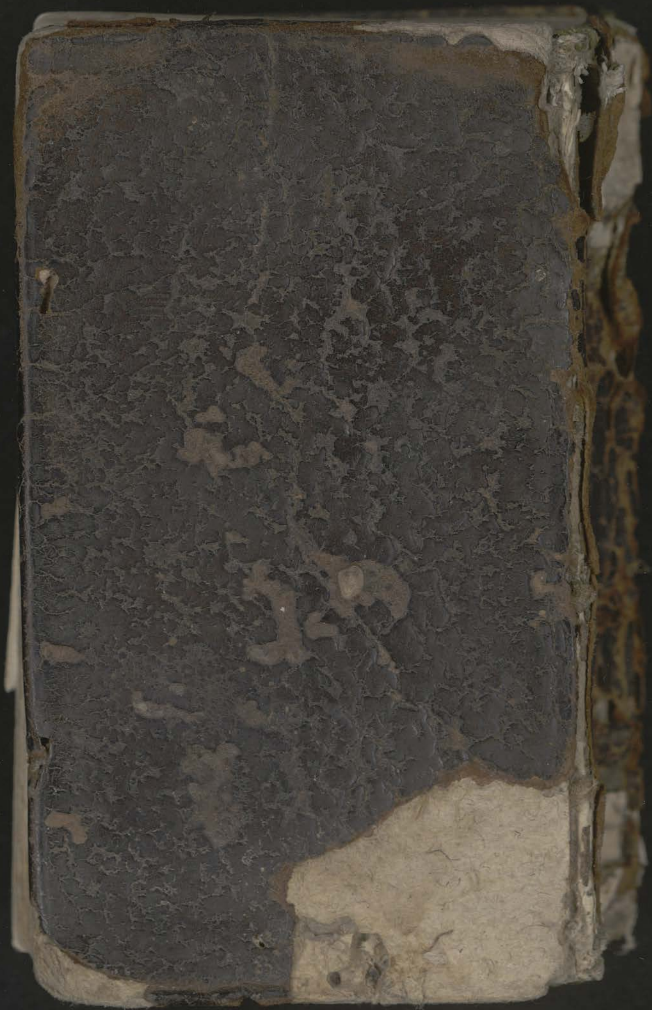
nam, cæna verò non aliò ſpectat, quàm ad quietem & ſomnum. Et, quo majore quis curâ diligentiaque ſe diſpoſuerit, eò majori quiete, & ſolatio cumulatur. Teſtantur id S. Catharina Senenſis, & tot aliæ felices animæ, quæ ab illius aſpectu aut ſumptione delicijs incredibilibus perfundebantur. O Deus totius conſolationis! non erit impoſterùm gravis illa mora, quâ te facie ad faciem videam in cœlis, cùm te ſæpius adire, excipere, & in te conquieſcere poſſim in terris. *Etenim paſſer invenit ſibi domum, & turtur nidum ſibi, ubi reponat pullos ſuos: Altaria tua, Domine,* ubi tu es, nidulus meus erit, huc ſecedam, ut levem faſtidia mea, conſolerque me in omnibus, quæ paterna tua providentia mihi voluerit evenire.

Colloquium. O Deus infiniti Amoris! nunquam debitâ gratitudine aſſequemur magnitudinem beneficiorum tuorum. fieri non poteſt, ut ſatis te laudemus, ut parem meritis tuis gratiarum actionem referamus, etiamſi officio illi totam impenderemus æternitatem Sufficiat igitur bonitati tuæ hæc imparis adeoque ingrati animi confeſſio noſtra, eaque debitæ laudis & gratiarum actionis vices fungatur, illoque nomine ſit divino tuo Amori accepta grataque.

Recollectio. Lectio Thomæ de Kempis libello temerè aperto. Rosarium. Visitatio Venerabilis Sacramenti. Cœna. Recreatio. Litaniæ Sanctorum cum Hymno, Te Deum laudamus, ad referendas Deo gratias pro felici Exercitiorum successu. Visitatio Venerabilis Sacramenti. Examen Conscientiæ. Quies. Hîc te valere jubeo, & abeo, post annum rediturus, ut videam num constanter optimis tuis propositis decretisque inhæseris. Author interea sum, ut eadem singulis mensibus à Communione semel perlegas, eorumque recordationem tibi inculces.

Omnia ad majorem DEI gloriam.

[illegible]
magionhilar [illegible]
[illegible] sostru [illegible]